คอนเฟสชันต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน: แนวคิดคอนเฟสชันของมิเชล ฟูโกต์

CONFESSION AS A POWER OF ANTI-CORRUPTION KNOWLEDGE IN SOCIETY REFLECTION ON SHORT FILMS PRODUCED BY YOUNG FILMMAKER: MICHEL FOUCAULT'S CONFESSION CONCEPT

เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2568

คอนเฟสชันต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน: แนวคิดคอนเฟสชันของมิเชล ฟูโกต์

เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

CONFESSION AS A POWER OF ANTI-CORRUPTION KNOWLEDGE IN SOCIETY REFLECTION ON SHORT FILMS PRODUCED BY YOUNG FILMMAKER: MICHEL FOUCAULT'S CONFESSION CONCEPT

SEDTANUN CHOFA

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY

(Development Education)

Graduate School, Srinakharinwirot University

2025

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

คอนเฟสชันต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน: แนวคิดคอนเฟสชันของมิเชล ฟูโกต์

ของ

เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.พีรเดช ประคองพันธ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมษย์ หนกหลัง)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒผล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขนิษฐา สาลีหมัด)

ชื่อเรื่อง	คอนเฟสชันต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน: แนวคิดคอนเฟสชันของมิเชล ฟูโกต์
ผู้วิจัย	เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2568
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. พีรเดช ประคองพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเมษย์ หนกหลัง

สื่อภาพยนตร์สั้นได้เผยให้เห็นวิธีการเรียนรู้ ตั้งคำถาม และสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับคอร์รัปชัน จากประสบการณ์และมุมมองของเด็กและเยาวชน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในกระบวนทัศน์เชิงวิพากษ์ เพื่อวิพากษ์ผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน ต่อมาศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน รวมถึงพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ภาพยนตร์สั้น 20 เรื่อง การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 18 คน การสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 15 คน โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ ผ่านแนวคิด “คอนเฟสชัน” ของ Michel Foucault เป็นกรอบการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า ผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชน คือการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม การปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อศีลธรรม การปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสถานภาพ/พอเพียง และความไม่พอใจจากการปฏิบัติที่โดนเอารัดเอาเปรียบ ต่อมากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชน คือ การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านร่องรอยประสบการณ์ การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการเรียนรู้ และการสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเอง นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน ได้แก่ สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เยาวชนได้เปิดใจเล่าประสบการณ์ตรง พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสะท้อนความคิดและตั้งคำถาม สนับสนุนการผลิตสื่อที่มาจากเรื่องจริงในชีวิตของเยาวชน เผยแพร่ผลงานให้กว้างในลักษณะที่ให้เกียรติและเคารพมุมมองของเยาวชน และ ผลักดันความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม

คำสำคัญ : การต่อต้านคอร์รัปชัน ; ภาพยนตร์สั้น ; เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ; คอนเฟสชั่น

Title	CONFESSION AS A POWER OF ANTI-CORRUPTION KNOWLEDGE IN SOCIETY REFLECTION ON SHORT FILMS PRODUCED BY YOUNG FILMMAKER: MICHEL FOUCAULT'S CONFESSION CONCEPT
Author	SEDTANUN CHOFA
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2025
Thesis Advisor	Dr. Peeradet Prakongpan
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Sumate Noklang

Short films have revealed how young filmmakers ask questions and reconstruct meanings about corruption, drawing on their personal experiences and perspectives. This study is situated within a critical research paradigm, aiming to critique the confessional production of anti-corruption knowledge and power among young filmmakers who produce anti-corruption media. It further examines the power-knowledge processes that give rise to these anti-corruption confessions and proposes policy recommendations to support the production of short films against corruption by young filmmakers. Data collection consisted of 20 short films, in-depth interviews with 18 key informants, and a focus group discussion involving 15 stakeholders. Thematic analysis was employed using Michel Foucault's concept of "confession" as the analytical framework.The research found that the confessional productions of anti-corruption knowledge and power among young filmmakers manifest in the form of acting as good citizens, adhering to moral values, practicing modesty and sufficiency according to one's social position, and expressing dissatisfaction with exploitative behavior. The power-knowledge processes that give rise to anti-corruption confessions include the construction of anti-corruption knowledge through traces of lived experience, learning processes, and self-reflection and critical analysis. Policy recommendations for promoting youth-led anti-corruption short film production include creating safe spaces for youth to openly share their lived experiences, developing curricula that emphasize reflective thinking and critical inquiry, supporting storytelling based on real-life situations, disseminating youth-produced media in ways that honor and respect their perspectives, and fostering collaboration among government agencies, educational institutions, and civil society organizations.

Keyword : anti-corruption ; short film ; young filmmaker ; confession

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามเป้าประสงค์เป็นเพราะได้รับการดูแลเอาใจใส่และความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร. พีรเดช ประคองพันธ์ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมษย์ หนกหลัง ในฐานะ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางช่วยเหลือจนทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในวิธีการศึกษา ติดตามการทำงานและเสียสละเวลา อีกทั้งได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยอย่างเต็มกำลังตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะมีปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาส่วนตัวอื่นๆ จนนำไปสู่ความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาให้กับผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยมีองค์ความรู้นำไปใช้ในการพัฒนาสังคมตามเจตนารมณ์ของความเป็นพัฒนศึกษาศาสตร์ รวมถึงขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ ใจอารีย์ ประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขนิษฐา สาลีหมัด กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์และเติมเต็มประเด็นสำคัญและทำให้งานวิจัยมีความหนักแน่นและเป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา กรรมการสอบโครงร่างปริญญานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่ให้โอกาสกับผู้วิจัยและให้ความร่วมมือในการพูดคุยสนทนาทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ได้รับข้อมูลที่ลึกซึ้งและงานวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณ คุณแม่พลอย และครอบครัว สำหรับกำลังใจที่ต้องเสียสละเวลาในระหว่างการเรียนรู้และดำเนินการวิจัย รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ขอบคุณเพื่อนพัฒนศึกษาศาสตร์รหัส 63 เพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจสนับสนุน ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนในการทำงานวิจัย จนส่งผลให้ให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญภาพ ..... ญ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ภูมิหลังการศึกษา 1

1.2 คำถามการศึกษา 8

1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา 9

1.4 คุณค่าของการศึกษา/ประโยชน์ที่ได้รับ 9

1.5 นิยามศัพท์ 9

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และกรอบแนวคิดในการศึกษา 11

2.1 คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน 12

2.1.1 อำนาจ/ความรู้ และระบอบแห่งความจริง 14

2.1.2 คอนเฟสชั่น: เทคนิคการผลิตสร้างความจริงเกี่ยวกับตนเอง 16

2.1.3 คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน 19

2.2 การต่อต้านคอร์รัปชันกับหลักธรรมาภิบาลในสังคม 24

2.2.1 แนวคิดคอร์รัปชัน 24

2.2.2 การต่อต้านคอร์รัปชัน 31

2.3 สื่อภาพยนตร์สั้น: พื้นที่พลวัตทางการสื่อสาร 40

2.3.1 การใช้สื่อภาพยนตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน 43

2.3.2 สัญญะในสื่อภาพยนตร์สั้น 45
2.4 การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน 47
2.4.1 วาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน: จากวาระระดับโลกสู่การปลูกฝังในระดับเด็กและเยาวชน..... 49
2.4.2 ภาพยนตร์สั้นในฐานะปฏิบัติการคอนเฟสชั่น และการประกอบสร้างตัวตน 51
2.4.3 การใช้อำนาจละมุนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน..... 52
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา..... 53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 56
3.1 วิธีวิทยาการศึกษา 56
3.2 สนามการศึกษา..... 57
3.3 การสร้างเครื่องมือศึกษา..... 58
3.4 เครื่องมือและผู้ให้ข้อมูล..... 60
3.4.1 สื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชัน 60
3.4.2 การสัมภาษณ์ 61
3.4.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 62
3.4.4 การสนทนากลุ่ม 62
3.4.5 การได้มาซึ่งข้อมูล..... 62
3.5 กระบวนการดำเนินการวิจัย 64
1. การศึกษาขั้นแรก..... 65
2. การศึกษาขั้นสอง..... 65
3. การศึกษาขั้นสาม 66
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 67
3.7 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 68

3.8 จริยธรรมการศึกษา 68
บทที่ 4 ผลการศึกษา 70
ส่วนที่ 1 การศึกษาผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน 71
ส่วนที่ 2 การศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน 130
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน 145
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา 155
5.1 บทสรุปจากการศึกษา 155
5.2 อภิปรายผล 161
5.3 อัตวิพากษ์ต่อการสร้างความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้น 180
5.4 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา 182
บรรณานุกรม 188
ภาคผนวก 197
ภาคผนวก ก 198
ภาคผนวก ข 201
ประวัติผู้เขียน 212

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 สมการคอร์รัปชันของ Klitgaard 25
ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและสังคม 41
ภาพประกอบ 3 วงจรการสร้างภาพแทนของสื่อ 41
ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างการประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน 44
ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการศึกษา 55
ภาพประกอบ 6 การสร้างเครื่องมือศึกษา 60
ภาพประกอบ 7ความหมายการต่อต้านคอร์รัปชัน 73
ภาพประกอบ 8 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง เลือก 77
ภาพประกอบ 9 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Eraser 80
ภาพประกอบ 10 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง ขยะในใจ 82
ภาพประกอบ 11 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Just Think 86
ภาพประกอบ 12 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง นอมีนี Nominee 89
ภาพประกอบ 13 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง เลือก 96
ภาพประกอบ 14 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Copy 111
ภาพประกอบ 15 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง รักพันธุ์ 118
ภาพประกอบ 16 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง กะปอมค้องใจ 120
ภาพประกอบ 17 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง 2฿ 127
ภาพประกอบ 18 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Guilt ตราบาป 130
ภาพประกอบ 19 กระบวนการคอนเฟสชั่น 132
ภาพประกอบ 20 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 146
ภาพประกอบ 21 อำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันโดยกระบวนการคอนเฟสชั่น 159

ภาพประกอบที่ 22 กระบวนการทำงานศึกษาสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน 180

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ภูมิหลังการศึกษา

การพัฒนาสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ดำเนินไปภายใต้อิทธิพลของวาทกรรมตะวันตกมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแนวคิดว่าด้วยความทันสมัยและการสร้างรัฐที่โปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชันซึ่งถูกยกให้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศ (Rose & Peiffer, 2019) การต่อต้านคอร์รัปชันจึงไม่ได้เป็นเพียงนโยบายของรัฐหรือองค์กรระหว่างประเทศเท่านั้นแต่ยังแทรกซึมเข้าสู่โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และกลายเป็นอุดมการณ์ที่ถูกส่งผ่านไปยังทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งได้รับการคาดหวังให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความโปร่งใสและคุณธรรมในอนาคต (World Bank, 2018) ในขณะที่รัฐและสถาบันต่าง ๆ มุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมสุจริตผ่านระบบการศึกษาและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ บทบาทของสื่อโดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์สั้นกลับกลายเป็นพื้นที่ใหม่ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความเข้าใจ ทัศนคติ และความรู้สึกต่อปัญหาคอร์รัปชันอย่างสร้างสรรค์และมีอิสระมากขึ้น (Buckingham, 2003; Disch, 2009)

วาทกรรมการพัฒนาของไทยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถาบันต่างๆ เพื่อรองรับการผลิตซ้ำของวาทกรรมการพัฒนา โดยมีรากฐานระบบความคิดมาจากเศรษฐศาสตร์ ที่มองระบบแบบทุนนิยม ซึ่งแต่ละประเทศก็ต้องการพัฒนาให้ทัดเทียมกับประเทศต้นแบบ ซึ่งในการพัฒนาประเทศพบปัญหาต่างๆ เป็นจำนวนมากที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศให้ไปสู่ความทันสมัย โดยปัญหาการคอร์รัปชันถูกทำให้กลายเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญที่สุดซึ่งทำให้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นไปอย่างยากลำบาก และปัญหาที่อุปสรรคในการพัฒนา คือ สร้างความเสียหายและขัดขวางการพัฒนาด้านต่างๆ ของประเทศ จึงเป็นบ่อเกิดของวาทกรรมคอร์รัปชัน (Corruption Discourses) ซึ่งถูกผลิตสร้างจากผลผลิตของวาทกรรมการพัฒนาประเทศว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำร้ายประเทศชาติ ให้เกิดความย่อยยับของประเทศ (Carothers, 2022; Disch, 2009; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร,2560)

วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน (Anti-Corruption Discourses) ถูกประกอบสร้างให้เป็นคู่ตรงข้ามกับวาทกรรมคอร์รัปชัน ความรู้นี้ให้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในระดับของทุกสังคมในโลก จึงเป็นพื้นที่ต่อสู้กับวาทกรรมคอร์รัปชัน เพื่อการคลี่ให้เห็นกระทบที่เลวร้าย

ของการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในทุกมุมโลก ทำให้ผู้คนที่ตกอยู่ในชุดความรู้นี้ โดยเฉพาะผู้อยู่ใต้ปกครองของรัฐได้มีการเคลื่อนไหว ต่อต้านรัฐบาลนำไปสู่การล้มล้างรัฐบาลในหลายประเทศของโลก การต่อสู้กับคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นวาระที่สำคัญที่สุดของโลกไปแล้ว (Anukansai, 2003; Bukovansky, 2006) วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันที่เข้ามาสมัยประเทศไทยเกิด

การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารภายในประเทศตามชาติตะวันตก การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย (modernization) โดยนำแนวความคิด ความเชื่อเข้ามาด้วย ทำให้มุมมองการมองระบบอุปถัมภ์ (patronage system) ซึ่งสมัยก่อนมุมมองความเชื่อทางด้านวาทกรรมของคนสมัยก่อนเชื่อว่าการมีระบบอุปถัมภ์เป็นสิ่งที่ดี ในสมัยก่อนการอุปถัมภ์มีความหมายในเชิงบวก เพราะสังคมไทยยกย่องระบบศักดินา นิยมอำนาจและบารมี ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม คนในสมัยก่อนจึงต้องการให้ลูกหลานเข้าทำงาน ขอให้เจ้านายเมตตา อุปถัมภ์ แต่ในสมัยปัจจุบันความหมายของอุปถัมภ์มีความหมายที่สื่อสารไปในแง่ลบ มีการปรับเปลี่ยนความหมายและการลื่นไหลของภาษาไปในเชิงลบ ภาครัฐจึงมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมสุจริต เพื่อลดการคอร์รัปชันภายในประเทศ (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2558; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

การต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทยดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2542 ป.ป.ช. มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ป.ป.ช. ยังทำหน้าที่ในการวางแผนและกำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี โดยใช้ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (CPI) เป็นตัวชี้วัดสำคัญ เป้าหมายคือการยกระดับคะแนน CPI ของประเทศไทยให้อยู่ในอันดับต้นๆ ของโลกภายในปี 2580 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ป.ป.ช. ได้กำหนดเป้าหมายย่อย 2 ประการ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตในหมู่ประชาชน และการลดจำนวนคดีคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบให้เหลือน้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; สำนักงานเลขาวุฒิสภา, 2565)

สำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชัน และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการคอร์รัปชัน ป.ป.ช. ยังได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆเพื่อ

สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ป.ป.ช. ได้กำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยปลอดจากการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบภายในปี 2580 ป.ป.ช. มุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ป.ป.ช. ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการต่อต้านคอร์รัปชัน และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างสังคมที่โปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศสัมพันธ์กับวาทกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน และสนับสนุนวาทกรรมการพัฒนาให้เข้มแข็ง กระบวนการผลิตวาทกรรมการพัฒนาถูกสร้างให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องและเชื่อมโยงกับความทันสมัย โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้สร้างความรู้ และมีพื้นฐานจากอำนาจทุนนิยมที่เป็นวาทกรรมกระแสหลัก วาทกรรมการพัฒนาได้แทรกแซงประเทศที่ยังไม่ได้รับการนิยามว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา (สามชาย ศรีสันต์, 2560; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) ผู้ที่มีการศึกษาจากตะวันตกนำความรู้กลับไปขยายผลในประเทศที่กำลังพัฒนาของตนให้เป็นเหมือนชาติตะวันตก การพัฒนาของไทยจึงมุ่งเป้าหมายตามชาติตะวันตก (Westernization) ประเทศไทยนำแนวทางการพัฒนาจากประเทศที่มีค่าดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (CPI) สูงมาปรับใช้ เพื่อลดการคอร์รัปชันและส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต รัฐนำแนวคิดการปกครองชีวญาณ (Governmentality) มาใช้ในการขับเคลื่อนความรู้ต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อควบคุมการคอร์รัปชันและให้ผู้ใต้ปกครองสยบยอมต่อการควบคุมของรัฐ การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้เป็นเพียงนโยบายของรัฐ แต่แทรกซึมเข้าสู่โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Magavilla, 2012; Pranab,1997) กลายเป็นอุดมการณ์ที่ส่งต่อไปยังทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน รัฐและสถาบันต่างๆ มุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมสุจริตผ่านระบบการศึกษาและโครงการรณรงค์ต่างๆ สื่อภาพยนตร์สั้นกลายเป็นพื้นที่ใหม่ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความเข้าใจและทัศนคติต่อปัญหาคอร์รัปชัน รัฐต้องยุติการสนับสนุนหลักสูตรสอนทำหนังที่แยกส่วน และหันมาทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตรบ่มเพาะนักผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นการสะท้อนความคิด การตั้งคำถามต่อประเด็นที่ละเอียดอ่อน และการคำนึงถึงผลกระทบเป็นหัวใจสำคัญ หลักสูตรดังกล่าวควรเชื่อมโยงกับการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้คิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน (Pieterse, 2000; John, 2005)

รัฐต้องการดำเนินการขับเคลื่อนความรู้ต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อต้องการควบคุมการคอร์รัปชันภายในประเทศ และต้องการให้ผู้ใต้ปกครองสยบยอมต่อการควบคุมของรัฐโดยใช้อำนาจที่กระทำผ่านความรู้การกระทำของรัฐ ซึ่ง Foucault มองว่าอำนาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปสู่อำนาจสมัยใหม่ที่มีการครอบงำความคิดของประชากรผู้อยู่ใต้ปกครองของรัฐ ซึ่งอำนาจลักษณะนี้มีคุณสมบัติแทรกซึมเข้าไปสู่ถึงรายละเอียดเล็กน้อยในกิจกรรมของมนุษย์อย่างเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงวาทกรรมเข้ากับวัตรปฏิบัติในทางสังคมเพื่อรองรับการควบคุมผู้คนในสังคมอย่างชอบธรรมของรัฐ (Foucault, 2015) การดำเนินถ่ายทอดความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันของรัฐกระทำการผ่านสถาบันต่างๆ เพื่อใช้อำนาจในการถ่ายทอดความรู้ปลุกระดม อุดมการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นช่วงโอกาสทองของชีวิตที่สมองพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ การพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม สังคมไทยให้คุณค่ากับเด็กและเยาวชน โดยมุ่งหวังให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาเด็กต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งครอบครัว สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก โดยการจัดบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รัฐยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการเตรียมความพร้อมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และอุดมการณ์สู่เด็กและเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ แต่ต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เป็นการครอบงำความคิด การพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล และส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กแต่ละคน การสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันเป็นการสร้างความตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Erikson, 1993; Perry, 1997)

รัฐบาลนิยมใช้สื่อ (Media) เพื่อสื่อสารข้อมูล ทัศนคติ อุดมการณ์ไปยังประชาชนภายในประเทศสื่อบทบาทแพร่หลายในชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันและเป็นศูนย์กลางของพวกเขานำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ในขณะที่โต้ตอบและแบ่งปันเนื้อหาเป็นคุณลักษณะสำคัญของอินเทอร์เน็ตมาโดยตลอด การเพิ่มขึ้นของแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียในสองทศวรรษที่ผ่านมาและการเข้าถึงที่ง่ายดายจากสมาร์ทโฟนได้ดำเนินการมากขึ้นเพื่อ

ขับเคลื่อนดิจิทัลการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมในเด็กมากกว่าด้านอื่น ๆ ของการแปลงเป็นดิจิทัล พัฒนาอย่างต่อเนื่องและบูรณาการอย่างลึกซึ้งในเกือบทุกด้านของชีวิตประจำวัน สื่อสังคมออนไลน์ และรูปแบบพื้นฐานของเครือข่ายสังคมยังคงกำหนดรูปแบบและเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของผู้ใช้หลายพันล้านคนทั่วทั้งโลก (Quin, 2014; กาญจนา แก้วเทพ, 2563; ชวนวล คณานุกูล, 2565; เมธี ครองแก้ว, 2558) นอกจากนั้นภาพยนตร์ยังคงเป็นสื่อที่มีบทบาทและทรงอิทธิพลที่สุดในบรรดาสื่อทั้งหมด อีกทั้งให้ความรู้ และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้ และสื่อภาพยนตร์ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างดึงดูด จูงใจ และสร้างบรรยากาศให้เกิดกลายคล้อยตามที่กำหนดตามทิศทางของกรอบความคิดของตนตามสื่อที่รับชม เมื่อประชาชนได้รับชมสื่อโฆษณาต่างๆ ก็เกิดความไว้วางใจ และเกิดความเชื่อในสิ่งที่สื่อต้องการนำเสนอ ไม่ว่าเป็นสินค้าหรือแนวคิด (ชวนวล คณานุกูล, 2565) เมื่อสื่อสามารถทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและความเชื่อในแนวคิด ทำให้ผู้ที่ได้รับชมสื่อนั้นตกอยู่ภายใต้อำนาจของสื่อภาพยนตร์ ถือเป็นการใช้อำนาจโดยชอบธรรมของผู้สร้างสื่อ ซึ่งเป็นอำนาจแบบอ่อนโยน ละมุน (Soft power) ซึ่งสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นสื่อที่นำเสนอทั้งภาพและเสียง (Visual and Auditory) นำเสนอโดยการเล่าเรื่อง (Narrative Presentation) ซึ่งนอกจากทำให้ผู้คนได้สนุกสนาน และบันเทิงแล้ว อีกทั้งสามารถรับชมได้ทุกเพศทุกวัยไม่จำกัด ทำให้สามารถก้าวผ่านวัฒนธรรมและขีดจำกัดต่างๆของสังคมอย่างไรก็ตามภาพยนตร์สั้นยังมีบทบาทแฝงทางอ้อมซ่อนอยู่ ซึ่งปะปนไปด้วยอำนาจและชุดความรู้ (McGinn, 2005) การศึกษาสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นการศึกษาเพื่อเชื่อมต่อเรื่องราว ขุดคุ้ยเรื่องราว วัตถุประสงค์ของสื่อภาพยนตร์สั้นอำนาจและความรู้ที่แฝงปะปนอยู่ในภาพยนตร์สั้นที่มีอิทธิพลและก่อให้เกิดวัฒนธรรมมวลชน (Popular Culture) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถหล่อหลอมและสร้างวัฒนธรรมมวลชนการถ่ายทอดแนวความคิดและอุดมการณ์ของผู้สร้างสื่อที่สามารถเจาะลึกไปถึงระดับจิตสำนึกได้ (Nye, 2004; van Dijk, 2008; ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2563)

สื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นการสื่อสารผ่านความรู้ในวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน (Anti-Corruption Discourses) การพัฒนาสื่อเป็นไปตามมโนทัศน์ของความรู้ในการพัฒนาประเทศ (Development Concepts) สื่อเป็นอำนาจในลักษณะของอำนาจละมุน เพื่อปกครองหรือครอบงำผู้ใต้ปกครองของรัฐ สะท้อนแนวคิดการปกครองชีวญาณ ซึ่งเป็นการทำงานของอำนาจรัฐในการบริหารจัดการประชาชน โดยที่ไม่ต้องบีบบังคับ หรือใช้ความรุนแรงในการควบคุมประชาชน (Foucault, 1991) แต่ใช้การจัดการผ่านกลไกของสถาบัน และความรู้ในการให้ประชาชนสำรวจตรวจตราควบคุมหรือบงการตนเอง เป็นการถ่ายทอดอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชน โดย Foucault ได้กล่าวว่าเป็นการปกครองระดับลึกถึงภายในจิตใจ ซึ่งนำความรู้หรือแนวคิดฝังไว้ใน

ตนเอง เกิดการสำรวจ ตรวจตรา ตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นการใช้อำนาจปกครองทางอ้อม การส่งต่ออุดมการณ์ของรัฐไปยังผู้ใต้ปกครอง ผ่านอำนาจของรัฐในรูปแบบความรู้ ว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและผู้ใต้ปกครองควรปฏิบัติและยึดถือสืบต่อไปเป็นระยะเวลานาน เกิดกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อปรับตัวให้อยู่ในสังคมความรู้ผ่านอุดมการณ์นี้ทำให้เกิดการครอบงำทางวัฒนธรรม ซึ่งเกิดการส่งต่อ ถ่ายทอดไปยังบุคคลหรือสังคมอื่นๆ รัฐมีเป้าหมายต้องการสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ให้รัฐปกครองตามปรารถนา โดยใช้อำนาจและความรู้ (Croteau & Hoynes, 2000)

ในกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น เด็กและเยาวชนต้องผ่านการกลั่นกรองประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้ที่ได้รับจากครอบครัว โรงเรียน สื่อ และสังคมรอบข้างนำมาสังเคราะห์เป็นเรื่องราวที่สะท้อนทัศนคติและความเข้าใจของตนเองต่อปัญหาคอร์รัปชันการเล่าเรื่องผ่านภาพยนตร์สั้นจึงเป็นมากกว่าการถ่ายทอดข้อเท็จจริงหรือแนวคิดตามที่รัฐต้องการ แต่เป็นการเจรจาต่อรองกับความรู้ที่ถูกครอบงำมาก่อนหน้า (Lundby, 2008) ในบางกรณีเด็กและเยาวชนอาจหยิบยกประสบการณ์จริงที่พบเจอ เช่น การเห็น/รับรู้คอร์รัปชันในโรงเรียนหรือชุมชนมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งกระบวนการนี้เองที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นในเชิงสังคม กล่าวคือ เด็กและเยาวชนได้เปิดเผยและวิพากษ์ชุดความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันที่รัฐหรือสังคมพยายามปลูกฝัง พร้อมทั้งนำเสนอเสียงของตนเองผ่านมุมมองที่อาจแตกต่างหรือขัดแย้งกับวาทกรรมกระแสหลัก (Foucault, 1988; Jenkins, 2006)

เด็กและเยาวชนคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงมีลักษณะเป็นทั้งการยอมรับและการต่อต้านในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ในขณะที่เด็กและเยาวชนบางส่วนอาจเลือกที่นำเสนอแนวคิดต่อต้านคอร์รัปชันตามกรอบความรู้ของรัฐ เช่น การเน้นย้ำเรื่องคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และการเป็นพลเมืองดี อีกส่วนหนึ่งอาจเลือกที่ตั้งคำถามหรือวิพากษ์วิจารณ์ระบบที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน หรือแม้กระทั่งสะท้อนความรู้สึกสิ้นหวังและความไม่ไว้วางใจต่อกลไกของรัฐในการแก้ไขปัญหานี้ (Kraidy, 2016) ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนจึงเป็นทั้งพื้นที่ของการเรียนรู้ การทดลอง และการประกาศตัวตนที่ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับอุดมการณ์ของรัฐเสมอไป นอกจากนี้ การที่รัฐและองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันเลือกใช้สื่อภาพยนตร์สั้นถูกนำมาใช้เพื่อรณรงค์และบ่มเพาะค่านิยมสุจริต ยังเผยให้เห็นถึงการแปรสภาพของกลไกอำนาจในสังคมไทย จากเดิมที่เน้นการควบคุมผ่านกฎหมายหรือบทลงโทษ มาสู่การใช้อำนาจละมุน ผ่านการสื่อสารและการสร้างวาทกรรมในพื้นที่สาธารณะ (Nye, 2004) กระบวนการผลิตและเผยแพร่สื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นทั้งการขยายอำนาจของรัฐในการครอบงำความคิดและ

การเปิดพื้นที่ให้กับเสียงของเด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันอย่างอิสระมากขึ้น เมื่อพิจารณาในเชิงทฤษฎี กระบวนการคอนเฟสชั่นผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนจึงเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนความซับซ้อนของอำนาจ ความรู้ และอัตลักษณ์ในสังคมร่วมสมัย เป็นพื้นที่ที่เสียงของเด็กและเยาวชนไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงการเป็นผู้รับสารหรือผู้ปฏิบัติตาม แต่กลายเป็นผู้ผลิตและผู้กำหนดความหมายใหม่ของการต่อต้านคอร์รัปชันในแบบของตนเอง (Livingstone & Sefton-Green, 2016)

สำนักงาน ป.ป.ช. ใช้แนวทางสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมทัศนคติต่อต้านคอร์รัปชัน โดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับแนวคิดและชุดความรู้ที่หน่วยงานสร้างขึ้น ป.ป.ช. ได้ปรับบทบาทจากผู้ผลิตชุดความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน มาเป็นการริเริ่มโครงการประกวดสื่อป้องกันการคอร์รัปชันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึง 2563 โครงการนี้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยมีเป้าหมายให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจและเผยแพร่ชุดความรู้ตามที่รัฐต้องการ สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนจึงเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงอำนาจและความรู้ต่างๆ ที่ปรากฏในอุดมคติของเด็กและเยาวชน การที่รัฐและองค์กรต่างๆ หันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนผลิตสื่อ สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในรูปแบบที่เรียกว่ารัฐบาลสมัยใหม่ ภาพยนตร์สั้นยังช่วยให้ปัญหาคอร์รัปชันที่อาจดูเป็นนามธรรม กลายเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเข้าใจง่ายขึ้นสำหรับเด็กและเยาวชน การที่พวกเขาได้เห็นผลกระทบของคอร์รัปชันผ่านเรื่องราวในภาพยนตร์ ทำให้เกิดความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำส่วนบุคคลกับผลกระทบทางสังคมในวงกว้าง กระบวนการผลิตสื่อยังเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถต่อรองและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนมีลักษณะเป็นการยอมรับและการต่อต้านในเวลาเดียวกัน บางผลงานอาจนำเสนอแนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันตามกรอบของรัฐอย่างเคร่งครัด ในขณะที่บางผลงานอาจนำเสนอแนวทางการแก้ไขหรือวิพากษ์วิจารณ์ระบบที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน ดังนั้น รัฐต้องยุติการสนับสนุนหลักสูตรสอนทำหนังที่แยกส่วน และหันมาทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตรบ่มเพาะนักผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นการสะท้อนความคิด การตั้งคำถามต่อประเด็นที่ละเอียดอ่อน และการคำนึงถึงผลกระทบเป็นหัวใจสำคัญ (Stapenhurst, 2000; Bukovansky, 2006)

การศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน โดยพิจารณาว่าความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการคอร์รัปชันถูกสร้างขึ้นทางสังคมอย่างไร การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นพื้นที่ที่สะท้อนอุดมการณ์ของรัฐใน

การพัฒนาประเทศให้มีความโปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริต ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ถูกนำมาใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานตามแผนแม่บทแห่งชาติ เพื่อให้สัมพันธ์กับวาทกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ให้ความสำคัญกับ CPI และนำแนวทางจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ฮ่องกงและเกาหลีใต้ มาปรับใช้เพื่อส่งเสริมการต่อต้านการคอร์รัปชัน รัฐนำการปกครองชีวญาณ มาใช้ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบและควบคุมตนเองไม่ให้กระทำการคอร์รัปชัน การดำเนินการเหล่านี้เป็นไปเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทแห่งชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นวาทกรรมที่อิงกับการพัฒนาตามแบบตะวันตก (Andersson & Heywood, 2009; Dean, 2010; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ผู้ศึกษาจึงใช้การวิเคราะห์คอนเฟสชั่นเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการประกอบสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเปรียบเสมือนผลผลิตทางภาคปฏิบัติการของความรู้ที่เด็กและเยาวชนถูกกระตุ้นทัศนคติ ความเชื่อของตนต่อประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาคอนเฟสชั่นของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นร่วมกับการวิเคราะห์วาทกรรมในสื่อภาพยนตร์สั้นที่เด็กและเยาวชนผลิตสร้างไปทำหน้าที่สร้างความเป็นผู้รู้เท่าทันต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน และเผยและคลี่คลายให้เห็นถึงความแยบยลของความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่ยังส่งผลให้ประชาชนเกิดความนึกคิดเรื่องการต่อต้านการคอร์รัปชันตามที่เชื่อว่าจริง (Foucault, 1991; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; นภาภรณ์ หะวานนท์, 2543) แล้วเกิดความคิดที่มากำกับพฤติกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันของตน เพื่อสร้างเรื่องราวการสร้างตัวตนต่อการแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อเผยให้เห็นตัวตนที่เป็นผู้รู้เท่าทในการต่อต้านการคอร์รัปชัน เผยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความรู้ และ ความจริง ในการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน (Foucault, 1980,1988; Foucault, 2018; ขวัญฤทัย ใจทัน, 2554)

1.2 คำถามการศึกษา

อำนาจของความรู้เบื้องหลังที่เด็กและเยาวชนผลิตใช้สร้างสื่อภาพยนตร์สั้นในการต่อต้านคอร์รัปชันที่เป็นพื้นที่ในการใช้ต่อรองความรู้และความหมายของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันของรัฐและนำไปสู่กระบวนการของอำนาจที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นได้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อวิพากษ์ผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

2. เพื่อศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน

3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน

1.4 คุณค่าของการศึกษา/ประโยชน์ที่ได้รับ

การศึกษาครั้งนี้สามารถชี้ชวนให้เห็นถึงอำนาจ ความรู้ ความจริง ที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชันปรับเปลี่ยนตนเองให้รู้เท่าทันต่อความรู้ และเป็นผู้ที่แสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชัน ความรู้ที่ได้ในครั้งนี้นำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างการต่อต้านคอร์รัปชันทำให้เกิดการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมและเด็กและเยาวชนเพื่อดำเนินให้สังคมน่าอยู่และประเทศสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนสืบไป

1.5 นิยามศัพท์

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเห็นถึง เบื้องหลังทฤษฎี แนวคิดของนักวิชาการ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์และสังเคราะห์นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

คอร์รัปชัน หมายถึง การใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้อง งดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือผิดหลักของศาสนา เพื่อแสวงหาประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง ซึ่งการกระทำดังกล่าว ส่งผลเสียหายร้ายแรงต่อสาธารณะ และยังบ่อนทำลายความไว้วางใจและโครงสร้างทางจริยธรรมของสังคมโดยรวม

การต่อต้านคอร์รัปชัน หมายถึง กลไกหรือกระบวนการเชิงรุก ทั้งในระดับปัจเจก และสังคม ที่มุ่งสร้างความตระหนักรู้ (Awareness) ปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติ ความคิด และพฤติกรรม เพื่อทำให้เกิดการยับยั้ง คิดการรู้คิดป้องกัน การคอร์รัปชัน และไม่ทนต่อการคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคม

สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน หมายถึง สื่อสัญญะของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันที่ถูกจัดทำในรูปแบบภาพยนตร์สั้น เพื่อสื่อสารประเด็นปัญหาและผลกระทบของคอร์รัปชันผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร และสุนทรียะทางภาพและเสียง โดยมุ่งหวังให้ผู้ชมเกิดกระบวนการทางความคิดและอารมณ์ร่วม (Cognitive and Emotional Engagement) นำไปสู่การเปิดรับสารและกระตุ้นให้เกิดสภาวะ คอนเฟสชั่น

เด็กและเยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 12- 25 ปี ขณะเคยมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน และได้รับรางวัลหรือการยอมรับจากการประกวดโครงการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ของสำนักงาน ป.ป.ช. ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2565 และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือรับรู้ถึงปัญหาคอร์รัปชันในสังคม โดยใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือในการแสดงออก สร้างความตระหนักรู้ และกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พวกเขาไม่ใช่แค่ผู้รับสาร แต่เป็นผู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติ แสดงออก และไตร่ตรองภายใต้บริบททางวัฒนธรรม บรรทัดฐาน และโครงสร้างทางสังคมต่างๆ

คอนเฟสชั่น หมายถึง การทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองยอมรับความรู้ โดยยินยอมและปฏิบัติตามความรู้ และก่อเกิดตัวตนใหม่ โดยมิได้หมายถึงสารภาพผิดในเชิงศาสนา หากแต่เป็นการเปิดเผยตัวตน และประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันผ่านการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของรัฐสมัยใหม่ที่เป็นสังคมคอนเฟสผ่านสื่อต่างๆ เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันได้เข้าสู่ปฏิบัติการคอนเฟสชั่น โดยไม่ได้เพียงแต่รับเอาความหมายโดยตรงของการต่อต้านคอร์รัปชันที่รัฐหรือสถาบันต่างๆมอบให้ แต่พวกเขาได้คิดทบทวน ตีความและ ประกอบสร้างความหมายเหล่านั้นขึ้นใหม่ผ่านประสบการณ์ มุมมองและภาษาของตนเองซึ่งเป็นสภาวะที่ผู้ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเกิดการยอมรับความจริงเกี่ยวกับประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชัน เกิดการทบทวนตนเอง (Self-reflection) และนำไปสู่การสร้างเจตคติใหม่ที่อยู่ในสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันสัมพันธ์กับการสื่อสารที่ต้องการต่อต้านคอร์รัปชันไปยังผู้ชมหรือผู้รับสาร

บทที่ 2
แนวคิดทฤษฎี และกรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีอันหลากหลายมาเชื่อมโยงร้อยเรียงกันเพื่อให้สามารถเข้าถึงเรื่องศึกษา โดยมีแนวคิดทฤษฎี ดังต่อไปนี้

2.1 คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ผู้ศึกษานำใช้แนวคิดคอนเฟสชั่น ในการมองอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน ซึ่งทำให้เห็นร่องรอยของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการคอนเฟสชั่นความรู้ต่อเด็กและเยาวชนที่ผลิตในการต่อต้านคอร์รัปชัน เผยให้เห็นอำนาจที่ใช้ในวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชันทำให้เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเกิดพฤติกรรมและอัตลักษณ์ในการต่อต้านการคอร์รัปชันว่าเกิดขึ้นจากอะไร ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

2.2 การต่อต้านคอร์รัปชันกับหลักธรรมาภิบาลในสังคม ผู้ศึกษาต้องการชี้ให้เห็นถึงการมองการรณรงค์ต่อการต่อต้านคอร์รัปชัน ในต่างประเทศ และภายในประเทศที่มีผลต่อบุคคล และทำให้เห็นวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน ที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้เป็นประเทศที่พัฒนาตามแนวคิดความทันสมัย

2.3 ภาพยนตร์สั้น: พื้นที่พลวัตทางการสื่อสาร ผู้ศึกษาต้องการเผยให้เห็นถึงการสื่อสารเชิงอำนาจที่นำเอาการใช้สื่อภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ของสังคมได้อย่างไร ซึ่งเชื่อมโยงกับบริบทต่างๆ และในสื่อภาพยนตร์ที่แสดงถึงชุดความรู้ของการต่อต้านการคอร์รัปชันและอุดมการณ์ที่ซ่อนอยู่ในภาพยนตร์เหล่านั้น

2.4 การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษาต้องการเผยให้เห็นภาคปฏิบัติทางวาทกรรมของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน และมุมมองการสื่อสารความรู้ผ่านแนวคิดคอนเฟสชั่นของ Foucault

2.1 คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน

การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านมุมมองของ Foucault จำเป็นต้องละวางกรอบคิดเดิมที่มองว่าความรู้เป็นสิ่งที่เป็นกลาง และอำนาจเป็นสิ่งที่กดขี่แต่เพียงอย่างเดียว Foucault ซึ่งเติบโตทางความคิดท่ามกลางอิทธิพลของลัทธิมาร์กซ์และปรากฏการณ์วิทยา ได้ก้าวข้ามแนวคิดที่มุ่งแสวงหาความจริงสากลผ่านการรับรู้ของปัจเจก หรือที่เน้นย้ำถึงเสรีภาพของมนุษย์ในการสร้างความหมายอย่างสมบูรณ์ เขาได้รับแรงบันดาลใจจากนักคิดอย่าง Heidegger ซึ่งทำให้เขาเห็นว่า ความจริง และ เหตุผล ไม่ได้เป็นสิ่งคงที่ แต่ถูกประกอบสร้างตามบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ความคิดและการกระทำของผู้คนจึงถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคมที่พวกเขาดำรงอยู่ แม้เชื่อว่าตนเองกำลังกระทำการอย่างอิสระก็ตาม แนวคิดนี้สอดรับกับมุมมองเชิงโครงสร้างนิยมที่มองว่าไม่ใช่ปัจเจกที่เป็นผู้คิดหรือพูด แต่เป็นโครงสร้างที่คิดและพูดผ่านตัวปัจเจกบุคคล อิทธิพลที่สำคัญที่สุดคือแนวคิดของ Nietzsche ปฏิเสธประวัติศาสตร์ที่ก้าวหน้าอย่างมีเหตุผล และชี้ว่า ความจริง หรือ ความรู้ ที่ปรากฏขึ้นในแต่ละยุคสมัย ผลที่เกิดขึ้นคือของคนกลุ่มหนึ่งสามารถสถาปนาเจตจำนงของตนเองเหนือผู้อื่นได้สำเร็จ ความสัมพันธ์ที่แยกไม่ขาดระหว่างอำนาจ ความรู้ และความจริงนี้ จึงกลายเป็นแกนกลางในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคม รวมถึงวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน (Foucault, 2015; Joseph, 2012; Miller & Rose, 2008)

เมื่อนำมาปรับใช้ การต่อต้านคอร์รัปชัน จึงไม่ได้ดำรงอยู่ในฐานะความดีงามที่เป็นสากล แต่มีสถานะเป็นวาทกรรม (Discourse) ที่ผลิตสร้าง ความจริง ขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อกำกับสังคม วาทกรรมสร้างความหมายของความซื่อสัตย์ การคอร์รัปชัน พลเมืองที่ดี และผู้กระทำผิด โดยทำงานผ่านกลไกอำนาจที่ไม่ได้เป็นสมบัติของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับความรู้ที่ซับซ้อนและแพร่กระจายอยู่ทุกหนแห่ง (Foucault, 1982; Hartsock, 1990; Joseph, 2012) อำนาจในการต่อต้านคอร์รัปชันจึงไม่ใช่แค่การที่รัฐใช้อำนาจกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นรูปแบบอำนาจในยุคเก่า แต่เป็นอำนาจในยุคสมัยใหม่ที่ทำงานอย่างแนบเนียนผ่านการสอดส่องดูแล การสร้างบรรทัดฐาน และที่สำคัญคือการกระตุ้นให้เกิดการกำกับดูแลตนเอง อำนาจนี้มีลักษณะเชิงผลิตภาพ (Productive) กล่าวคือ มันไม่ได้มุ่งแต่ปราบปรามการคอร์รัปชัน แต่ยังมุ่งผลิตสร้าง พลเมืองในอุดมคติที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตขึ้นมาด้วย เราทุกคนต่างตกอยู่ในเครือข่ายอำนาจนี้ เป็นทั้งผู้ใช้อำนาจ เช่น เมื่อเราตัดสินหรือวิจารณ์พฤติกรรมที่ส่อไปในทางคอร์รัปชันของผู้อื่น และเป็นทั้งผู้ถูกกระทำ (Bull & Newell, 2003; Joseph, 2012; Magavilla, 2012)

ในบริบทนี้ คอนเฟสชั่น (Confession) จึงกลายเป็นเทคโนโลยีแห่งอำนาจที่สำคัญที่สุด มันไม่ใช่คอนเฟสชั่นว่าตนเองได้กระทำการคอร์รัปชัน แต่เป็นกระบวนการที่ปัจเจกบุคคลถูกกระตุ้นโดยวาทกรรมให้ต้อง คอนเฟสชั่นหรือเปิดเผยตนเองว่าได้ยอมรับและสมาทานเอาชุดความรู้และคุณค่าของการต่อต้านคอร์รัปชันมาเป็นส่วนหนึ่งของตัวตน กระบวนการนี้มีรากฐานมาจากพิธีกรรมคอนเฟสชั่นบาปในคริสต์ศาสนา ที่การเปล่งวาจา (Verbalization) ถึงความผิดของตนเองมีเป้าหมายเพื่อสร้างตัวตนใหม่ที่บริสุทธิ์ขึ้นมา ในสังคมสมัยใหม่ เทคนิคนี้ถูกนำมาปรับใช้ในศาสตร์ต่างๆ และในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างตัวตนที่สัมพันธ์กับบรรทัดฐานของสังคม เป้าหมายของอำนาจคอนเฟสชั่นจึงเป็นการสร้างตัวตนแบบใหม่และปรับปรุงตนเองเสียใหม่ผ่านการที่ปัจเจกบุคคลลงมือปฏิบัติการต่อร่างกาย ความคิด และจิตวิญญาณของตนเอง (Foucault, 1991; Lemke, 2011; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

คอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ปรากฏอยู่ในหลากหลายปฏิบัติการทางสังคม ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ ไปจนถึงการรับชมสื่อต่างๆ โดยเฉพาะ สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดคอนเฟสชั่น ภาพยนตร์ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงให้ข้อมูล แต่สร้างสภาวะทางอารมณ์ที่บีบคั้นให้ผู้ชมต้องเลือกข้างและสำรวจจุดยืนทางศีลธรรมของตนเอง เมื่อผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วม เห็นใจตัวละครที่ซื่อสัตย์ และรังเกียจตัวละครที่คอร์รัปชันในขณะนั้นเองที่กระบวนการคอนเฟสชั่นได้เริ่มต้นขึ้น ผู้ชมกำลัง คอนเฟสชั่น กับตนเองและกับสังคมโดยนัยว่าไม่เอาการคอร์รัปชัน คอร์รัปชันเป็นสิ่งไม่ดีการพูดคุยวิจารณ์หรือการแชร์สื่อนั้นต่อ ถือเป็นการเปล่งวาจาที่ตอกย้ำการยอมรับชุดความรู้นั้นให้เข้มข้นยิ่งขึ้น (Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 1988; ธีรยุทธ บุญมี, 2551)

ดังนั้น เมื่อคนคนหนึ่งพูดหรือกระทำการใดๆ ที่สัมพันธ์กับแนวทางการต่อต้านคอร์รัปชัน เช่น การปฏิเสธที่จ่ายสินบน หรือการชื่นชมองค์กรที่โปร่งใส จึงเป็นการเผยตนเองว่าเขาได้ คอนเฟส และยอมรับเอาค่านิยมของวาทกรรมนี้มากำกับตนเองแล้ว ก่อนที่เราพูดหรือเขียนสิ่งใด เราได้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิดต่อความเชื่อและสมาทานต่อชุดความจริงนั้นมาก่อน ตัวตนของเราจึงถูกกำกับทิศทางไว้แล้ว ทว่าเรากลับรู้สึกว่าเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง เป็นผู้เลือกและเปลี่ยนตนเองอย่างอิสระ การกระทำอย่างซ้ำไปซ้ำมายิ่งทำให้เกิดความเข้าใจต่อตนเองมากขึ้น และสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวตนไปสู่การเป็น อัตวิสัย (Subject) หรือพลเมืองที่พึงประสงค์ในระบอบของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน นี่คือลักษณะของอำนาจในทัศนะที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ผ่านการกดขี่บังคับ แต่ผ่านการที่ปัจเจกบุคคลเข้าร่วมในกระบวนการสร้างและกำกับดูแลตนเองอย่างเต็มใจ (Foucault, 1991; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

2.1.1 อำนาจ/ความรู้ และระบอบแห่งความจริง

Foucault เชื่อว่ามนุษย์ไม่สามารถวิเคราะห์อำนาจโดยแยกออกจากความรู้ได้เขาใช้คำว่า อำนาจ/ความรู้ (Power/Knowledge) เพื่อเน้นย้ำว่าทั้งสองสิ่งนี้เชื่อมโยงและประกอบสร้างซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ขาด อำนาจต้องการความรู้เพื่อสร้างความชอบธรรมและทำให้การทำงานของมันเป็นไปอย่างราบรื่น ในขณะเดียวกัน ความรู้ก็ถูกผลิตขึ้นภายใต้เงื่อนไขของความสัมพันธ์เชิงอำนาจและสร้างผลกระทบเชิงอำนาจเสมอ ตัวอย่างเช่น การเกิดขึ้นของศาสตร์อย่างจิตเวชศาสตร์ในศตวรรษที่ 19 ไม่ใช่การค้นพบ ความจริง เกี่ยวกับความบ้าที่เป็นกลาง แต่เป็นกระบวนการที่อำนาจของแพทย์และสถาบันทางสังคมได้ ผลิตสร้างวัตถุแห่งความรู้ (Object of knowledge) ที่เรียกว่า ความบ้า ขึ้นมาพร้อมกับสร้างระบบการจำแนก วินิจฉัย และควบคุมผู้ที่ถูกตีตราว่าเป็นคนบ้า ความรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่ปลดปล่อยเราออกจากอำนาจ แต่บ่อยครั้งมันคือกลไกที่ทำให้อำนาจทำงานได้อย่างแนบเนียนยิ่งขึ้น (Foucault, 1991; Hartsock, 1990) ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความรู้นี้ทำงานผ่านสิ่งที่ Foucault เรียกว่า วาทกรรม (Discourse) ซึ่งในที่นี้ไม่ใช่แค่การสนทนาหรือข้อเขียน แต่เป็นระบบปฏิบัติการที่ซับซ้อนซึ่งประกอบด้วยกฎเกณฑ์ คำกล่าว สถาบัน และปฏิบัติการต่างๆ ที่กำหนดขอบเขตว่าในยุคสมัยหนึ่งๆ เราสามารถพูด คิด หรือรับรู้เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างไร วาทกรรมไม่ได้สะท้อนความเป็นจริง แต่ประกอบสร้างความเป็นจริงขึ้นมา มันกำหนดว่าคำกล่าวใดถูกพิจารณาว่าเป็นความจริง และคำกล่าวใดถูกมองว่าเป็นเรื่องเท็จ หรือ ไร้สาระ วาทกรรมที่สามารถสถาปนาตนเองขึ้นเป็น ระบอบแห่งความจริง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคม การวิเคราะห์ปรากฏการณ์ การต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านกรอบคิดนี้ จึงหมายถึงการมองว่ามันคือวาทกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งกำลังต่อสู้เพื่อสถาปนาระบอบแห่งความจริงของตนเองขึ้นมา โดยผลิตสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับความโปร่งใส ธรรมาภิบาล และความเป็นพลเมืองที่ดี พร้อมกับกำหนดว่าสิ่งใดคือ การคอร์รัปชัน ที่ต้องถูกกำจัด และใครคือ คนดี ที่ต้องร่วมมือกันต่อต้านคอร์รัปชัน (Foucault, 2015; Hartsock, 1990; Joseph, 2012)

แนวคิดนี้ท้าทายความเข้าใจที่มีมาตั้งแต่ยุคเรืองปัญญา (Enlightenment) ที่มักมองว่าความรู้ คือแสงสว่างแห่งเหตุผลที่ปลดปล่อยมนุษย์ให้เป็นอิสระจากโซ่ตรวนของอำนาจที่มืดบอดและกดขี่ ในทัศนะแบบดั้งเดิม ความรู้คือสิ่งที่เป็นกลาง บริสุทธิ์ และเป็นสากล ส่วนอำนาจคือสิ่งที่บิดเบือน แทรกแซง และกดทับความจริง แต่ Foucault กลับชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์นั้นซับซ้อนกว่ามาก อำนาจในสังคมสมัยใหม่ไม่ได้ทำงานโดยการปิดบังความจริง แต่ทำงานโดยการ ผลิตสร้างความจริง ขึ้นมาต่างหาก อำนาจต้องการความรู้ ไม่ใช่เพื่อปิดบังแต่เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบ จัดประเภท และกำกับดูแลสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ดัง

ตัวอย่างจากการเกิดขึ้นของศาสตร์ด้านจิตเวชศาสตร์ในศตวรรษที่ 19 ก่อนหน้านี้คนบ้าอาจถูกมองในมิติทางศาสนาหรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชุมชน แต่การเกิดขึ้นของโรงพยาบาลจิตเวชและอำนาจของแพทย์ได้สร้าง สนามความรู้ใหม่ขึ้นมา ความรู้ทางการแพทย์ได้ผลิตสร้างความบ้า (Madness) ขึ้นมาในฐานะวัตถุแห่งความรู้ที่สามารถสังเกต วัดผล วินิจฉัย และจำแนกประเภทได้ เช่น โรคร้ายต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้คนเกิดความกลัว (Foucault, 1980; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; สามชาย ศรีสันต์, 2560)

ความรู้ในมุมนี้ไม่ได้เป็นกลาง มันมอบอำนาจมหาศาลให้แก่แพทย์ในการนิยามว่าใครปกติ และใคร ผิดปกติ และมอบความชอบธรรมในการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อรักษา หรือควบคุมผู้ป่วย อำนาจของแพทย์จึงไม่ได้ทำงานผ่านการกดขี่ แต่ทำงานผ่านการอ้างอิงถึง ความจริง ทางวิทยาศาสตร์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิตขึ้นมา ในทำนองเดียวกัน ศาสตร์อย่างอาชญาวิทยา (Criminology) ก็ได้ผลิตสร้างอาชญากร (Criminal) ขึ้นมาเป็นตัวตนรูปแบบใหม่ที่สามารถศึกษาและจัดการได้ อำนาจของรัฐในการลงทัณฑ์จึงไม่ได้เป็นเพียงการแก้แค้น แต่เป็นปฏิบัติการที่สมเหตุสมผลภายใต้กรอบความรู้ทางอาชญาวิทยา ความรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่ปลดปล่อยเราออกจากอำนาจ แต่บ่อยครั้งมันคือกลไกที่ทำให้อำนาจทำงานได้อย่างแนบเนียนและเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความรู้นี้ทำงานและเผยแพร่ตัวเองผ่านวาทกรรมจึงเป็นเสมือนกรอบที่กำหนดความเป็นไปได้ของความคิด มันไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ แต่ ประกอบสร้าง ความเป็นจริงขึ้นมา (Foucault, 1988; McGinn, 2005) วาทกรรมเป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดสามารถถูกพูดถึงได้วาทกรรมเป็นผู้สร้างวัตถุแห่งความรู้ของการสนทนาขึ้นมา เช่น วาทกรรมเรื่องเพศวิถีในศตวรรษที่ 19 ได้สร้างความรู้เรื่องการรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) ขึ้นมาเป็นวัตถุที่สามารถพูดถึง ศึกษา และจัดการได้ใครคือผู้มีสิทธิ์พูด วาทกรรมเป็นผู้กำหนดสถานะของผู้พูด ว่าใครคือผู้เชี่ยวชาญที่มีอำนาจในการพูดความจริง และใครคือผู้ที่ไม่มีสิทธิ์พูดหรือคำพูดไม่มีน้ำหนักต้องพูดด้วยท่าทีและรูปแบบใด วาทกรรมกำหนดรูปแบบของคำกล่าวที่สมเหตุสมผล และ เป็นที่ยอมรับ เช่น การพูดในภาษาของวิทยาศาสตร์ กฎหมาย หรือเศรษฐศาสตร์ เมื่อวาทกรรมใดวาทกรรมหนึ่งสามารถสถาปนาตัวเองขึ้นมาเป็นกระแสหลักได้สำเร็จ มันกลายเป็น ระบอบแห่งความจริงซึ่งเป็นสภาวะที่ชุดความเชื่อและคำกล่าวของวาทกรรมนั้นถูกยอมรับว่าเป็น ความจริง ที่เป็นสากลและเป็นธรรมชาติ จนเราลืมไปว่ามันเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นทางประวัติศาสตร์ ความจริง ในทัศนะของ Foucault จึงไม่ใช่สิ่งที่รอคอยการค้นพบ แต่เป็นผลผลิตของการต่อสู้ทางการเมืองและประวัติศาสตร์ เป็นระบบของกระบวนการที่เป็นระเบียบสำหรับการผลิต การควบคุม การแจกจ่าย การหมุนเวียน และการทำงานของคำกล่าว

ระบอบแห่งความจริงนี้คือกลไกทางการเมืองที่สำคัญอย่างยิ่ง มันกำหนดเส้นแบ่งระหว่าง ความจริง กับ ความเท็จ และมอบรางวัลให้แก่ผู้ที่ยึดมั่นในความจริงนั้น ขณะเดียวกันก็ลงโทษหรือกีดกันผู้ที่อยู่นอกระบอบนั้นออกไป (Foucault, 2015; Nicholls, Daniel, & Polajnar, 2006; สังศิต พิริยะรังสรรค์, 2558)

การวิเคราะห์ปรากฏการณ์ การต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านกรอบคิดนี้ จึงหมายถึงการมองว่ามันคือ วาทกรรมหนึ่งในยุคสมัยของเรา ซึ่งกำลังต่อสู้เพื่อสถาปนาระบอบแห่งความจริงของตนเองขึ้นมา วาทกรรมนี้ไม่ได้เกิดขึ้นมาลอย ๆ แต่ถูกผลิตสร้างและสนับสนุนโดยเครือข่ายของสถาบันระดับโลก เช่น ธนาคารโลก International Monetary Fund (IMF) Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) และระดับชาติ เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน สื่อมวลชน วาทกรรมนี้ได้ผลิตสร้างชุดความรู้เฉพาะทางของตนเองขึ้นมา เช่น แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยค่าเช่าทางเศรษฐกิจ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) และกรอบกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ความรู้เหล่านี้ได้สร้าง ความจริง ที่ว่าการคอร์รัปชันคือพยาธิสภาพทางเศรษฐกิจที่ต้องถูกกำจัด และ ความโปร่งใส คือคุณค่าสากลที่ทุกสังคมต้องยึดถือ (UNODC, 2009b; World Bank, 2018; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

2.1.2 คอนเฟสชั่น: เทคนิคการผลิตสร้างความจริงเกี่ยวกับตนเอง

ในบรรดาเทคโนโลยีแห่งตัวตนทั้งหมดที่ Foucault ได้วิเคราะห์ มิอาจปฏิเสธได้ว่าคอนเฟสชั่น (Confession) หรือ การเปิดเผยตนเอง คือเทคนิคที่ทรงอิทธิพล มีความสลับซับซ้อนและแพร่หลายที่สุดในอารยธรรมตะวันตก ซึ่งเขาได้อุทิศการวิเคราะห์ที่สำคัญในหนังสือเรื่อง The History of Sexuality เล่มที่ 4 (Foucault, 2018; Taylor, 2009; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; ธีรยุทธ บุญมี, 2551) โดยชี้ว่า คอนเฟสชั่นได้กลายเป็นหนึ่งในพิธีกรรมที่ได้รับการให้คุณค่าสูงสุดสำหรับการผลิตสร้างความจริง ในสังคมของเรา การทำความเข้าใจกลไกนี้จึงจำเป็นต้องย้อนกลับไปสำรวจรากฐานทางประวัติศาสตร์ของมันในพิธีกรรมคอนเฟสชั่นบาปของคริสต์ศาสนา ซึ่งเป็นจุดกำเนิดที่ได้วางโครงสร้างพื้นฐานให้แก่คอนเฟสชั่น (Foucault, 2015; Hartsock, 1990; Joseph, 2012) ในยุคกลางตอนต้น คอนเฟสชั่นบาปเป็นเพียงพิธีกรรมที่ค่อนข้างเป็นสาธารณะและเกิดขึ้นไม่บ่อยนักสำหรับบาปร้ายแรง แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญเกิดขึ้นหลังการประชุมสภาลเตรันครั้งที่สี่ในปี ค.ศ. 1215 ซึ่งได้กำหนดให้คริสต์ศาสนิกชนทุกคนมี ภาระหน้าที่ (Obligation) ที่ต้อง

คอนเฟสชั่นบาปของตนเองต่อพระอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ทำให้เกิดการปฏิวัติความเชื่อมโยงของปัจเจกบุคคลกับความจริงและอำนาจอย่างสิ้นเชิง คอนเฟสชั่นได้เปลี่ยนจากพิธีกรรมสำหรับบาปที่ปรากฏชัดเจนภายนอก ไปสู่การสำรวจภายในอย่างละเอียดถี่ถ้วน มันไม่ได้เรียกร้องแค่คอนเฟสชั่นการกระทำผิด แต่เรียกร้องให้มีการ เปล่งวาจา ถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ทั้งความคิดที่ไม่ดี ความปรารถนาที่น่าละอาย หรือจินตนาการที่ล่วงล้ำเข้ามาในจิตใจ ปัจเจกบุคคลถูกกระตุ้นให้กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตีความและถอดรหัส ความจริง ที่ซ่อนอยู่ในส่วนที่ลึกที่สุดของจิตวิญญาณตนเอง และนำมันออกมาสู่โลกภายนอกผ่านคำพูดการกระทำนี้ไม่ใช่แค่การปลดเปลื้องความรู้สึกผิด แต่เป็นกระบวนการ ผลิตสร้างความจริง ที่สำคัญอย่างยิ่ง มันเปลี่ยนสิ่งที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัว คลุมเครือ และอยู่ภายใน ให้กลายเป็นวาทกรรมที่ชัดเจน มีโครงสร้าง และสามารถถูกตรวจสอบ จัดการ และตีความโดยผู้มีอำนาจ ซึ่งก็คือบาทหลวงผู้รับคอนเฟสชั่น บาทหลวงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงรับฟัง แต่ยังเป็นผู้ไต่สวน ชี้นำ ตีความ และตัดสิน ความจริงที่ถูกคอนเฟสชั่นออกมา เพื่อวินิจฉัยและกำหนดบทลงโทษหรือการชำระบาปที่เหมาะสม คอนเฟสชั่นบาปจึงเป็นกระบวนการที่ปัจเจกบุคคลผูกมัดตนเองเข้ากับความจริงที่ตนได้พูดออกมา และในขณะเดียวกันก็ยอมรับอำนาจของสถาบันศาสนาในการชำระล้างและ สร้างตัวตนที่บริสุทธิ์ขึ้นใหม่ นี่คือจุดที่อำนาจและความจริงทำงานร่วมกันอย่างแนบเนียนที่สุด อำนาจไม่ได้บังคับให้คอนเฟสชั่นด้วยความรุนแรง แต่สร้างเงื่อนไขที่ทำให้คอนเฟสชั่นเป็นหนทางเดียวสู่ความรอดและความจริง (Foucault, 2004; กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2554; กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2558)

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา เทคนิคคอนเฟสชั่นอันทรงประสิทธิภาพนี้ได้ถูกนำไปปรับใช้อย่างกว้างขวางในความสัมพันธ์เชิงอำนาจรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับศาสตร์ว่าด้วยมนุษย์ (Human sciences) กลไกยังคงเดิม แต่เป้าหมายได้เปลี่ยนจากการไถ่บาปไปสู่การบำบัดและ การทำให้เป็นปกติ (Normalization) และผู้มีอำนาจในการรับฟังก็ได้เปลี่ยนจากพระไปเป็นบุคคลในวิชาชีพต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม คอนเฟสชั่นของอาชญากรกลายเป็น ราชินีแห่งการพิสูจน์ ในทางการแพทย์ การที่ผู้ป่วยเล่าอาการและความเป็นมาของตนเองอย่างละเอียดให้แพทย์ฟังคือเงื่อนไขสำคัญของการวินิจฉัย คือเรื่องเล่าของผู้ป่วยและวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative analysis) ในการศึกษา การที่นักเรียนยอมรับผิดต่อครูคือขั้นตอนสู่การเป็นคนที่ดีขึ้น และที่ชัดเจนที่สุดคือในจิตวิทยาและจิตวิเคราะห์ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานที่ว่าการบำบัดเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้รับการบำบัดต้องเปิดเผยความทรงจำ ความฝัน และความปรารถนาที่ถูกเก็บกดไว้ออกมาเป็นคำพูด ในทุกกรณีเหล่านี้ กลไกยังคงเหมือนเดิม นั่นคือการกระตุ้นให้ปัจเจกบุคคลผลิตสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับ ความจริง ภายในของตนเองออกมา เพื่อให้ผู้มีอำนาจสามารถวินิจฉัย จัดประเภท

และจัดการกับความจริงนั้นได้ เราจึงได้เคลื่อนเข้าสู่ สังคมแห่งคอนเฟสชั่น (A confessing society) ที่เราถูกกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาให้พูดถึงตัวเอง เปิดเผยความรู้สึก แสดงความคิดเห็น และสร้างตัวตนของเราผ่านการเปล่งวาจาเหล่านี้ (Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 2015; Foucault, 2018; สามชาย ศรีสันต์, 2560)

เมื่อนำกรอบการวิเคราะห์นี้มาประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ต่อต้านคอร์รัปชัน ทำให้เราเห็นมิติที่ลึกซึ้งกว่าเดิมอย่างมาก คอนเฟสชั่น ในบริบทนี้จึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่การที่คนคอร์รัปชันออกมาคอนเฟสชั่นความผิดของตนเอง แต่หมายถึงปฏิบัติการที่กว้างขวาง ละเอียดอ่อน และเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมากกว่านั้นมาก มันคือกระบวนการที่พลเมืองถูกกระตุ้นให้ต้อง คอนเฟสหรือแสดงตนอย่างต่อเนื่องว่าตนเองยึดมั่นในคุณค่าของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน มันคือคอนเฟสชั่นถึงคุณธรรม ไม่ใช่บาป ปฏิบัติการคอนเฟสชั่นเหล่านี้ปรากฏในหลากหลายรูปแบบ , 1991; Foucault, 2015; Joseph, 2012) ประกอบด้วย 1) คอนเฟสชั่นผ่านถ้อยคำ หรือวาจาและลายลักษณ์อักษร นี่คือรูปแบบที่ชัดเจนที่สุด ตัวอย่างเช่น การแสดงความคิดเห็นต่อต้านการคอร์รัปชันบนเฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ การเขียนบทความหรือบล็อกประณามการคอร์รัปชันการร่วมลงชื่อในคำแถลงการณ์ต่างๆ หรือแม้แต่การสนทนาในวงเพื่อนที่แสดงความรังเกียจต่อข่าวการคอร์รัปชัน ทุกครั้งที่เราเปล่งเสียงหรือเขียนข้อความเหล่านี้ เรากำลังผลิตสร้างความจริงว่า ฉันคือคนดีคนหนึ่งที่ต่อต้านการคอร์รัปชัน 2)คอนเฟสชั่นผ่านสัญญะและสัญลักษณ์ เช่น การติดริบบิ้นหรือสวมเสื้อยืดรณรงค์ประเด็นต่างๆ ทางสังคม การเปลี่ยนกรอบโปรไฟล์ในสื่อสังคมออนไลน์หรือการแชร์ภาพอินโฟกราฟิกที่มีเนื้อหาส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ล้วนเป็นปฏิบัติการคอนเฟสชั่นเชิงสัญลักษณ์ที่ประกาศจุดยืนทางศีลธรรมของตนเองให้สาธารณะได้รับรู้ มันคือการแสดงตนว่าฉันมีจุดยืนอยู่ในความรู้ชุดนี้ 3)คอนเฟสชั่นผ่านอารมณ์ความรู้สึก การแสดงออกที่สัมพันธ์กับบรรทัดฐานของวาทกรรม ตัวอย่างเช่น การแสดงความโกรธแค้นต่อข่าวการจับกุมนักการเมืองที่คอร์รัปชัน การแสดงความเห็นใจต่อเหยื่อของการคอร์รัปชัน หรือการแสดงความชื่นชมยินดีต่อองค์กรที่ได้รับรางวัลด้านความโปร่งใส ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของคอนเฟสชั่นที่รับรองว่าเรามีโครงสร้างทางอารมณ์ที่ถูกต้อง (Bowles, 1999; Crime & Misconduct, 2005; Foucault, 2018; Lemke, 2011; Taylor, 2009)

ปฏิบัติการคอนเฟสชั่นเหล่านี้คือกลไกที่ทำให้อำนาจของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะมันไม่ได้ทำงานผ่านการบังคับขู่เข็ญจากภายนอก แต่ทำงานผ่าน ความสมัครใจและการกำกับดูแลตนเอง (Self-governance) ของปัจเจกบุคคล ทุกครั้งที่เราคอนเฟสชั่น เรากำลังผูกมัดตัวเองเข้ากับอัตลักษณ์ คนดี คนซื่อสัตย์ ผู้ต่อต้าน

คอร์รัปชัน ที่เราได้ประกาศออกไป เราเริ่มสอดส่องดูแลและตัดสินพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น โดยใช้บรรทัดฐานของวาทกรรมนี้เป็นมาตรวัด และที่สำคัญ เราไม่ได้รู้สึกว่ากำลังถูกอำนาจบังคับ แต่รู้สึกว่ากำลังกระทำไปตามมโนธรรมสำนึกและเจตจำนงเสรีของตนเอง Foucault ทำให้เกิดปีติสุข (Pleasure) ที่ถูกกระทำโดยคอนเฟสชั่น ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการเปิดเผยตนเอง ถูกยอมรับจากสังคมว่าเป็น คนดี และรู้สึกเหนือกว่าทางศีลธรรมเมื่อได้ประณามผู้ที่ เลว ความสุขนี้เองที่ทำให้เราเข้าร่วมในพิธีกรรมคอนเฟสชั่นนี้อย่างไม่รู้จบ และกลายเป็นผู้ส่งต่ออำนาจของความรู้นี้ต่อไปอย่างไม่รู้ตัว (Huntington, 1968; Lemke, 2011; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

2.1.3 คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน

คอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ถูกพัฒนาขึ้นโดยการสังเคราะห์ชุดความรู้จากวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์เฉพาะสำหรับการวิจัยนี้ แนวคิดนี้ไม่ได้เป็นเพียงการนำเอาทฤษฎีของ Foucault มาปรับใช้อย่างผิวเผิน แต่เป็นการบูรณาการแนวคิดเรื่องอำนาจ/ความรู้ วาทกรรมเข้ากับปรากฏการณ์การต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์สั้นซึ่งผลิตโดยเด็กและเยาวชน การวิเคราะห์จะมุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนตัวของความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์วาทกรรมที่ปรากฏในตัวบทของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดของ Foucault เป็นกรอบอ้างอิงหลักในการวิเคราะห์ เพื่อสำรวจและทำความเข้าใจเบื้องหลังของความรู้และความจริงที่ซ่อนอยู่ในกระบวนการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน (Foucault, 2018; Lemke, 2011; Taylor, 2009

ความสำคัญของกระบวนการคอนเฟสชั่น ในการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น โดยมองว่ากระบวนการที่เด็กและเยาวชนสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น สามารถเทียบเคียงได้กับเทคนิคอำนาจ (Power Technique) ที่มีความสำคัญ คอนเฟสชั่นในฐานะปฏิบัติการสร้างความรู้ เด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นได้เผยให้เห็นวิธีการเรียนรู้ ตั้งคำถาม และสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับคอร์รัปชันจากประสบการณ์และมุมมองของพวกเขา การสร้างความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเองของเด็กและเยาวชน โดยมีสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือสำคัญ กระบวนการนี้มีความซับซ้อนและไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับข้อมูลจากภายนอก แต่เป็นการสร้างความรู้ขึ้นภายในตัวบุคคลผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก

ประสบการณ์ และบริบททางสังคม การผลิตภาพยนตร์สั้นบังคับให้เด็กและเยาวชนต้องเผชิญหน้ากับประเด็นคอร์รัปชันอย่างลึกซึ้ง (Foucault, 1991; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และ รจิตกนก จิตมั่นชัยธรรม, 2544)

การต่อต้านคอร์รัปชันในฐานะวาทกรรมและระบอบแห่งความจริง

การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้เป็นเพียงความรู้ที่ถูกให้ความหมายว่าปฏิบัติการที่เป็นกลางสากล หรือดีงามในตัวของมันเอง แต่เป็นวาทกรรม (Discourse) ที่มีอำนาจ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา มีการต่อสู้เพื่อสร้างความหมาย และมีปฏิบัติการในการผลิตสร้างความจริงเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และธรรมาภิบาล มุมมองนี้เปลี่ยนจากการถามว่า เราต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างไรไปสู่คำถามเชิงวงศ์วานวิทยาที่ว่า ภายใต้เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์และอำนาจแบบใดที่ทำให้การต่อต้านคอร์รัปชันกลายเป็นประเด็นสำคัญและเป็นความจริงที่ทุกคนต้องยอมรับในยุคสมัยของเรา วาทกรรมนี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างว่างเปล่า แต่ถูกประกอบสร้างผ่านการสนับสนุนโดยสถาบันต่างๆ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมา มีการต่อสู้เพื่อสถาปนาความหมาย และมีปฏิบัติการในการผลิตสร้างความจริงเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และธรรมาภิบาลขึ้นมา การมองเช่นนี้เป็นการเปลี่ยนมุมมองจากการตั้งคำถามว่า เราต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างไร ไปสู่คำถามเชิงวงศ์วานวิทยาที่ว่า ภายใต้เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์และอำนาจแบบใด ที่ทำให้ การต่อต้านคอร์รัปชันกลายเป็นประเด็นสำคัญและเป็นความจริงที่ทุกคนต้องยอมรับในยุคสมัยของเรา (Foucault, 2004; กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2554; กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2558)

วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันนี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างว่างเปล่า แต่ถูกประกอบสร้างและขับเคลื่อนโดยเครือข่ายของสถาบัน ทั้งในระดับนานาชาติ เช่น ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และในระดับชาติ เช่น องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, องค์กรภาคประชาสังคม, และสื่อมวลชน (UNODC, 2009b; World Bank, 2004; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; สุขุมาลพงษ์, 2556) สถาบันเหล่านี้ได้ร่วมกันผลิตสร้างและเผยแพร่ชุดความรู้ ที่เป็นแกนกลางของวาทกรรม ซึ่งประกอบด้วยภาษาและศัพท์เฉพาะ ยกตัวอย่างคำศัพท์ เช่น ธรรมาภิบาล (Good Governance) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดรับชอบ(Accountability) ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ได้กลายเป็นภาษากลางที่ใช้อธิบายปัญหาและแนวทางแก้ไข เครื่องมือวัดผลและจัดอันดับการสร้างดัชนีชี้วัดอย่าง ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception

Index - CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้กลายเป็นเครื่องมือในการผลิตสร้างความจริงเชิงปริมาณที่สามารถเปรียบเทียบและจัดลำดับความ ดี-เลว ของแต่ละประเทศได้กรอบกฎหมายและนโยบาย เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน (UNCAC) ได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่กำหนดรูปแบบของกฎหมายและสถาบันที่ทุกรัฐชาติต้องปฏิบัติตาม (สถาบันพระปกเกล้า, 2558; สำนักงานเลขาวุฒิสภา, 2565; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ปฏิบัติการเหล่านี้ได้ร่วมกันสถาปนา ระบอบแห่งความจริง (Regime of Truth) ของการต่อต้านคอร์รัปชันขึ้นมา ซึ่งทำงานโดยการสร้างคู่ตรงข้ามเชิงศีลธรรมที่ชัดเจนระหว่าง ความดี เช่น การต่อต้านคอร์รัปชัน ความโปร่งใส ความทันสมัย และ ความชั่ว ได้แก่ การคอร์รัปชัน การอุปถัมภ์ ความล้าหลัง ระบอบแห่งความจริงนี้ได้กีดกันหรือลดทอนคุณค่าของความรู้รูปแบบอื่นที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์คอร์รัปชันในมิติที่ซับซ้อนกว่า เช่น มุมมองทางมานุษยวิทยาที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของระบบแลกเปลี่ยนต่างตอบแทนในบางวัฒนธรรม อาจถูกตีตราว่าเป็นการ หาข้อแก้ตัว ให้กับการคอร์รัปชัน การวิจัยภายใต้กรอบแนวคิดนี้จึงมุ่งสำรวจว่า วาทกรรมและระบอบแห่งความจริงนี้ถูกผลิตสร้างและต่อรองในบริบทของสังคมไทยอย่างไร ใครคือผู้มีอำนาจในการพูดความจริง และความจริงนี้ได้สร้างผลกระทบเชิงอำนาจอะไรบ้าง (Foucault, 2015; Hartsock, 1990; Joseph, 2012)

อำนาจเชิงผลิตภาพของการต่อต้านคอร์รัปชัน

อำนาจของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันนี้ไม่ได้ทำงานในลักษณะเชิงกดขี่ (Repressive) เป็นหลัก กล่าวคือ เป้าหมายของมันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการสั่งห้าม การจับกุม และการลงโทษผู้กระทำผิด แต่ทำงานในลักษณะเชิงผลิตภาพ (Productive) อย่างยิ่งยวด เป้าหมายที่แท้จริงและทรงประสิทธิภาพกว่าของอำนาจรูปแบบนี้คือการผลิตสร้าง (Produce) อัตวิสัยหรือพลเมืองในอุดมคติรูปแบบใหม่ขึ้นมา นั่นคือ พลเมืองผู้ตื่นรู้และต่อต้านคอร์รัป พลเมืองในอุดมคตินี้ไม่ได้ถูกบังคับให้ต่อต้านคอร์รัปชัน แต่ถูกสร้างให้เชื่อว่าการต่อต้านคอร์รัปชันคือเจตจำนงเสรีและเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนทางศีลธรรมของเขาเอง พลเมืองรูปแบบใหม่นี้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่วาทกรรมกำหนดไว้ครบถ้วน (Bereghazyova, 2017; Bukovansky, 2006; สามชาย ศรีสันต์, 2560) ทั้งด้านการระลึกรู้ (Cognition) เป็นการที่ตนเองมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของคอร์รัปชันตามแนวทางของวาทกรรมกระแสหลัก สามารถแยกแยะระหว่าง สินน้ำใจ กับ สินบน ได้อย่างชัดเจน อารมณ์ความรู้สึก (Affect) มีโครงสร้างทาง

อารมณ์ที่เหมาะสม คือรู้สึกรังเกียจ โกรธแค้น และไม่ยอมทนต่อการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ในขณะเดียวกันก็รู้สึกชื่นชมและภาคภูมิใจในความซื่อสัตย์สุจริต พฤติกรรม (Behavior) พร้อมที่เข้าร่วมในปฏิบัติการต่อต้านคอร์รัปชันต่างๆ ตั้งแต่การสอดส่องดูแล การแจ้งเบาะแส (Whistleblowing) ไปจนถึงการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เชิงสัญลักษณ์ (Ivanov, 2007; Joseph, 2012; Stephenson, 2020)

อำนาจเชิงผลิตภาพนี้ทำงานสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่อง ชีวอำนาจ (Biopower) ของ Foucault ที่อำนาจไม่ได้สนใจแค่การควบคุมร่างกายของปัจเจกบุคคลแต่ยังมุ่งจัดการกับประชากรในภาพรวมด้วย การคอร์รัปชันถูกนำเสนอในฐานะ โรคระบาด หรือ มะเร็งร้าย ที่คุกคามความมั่นคงและความอยู่ดีกินดีของ สังคม ทั้งหมด ดังนั้น ปฏิบัติการต่อต้านคอร์รัปชันจึงกลายเป็นมาตรการทาง สาธารณสุข ที่จำเป็นเพื่อรักษา ร่างกายทางสังคม (Social Body) ให้แข็งแรงและมีสุขภาพดี การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์เทคนิคและยุทธศาสตร์ที่ถูกนำมาใช้เพื่อ ผลิตสร้างพลเมืองผู้ตื่นรู้นี้ ตั้งแต่เนื้อหาในหลักสูตรการศึกษา โฆษณารณรงค์ ไปจนถึงวาทกรรมของผู้นำทางความคิดในสังคม (Foucault, 1991; Hartsock, 1990; Rabinow, 1997; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

คอนเฟสชั่นในฐานะการเป็นกลไกหลักในการสร้างอัตวิสัย

การเชื่อมต่อระหว่างอำนาจในคอนเฟสชั่นของวาทกรรมเข้ากับประสบการณ์ในระดับจุลภาคของปัจเจกบุคคล คอนเฟสชั่นทำหน้าที่เป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนที่วาทกรรมใช้ในการผลิตสร้างพลเมืองผู้ตื่นรู้ คอนเฟสชั่นในที่นี้จึงไม่ใช่การสารภาพบาปหรือยอมรับความผิด แต่เป็นกระบวนการที่ปัจเจกบุคคลแสดงออกหรือเปิดเผยตนเองอย่างต่อเนื่องว่าได้ยอมรับ ยึดมั่น และเป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าที่วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันกำหนดไว้ เป็นการแสดงออกถึงคุณธรรมของตนเองในฐานะพลเมืองดีตามกรอบของวาทกรรมดังกล่าว หรือการคอนเฟสชั่นต่อคุณธรรมของตนเอง (Butler, 2007; Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 1991) ปฏิบัติการคอนเฟสชั่นนี้เป็นกลไกที่แยบยล เพราะมันเปลี่ยนการยอมจำนนต่ออำนาจให้กลายเป็นการแสดงออกซึ่งสะท้อนเจตจำนงเสรีของบุคคลทางศีลธรรม เมื่อบุคคลรู้สึกว่าตนเองกำลังเลือกที่จะเป็นคนดี คนมักจะทำตามความรู้หรือวาทกรรมนั้นโดยไม่รู้ตัว ซึ่งในความเป็นจริงแล้วทางเลือก นั้นได้ถูกกำหนดกรอบไว้แล้วโดยวาทกรรมตั้งแต่ต้นแล้ว การวิเคราะห์ปฏิบัติการคอนเฟสชั่นในหลากหลายรูปแบบที่เกิดขึ้นในสังคมไทยร่วมสมัยจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญ เช่น คอนเฟสชั่นในพื้นที่ดิจิทัล การโพสต์ข้อความการแชร์ข่าว การใช้แฮชแท็ก การเปลี่ยนกรอบรูปโปรไฟล์ในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อแสดงจุดยืนต่อต้าน

คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่การแสดงตนทางศีลธรรมสามารถถูกมองเห็นและได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็ว คอนเฟสชั่นผ่านการบริโภคเชิงสัญลักษณ์การซื้อหรือสวมใส่สินค้า ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ การสนับสนุนองค์กรหรือธุรกิจที่ประกาศตัวว่ามีธรรมาภิบาล คอนเฟสชั่นในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดงอารมณ์ความรู้สึก เมื่อมีการสนทนาเรื่องคอร์รัปชัน การเล่าเรื่องราวที่ตนเองปฏิเสธการให้สินบน หรือการชื่นชมบุคคลที่เป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ปฏิบัติการเหล่านี้คือ เทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ปัจเจกบุคคลนำมาใช้กับตนเองเพื่อสร้างอัตลักษณ์ คนดี ขึ้นมา และทุกครั้งที่กระทำคอนเฟสชั่น ก็เท่ากับเป็นการผลิตซ้ำและมอบความชอบธรรมให้แก่อำนาจของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันไปในเวลาเดียวกัน (Everett, 2006; Foucault, 1980; ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2564; สามชาย ศรีสันต์, 2560)

การสร้างอัตวิสัยและกระบวนการควบคุมตนเองในบริบทของวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชันมิได้มุ่งเน้นเพียงการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมหรือการลดลงของอัตราการคอร์รัปชัน หากแต่สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบสร้างตัวตนของปัจเจกบุคคลผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่นอย่างต่อเนื่อง การแสดงออกซึ่งการยึดมั่นในคุณค่าของวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชันมิใช่เพียงการแสดงความคิดเห็น หากแต่เป็นการกระทำที่มีส่วนในการก่อรูปอัตลักษณ์ของบุคคลอย่างแข็งขัน ปัจเจกบุคคลจึงไม่เพียงเป็นผู้สื่อสารความจริง หากยังกลายเป็นผู้ถูกผูกมัด (subjected) เข้ากับความจริงที่ตนเองประกาศ ผ่านกระบวนการนี้ อัตลักษณ์ของพลเมืองผู้ต่อต้านคอร์รัปชัน ได้ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมโนภาพแห่งตน (self-concept) นำไปสู่การทำงานของกลไกการควบคุมตนเอง โดยที่ปัจเจกบุคคลเริ่มสอดส่อง ประเมิน และตัดสินพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น โดยใช้บรรทัดฐานของวาทกรรมเป็นเครื่องมือในการวัดความถูกต้องเหมาะสม โดยปราศจากการบังคับจากอำนาจรัฐโดยตรง กระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Foucault เกี่ยวกับอำนาจเชิงสร้างที่มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ อำนาจที่ดำเนินการผ่านความสมัครใจของปัจเจกบุคคลและแทรกซึมลึกเข้าไปในจิตสำนึก จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของมโนธรรมของตนเอง (Fejes &Nicoll, 2015; Foucault, 2015; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; นภาภรณ์ หะวานนท์, 2543)

2.2 การต่อต้านคอร์รัปชันกับหลักธรรมาภิบาลในสังคม

2.2.1 แนวคิดคอร์รัปชัน

(1) คำนิยามของคอร์รัปชัน

คำว่า "คอร์รัปชัน" เป็นคำที่ไม่มีคำจำกัดความเดียวที่ครอบคลุมทุกแง่มุมแต่โดยทั่วไปแล้ว หมายถึงการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการกระทำที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง คอร์รัปชันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการละเมิดกฎหมายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการละเมิดจริยธรรม ค่านิยม และความไว้วางใจที่สังคมมีต่อผู้มีอำนาจในแวดวงวิชาการ คอร์รัปชันถูกมองว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากบ่อนทำลายความโปร่งใส ความยุติธรรม และประสิทธิภาพของระบบต่างๆ ในสังคม คำนี้มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “corruptus” ซึ่งสื่อถึงการเสื่อมสลายหรือการทำให้เสียหาย ซึ่งสะท้อนถึงผลกระทบที่คอร์รัปชันมีต่อความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในสถาบันต่างๆรูปแบบของการคอร์รัปชันมีความหลากหลาย ตั้งแต่การให้สินบน การยักยอกทรัพย์ การใช้อำนาจในทางมิชอบ ไปจนถึงการเล่นพรรคเล่นพวก องค์กรระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ (UN) และองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน และได้กำหนดแนวทางในการต่อต้านคอร์รัปชันในระดับสากลการต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคม (Bukovansky, 2006; Johnston, 2005; Magavilla, 2012; กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2554)ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป การสร้างความตระหนักรู้ การปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การส่งเสริมธรรมาภิบาล (Good Governance) และการสร้างระบบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ก็เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน (Bowles, 1999; John, 1997; Transparency, 2020; UNODC, 2009b; ฐานันท์ วรรณโกวิท, 2554)

Robert Klitgaard ได้เสนอสมการเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ส่งผลต่อการเกิดคอร์รัปชัน ดังนี้ (Klitgaard, 1998):

C = R +D – A

ภาพประกอบ 1 สมการคอร์รัปชันของ Klitgaard

จากสมการของ Klitgaard สามารถอธิบายได้ดังนี้

C หมายถึง การคอร์รัปชัน (Corruption)

R หมายถึง ค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (Economic rent)

D หมายถึง อำนาจในการใช้ดุลยพินิจ (Discretionary powers)

A หมายถึงความรับผิดชอบ (Accountability)

จากสมการนี้ คอร์รัปชันเกิดขึ้นจากการผูกขาดทางเศรษฐกิจร่วมกับการใช้อำนาจในการตัดสินใจ การใช้ดุลยพินิจ และการขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม Klitgaard เน้นว่าความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญในการยับยั้งคอร์รัปชัน การขาดความรับผิดชอบเป็นต้นเหตุของการใช้อำนาจมิชอบและการผูกขาดทางเศรษฐกิจ

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดคอร์รัปชัน 3 ข้อดังต่อไปนี้

1. การมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และการบริหารที่ซับซ้อน ซึ่งจำกัดธุรกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสร้างโอกาสในการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมาตรการเหล่านี้มีความคลุมเครือและนำไปใช้ในลักษณะเลือกปฏิบัติ ไม่โปร่งใส และไม่สัมพันธ์กัน

2. ผู้บริหารมีอำนาจดุลยพินิจอย่างมากในการตีความกฎหมาย และมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะนำกฎหมายไปใช้กับใครและในลักษณะใด รวมถึงมีอำนาจในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกกฎหมาย

3. ไม่มีกลไกและการจัดสถาบันที่มีประสิทธิภาพในประเทศเพื่อให้ผู้บริหารรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

(2) คอร์รัปชันในระดับโลก

คอร์รัปชันเป็นเรื่องสากลสามารถพบเห็นได้ทุกประเทศทั่วโลก ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และประเด็นคอร์รัปชันยังมีบทบาทที่สำคัญทางการเมือง ทำลายชื่อเสียงของบุคคลสำคัญที่เป็นบุคคลสำคัญถูกตีตราว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงมีแนวโน้มในการใช้คอร์รัปชัน

เป็นเครื่องมือในการทำให้ฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง (Andersson & Heywood, 2009; Bardhan, 1997; Bunn, 2009) ปัญหาคอร์รัปชันมีมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์โลก ดังปรากฏหลักฐานตั้งแต่ 350 ปีก่อนคริสตกาล เมื่อ Aristotle แต่งหนังสือ The Politics เสนอแนวทางการป้องกันการฉ้อโกงคลังโดยเปิดเผยการใช้จ่ายต่อสาธารณะ นอกจากนี้ เมื่อสองพันปีที่แล้ว Kautilya เสนาบดีของกษัตริย์อินเดีย ได้กล่าวถึงเรื่องคอร์รัปชันในหนังสือ Arthashastra ในช่วงยุคกลาง Dante ได้กล่าวถึงการติดสินบนใน Inferno ซึ่งสะท้อนถึงความไม่พอใจต่อการคอร์รัปชันในยุคนั้น Shakespeare ยังได้นำเสนอการคอร์รัปชันในบทละครของเขา และรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้ระบุว่าการติดสินบนเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่อาจนำไปสู่การถอดถอนประธานาธิบดี ความกังวลเกี่ยวกับคอร์รัปชันได้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาต่อมา เนื่องจากการคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดคุณภาพการศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสุขภาพ อีกทั้งยังส่งผลเสียต่อการสะสมทุน ลดประสิทธิภาพของความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา และเพิ่มความไม่เท่าเทียมทางรายได้และความยากจน การติดสินบนเป็นรูปแบบหนึ่งของการคอร์รัปชันที่พบได้บ่อยในภาครัฐ ซึ่งทำลายชื่อเสียงและความไว้วางใจ ธรรมาภิบาลที่ไม่ดีและการคอร์รัปชันยังส่งผลกระทบต่อผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย ทำให้พวกเขาเข้าถึงบริการสาธารณะได้ยากขึ้น เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาคก็อาจได้รับผลกระทบจากการจัดสรรการค้ำประกันหนี้สินแบบพวกพ้อง หรือการฉ้อโกงในสถาบันการเงิน ซึ่งทำให้ความเชื่อมั่นของผู้ออม นักลงทุน และตลาดเงินตราต่างประเทศลดลง ตัวอย่างเช่น กรณีอื้อฉาวของธนาคารเพื่อสินเชื่อและการพาณิชย์ระหว่างประเทศ (BCCI) ที่ถูกเปิดเผยในปี 1991 นำไปสู่การทำลายระบบเงินบำนาญ และการคอร์รัปชันที่ธนาคารเมห์รานในจังหวัดสินธ์ของปากีสถานช่วงกลางทศวรรษ 1990 ทำให้สูญเสียความเชื่อมั่นในระบบธนาคารของปากีสถาน (Di Puppo, 2010; UNODC, 2009a; World Bank, 2018)

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ปรากฏการณ์ที่เรียกรวมอย่างกว้างๆ ว่าการคอร์รัปชันคอร์รัปชัน ได้กลายเป็นประเด็นศูนย์กลางที่ได้รับความสนใจอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ไม่ว่ามีขนาดเล็กหรือใหญ่ หรือมีระบบเศรษฐกิจรูปแบบใดก็ตาม ปรากฏการณ์นี้ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงจนนำไปสู่การล่มสลายของรัฐบาล การสิ้นสุดเส้นทางอาชีพของนักการเมืองที่มีชื่อเสียง และในบางกรณีถึงขั้นเป็นการเปลี่ยนผ่านชนชั้นทางการเมืองทั้งระบบ แม้ว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่มีอยู่คู่สังคมมาอย่างยาวนาน แต่ระดับของความสนใจที่ประชาคมโลกมอบให้ในยุคปัจจุบันนั้นถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่น่าจับตามอง (Johnston, 2006; Magavilla, 2012)

การที่ปัญหาคอร์รัปชันถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นวาระสำคัญของโลกนั้น สามารถอธิบายได้ผ่านโครงสร้างที่ซับซ้อนและสัมพันธ์กันหลายประการ Tanzi (1998) ได้ชี้ให้เห็นว่าจุดเปลี่ยนที่สำคัญประการแรกคือ การสิ้นสุดของสงครามเย็น ซึ่งได้ทลายสภาวะเสแสร้งทางการเมืองที่เคยทำให้ประเทศมหาอำนาจในโลกตะวันตกจำต้องเพิกเฉยต่อการคอร์รัปชันในรัฐพันธมิตรเพื่อเหตุผลทางยุทธศาสตร์ เช่น กรณีของประเทศซาอีร์ (Zaire) เมื่อการเผชิญหน้าทางอุดมการณ์สิ้นสุดลง ความจำเป็นในการมองข้ามการคอร์รัปชันระดับสูงเพื่อรักษาพันธมิตรทางการเมืองก็ลดน้อยลงไปควบคู่กันนี้ การล่มสลายของระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง เช่น สหภาพโซเวียต ได้เปิดเผยให้เห็นถึงการคอร์รัปชันที่ฝังรากลึกอย่างกว้างขวาง ซึ่งก่อนหน้านี้มักถูกเพิกเฉยหรือไม่มีการรายงานสู่โลกภายนอก ทำให้ประเทศผู้บริจาคไม่สามารถทำเป็นทองไม่รู้ร้อนต่อปัญหาการยักยอกเงินช่วยเหลือในประเทศผู้รับได้อีกต่อไป ในขณะเดียวกัน การขยายตัวของระบอบประชาธิปไตยและการเติบโตของสื่อเสรี ที่มีความตื่นตัวในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ได้สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปิดโปงและอภิปรายปัญหาคอร์รัปชันอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังที่เห็นได้จากกรณีของรัสเซียและอีกหลายประเทศ นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นขององค์กรพัฒนาเอกชน (Non-governmental Organization: NGOs) อย่าง Transparency International ที่มุ่งเน้นการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชันโดยตรง และการเข้ามามีบทบาทของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ก็ได้ช่วยผลักดันให้ปัญหานี้กลายเป็นวาระระดับโลก (Prasad, 2019; Tanzi, 1998; Transparency, 2020) ในมิติทางเศรษฐกิจ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้นำพาให้ภาคธุรกิจจากประเทศที่มีระดับการคอร์รัปชันต่ำต้องเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมที่มีการคอร์รัปชันสูงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดแรงกดดันและความตระหนักรู้ในระดับนานาชาติ ขณะที่การเปลี่ยนผ่านสู่ ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด (Market-based economy) ที่เน้นประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญ ก็ทำให้การบิดเบือนที่เกิดจากการคอร์รัปชันกลายเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนและยอมรับได้ยากขึ้น นอกจากนี้ บทบาทของ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีกฎหมายห้ามการจ่ายสินบนแก่เจ้าหน้าที่ต่างชาติ ก็ได้สร้างแรงผลักดันผ่านสถาบันระหว่างประเทศให้เกิดมาตรฐานการต่อต้านการคอร์รัปชันในระดับสากล เพื่อสร้างสนามแข่งขันที่เท่าเทียมสำหรับบริษัทของตน (Miller & Rose, 2008; Pieterse, 2000; Tanzi, 1998)

แม้ว่าการเก็บสถิติที่แม่นยำเกี่ยวกับการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ท้าทายอย่างยิ่ง แต่ข้อมูลที่มีอยู่ก็ชี้ให้เห็นถึงขนาดของปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างมหาศาลต่อเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น คดี 1 MDB ของมาเลเซีย ในช่วงระหว่างปี 2018 – 2022 เป็นหนึ่งในคดีคอร์รัปชันที่ใหญ่ที่สุดในโลก กระทรวงยุติธรรมสหรัฐเชื่อว่ามีเงินมากกว่า 4.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐถูกยักยอก

จากกองทุนนี้ คดีนี้กลายเป็นเรื่องอื้อฉาวทางการเมืองครั้งใหญ่ในมาเลเซีย ก่อให้เกิดการประท้วงและการต่อต้านอย่างกว้างขวาง การดำเนินคดีส่งผลให้อดีตนายกรัฐมนตรี Najib Razak ถูกจำคุก และกลายเป็นตัวอย่างที่สำคัญของการต่อสู้กับการคอร์รัปชันในระดับสูงสุดของรัฐบาล นอกจากนี้ การศึกษาของ Tomaszewska และ Shah (2000) ยังอธิบายว่า การปรับปรุงค่าดัชนีการควบคุมคอร์รัปชัน (ICRG) ให้ดีขึ้นเพียงหนึ่งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่งผลให้มีอัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิดลดลงถึงร้อยละ 52 ขณะเดียวกัน ความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และระดับความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะสภาพถนน ก็เพิ่มขึ้นในช่วงร้อยละ 30 ถึง 60 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการคอร์รัปชันคือต้นทุนที่สังคมต้องจ่ายด้วยชีวิตและสวัสดิภาพของผู้คน แม้ว่าสถิติเกี่ยวกับการคอร์รัปชันมักเป็นเรื่องที่น่าสงสัย แต่ข้อมูลที่มีอยู่ก็ชี้ให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น คิดเป็นสัดส่วนที่สำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่นในเคนยา ค่าใช้จ่ายสาธารณะที่ น่าสงสัย ที่ผู้ควบคุมและผู้ตรวจเงินแผ่นดินระบุไว้ในปี 2540 คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของ GDP ในประเทศลัตเวีย การศึกษาของธนาคารโลกชี้ให้เห็นว่าในประเทศลัตเวีย ครัวเรือนและกิจการมากกว่าร้อยละ 40 มีทัศนะว่าการคอร์รัปชันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน และมองว่าเป็นช่องทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในระดับปฏิบัติการ ภายใต้บริบทของประเทศแทนซาเนีย ผลจากการสำรวจเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการสาธารณะ พบว่าการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานสำคัญ เช่น ตำรวจ ศาล สำนักงานภาษี และสำนักงานที่ดิน มีมูลค่ารวมคิดเป็นประมาณร้อยละ 62 ของค่าใช้จ่ายที่ประชาชนต้องจ่ายให้กับรัฐอย่างเป็นทางการในพื้นที่เหล่านี้ สำหรับในกรณีของประเทศฟิลิปปินส์ คณะกรรมาธิการด้านการตรวจสอบได้ประเมินว่ามีเงินจำนวนกว่า 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐถูกโอนย้ายจากภาครัฐไปอย่างไม่โปร่งใสในแต่ละปี อันเป็นผลจากการคอร์รัปชันในภาครัฐ (Shah & Schacter, 2004; Tomaszewska & Shah, 2000)

(3) คอร์รัปชันในประเทศไทย

การคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เปรียบเสมือนกาฝากที่คอยกัดกินและบ่อนทำลายความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในยุคสมัยใด ตั้งแต่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์จนถึงยุคประชาธิปไตยในปัจจุบัน ประเทศไทยได้เผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันในหลากหลายรูปแบบและระดับ แม้ว่าประเทศไทยจะมีการปฏิรูประบบราชการมาหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ปัญหา

การคอร์รัปชันก็ยังคงอยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด แม้กระทั่งหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ที่ประเทศไทยได้เริ่มนำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ คนไทยก็ยังคงต้องพึ่งพาข้าราชการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมและการกระทำของคนในสังคมไทย มักถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานของวาทกรรมการคอร์รัปชัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2559; ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2564; สถาบันพระปกเกล้า, 2558; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565)

ในประเทศไทย คำว่า คอร์รัปชัน มักใช้กับหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ในขณะที่คำว่า คอร์รัปชัน มักใช้กับบุคคลธรรมดาหรือหน่วยงานเอกชน ซึ่งหมายถึง การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ในสังคมไทยปัจจุบัน เรามักได้ยินคำว่า คอร์รัปชัน อยู่บ่อยครั้ง จนอาจทำให้เกิดความเคยชิน และละเลยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว สังคมไทยมีลักษณะของการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และมีความสัมพันธ์แบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ซึ่งเป็นลักษณะของระบบอุปถัมภ์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในสังคมไทย (อภิชาติ จองบุญวัฒนา, 2558) ในอดีต เจ้าหน้าที่รัฐอาจได้รับเงินเดือนที่ไม่สูงนัก แต่ก็มีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์เพิ่มเติมจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจคิดเป็น 10-30% ของเงินที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีธรรมเนียมการให้ของขวัญแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูง ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายภายใต้ระบบอุปถัมภ์แบบดั้งเดิม กับสิ่งที่ผิดกฎหมายภายใต้ระบบกฎหมายสมัยใหม่ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังศิต พิริยะรังสรรค์, 2537;ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2555; ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2564)

จากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อการคอร์รัปชัน ผาสุก และ สังศิต พบว่า คนไทยจำนวนมากยังคงยอมรับการจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ในฐานะ สินน้ำใจ หรือ ของขวัญ และไม่เห็นว่าเป็นการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีกลุ่มคนชั้นกลางจำนวนมากขึ้นที่ต่อต้านการคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ แต่ผู้คนส่วนใหญ่ก็ยังคงคาดหวังว่า การคอร์รัปชันจะเพิ่มมากขึ้น อีกสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการคอร์รัปชันในสังคมไทย คือ การมีอยู่ของผู้มีอิทธิพลในจังหวัด หรือที่เรียกว่า เจ้าพ่อ ซึ่งมักมีอิทธิพลเหนือกว่ากฎหมาย นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์การเมืองไทยก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการคอร์รัปชันเช่นกัน ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2568 ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง 20 ฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่ถูกร่างขึ้นโดยคณะทหารที่เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ ซึ่งทำให้การอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันเป็นไปได้ยาก (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังศิต พิริยะรังสรรค์, 2537)

ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการรวมกลไกใหม่ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของประเทศ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ที่เป็นอิสระ และพระราชบัญญัติการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่กำหนดให้นักการเมืองและข้าราชการระดับสูงต้องเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินอย่างครบถ้วน อย่างไรก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นก็ยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากปัญหาสำคัญคือ การปะทะกันระหว่างขนบธรรมเนียมประเพณีไทยกับแนวทางการต่อสู้คอร์รัปชันแบบใหม่ กฎหมายที่ถูกกำหนดขึ้นมาไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวัฒนธรรม มักไม่ค่อยมีผลบังคับใช้ ในการปรับค่าเก่าเป็นมาตรการต่อต้านการคอร์รัปชันใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชนบทบาทของเด็กและเยาวชนและชั้นเรียนมืออาชีพเป็นตัวชี้ขาด (Chong, 2004)

หากย้อนอดีตการคอร์รัปชันและการติดสินบนถูกควบคุมโดยอาชญากรที่เกี่ยวข้อง เมื่อปี พ.ศ. 2518 ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ขณะเป็นนายกรัฐมนตรี พล.ต.อ. ศรีวราห์ พล.ต.ต. อรรถสิทธิ สิทธิสุนทร ขณะเป็นรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย และสมาชิกรัฐสภาบางส่วนที่รับรู้ความจำเป็นในการออกกฎหมายพิเศษเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันในประเทศไทยได้ผลักดันให้เกิดประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันและจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. คณะกรรมการปราบปรามการคอร์รัปชัน (คอป.) เพื่อจัดการกับปัญหาในภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ONAC ยังคงเป็น เสือกระดาษ สาเหตุหลักมาจากการไม่มีอำนาจสอบสวน ในปี พ.ศ. 2535 มีการร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเพื่อกำหนดความประพฤติของพนักงานราชการในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 ในรอบ 65 ปี กฎบัตรนี้สำหรับครั้งแรกในประวัติศาสตร์ชาติไทยที่สถาปนากลไกทางรัฐธรรมนูญเพื่อพยายามรักษาความรับผิดชอบของนักการเมืองและข้าราชการ ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องการปราบปรามการคอร์รัปชันผ่านระบบแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและผ่านการสร้างหน่วยงานต่อต้านการคอร์รัปชันที่เป็นอิสระ(จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556; สถาบันพระปกเกล้า, 2558; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565) ต่อมามีกฎหมายหลายฉบับตราขึ้นเพื่อให้สาระสำคัญเป็นบทบัญญัติในกฎบัตรเนื่องจากการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทำให้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ถูกยกเลิก สิ่งนี้นำไปสู่จนถึงสมัยที่คณะราษฎรซึ่งได้รับพระราชทานราชอำนาจปกครองประเทศด้วยกฎอัยการศึกและฝ่ายบริหารเป็นเวลาหลายสัปดาห์จนกระทั่งประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราวในวันที่ 1 ตุลาคม2549 รัฐธรรมนูญชั่วคราวอนุญาตให้รัฐบาลทหารแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ความต้องการการปรับปรุงและอื่นๆร่างรัฐธรรมนูญได้รับทราบนโยบาย

ต่อต้านการคอร์รัปชันที่เหมาะสมแล้วคณะกรรมการ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 ซึ่งก็คือโดยทั่วไปคล้ายกับก่อนหน้านี้ยกเว้นบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับคอร์รัปชัน (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556; สถาบันพระปกเกล้า, 2558; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565)

ปัญหาการคอร์รัปชันหยั่งรากลึกในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และมีทีท่าว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปรากฏการณ์นี้มิได้จำกัดอยู่เพียงแค่บางส่วน หากแต่แผ่ขยายไปเกือบทุกภาคส่วน แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไข แต่ผลที่ได้กลับไม่เป็นที่น่าพอใจนัก จากการประเมินดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2541 ถึง 2567 พบว่า คะแนนยังคงอยู่ในระดับต่ำ คือประมาณ 34 จาก 100 คะแนน ซึ่งเป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาคอร์รัปชันในระดับสูง และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอีกด้วย สถานการณ์นี้เป็นสิ่งที่น่ากังวลอย่างยิ่ง และสะท้อนให้เห็นว่าความพยายามในการต่อต้านคอร์รัปชันที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้ว่าประเทศไทยจะพยายามกำหนดและใช้มาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่องก็ตาม เห็นได้ชัดว่าปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทยมีความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงหลายประการ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมที่ส่งเสริมการคอร์รัปชันให้หมดไป (Miller & Rose, 2008; Pieterse, 2000; Tanzi, 1998)

2.2.2 การต่อต้านคอร์รัปชัน

(1) คำนิยามของการต่อต้านคอร์รัปชัน

การต่อต้านคอร์รัปชัน หรืออีกความหมายหนึ่งคือ การต้านทานการคอร์รัปชัน (Anti-corruption) มิได้มีนัยเพียงแค่การขัดขวางการฉ้อฉลแต่ยังครอบคลุมถึงการปลุกจิตสำนึก การส่งเสริมจริยธรรม และการสร้างสังคมที่เที่ยงธรรม ซึ่งมีความหมายหลากหลายทั้งในระดับปัจเจกชน สังคม และการเมือง สำหรับบริบทภายในประเทศ การต้านทานการคอร์รัปชันผูกโยงอยู่กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง การกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง การสร้างสังคมที่เสมอภาค และการไม่ยินยอมต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมถึงการเคารพกฎเกณฑ์ การธำรงความโปร่งใส การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การมีความรับผิดชอบ และการมีจิตสำนึกที่ดี ในระดับสากล การต้านทานการคอร์รัปชันคือเจตจำนงอันแรงกล้าในการลดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายไม่ชอบธรรม หรือคอร์รัปชัน รวมถึงการต่อต้าน ขัดขวาง หรือลงทัณฑ์การคอร์รัปชัน โดยสรุป การ

ต้านทานการคอร์รัปชันคือปฏิบัติการเชิงรุกที่มุ่งหมายจะสร้างความเข้าใจ ปลูกฝังค่านิยมแห่งความซื่อสัตย์สุจริต และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อป้องกันและยับยั้งการคอร์รัปชัน เป็นการสร้างสังคมที่เปิดเผย เป็นธรรม และเคารพในสิทธิของประชาชน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างความตระหนัก ปลูกฝังค่านิยม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อต้านทานการคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556; เจริญ เจษฎาวัลย์, 2550)

(2) การต่อต้านคอร์รัปชันในระดับโลก

แม้ว่าการคอร์รัปชันจะเป็นปัญหาที่หยั่งรากลึกในสังคมมนุษย์มาตั้งแต่อดีต กระบวนการต่อต้านการคอร์รัปชันในระดับสากล และการวิพากษ์วิจารณ์ อุตสาหกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันถือเป็นปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างใหม่ โดยอาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของการบูรณาการความพยายามในการวิเคราะห์และตอบสนองต่อปัญหาคอร์รัปชันในระดับนานาชาติ เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2539 เมื่อ James Wolfensohn ประธานธนาคารโลกในขณะนั้น ได้กล่าวสุนทรพจน์ประณา มะเร็งร้ายแห่งการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณว่า ประเด็นการจัดการกับการคอร์รัปชันได้ก้าวขึ้นมาอยู่แถวหน้าของวาระการดำเนินงานของชุมชนนโยบายระหว่างประเทศ (John, 1997; Ivanov, 2007)

แม้ว่าการต่อต้านการคอร์รัปชันจะได้รับความสนใจอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษ 1990 แต่เส้นทางสู่การเป็นวาระสำคัญระดับโลกนั้น มิได้ราบรื่นเสมอไป แม้ว่าในช่วงต้นทศวรรษ 2000 จะเกิดฉันทามติในหมู่ผู้กำหนดนโยบายระหว่างประเทศว่า อะไรคือสิ่งขับเคลื่อนสำคัญของการคอร์รัปชัน และควรทำอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็มีกลุ่มล็อบบี้ที่แข็งแกร่งเกิดขึ้น ซึ่งมองว่าแนวทางต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอยู่ไม่เพียงแต่ไม่ได้ผลเท่านั้น แต่ยังอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และบางครั้งยังเป็นการเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง (Di Puppo, 2010; Everett, 2006) ทำให้ขบวนการต่อต้านการคอร์รัปชันต้องหันกลับมาทบทวนแนวทางปฏิบัติที่เคยเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและชัดเจนในตัวเอง ตั้งคำถามต่อสมมติฐาน รากฐานทางอุดมการณ์ ตลอดจนวิธีการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน เป็นที่ทราบกันดีว่า การคอร์รัปชันและการต่อต้านการคอร์รัปชัน มิได้อยู่ในความสนใจของนักรัฐศาสตร์มากนักในช่วงศตวรรษที่ 20 โดย Michael Johnston ได้ตั้งข้อสังเกตว่า รัฐศาสตร์อเมริกันในฐานะที่เป็นสาขาวิชา ยังคงละเลยปัญหาการคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม นักรัฐศาสตร์มิได้เป็นกลุ่มเดียวที่ละเลยปัญหาดังกล่าว ในช่วงทศวรรษ 1950 และ 1960 นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มหนึ่งได้เริ่มวิเคราะห์บทบาทของ

การคอร์รัปชันในรัฐเอกราชใหม่ในทวีปแอฟริกาและเอเชีย โดยมองว่า การคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา และอาจเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในบางกรณี (Leff, 1964; Everett, 2006)

อย่างไรก็ตาม การอภิปรายในทศวรรษ 1960 มีลักษณะของการตัดสินจากมุมมองของประเทศพัฒนาแล้ว โดยมองว่า การคอร์รัปชันเป็นอาการของพัฒนาการทางการเมืองที่ล้าหลังและเกิดจากพฤติกรรมของสังคมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่ง เมื่อผู้นำรัฐบาลทหารและขบวนการปฏิวัติประณามการคอร์รัปชันในสังคมของตน พวกเขากำลังประณามความล้าหลังของรัฐของตน (Huntington, 1968) นักมานุษยวิทยาการเมืองได้โต้แย้งว่า จุดยืนดังกล่าวไม่ถูกต้อง โดยเน้นว่าบริบทมีความสำคัญในการทำความเข้าใจกระบวนการและโครงสร้างที่การคอร์รัปชันเกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ การทำความเข้าใจว่าโอกาสในการมีส่วนร่วมในการคอร์รัปชันและการหลีกหนีจากการคอร์รัปชันนั้น มีลักษณะอย่างไร เป็นสิ่งสำคัญ (Harrison, 2007)

ในช่วงรอยต่อระหว่างปลายทศวรรษ 1980 และต้นทศวรรษ 1990 การที่นักรัฐศาสตร์เริ่มมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับการคอร์รัปชัน ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยปราศจากที่มา หากแต่เป็นผลจากการรวมตัวของหลายสิ่งที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การพัฒนาไปของการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนถือเป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่ง เมื่อผู้สื่อข่าวไม่ได้จำกัดตัวเองอยู่เพียงการรายงานข่าวสาร แต่กลายเป็นผู้ที่เจาะลึก ค้นหา และเปิดเผยเรื่องราวอื้อฉาวของการคอร์รัปชันโดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกล้าหาญและตรงไปตรงมานี้เอง ที่ทำให้สังคมตระหนักถึงอันตรายร้ายแรงของการคอร์รัปชันที่กัดกร่อนสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในขณะเดียวกัน กระแสความคิดเห็นของสาธารณชนและในแวดวงวิชาการก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่อาจมองข้ามปัญหาการคอร์รัปชัน หรือมองว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นปกติ กลับกลายเป็นการพิจารณาอย่างจริงจังว่ามีสิ่งใดในสังคมยุคใหม่ที่บกพร่องและทำลายคุณค่าและความถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงทางความคิดนี้เองที่เปิดโอกาสให้นักรัฐศาสตร์ได้นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีทางการเมืองมาใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์การคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบระเบียบ ที่สำคัญกว่านั้นการสิ้นสุดของสงครามเย็นยังส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อแนวทางการจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชันในระดับนานาชาติ เมื่อโลกไม่ได้ถูกแบ่งแยกด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองอีกต่อไป การให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนทางการเงินแก่ประเทศต่าง ๆ จึงมีเงื่อนไขที่เข้มงวดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องธรรมาภิบาลและความโปร่งใส องค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้กำหนดให้การต่อต้านการคอร์รัปชันเป็น

ส่วนหนึ่งของข้อกำหนดในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณที่ชัดเจนว่าการคอร์รัปชันจะไม่ได้รับการยอมรับอีกต่อไป (Magavilla, 2012; Pranab, 1997; Stephenson, 2020)

ด้วยเหตุนี้ นักรัฐศาสตร์จึงเข้ามามีบทบาทในการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการคอร์รัปชันอย่างละเอียดถี่ถ้วน พวกเขาได้นำเอาทฤษฎีและแนวคิดทางการเมืองมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์การคอร์รัปชัน และเสนอแนะนโยบายที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใส พวกเขาได้ชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันไม่ได้เป็นเพียงปัญหาทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาทางการเมืองและสังคมที่ซับซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการที่หลากหลายและครอบคลุมทุกมิติ อย่างไรก็ตาม การต่อสู้กับการคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องง่าย (Ivanov, 2007; John, 1997; Klitgaard, 1998) การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป การสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหา การสร้างกลไกและสถาบันที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและภาคเอกชน ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการต่อสู้กับการคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน ดังนั้น การเข้ามามีบทบาทของนักรัฐศาสตร์ในการต่อสู้กับการคอร์รัปชันในช่วงปลายทศวรรษ 1980 และต้นทศวรรษ 1990 จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชันในระดับโลก แม้ว่าความท้าทายในการต่อสู้กับการคอร์รัปชันจะยังคงมีอยู่ แต่การมีส่วนร่วมของนักรัฐศาสตร์และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ก็เป็นสัญญาณที่บ่งบอกว่าสังคมโลกกำลังก้าวไปข้างหน้าสู่สังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

การก่อตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) ในปี พ.ศ. 2536 นับเป็นก้าวสำคัญในการผลักดันให้การต่อต้านการคอร์รัปชันกลายเป็นวาระสำคัญระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การริเริ่มดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index หรือ CPI) ของ TI ซึ่งเริ่มต้นใช้ในปี พ.ศ. 2538 ได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางในการดึงดูดความสนใจของสาธารณชนและรัฐบาลทั่วโลกให้หันมาพิจารณาปัญหาการคอร์รัปชัน และเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เป็นตัวกลางสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ทำงานร่วมกับรัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ และสื่อมวลชน เพื่อส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส รวมถึงสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง การดำเนินงานขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ยังมีส่วนช่วยสร้างความ

ตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันในวงกว้าง และกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ (Andersson & Heywood, 2009; Transparency, 2020)

ดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (CPI) ได้ถูกทำให้กลายเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการประเมินระดับการรับรู้การคอร์รัปชันในแต่ละประเทศ แม้ว่า CPI จะไม่ได้วัดระดับการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงโดยตรง แต่ก็เป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ นักลงทุน และประชาชนทั่วไปที่มีต่อระบบราชการและกระบวนการยุติธรรมในประเทศนั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ประเทศที่ได้รับคะแนน CPI สูง มักถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำ และมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือ ในทางกลับกัน ประเทศที่ได้คะแนน CPI ต่ำ มักเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชันที่รุนแรง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวการเผยแพร่ผลการจัดอันดับ CPI เป็นประจำทุกปี ได้กระตุ้นให้รัฐบาลในหลายประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน รัฐบาลจำนวนมากได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อยกระดับคะแนน CPI ของประเทศตน เช่น การปฏิรูประบบราชการ การเพิ่มความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างเข้มงวด และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ มาตรการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาการคอร์รัปชันเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและประชาชนทั่วไป ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน (Transparency, 2020; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; อภิชาติ จองบุญวัฒนา, 2558)

แนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นส่วนหนึ่งของการมุ่งเน้นโดยรวมในการกำกับดูแลในเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ ปัญหาการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจากระยะขอบของวาทกรรมทางวิชาการและนโยบายเกี่ยวกับกิจการระหว่างประเทศไปสู่ตำแหน่งที่เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่เผชิญกับเศรษฐกิจเปลี่ยนผ่านและประเทศกำลังพัฒนาในปัจจุบัน แต่ลักษณะเชิงบรรทัดฐานที่ลดลงไม่ได้ของวาทกรรมต่อต้านการคอร์รัปชันอยู่ในความตึงเครียดกับผู้มีเหตุผลส่วนใหญ่ , เหตุผลทางเทคนิคและเครื่องมือสำหรับตลาดเปิดที่มีวาทกรรมทางวิชาการและสถาบันเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศมานาน การสำรวจฉันทามติต่อต้านการคอร์รัปชันเผยให้เห็นถึงการละเว้นและการกำกับดูแลที่ทำให้นักวิเคราะห์หลบเลี่ยงและคลุมเครือแทนที่มีส่วนร่วมโดยตรงปัญหาหลักของการเมืองและจริยธรรม สิ่งนี้อาจมีผลในทางปฏิบัติสำหรับความพยายามต่อต้านการคอร์รัปชัน (Pranab, 1997; Ivanov, 2007)

การยับยั้งการคอร์รัปชันเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อป้องกันมิให้เกิดการประพฤติมิชอบ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการป้องกันไว้ดังนี้ ประการแรก การสอดส่องดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประการที่สอง การเสนอแนะแนวทาง มาตรการ และข้อคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของภาครัฐ หรือวางแผนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน (กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2554)

คอร์รัปชันถูกทำให้กลายเป็นปัญหาทางศีลธรรม ไม่ใช่ปัญหาทางการเมืองแบบสมัยใหม่ แต่โดยหลักคือปัญหาทางจริยธรรม Tuchiti Dees Plato และ Aristotle ต่างก็เลือกใช้คำว่า “การคอร์รัปชันของระบบการเมืองอันเลวร้าย” ในการอธิบายถึง ความเสื่อมของ จริยธรรมและระเบียบทางการเมืองคอร์รัป ชันมักเกิดขึ้นในรูปของการบิดกฎหมาย ด้วยการตีความที่บิดพลิ้วการบิดเบือนดังกล่าว เช่น การละเมิดสัญญา ท้าทายเป้าประสงค์ในการท่าให้กฎเกณฑ์นั้นใช้การได้ทั่วไปการคอร์รัปชันทาง จริยธรรม ในลักษณะนี้คือสิ่งที่นักปรัชญาการเมือง ในอดีตให้ความสนใจจาก Aristotle จนถึง Machiavelli บนพื้นฐานของทฤษฎีรัฐธรรมนูญที่ ฉ้อฉล หรือ ผิดเพี้ยนของเพลโต ต่างก็เป็นประเด็น ที่ว่าระบอบการเมืองเหล่านี้ไม่ได้ถูกนำพาด้วยกฎหมาย แต่กลับเป็นไปเพื่อตอบสนอง ประโยชน์ส่วนตนของผู้ปกครอง (Johnston, 2005; Magavilla, 2012) คอร์รัปชันจึงถูกมองว่าเป็น การล่มสลายของระบบความเชื่อที่เป็นฐานของระบบ การเมือง แต่เป็นความพังทลายของระเบียบทาง การเมือง แนวความคิดแบบคลาสสิกว่าคอร์รัปชัน เป็น เชื้อโรคร้ายแห่งร่างการเมือง (body politic) ซึ่ง คงอยู่มาถึงยุคสมัยใหม่ และเป็นใจกลางของ ความคิดทางการเมืองของ Machiavelli Montesquieu และ Rousseau วาทกรรมการต่อการการคอร์รัปชันเป็นตัวที่สร้างความเป็นตัวตนในการต่อต้านคอร์รัปชัน เนื่องจาก วาทกรรมเป็นตัวสร้างความเป็นตัวตนของมนุษย์ขึ้นมา โดย Foucault เป็นผู้เผยให้เห็นถึงกระบวนการที่ วาทกรรมสร้างความเป็นตัวตนของมนุษย์ซึ่งมนุษย์ยึดถือและทาให้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างตัวตนของตัวเอง ขึ้นมา ที่เรียกการสถาปนาความเป็นตัวตนของมนุษย์ (Williams, 2000; ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2563; ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังศิต พิริยะรังสรรค์, 2537)

ดังนั้นกลไกสำคัญในการสกัดกั้นการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ คือการสร้างเกราะป้องกันตั้งแต่ต้นทาง โดยผู้นำหรือผู้บังคับบัญชามีบทบาทชี้ขาดในการทำความเข้าใจแนวทางการป้องกัน และหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการคอร์รัปชัน ผู้บริหารองค์กรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยอาศัยหลัก

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเข็มทิศนำทาง คุณธรรมในที่นี้ หมายถึง คุณงามความดีที่ปรากฏในอุปนิสัย การครองตน ความรับผิดชอบ และความซื่อตรง ขณะที่จริยธรรม คือ หลักความประพฤติและศีลธรรมที่ควรยึดถือปฏิบัติ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำจึงสามารถประยุกต์ใช้หลักการเหล่านี้ในการปฏิบัติงานในสังคมไทย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น (Di Puppo, 2010; Everett, 2006; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565)

(3) การต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทย

การพิทักษ์ความสุจริตในสังคมไทย หรือการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันประพฤติมิชอบในระบบราชการ ถือเป็นวาระแห่งชาติที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องนับแต่อดีต จวบจนปัจจุบัน โดยในแต่ละช่วงสมัย ได้มีการวางกลไกและมาตรการที่แตกต่างกัน เพื่อตอบสนองต่อบริบทปัญหาคอร์รัปชันที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย อาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของยุคสมัยใหม่ในการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น เริ่มต้นจากการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน อาทิ ประมวลกฎหมายอาญา ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2476 พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาลงโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำผิดหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. 2490 และพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 ซึ่งกฎหมายเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำการคอร์รัปชันในยุคต่อมา (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และ รจิตกนก จิตมั่นชัยธรรม, 2544; ประเวศ วะสี, 2548)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน (ก.ป.ช.) ขึ้น เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชัน และได้พัฒนามาเป็น "กรมตรวจราชการแผ่นดิน" ในปี พ.ศ. 2496 อย่างไรก็ตาม กรมตรวจราชการแผ่นดินได้ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2503 และได้มีการแต่งตั้ง "คณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร" (ก.ต.ภ.) ขึ้น ตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากร และรายได้อื่นของรัฐ พ.ศ. 2503 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับปรุงกลไกการตรวจสอบให้มีความเฉพาะเจาะจงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556; เจริญ เจษฎาวัลย์ ,2550; ประเวศ วะสี, 2548)

ภายหลังการผันแปรทางการเมืองในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยได้มีการผนวกรวมภารกิจของ ก.ต.ภ. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์

และงานของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกัน แล้วจัดตั้งเป็น สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 314 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดย ก.ต.ป. มีบทบาทในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และนโยบายของรัฐบาล รวมถึงการไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์เรียกร้องสิทธิเสรีภาพครั้งใหญ่ในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งมีชนวนเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการ ทำให้สำนักงาน ก.ต.ป. ต้องถูกยกเลิกไป เนื่องจากถูกมองว่าเป็นเครื่องมือทางการเมืองมากกว่าที่จะเป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างแท้จริง (เจริญ เจษฎาวัลย์ ,2550; ประเวศ วะสี, 2548)

ในยุคสมัยที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการขานรับต่อข้อเสนอของประชาชน โดยได้มีการประกาศใช้คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 113/2517 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 ว่าด้วยการแต่งตั้ง "คณะกรรมการสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบในแวดวงราชการ" ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจอันแน่วแน่ของรัฐบาลในการคลี่คลายปัญหาการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบในแวดวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2518 และจัดตั้ง “สำนักงาน ป.ป.ป.” ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น เพื่อเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชันในระบบราชการภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นรวม 8 องค์กร หนึ่งในนั้นคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติเป็นหน่วยงานธุรการ ที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการดำเนินงานอื่น ๆ ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ. 2542 เป็นผลให้สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ.2542 ซึ่งถือเป็นการยกระดับองค์กรในการต่อต้านคอร์รัปชันให้มีความเป็นอิสระและมีอำนาจมากยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ.2542;สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565)

จากสภาวการณ์ที่ปัญหาการคอร์รัปชันแผ่ขยายและทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างมุ่งมั่นที่จะสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง โดยภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 77 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดทำแผนพัฒนาการเมือง กำหนดมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินโดยการพัฒนาระบบงานภาครัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิผล และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ
(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ส่งเสริมการกระจายอำนาจโดยการก่อตั้งองค์กรอิสระของรัฐ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ โดยได้มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อจัดการและตรวจสอบการดำเนินงานในการเลือกตั้งผู้สมัครในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้มีความโปร่งใสและสุจริต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้มีการปรับปรุงเชิงโครงสร้าง โดยเริ่มจากการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ขององค์กรด้านการสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชัน ซึ่งกฎหมายกำหนดและอยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายบริหารให้แยกตัวออกจากฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรขึ้นหลายองค์กร เช่น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการรับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยการโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมาจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ให้มาอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ. 2542 (สถาบันพระปกเกล้า, 2558; สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

แห่งชาติ, 2565) ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีสถานภาพเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือกรณีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ตามความในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ. 2551 เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำการคอร์รัปชันในฝ่ายบริหาร (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565; สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

โดยสรุป พลวัตการต้านทานการคอร์รัปชันในสังคมไทย เป็นกระบวนการที่มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สัมพันธ์กับบริบทปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรอิสระ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ถือเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการต้านทานการคอร์รัปชันในประเทศไทยให้บรรลุผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

2.3 **สื่อภาพยนตร์สั้น: พื้นที่พลวัตทางการสื่อสาร**

สื่อภายนตร์สั้นเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความบันเทิง หรือโฆษณา ไปยังผู้รับสาร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้นำมาซึ่งวิวัฒนาการของรูปแบบสื่อ จากสื่อบุคคลไปสู่สื่อสิ่งพิมพ์ และจากสื่อสิ่งพิมพ์ไปสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง สื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในการติดต่อสื่อสารมากยิ่งขึ้น โดยสื่อภาพยนตร์มีอิทธิพลอย่างมากในด้านความบันเทิง ซึ่งนำไปสู่การผลิตภาพยนตร์ที่ล้ำเส้นศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม (Croteau & Hoynes, 2000) เช่น ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาล่อแหลมทางเพศ ภาพยนตร์ที่แสดงถึงความผิดปกติทางจิต อาชญากรรม หรือการกระทำที่รุนแรง ซึ่งภาพยนตร์เหล่านี้เชื่อกันว่าส่งผลกระทบต่อผู้ชม ส่งเสริมให้เกิดแนวคิดและพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม (Camaj, 2013; Kellner & Share, 2007) บทบาทของสื่อที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้ของสังคมในวงกว้างและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เราอาศัยอยู่นั้นห่างไกลจากงานง่ายๆ จึงขอทำทีละขั้นตอนและพิจารณาสองจุดเริ่มต้นวิธีการที่เรียบง่ายและแตกต่างในความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนเนื้อหาและสังคม เพื่อจุดประสงค์ของการสนทนา ให้ถือว่าสังคมในที่นี้สามารถนำมารวมเหนือสิ่งอื่นใด วัฒนธรรมในวงกว้างเป็นการอ้างอิงถึงวิถีชีวิตโดยรวม (Quin, 2014; Stapenhurst, 2000)

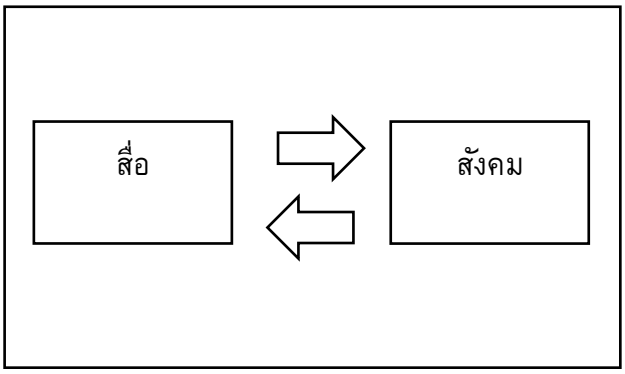

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและสังคม

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและสังคม ที่มีการเชื่อมโยงกัน สามารถสื่อสารได้ทั้งสองทาง สื่อก็สามารถสะท้อนสังคมได้ สังคมก็สามารถสะท้อนสื่อได้เช่นเดียวกัน เช่น สื่อที่สื่อถึงเรื่องเพศและความรุนแรงต้องรับผิดชอบมีอิทธิพลต่อผู้ชมในระดับที่ชีวิตจริงของผู้คนอาจมีมากขึ้นถูกครอบงำด้วยความสำส่อนหรืออันตรายในขณะที่คนอื่นเตือนว่าโปรเฟสเซอร์การแสดงภาพชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์หรือทางเพศอาจเพิ่มชายขอบของกลุ่มดังกล่าวในสังคม ข้อโต้แย้งทางการเมืองหรืออคติทางศีลธรรมในสื่ออาจนำไปสู่การครอบงำของความคิดเห็นบางอย่างในหมู่ผู้ชมก็เข้ามาอยู่ในหมวดหมู่นี้ เช่นเดียวกับการรับรองว่าคุณภาพทั่วไปของเนื้อหาสื่อในสังคมที่กำหนดอาจส่งผลกระทบอย่างไรแจ้ง มีส่วนร่วม หรือสร้างสรรค์ประชากรของมันคือ มุมมองดังกล่าวล้วนมุ่งเน้นวิธีที่สื่ออาจส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อเรา (Goffman, 1959; Joseph, 2012; Kellner & Share, 2007)

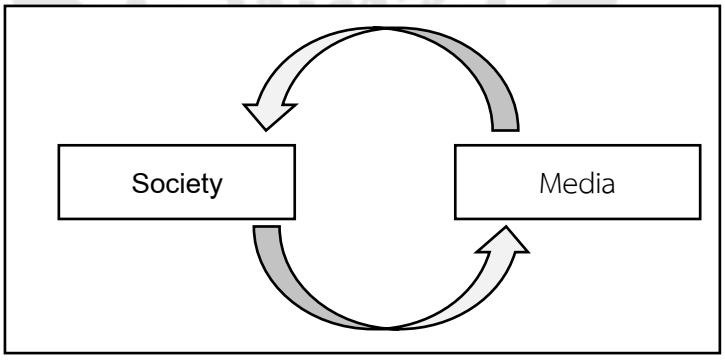

ภาพประกอบ 3 วงจรการสร้างภาพแทนของสื่อ

เนื่องจากการเป็นตัวแทนของสื่อได้รับการคัดเลือกและผลิตขึ้น สิ่งนี้ทำให้พวกเขาแตกต่างจากโลกที่บางครั้งพวกเขาคิดว่าสะท้อน มันคือสิ่งนี้สร้างความเป็นไปได้ที่สื่ออาจมีศักยภาพเช่นกันมีอิทธิพลต่อเรา เน้นความคิดเห็น หัวข้อ เหตุการณ์ หรือบางอย่างซ้ำๆ การปฏิบัติ

ในสื่อต่างๆ และการกีดกันผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ อาจมีส่งผลต่อทัศนคติ อัตลักษณ์ พฤติกรรม และรูปแบบทางสังคมในอนาคต แทนที่ตัดสินใจเลือกระหว่างแนวทางการสร้างรูปร่างและการสะท้อนกลับจุดเริ่มต้นที่มีประโยชน์มากกว่าคือการเข้าใจกระบวนการที่กำลังดำเนินอยู่การเป็นตัวแทนของสื่อที่เลือกป้อนเข้าไปและถูกป้อนเข้ามาอย่างต่อเนื่องโดยการแต่งหน้าและลักษณะของสังคม (ภาพประกอบ 3) (Habermas, 1990)

สื่อภาพยนตร์ โดยคำว่า ภาพยนตร์ หมายถึง ภาพฉายด้วยเครื่องทำให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้ เรียกได้อีกอย่างว่า หนังฉาย หรือ การถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ใน ลักษณะที่แสดงออกมาให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหว (Motion pictures) ผ่านกระบวนการบันทึกภาพด้วย ฟิล์มภาพที่ปรากฏบนแผ่นฟิล์มภาพยนตร์หลังจากผ่านกระบวนการถ่ายทำแล้ว เป็นเพียงภาพนิ่งจำนวนมากที่มีอิริยาบท หรือแสดงอาการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปทีละน้อยต่อเนื่องกันเป็นช่วงๆ และเรียง ติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ตามเรื่องราวที่ได้รับการถ่ายทำและตัดต่อ โดยใช้หลักการที่เรียกว่า การเห็นภาพติดตา (Persistence of vision) ซึ่งอาจเป็นเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นการแสดงเสมือนจริง หรืออาจเป็นการแสดงและสร้างภาพจากจินตนาการของผู้สร้างก็ได้ ไม่ว่าเป็นชนิดฟิล์มเนกาทีฟ (Negative) หรือฟิล์มโพซิทีฟ (Positive) ผ่านกระบวนการแปลงให้ปรากฏรูป เสียง หรือทั้งสองอย่าง ด้วย เครื่องฉายภาพยนตร์หรือเครื่องที่สามารถฉายภาพออกมาได้ (กฤษฎา เกิดดี, 2541; กาญจนา แก้วเทพ, 2563) ภาพยนตร์จึงถือเป็นการสร้างสรรค์ผลงาน ทางศิลปะสาขาหนึ่งในรูปของภาพเคลื่อนไหว และเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมบันเทิง ดังนั้น ภาพยนตร์ที่มีความยาวต่ำกว่าหนึ่งชั่วโมงถือว่าเป็นภาพยนตร์สั้นทั้งสิ้น เช่น ภาพยนตร์สารคดี (documentary film) ภาพยนตร์ ถึงสารคดี (docu-drama) ภาพยนตร์การ์ตูน (animation) ภาพยนตร์ศิลปะ (art film) ภาพยนตร์ทดลอง (experimental film) ภาพยนตร์เพื่อการศึกษา (educational film) ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ (television commercial) ฯลฯ ศิลปะภาพเคลื่อนไหว (motion graphic) มิวสิควิดีโอฯลฯ แต่ในที่นี้ ส่วนใหญ่พูดถึงภาพยนตร์ศิลปะและภาพยนตร์เรื่องสั้นๆ (Stapenhurst, 2000; Storey, 2018)

ภาพยนตร์สั้นมีลักษณะเด่นที่สำคัญคือ ความยืดหยุ่นและเสรีภาพในการแสดงออก ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบทางศิลปะ ผู้สร้างสามารถนำเสนอประเด็นที่มีลักษณะวิพากษ์อย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง ศาสนา วัฒนธรรม หรือปัญหาสังคม โดยไม่ถูกจำกัดด้วยข้อพึงระวังเช่นเดียวกับภาพยนตร์กระแสหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากภาพยนตร์สั้นมักเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น กลุ่มผู้สนใจเฉพาะทาง งานเทศกาลภาพยนตร์ หรือเวทีทางเลือกอื่น ๆ จึงเปิดพื้นที่ให้ผู้กำกับสามารถทดลองสร้างสรรค์งานที่มีโครงสร้าง ซับซ้อน หรือเข้าใจได้ยากได้อย่างอิสระ เมื่อ

เปรียบเทียบกับภาพยนตร์ทั่วไป ซึ่งต้องตอบสนองกับความต้องการของตลาด มีโครงเรื่องที่เข้าใจง่าย ใช้นักแสดงที่มีชื่อเสียง และมักถูกกลั่นกรองโดยกระบวนการเซนเซอร์ ภาพยนตร์สั้นกลับกลายเป็นพื้นที่ที่ศิลปินสามารถใช้ทดลองแนวคิดใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ ภาพยนตร์สั้นจึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ที่สนใจศิลปะภาพยนตร์ในเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ (Stapenhurst, 2000; Storey, 2018; กาญจนา แก้วเทพ, 2563)

2.3.1 การใช้สื่อภาพยนตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน

ในประเทศไทย สื่อภาพยนตร์ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการต้านทานการคอร์รัปชัน โดยมีการจัดโครงการและกิจกรรมประกวดสื่อในกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อถ่ายทอดทัศนะในการต้านทานการคอร์รัปชัน และเผยแผ่วัฒนธรรมสุจริตที่ไม่ยอมจำนนต่อการคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ องค์กรของรัฐที่ปฏิบัติภารกิจในการต้านทานการคอร์รัปชันของประเทศไทย คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการสกัดกั้นและขจัดปราบการคอร์รัปชัน ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อนชุดความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมในความซื่อตรงสุจริต ให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ องค์กรต่างๆ และภาคประชาชน โดยมีการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการต้านทานการคอร์รัปชัน ได้ริเริ่มดำเนินโครงการประกวดสื่อสกัดกั้นการคอร์รัปชัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึง พ.ศ. 2565 สำหรับองค์กรภาคธุรกิจในประเทศไทยได้มีการเคลื่อนไหวในการต้านทานการคอร์รัปชัน ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดชุดความรู้ในการต้านทานการคอร์รัปชัน โดยการใช้สื่อภาพยนตร์ในการต้านทานการคอร์รัปชัน อย่างเช่น องค์กรต้านทานคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ได้ดำเนินโครงการ New Gen New Media จัดประกวดให้เด็กและเยาวชนประกวดสร้างสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยจัดให้มีเงินรางวัลในการประกวดสื่อแนวสารคดีสั้นในการต้านทานการคอร์รัปชัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ, 2565)

องค์กรระหว่างประเทศ ได้มีการขับเคลื่อนชุดความรู้ในการต้านทานการคอร์รัปชันผ่านการประกวดสื่อ ได้แก่ เกาหลีในการประกวดสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยเน้นเรื่องของความสุจริต ความซื่อสัตย์ หรือ Integrity สำหรับเด็กและเยาวชน และประชาชนทั่วไป โดยดำเนินการโดยหน่วยงานของประเทศเกาหลี ส่วนในของประเทศมาเลเซียมีการดำเนินการใช้สื่อต่างๆ ในการส่งผ่านชุดความรู้การต้านทานการคอร์รัปชัน โดยจัดประกวดสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าเป็นโปสเตอร์

ต้านทานการคอร์รัปชัน หรือ วีดีโอต้านทานการคอร์รัปชัน (Bereghazyova, 2017; Stapenhurst, 2000)

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างการประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

สื่อภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์สั้น ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลในการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชันและเสริมสร้างความสำนึกในสังคมทั่วโลก สำหรับประเทศไทย สื่อภาพยนตร์ถูกนำมาใช้ในการต้านทานการคอร์รัปชันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการจัดโครงการประกวดสื่อในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เพื่อถ่ายทอดทัศนะเกี่ยวกับการต้านทานการคอร์รัปชันและเผยแผ่วัฒนธรรมความโปร่งใส ภาพยนตร์สั้นมีลักษณะเป็นสื่อเคลื่อนไหวที่นำเสนอทั้งภาพและเสียง มีการเล่าเรื่อง (Narrative Presentation) ที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้หลากหลายเพศและวัย โดยปราศจากข้อจำกัดทางวัฒนธรรมหรือข้อจำกัดทางสังคม นอกเหนือจากความบันเทิงแล้ว ภาพยนตร์สั้นยังสอดแทรกบทบาททางอ้อมในการนำเสนอชุดชุดความรู้และอานุภาพ (McGinn, 2005) ซึ่งสามารถใช้ในการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในแนวคิดที่ต้องการสื่อสาร ทำให้ผู้ชมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อภาพยนตร์ ซึ่งถือเป็นการใช้อานุภาพโดยชอบธรรมของผู้สร้างสรรค์สื่อในรูปแบบของอำนาจละมุน (Soft power) การใช้สื่อภาพยนตร์ในการต้านทานการคอร์รัปชันจึงเป็นการใช้

ประโยชน์จากคุณสมบัติเฉพาะของภาพยนตร์ในการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการแปรเปลี่ยนสังคมในระยะยาว การที่เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต้านทานการคอร์รัปชัน ไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดชุดความรู้ แต่ยังเป็นการหล่อหลอมจิตสำนึกและสร้างอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดคอนเฟสชั่นของเด็กและเยาวชนได้เปิดเผยความคิดและประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันผ่านผลงานสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การใช้สื่อภาพยนตร์ยังช่วยให้ปัญหาการคอร์รัปชันที่อาจดูเป็นนามธรรม กลายเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเข้าใจง่ายขึ้นสำหรับเด็กและเยาวชน การที่พวกเขาได้เห็นผลกระทบของการคอร์รัปชันผ่านเรื่องราวในภาพยนตร์ ทำให้เกิดความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำส่วนบุคคลกับผลกระทบทางสังคมในวงกว้าง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนคิดที่สำคัญในการสร้างชุดความรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน (McGinn, 2005;ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550)

2.3.2 **สัญญะในสื่อภาพยนตร์สั้น**

สัญวิทยา (Semiology) คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาความหมายของสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ในบริบทที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อและวัฒนธรรม แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาโดย Ferdinand de Saussure ผู้ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นบิดาแห่งสัญวิทยา ซึ่งเขาสนใจศึกษา ศึกษาโครงสร้างของระบบสัญลักษณ์ หลักการ และกฎเกณฑ์ที่ควบคุมการสร้างความหมาย คำว่า Semiology มีที่มาจากคำในภาษากรีกว่า semeion ซึ่งหมายถึง สัญญาณ หรือสัญญะ นอกจากนี้ เขายังมองว่าสัญวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาสังคม โดยมีภาษาศาสตร์เป็นส่วนประกอบสำคัญ การสื่อสารใดๆ ล้วนอาศัยการใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงสิ่งอื่นๆ ระบบสัญลักษณ์พื้นฐานนี้เรียกว่า “รหัส” ซึ่งเป็นระบบความหมายที่ครอบคลุมทั้งภาษาศาสตร์ กึ่งภาษาศาสตร์ และอวัจนภาษา การวิเคราะห์วาทกรรมต่างๆ สามารถทำได้โดยใช้สัญวิทยา (Saussure, 1959) ศาสตร์นี้เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจรหัส โดยมีเป้าหมายเพื่อจำแนกรหัสแต่ละประเภท จัดลำดับความสำคัญของรหัส วัดระดับความครอบคลุมของรหัส และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างรหัสต่าง ๆ สัญวิทยาคือการศึกษาชุดของรหัสและรหัสย่อยที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความหมายในการสื่อสาร ตามแนวคิดของ Saussure สัญลักษณ์ทางภาษาศาสตร์คือความสัมพันธ์แบบทวิภาค (dyadic) ระหว่าง สัญลักษณ์ (signifier) กับ สิ่งที่ถูกแสดง (signified) แนวคิดนี้เน้นย้ำถึงลักษณะสองด้านของสัญลักษณ์ และให้ความสำคัญกับบริบททางสังคม

มากกว่าบริบททางวัฒนธรรม แม้ว่า Saussure จะเชื่อว่าให้สัญวิทยาอยู่เป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาสังคม แต่เขาก็ไม่ได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นรูปธรรมกับนามธรรมอย่างตายตัว เปิดพื้นที่สำหรับการตีความระหว่างภาพในจิตใจกับความเป็นจริงทางจิตวิทยา (Storey, 2018; ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550) สะท้อนว่าความหมายนั้น เชื่อมโยงกับกระบวนการทางจิตของผู้รับสาร ลักษณะของสัญลักษณ์ซึ่งหมายความว่าไม่มีความเชื่อมโยงโดยธรรมชาติระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่สัญลักษณ์นั้น ภาษาวาทกรรมสามารถศึกษาได้ด้วยสัญวิทยา เพื่อแยกแต่ละรหัส จัดอันดับรหัสบนระดับความจำเพาะ วัดระดับความทั่วไป และตรวจสอบวิธีการมันโต้ตอบกับรหัสอื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง สัญวิทยาเป็นผลรวมของรหัสและรหัสย่อยทั้งหมดซึ่งรวมกันเพื่อสร้างความหมายหรือความหมายในทางสื่อ สัญลักษณ์ทางภาษาศาสตร์คือ ความสัมพันธ์แบบขั้วตรงข้าม (Binary) ระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่ถูกบ่งชี้ ซึ่งให้ความสำคัญของกระบวนทัศน์ไว้ที่สังคมมากกว่าบริบททางวัฒนธรรม (Saussure, 1959; ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550)

แม้ว่า Saussure จะวางแนวคิดเรื่องสัญวิทยาไว้ภายใต้กรอบของจิตวิทยาสังคมแต่เขาไม่ได้ให้คำจำกัดความของ “สัญญะ” (Sign) อย่างตายตัว ทว่าได้อธิบายไว้ว่า สัญญะนั้นตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างภาพใยความคิด (Mental image) กับความเป็นจริงที่บุคคลต้องพบเจอ กล่าวคือ สัญญะไม่ได้มีความหมายในตัวเอง แต่เกิดจากกระบวนการรับรู้และตีความของผู้ใช้ภาษา เขาให้ความสำคัญกับธรรมชาติของสัญลักษณ์ โดยอธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปสัญญะ” (signifier) และ “ความหมายสัญญะ” (signified) นั้นไม่มีแรงจูงใจตามธรรมชาติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นความสัมพันธ์แบบตามความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคล (Arbitrary) ไม่มีความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างคำที่ใช้เรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กับตัวสิ่งนั้นจริง ๆ แต่ความหมายเกิดขึ้นจากการตกลงร่วมกันในสังคมทางภาษา สัญญะจึงเป็นเสมือนเครื่องหมายที่ถูกกำหนดเป็นอุปกรณ์สื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์สองคนโดยเจตนาเพื่อแสดงบางสิ่งบางอย่าง (Saussure, 1959; ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550)

สัญญะมีความเกี่ยวข้องกับความหมาย วิธีการเป็นตัวแทนในวงกว้างความรู้สึก ภาษา รูปภาพ วัตถุความหมายหรือกระบวนการโดยที่เราเข้าใจหรือกำหนดความหมาย สำหรับภาพที่มองเห็นหรือภาพและวัฒนธรรมทางวัตถุโดยทั่วไป สัญศาสตร์เป็นการสอบถามที่กว้างกว่าการศึกษาสัญลักษณ์และการใช้การวิเคราะห์เชิงสัญศาสตร์ท้าทายแนวคิดดังกล่าวเป็นธรรมชาตินิยมและความสมจริง แนวคิดที่ว่าภาพหรือวัตถุสามารถเป็นกลางได้พรรณนาบางสิ่ง และเจตนาความคิดที่ว่าความหมายของภาพหรือวัตถุถูกสร้างขึ้นโดยบุคคลที่สร้างมันขึ้นมา นอกจากนี้สัญศาสตร์สามารถเสนอมุมมองที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบทางการ แนวคิดที่ว่า

ความหมายคือความสำคัญรองลงมากับความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบในภาพหรือวัตถุ (McGinn, 2005; ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550)

การวิเคราะห์เชิงสัญศาสตร์ยอมรับตัวแปรความสัมพันธ์ เราอาจต้องเป็นตัวแทนและดังนั้นรูปภาพหรือวัตถุ สัญศาสตร์ เป็นการศึกษาสัญญาณและการปฏิบัติที่บ่งบอกถึง สัญญาณสามารถกำหนดโดยพื้นฐานแล้วเป็นเอนทิตีใดๆ เช่น คำ รูปภาพ วัตถุ ฯลฯ ที่อ้างถึงอื่นๆ สัญศาสตร์ศึกษาว่าการอ้างอิงนี้เป็นผลมาจากก่อนหน้านี้อย่างไรการประชุมทางสังคมที่จัดตั้งขึ้น นั่นคือสัญศาสตร์แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และสิ่งอื่นเป็นผลมาจากอะไรสังคมได้สอนสัญศาสตร์เกี่ยวข้องกับความจริงที่ว่าการอ้างอิงไม่ใช่สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่จำเป็น รูปสวัสดิกะสำหรับตัวอย่างเช่น อาจมีความหมายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ขึ้นอยู่กับว่าที่ไหนและอย่างไรดูเป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นไดนามิก นั่นคือความสำคัญของภาพหรือวัตถุไม่ได้เข้าใจว่าเป็นกระบวนการทางเดียวจากภาพหรือวัตถุไปยังบุคคล แต่ผลจากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างบุคคล ภาพ หรือวัตถุและสิ่งอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมและสังคม สัญศาสตร์ คือ การศึกษาเกี่ยวกับเครื่องหมาย เป็นสาขาวิชาภาษาศาสตร์ที่กล่าวถึงการสร้างความหมายและสื่อสาร ตามความเข้าใจของเขา (ชาตรี บัวคลี่, 2556; ปิยกุล เลาวัณย์ศิริ, 2550) ดังนั้น สัญศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ตรวจสอบสัญญาณในชีวิตของผู้คน เครื่องหมายสามารถเป็นการเคลื่อนไหว รูปภาพ ลวดลายที่สื่อความหมายให้คำจำกัดความของสัญลักษณ์ว่าเป็นสิ่งที่หมายถึงใครบางคนสำหรับบางสิ่งในนั้นความเคารพหรือความสามารถบางอย่าง การโฆษณาเป็นการใช้สื่ออย่างหนึ่งเพื่อแจ้งข้อมูลสำคัญของคน (Eco, 1976)

2.4 การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน

ในสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านคอร์รัปชัน สื่อภาพยนตร์สั้นกลายเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันอย่างอิสระ การผลิตภาพยนตร์สั้นจึงเป็นเหมือนคอนเฟสชั่นในเชิงสังคมซึ่งเป็นการเปิดเผยความรู้ความคิด และประสบการณ์เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองที่อาจแตกต่างจากวาทกรรมหลักของรัฐ กระบวนการคอนเฟสชั่นนี้เชื่อมโยงอย่างมากกับความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองของเด็กและเยาวชน โดยในการผลิตภาพยนตร์สั้น พวกเขาต้องกลั่นกรอง ตีความ และถ่ายทอดมุมมองของตนเองออกมา ทำให้พวกเขากลายเป็นผู้ผลิตความหมายและผู้สื่อสาร ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้หรือถูกกระทำจากความรู้ต่อต้านคอร์รัปชัน แต่เป็นผู้มีศักยภาพในการสร้างความรู้และเปลี่ยนแปลงสังคม สื่อภาพยนตร์สั้นไม่ได้ทำหน้าที่เพียงให้ข้อมูล แต่สร้างสภาวะทาง

อารมณ์ที่บีบคั้นให้ผู้ชมต้องเลือกข้างและสำรวจจุดยืนทางศีลธรรมของตนเอง เมื่อผู้ชมรู้สึกร่วมเห็นใจตัวละครที่ซื่อสัตย์ และรังเกียจตัวละครที่คอร์รัปชัน กระบวนการคอนเฟสชั่นก็เริ่มต้นขึ้น ผู้ชมกำลังคอนเฟสชั่นกับตนเองและกับสังคมโดยนัยว่าไม่เอาการคอร์รัปชัน (Foucault,1984; Foucault, 1988; Foucault, 2018; Camaj, 2013; Everett, 2006)

การที่เด็กและเยาวชนผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เป็นการสร้างตัวตนผ่านปฏิบัติการคอนเฟสทางการศึกษาที่เชื่อว่าการคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ดี และการไม่คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ดี การจัดกิจกรรมประกวดผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเป็นปฏิบัติการของอำนาจที่มีเทคโนโลยีของอำนาจในการตรึงให้เด็กและเยาวชนสร้างตนเองอย่างรู้คิดว่าควรกระทำสิ่งใดและไม่ควรกระทำสิ่งใด ดังนั้น การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงการยอมรับและปรับตัวเข้ากับอุดมการณ์ต่อต้านคอร์รัปชันที่รัฐและสถาบันการศึกษาพยายามปลูกฝัง การที่เด็กและเยาวชนคอนเฟสผ่านภาพยนตร์สั้นถึงความเข้าใจในเรื่องการเป็นพลเมืองดี การมีศีลธรรม ช่วยประกอบสร้างอัตลักษณ์ (Camaj, 2013; Everett, 2006) ในภูมิทัศน์สังคมไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากวาทกรรมการพัฒนาแบบตะวันตก ประเด็นเรื่องความโปร่งใสและการต่อต้านคอร์รัปชันได้ถูกยกให้เป็นวาระสำคัญระดับชาติ การต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในแวดวงการเมืองหรือนโยบายของรัฐ แต่ได้แทรกซึมเข้าไปในทุกมิติของสังคม รวมถึงการปลูกฝังอุดมการณ์ดังกล่าวให้กับคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ผู้ซึ่งถูกคาดหวังให้เป็นกำลังหลักในการสร้างสังคมที่สุจริตโปร่งใสในอนาคต ท่ามกลางความพยายามของภาครัฐในการใช้นโยบายและระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือหลัก สื่อภาพยนตร์สั้น ได้กลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สร้างสรรค์และแสดงออกถึงความเข้าใจ ทัศนคติ และประสบการณ์ของตนเองต่อปัญหาคอร์รัปชันอย่างมีอิสระ (Bereghazyova, 2017; Everett, 2006; Phongpaichit & Piriyarangsan, 1999; จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2559)

สื่อภาพยนตร์สั้นในฐานะสื่อร่วมสมัยไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามที่รัฐหรือองค์กรต่างๆ กำหนด แต่ยังเป็นเวทีสำหรับการสื่อสารตัวตนและความเชื่อของผู้ผลิตเอง เมื่อผู้ผลิตคือเด็กและเยาวชน กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจึงเปรียบเสมือน คอนเฟสชั่น (Confession) ในเชิงสังคม ซึ่งเป็นการเปิดเผยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองที่อาจแตกต่างหรือท้าทายวาทกรรมกระแสหลักของรัฐ กระบวนการนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างอำนาจ ความรู้ และการสร้าง

ตัวตนของเด็กและเยาวชนในสังคมยุคใหม่ (Camaj, 2013; Foucault, 2015; Harrison, 2007; Joseph, 2012)

ในการผลิตภาพยนตร์สั้นหนึ่งเรื่อง เด็กและเยาวชนต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับจากครอบครัว โรงเรียน สื่อ และสังคมรอบข้าง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเรื่องราวที่สะท้อนทัศนคติของตนเอง การเล่าเรื่องผ่านภาพยนตร์จึงเป็นมากกว่าการถ่ายทอดข้อเท็จจริงหรือค่านิยมตามกรอบที่ถูกวางไว้ แต่เป็นการเจรจาต่อรองกับชุดความรู้และอำนาจที่ครอบงำสังคมอยู่ ในหลายกรณี พวกเขาหยิบยกประสบการณ์จริงที่พบเจอในชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ถึงการคอร์รัปชันเล็กๆ น้อยๆ ในโรงเรียนหรือชุมชน มาเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งทำให้เกิดการวิพากษ์ชุดความรู้เรื่องคอร์รัปชันที่รัฐพยายามปลูกฝัง พร้อมกับนำเสนอเสียงของตนเองที่อาจขัดแย้งกับวาทกรรมหลัก (Bukovansky, 2006; Carothers, 2022; Chene, 2019)

ดังนั้น ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนจึงมีลักษณะเป็นทั้งการยอมรับและต่อต้านในเวลาเดียวกัน บางผลงานอาจนำเสนอแนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันตามกรอบของรัฐ เช่น การเน้นย้ำเรื่องคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และการเป็นพลเมืองดี ในขณะที่ผลงานอีกส่วนหนึ่งอาจเลือกที่ตั้งคำถามหรือวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างและระบบที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน หรือแม้กระทั่งสะท้อนความรู้สึกสิ้นหวังและความไม่ไว้วางใจต่อกลไกของรัฐในการแก้ไขปัญหานี้ ภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นพื้นที่ของการเรียนรู้ ทดลอง และประกาศตัวตนที่ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับอุดมการณ์ของรัฐเสมอไป ปรากฏการณ์นี้ยังชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของกลไกอำนาจในสังคม จากเดิมที่เน้นการควบคุมผ่านกฎหมายหรือบทลงโทษ มาสู่การใช้อำนาจละมุน (Soft Power) ผ่านการสื่อสารและการสร้างวาทกรรมในพื้นที่สาธารณะ การที่รัฐและองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันหันมาสนับสนุนการประกวดหรือการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชน จึงเป็นทั้งการขยายอำนาจของรัฐในการครอบงำความคิด และในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดพื้นที่ให้เสียงของเด็กและเยาวชนได้แสดงความหลากหลายของประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันอย่างอิสระมากขึ้น (Camaj, 2013; Croteau & Hoynes, 2000; Foucault, 2015; Huntington, 1968)

2.4.1 วาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน: จากวาระระดับโลกสู่การปลูกฝังในระดับเด็กและเยาวชน

ตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ทวีความเข้มข้นขึ้น ปรากฏการณ์ที่เรียกอย่างกว้างๆ ว่า การคอร์รัปชันคอร์รัปชัน ได้ถูกผลักดันให้กลายเป็นวาระสำคัญระดับโลก (Global Agenda) แนวคิดเรื่อง ธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งได้รับการ

สนับสนุนจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศอย่างธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้กลายเป็นมาตรฐานที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ถูกคาดหวังให้ยึดถือปฏิบัติ การต่อต้านคอร์รัปชันจึงไม่ได้เป็นเพียงประเด็นทางศีลธรรม แต่ได้กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ การได้รับความช่วยเหลือจากนานาชาติ และการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในเวทีโลก) (World Bank, 1997; Kaufmann, Kraay, & Mastruzzi, 2010)

สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลวัตดังกล่าว วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันได้ถูกสถาปนาขึ้นอย่างแพร่หลาย โดยมีรัฐเป็นผู้เล่นหลักในการขับเคลื่อนผ่านกลไกต่างๆ ทั้งทางกฎหมาย เช่น การจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการคอร์รัปชัน และทางวัฒนธรรม เช่น การรณรงค์ผ่านสื่อกระแสหลักและการบรรจุเนื้อหาลงในระบบการศึกษา เป้าหมายสำคัญของวาทกรรมนี้คือการสร้าง ระบอบแห่งความจริง (Regime of Truth) ที่กำหนดนิยามผ่านความรู้ด้านจริยธรรมและศาสนาว่า สิ่งใดคือ ความซื่อสัตย์ สิ่งใดคือ การคอร์รัปชัน และใครคือ พลเมืองดี ที่ต้องร่วมมือกันขจัดความชั่วร้ายนี้ให้หมดไปจากสังคม (Foucault, 2018; Phongpaichit & Piriyarangsan, 2004; Rabinow, 1997) ภายใต้ภูมิทัศน์เช่นนี้ เด็กและเยาวชน ได้กลายเป็นกลุ่มเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการปลูกฝังอุดมการณ์ต่อต้านคอร์รัปชัน พวกเขาถูกมองในฐานะ ผ้าขาว และเป็น อนาคตของชาติ ผู้ซึ่งเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังหลักในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและปราศจากการคอร์รัปชันในวันข้างหน้า (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2559) รัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องจึงทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากเพื่อสร้างกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งเป้าไปยังคนรุ่นใหม่โดยตรง ท่ามกลางความพยายามเหล่านี้ สื่อภาพยนตร์สั้น ได้กลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรม (Cultural Space) ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นสื่อร่วมสมัยที่เข้าถึงง่ายและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การจัดประกวดภาพยนตร์สั้นในหัวข้อต่อต้านคอร์รัปชันจึงกลายเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยมีนัยยะสำคัญที่ซับซ้อนเกินกว่าการเป็นเพียงเครื่องมือประชาสัมพันธ์ (Bereghazyova, 2017; Everett, 2006) ภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือในการตอกย้ำวาทกรรมกระแสหลักของรัฐ หรือเป็นพื้นที่สำหรับการต่อรอง เจรจา และท้าทายอำนาจของความรู้จากวาทกรรมดังกล่าว (Foucault, 2015)

2.4.2 ภาพยนตร์สั้นในฐานะปฏิบัติการคอนเฟสชั่น และการประกอบสร้างตัวตน

เมื่อมองผ่านแว่นตาของ Foucault กระบวนการที่เด็กและเยาวชนผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น สามารถเทียบเคียงได้กับเทคนิคอำนาจคอนเฟสชั่น ในโลกยุคกลาง (Middle ages) คอนเฟสชั่นบาปต่อหน้าบาทหลวงเป็นกลไกสำคัญทางศาสนา แต่ในยุคสมัยใหม่ คอนเฟสชั่นได้เปลี่ยนรูปแบบและแพร่กระจายไปในหลากหลายพื้นที่ของสังคม ตั้งแต่ห้องจิตแพทย์ ห้องพิจารณาคดี ไปจนถึงการแสดงออกผ่านสื่อต่างๆ คอนเฟสชั่นไม่ใช่การถูกบังคับให้พูด แต่เป็นการกระตุ้นให้ปัจเจกบุคคล ปรารถนา ที่พูดความจริงเกี่ยวกับตนเองออกมา ซึ่งการพูดนั้นเองคือกระบวนการที่อำนาจทำงานและประกอบสร้างตัวตน (Subject) ของผู้พูดขึ้นมา (Bukovansky, 2006; Foucault, 1982; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

ในบริบทนี้ การที่รัฐหรือองค์กรต่างๆ จัดเวทีประกวดภาพยนตร์สั้น ก็เปรียบเสมือนการสร้าง พื้นที่แห่งคอนเฟสชั่น ขึ้นมา โดยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนอยากที่ คอนเฟสชั่น หรือแสดงออกถึงความรู้ ความคิด และทัศนคติที่ตนมีต่อปัญหาคอร์รัปชัน การเข้าร่วมโครงการจึงไม่ใช่แค่การทำการบ้านส่งครู แต่เป็นปฏิบัติการที่เด็กและเยาวชนแสดงตนในฐานะ พลเมืองที่ดี ผู้มีความตระหนักรู้และใส่ใจต่อปัญหาของส่วนรวม การได้รับรางวัลหรือการยอมรับจากสังคม ยิ่งตอกย้ำให้คอนเฟสชั่นนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Buckingham, 2003; Croteau & Hoynes, 2000; Joseph, 2012) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เด็กและเยาวชนคอนเฟสชั่นออกมาผ่านภาพยนตร์สั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับวาทกรรมของรัฐเสมอไป กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานหนึ่งเรื่องเปิดโอกาสให้พวกเขาต้องกลั่นกรองประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับจากครอบครัว โรงเรียน สื่อ และสังคมรอบข้าง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเรื่องราวที่สะท้อนทัศนคติของตนเอง การเล่าเรื่องผ่านภาพยนตร์จึงเป็นมากกว่าการถ่ายทอดข้อเท็จจริงหรือค่านิยมตามกรอบที่ถูกวางไว้ แต่เป็นการเจรจาต่อรองกับชุดความรู้และอำนาจที่ครอบงำสังคมอยู่ ในหลายกรณี พวกเขาอาจหยิบยกประสบการณ์จริงที่พบเจอในชีวิตประจำวัน เช่น การเห็นเพื่อนลอกข้อสอบ การที่ครูรับของกำนัลจากผู้ปกครอง หรือการรับรู้ถึงการคอร์รัปชันเล็กๆ น้อยๆ ในชุมชน มาเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งอาจนำไปสู่การวิพากษ์ชุดความรู้เรื่องคอร์รัปชันที่รัฐพยายามปลูกฝัง พร้อมกับนำเสนอเสียงของตนเองที่อาจขัดแย้งกับวาทกรรมหลัก (Bukovansky, 2006; Chene, 2019)

ดังนั้น ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนจึงมีลักษณะเป็นทั้ง การยอมรับ (Submission) และการต่อต้าน (Resistance) ในเวลาเดียวกัน บางผลงานอาจนำเสนอแนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันตามกรอบของรัฐอย่างเคร่งครัด เช่น การเน้นย้ำเรื่องคุณธรรมส่วนบุคคล

ความซื่อสัตย์ และการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมกระแสหลัก ในขณะที่ผลงานอีกส่วนหนึ่งอาจเลือกที่ตั้งคำถามหรือวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างและระบบที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ระบบอุปถัมภ์ หรือแม้กระทั่งสะท้อนความรู้สึกสิ้นหวังและความไม่ไว้วางใจต่อกลไกของรัฐในการแก้ไขปัญหานี้ (Carothers, 2022) ภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นพื้นที่ของการเรียนรู้ ทดลอง และประกาศตัวตนที่ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับอุดมการณ์ของรัฐเสมอไป (Carothers, 2022; Croteau & Hoynes, 2000)

2.4.3 การใช้อำนาจละมุนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน

ปรากฏการณ์ที่รัฐและองค์กรต่างๆ หันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนผลิตสื่อ แทนที่ใช้เพียงมาตรการทางกฎหมายหรือการบังคับควบคุม สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในรูปแบบที่ Foucault เรียกว่า การปกครองชีวญาณ (Governmentality) ซึ่งเป็นเทคนิคการปกครองที่ไม่ได้มุ่งเน้นการใช้อำนาจแบบกดขี่ (Repressive Power) แต่เน้นการใช้อำนาจเชิงผลิตภาพ (Productive Power) ที่ทำงานอย่างแนบเนียนผ่านการจัดการ การชี้นำ และการกระตุ้นให้ประชากร กำกับดูแลตนเอง (Self-regulation) (Foucault, 2007; Miller & Rose, 2008) เป้าหมายของการปกครองลักษณะนี้ ไม่ใช่การบังคับให้ประชาชนทำตาม แต่คือการ จัดวางสภาพแวดล้อม กฎเกณฑ์ และแรงจูงใจ เพื่อให้ประชาชน เลือก ที่ประพฤติตนในแนวทางที่รัฐต้องการด้วยความสมัครใจ การจัดประกวดภาพยนตร์สั้นคือตัวอย่างที่ชัดเจนของเทคนิคนี้ รัฐไม่ได้บังคับให้เด็กและเยาวชนทำหนัง แต่สร้างเวที สร้างกติกา และมอบรางวัล เพื่อชี้นำให้พวกเขาผลิตผลงานที่สัมพันธ์กับวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน กระบวนการนี้เป็นการใช้อำนาจที่ละมุน (Soft Power) ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าการบังคับโดยตรง เพราะมันทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกว่าตนเองมีอิสระในการสร้างสรรค์และเป็นเจ้าของความคิดนั้นด้วยตนเอง (Croteau & Hoynes, 2000; Nye, 2004)

ในขณะเดียวกัน การที่รัฐเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออก ก็มีความเสี่ยงที่ควบคุมไม่ได้เช่นกัน ดังที่กล่าวไปข้างต้น พื้นที่นี้อาจกลายเป็นเวทีสำหรับการแสดงออกซึ่งความคิดที่ท้าทายหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐเสียเอง อย่างไรก็ตาม แม้แต่การวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้นภายในกรอบที่รัฐกำหนด เช่น ในเวทีประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน ก็ยังสามารถถูกผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลไกอำนาจได้ รัฐอาจแสดงให้เห็นถึงความใจกว้างในการรับฟังเสียงที่แตกต่าง เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับตนเองในฐานะรัฐบาลประชาธิปไตยที่เปิดกว้าง

ปรากฏการณ์นี้จึงชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันย้อนแย้งและซับซ้อน การที่รัฐและองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันหันมาสนับสนุนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชน จึงเป็นทั้ง การขยายอำนาจของรัฐในการครอบงำความคิด และในขณะเดียวกันก็เป็นการ เปิดพื้นที่ให้เสียงของเด็กและเยาวชนได้แสดงความหลากหลายของประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันอย่างอิสระมากขึ้น การทำความเข้าใจปรากฏการณ์นี้จึงไม่สามารถมองในมุมเดียวได้ แต่ต้องวิเคราะห์พลวัตของการต่อสู้ต่อรองเชิงวาทกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางวัฒนธรรมแห่งนี้ ซึ่งสะท้อนภาพใหญ่ของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ประชาสังคม และคนรุ่นใหม่ในสังคมไทยร่วมสมัยได้อย่างมีนัยสำคัญ (Buckingham, 2003; Camaj, 2013; Elena, 2020)

2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์ว่ากระบวนการคอนเฟสชั่นช่วยสร้างอัตลักษณ์ให้เป็นผู้ตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันได้อย่างไร และนำไปสู่การส่งผ่านอานุภาพและชุดความรู้ในการผลิตซ้ำชุดความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน เผยให้เห็นถึงเบื้องหลังการก่อรูปอานุภาพของชุดความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน โดยนำแนวคิดคอนเฟสชั่นมาอธิบาย ชุดความรู้ในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทของโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อการสร้างชุดความรู้และการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับโลก วาทกรรมพัฒนาประเทศโดยเฉพาะวาทกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมการพัฒนากระแสหลักการเข้าถึงข้อมูลและแนวคิดดังกล่าวทำให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาทัศนคติและมุมมองที่มีต่อปัญหาการคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพอานุภาพของชุดความรู้ในที่นี้หมายถึงการที่ชุดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันไม่เพียงแต่เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แต่ยังเป็นเครื่องมือที่มีอานุภาพในการควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของผู้คน การศึกษานี้สำรวจว่าชุดความรู้ที่เด็กและเยาวชนได้รับจากการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นมีผลต่อการสร้างความสำนึกและการแปรเปลี่ยนทัศนคติของพวกเขาอย่างไรคอนเฟสชั่นในบริบทนี้หมายถึงการเปิดเผยความคิดและความรู้สึกของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน และการแปรเปลี่ยนในทัศนคติของพวกเขา การศึกษาวิเคราะห์ว่าการเล่าเรื่องในภาพยนตร์สั้นช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถคอนเฟสชั่นและสะท้อนความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันได้อย่างไร (Foucault,1984; Foucault, 1988; Foucault, 2018)

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังมองเห็นว่าความหมายด้านการต่อต้านคอร์รัปชันที่เด็กและเยาวชนสร้างขึ้นในกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหมายและการปฏิบัติที่แตกต่างจากพื้นที่ทั่วไป การศึกษานี้วิเคราะห์ว่ากระบวนการที่เหล่านี้มีลักษณะอย่างไร และมีผลต่อการสร้างชุดความรู้และการแปรเปลี่ยนในสังคมอย่างไร โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปฏิบัติทางวาทกรรมของเด็กและเยาวชนที่ผลิตภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่เกิดขึ้นจากการสร้างชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน การศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่นให้เป็นผู้ตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน และร่วมกันต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งชี้ชวนให้เกิดกระบวนการใหม่ในการส่งผ่านมุมของของเด็กและเยาวชนอานุภาพและชุดความรู้ในการผลิตซ้ำชุดความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน และส่งผลต่อภาคปฏิบัติทางสังคม ให้เป็นสังคมสุจริตและร่วมกันต่อต้านการคอร์รัปชันในสังคมไทยต่อไป

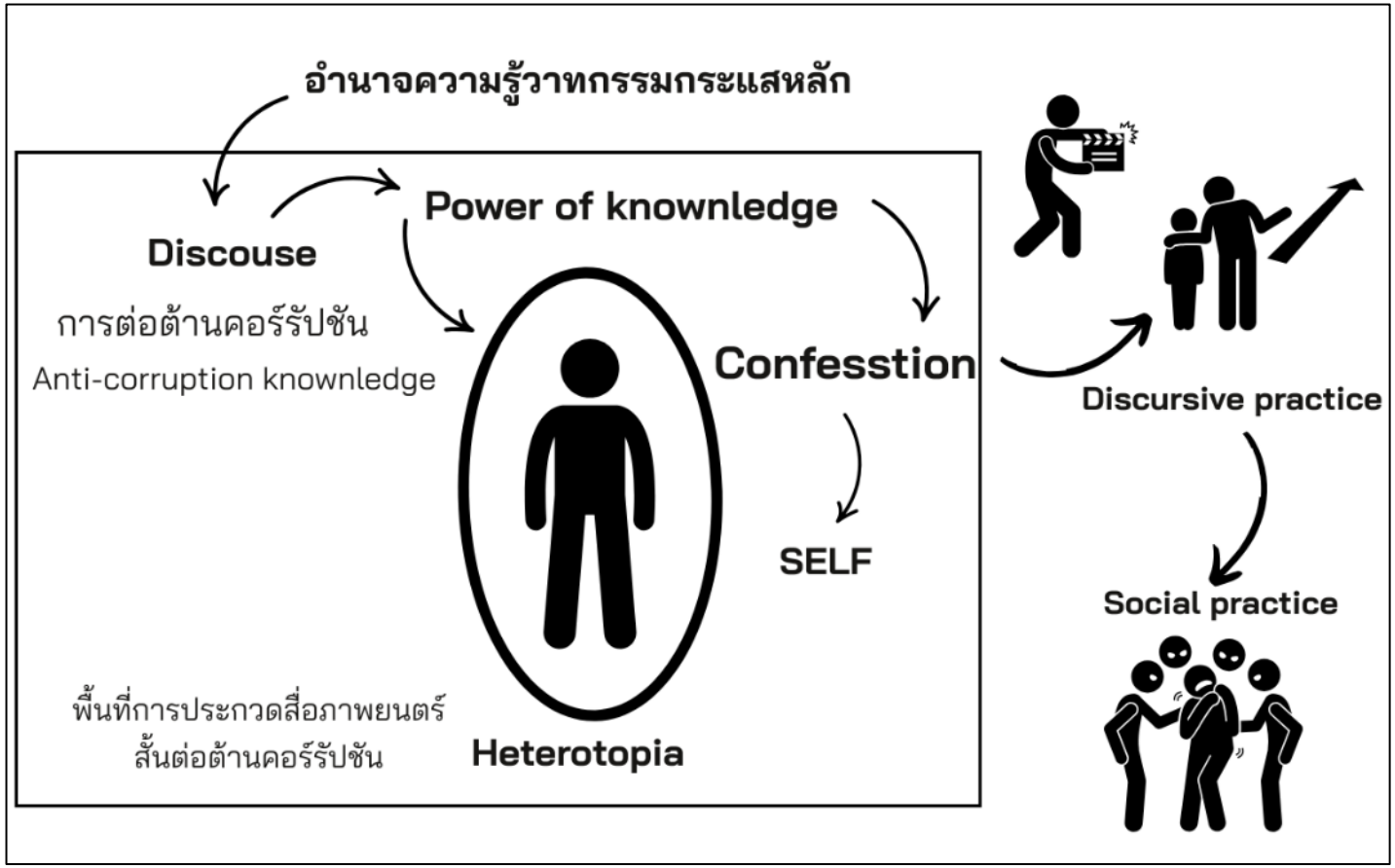

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีวิทยาการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านแนวคิดคอนเฟสชั่น (Confession) ที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์กรอบความรู้และอุดมคติที่ฝังอยู่ในวาทกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งปรากฏในภาพยนตร์สั้นที่สร้างขึ้นเพื่อเข้าร่วมโครงการประกวดสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่สนับสนุนโดยหน่วยงานภาครัฐ โครงการเหล่านี้มุ่งสร้างอัตลักษณ์ของผู้สนับสนุนการต่อต้านการคอร์รัปชัน และเผยแพร่อุดมการณ์และความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาเลือกใช้แนวคิดคอนเฟสชั่นของ Foucault เป็นกรอบการวิเคราะห์หลัก (Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 1982) เนื่องจากเอื้อต่อการติดตามการทำงานของอำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน และเปิดเผยกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นในบริบทของการต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยอิงจากแนวคิดเรื่องอำนาจ/ความรู้ และภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมของ Foucault การศึกษานี้ทำให้เห็นว่าภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจหล่อหลอมวาทกรรมเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน และมีอิทธิพลต่อความเข้าใจและการแสดงออกของกลยุทธ์การต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างไร (McGinn, 2005) กระบวนการคอนเฟสชั่น เป็นกระบวนการที่เด็กและเยาวชนเปิดเผยความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันและการต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการยอมรับและการปรับตัวเข้ากับวาทกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันที่ถูกกำหนดโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาพยนตร์สั้นเหล่านี้จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าที่สะท้อนกระบวนการคอนเฟสชั่น โดยเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ความรู้ และการสร้างอัตลักษณ์ ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์กระบวนการคอนเฟสชั่นในการสร้างภาพยนตร์ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของผู้สร้างอย่างไร ผู้ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ในฐานะข้อมูลที่สะท้อนกระบวนการคอนเฟสชั่น โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับวิธีที่ผู้สร้างภาพยนตร์ที่เป็นเด็กและเยาวชนวางตำแหน่งตนเองและผู้อื่นในเรื่องเล่าเหล่านี้ และวิธีที่พวกเขาเจรจาต่อรองและท้าทายวาทกรรมหลักเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน (Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 1982)

โดยติดตามกระบวนการที่ผู้สร้างภาพยนตร์เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน ผ่านการมีส่วนร่วมในโครงการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับและ

การปรับตัวเข้ากับความรู้และอุดมการณ์ที่ถูกกำหนดโดยหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เห็นกระบวนการคอนเฟสชั่น ดังนั้นจึงมีเป้าหมายที่เปิดเผยพลวัตของอำนาจที่ซ่อนอยู่ ทางอุดมการณ์ที่หล่อหลอมข้อความต่อต้านการคอร์รัปชันที่สื่อออกมาในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ รวมถึงการสร้างอัตลักษณ์ การศึกษาอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนซึ่งปรากฏในภาพยนตร์สั้นที่สร้างขึ้นเพื่อเข้าร่วมโครงการประกวดสื่อต่อต้านการคอร์รัปชันที่สนับสนุนโดยหน่วยงานภาครัฐ โครงการเหล่านี้มุ่งสร้างอัตลักษณ์ของผู้สนับสนุนการต่อต้านการคอร์รัปชัน และเผยแพร่อุดมการณ์และความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน (Bereghazyova, 2017; Maxwell, 1996; Summer & Tribe, 2008)

3.2 สนามการศึกษา

สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเป็นพื้นที่ของสนามการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความรู้ และอุดมการณ์ ในการสร้างความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน และได้รับการพิจารณารางวัลจากสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเต็มเปี่ยมด้วยอุดมการณ์และความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดและทฤษฎีเข้ากำหนดขอบเขตในการศึกษา และเป็นกรอบความรู้ที่นำไปสู่การวิเคราะห์ให้เห็น อำนาจและวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันที่ได้สร้างความหมายต่อเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบกับสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน ที่เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวในพื้นที่สนามศึกษาครั้งนี้ และการสนทนากลุ่มเป็นวิธีการที่ทำความเข้าใจความหมายที่หลากหลายที่หลากหลายและซับซ้อนของการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองของเด็กและเยาวชน ประกับมีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ร่วมสะท้อนและสังเกตการณ์ การดำเนินการสนทนากลุ่มเริ่มต้นด้วยการคัดเลือกผู้เข้าร่วมที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยคำนึงถึงความหลากหลายในด้านภูมิหลัง ประสบการณ์ และมุมมอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและครอบคลุม การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและผ่อนคลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกสบายใจที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้ศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จะเริ่มต้นด้วยการแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และเน้นย้ำถึงความสำคัญของทุกความคิดเห็น เพื่อสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการสนทนา ผู้ศึกษามีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมคำถามตามสถานการณ์ เพื่อให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่นและตรงประเด็น เทคนิคการกระตุ้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกัน

และกัน ตัวอย่างเช่น การตั้งคำถามปลายเปิด การยกตัวอย่างสถานการณ์ การให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของผู้อื่น และการสรุปประเด็นสำคัญเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนและขยายความคิดของตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดคอนเฟสชั่นตามแนวทางของ Foucault ผู้ศึกษาใช้สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนมา เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยทำการวิเคราะห์ตัวบทจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน สืบสาวการก่อรูปของวาทกรรมและกระบวนการคอนเฟสชั่นที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันยอมรับความรู้ สยบยอมและต่อรองกับอำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่ผู้ศึกษาสืบสาวตัวบทเพื่อให้เข้าใจอุดมการณ์ของการต่อต้านการคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาจึงใช้การตีความสื่อจนให้เห็นอุดมการณ์จากตัวบท มองหาความหมาย เบื้องลึก เบื้องหลังของวาทกรรมอันนำไปสู่การเผยให้เห็นถึงอำนาจ และความรู้ ในการทำงานผ่านสื่อ ตัวบทจึงเป็นตัวผลิตวาทกรรมเมื่อวิเคราะห์ตัวบทจนเผยร่องรอยยุคสมัยของสื่อ เป็นการศึกษาอำนาจของสื่อที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของเด็กและเยาวชนที่ทำให้เกิดการต่อต้านคอร์รัปชัน ตามปฏิบัติการวาทกรรมของการต่อต้านคอร์รัปชัน ในการประกวดสื่อต่อต้านการคอร์รัปชันของสำนักงาน ป.ป.ช. (Foucault,1984; Foucault, 1988; Foucault, 2018)

3.3 การสร้างเครื่องมือศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ประกอบด้วยส่วนประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้พัฒนาขึ้นเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured Interview)

เพื่อศึกษาผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับศึกษาการเปิดเผยชุดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อ รวมถึงวิพากษ์ผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันใน และศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผย ชุดความรู้เกี่ยวกับการต้านทานการคอร์รัปชัน และการผลิตสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน

ในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากนั้นจึงพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับภูมิหลัง ประสบการณ์ และแรงจูงใจของเด็กและเยาวชนในการผลิตสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน และส่วนที่ 2 ที่เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการเปิดเผยหรือสะท้อนชุดความรู้เกี่ยวกับการต้านทานการคอร์รัปชันในด้านต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล เช่น ความเข้าใจในปัญหาการคอร์รัปชัน สาเหตุและผลกระทบของการคอร์รัปชัน แนวทางการแก้ไขปัญหา และบทบาทของเด็กและเยาวชนในการต้านทานการคอร์รัปชัน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมและความคิด และมิติที่ 2 การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ภายหลังจากพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์แล้ว ได้นำร่างแนวทางการสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงข้อคำถามกับอาจารย์ ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้สมบูรณ์ จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน

ส่วนที่ 2: การจัดประชุมกลุ่ม

เพื่อศึกษาการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน นอกเหนือจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแล้ว ยังได้ดำเนินการจัดวงสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยเริ่มต้นจากการกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยชุดความรู้เกี่ยวกับการต้านทานการคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่ผลิตสื่อต้านทานการคอร์รัปชัน อาทิ ประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชัน ทรรศนะเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของการคอร์รัปชัน แนวทางการแก้ไขปัญหา และบทบาทของเด็กและเยาวชนในการต้านทานการคอร์รัปชัน รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ จากนั้น ได้นำร่างหัวข้อที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงข้อคำถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เมื่อหัวข้อต่างๆ ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำหัวข้อเหล่านั้น พร้อมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในส่วนที่ 1 ไปดำเนินการจัดวงสนทนากลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจการเปิดเผยชุดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน และแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต้านคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ Maxwell มาเป็นหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้ในรูปแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive Research Design) โดยผู้ศึกษาเน้นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างคำถามการศึกษา จุดมุ่งหมายและ

วัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎี วิธีการศึกษา และความถูกต้อง มาเป็นองค์ประกอบในการสร้างเครื่องมือในการศึกษา เพื่อนำไปสู่การออกแบบเครื่องมือให้เหมาะสมกับการศึกษาเชิงคุณภาพ (Maxwell, 1996)

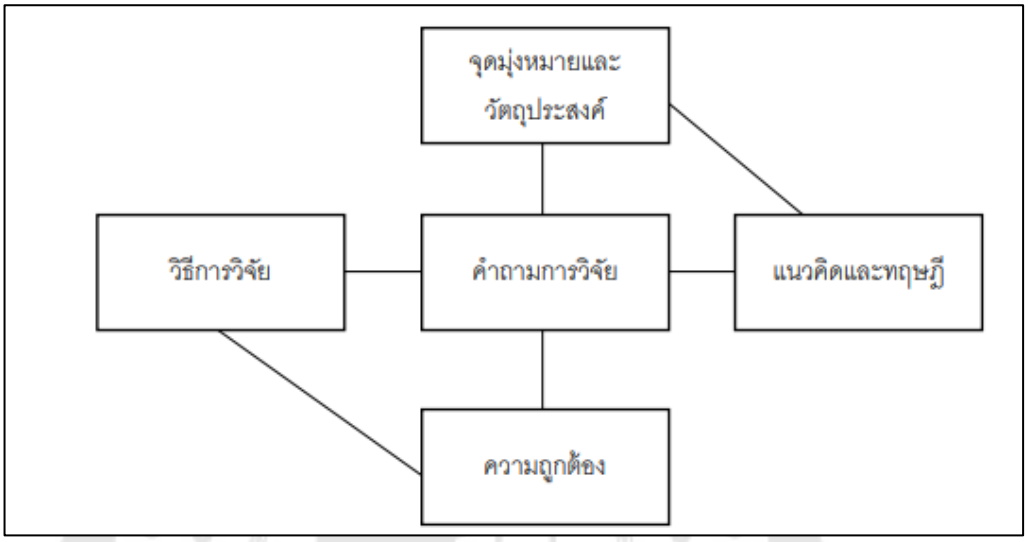

ภาพประกอบ 6 การสร้างเครื่องมือศึกษา

ที่มา Maxwell, J. A. (1996)

3.4 เครื่องมือและผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สื่อภาพยนตร์สั้นที่สร้างสรรค์โดยเด็กและเยาวชน โดยมีเด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อต้านทานการคอร์รัปชันเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์และการตีความต่อการกระทำของตนเองและของบุคคลอื่น ดังนั้น วิธีการศึกษาจึงเป็นการวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้จากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูล และการศึกษาเอกสารต่างๆ ดังต่อไปนี้ (Maxwell, 1996; Williams, 2000)

3.4.1 สื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชัน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมสื่อภาพยนตร์สั้นต้านทานการคอร์รัปชันที่สร้างสรรค์โดยเด็กและเยาวชนของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการทำความเข้าใจความคิดความเชื่อ และประสบการณ์ของพวกเขาเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน สื่อภาพยนตร์เหล่านี้ถูกจำแนกออกเป็นสองประเภท ได้แก่

1) หลักฐานปฐมภูมิ (Primary Source) ประกอบด้วยสื่อภาพยนตร์สั้นต้านทานการคอร์รัปชันที่สร้างสรรค์โดยเด็กและเยาวชนซึ่งได้รับรางวัลจากการประกวดต่างๆ ที่จัดโดยสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 20 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการคอร์รัปชัน สื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองและทรรศนะของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาการคอร์รัปชัน

2) หลักฐานชั้นรอง (Secondary Source) ศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารต่างๆ อาทิเช่น แผนงานโครงการในการประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน พระราชบัญญัติ ยุทธศาสตร์ชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยสื่อต่อต้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน เหล่านี้สัมพันธ์กับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันท่ามกลางปฏิบัติการ และการทำงานของอำนาจที่อาศัยเทคนิควิธีต่างๆ อย่างหนึ่งคือการทำให้ความจริงเป็นสถาบัน มากขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้น จึงส่งผลต่อตัวตนของคนที่อยู่ท่ามกลางบริบทให้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุด นิ่งและกำกับตนเองอย่างมีเสรีที่ถูกจำกัดภายในข่ายของความสัมพันธ์ทางอำนาจ โดยผู้ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลอยู่ในความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสร้างความรู้ จากมุมมองทางทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ศึกษา และความเป็นเจ้าของประสบการณ์ของผู้เล่า

3.4.2 การสัมภาษณ์

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1) สัมภาษณ์เด็กและเยาวชน

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่จัดทำภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันแบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อรับฟังเรื่องเล่าจากประสบการณ์ในการใช้ชีวิตและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เรื่องเล่าเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลได้พบเจอ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้แสดงออก และได้ไตร่ตรองภายใต้บริบททางวัฒนธรรม บรรทัดฐานและโครงสร้างทางสังคมต่างๆ

2) สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่โครงการประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชันจากองค์กรต่างๆ และคณะกรรมการพิจารณาการตัดสินโครงการประกวดสื่อ บุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลต่อประสบการณ์และการให้ความหมายของผู้เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

3.4.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและรอบด้าน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้เข้าไปสังเกตสภาพแวดล้อม บริบท พฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงน้ำเสียง ท่าทาง และความรู้ที่ซ่อนอยู่ในกระบวนการคิดของผู้ให้ข้อมูล การสังเกตนี้ช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงรายละเอียดของการต่อต้านคอร์รัปชันในมิติต่างๆ ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา

3.4.4 การสนทนากลุ่ม

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลต่างๆ และวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้ศึกษาได้จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ศึกษาได้กำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมในแต่ละกลุ่มสนทนาไว้ประมาณ 15 คน โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนหรือตัดสินผลงานสื่อดังกล่าว การแบ่งกลุ่มดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่างของมุมมองและประสบการณ์ระหว่างผู้ผลิตสื่อและผู้ที่มีบทบาทในการประเมินคุณค่าของสื่อนั้น ๆ ผู้ศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) โดยมีบทบาทในการนำเสนอคำถาม กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบริหารจัดการกระบวนการสนทนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาจะใช้คำถามต่อเนื่อง เพื่อเจาะลึกในรายละเอียดและทำความเข้าใจความคิดเห็นนั้น ๆ อย่างชัดเจน คำถามต่อเนื่องเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายความและให้ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้ศึกษาจะกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของผู้อื่น และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการโต้ตอบและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การโต้ตอบระหว่างผู้เข้าร่วมช่วยให้เกิดการขยายความคิดและสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การสอบถามความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ หรือการเปรียบเทียบประสบการณ์ที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน

3.4.5 การได้มาซึ่งข้อมูล

ในการได้มาซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่ โดยเริ่มต้นกระบวนการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลด้วยเทคนิคผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ผ่านการสอบถามและขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมวิชาชีพหรือคนรู้จักที่ทำงานด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน เพื่อช่วยแนะนำให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน คือ เป็นผู้ที่เคยชนะเลิศในการประกวดสื่อต้านคอร์รัปชันในโครงการและกิจกรรมที่

สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการ จากนั้น ผู้ศึกษาใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลที่ได้มานั้น ช่วยแนะนำผู้ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันรายอื่นๆ ต่อไปเป็นทอดๆ กระบวนการนี้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนถึงจุดที่ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) ซึ่งเป็นจุดที่ไม่พบข้อมูลหรือประเด็นใหม่ๆ เพิ่มเติมแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึก (Information-rich cases) (Creswell, 2020; Nascimento et al., 2018) และสะท้อนประสบการณ์ได้อย่างแท้จริงจากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) จำนวน 18 คน โดยผู้ศึกษาพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลทุกรายตามเกณฑ์การคัดเข้าและเกณฑ์การคัดออกที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษา ผู้ศึกษาพิจารณาคุณสมบัติเพิ่มเติมของผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์คัดเข้า และเกณฑ์การคัดออกที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษา 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ภาพยนตร์สั้น

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusive criteria)

1.ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันและได้รับรางวัลจากการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันในช่วง พ.ศ.2555-2565

2. สร้างความหมายและการรับรู้ต่างๆ เกี่ยวข้องกับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน

เกณฑ์การคัดออก (Exclusive criteria)

1. ภาพยนตร์มีเนื้อหาสั้นเกินไป รายละเอียดไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ผล

2. ไม่สามารถสื่อความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันได้

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusive criteria)

1. เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เคยประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันและได้รับรางวัลจากการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันในช่วง พ.ศ.2555-2565

2. สามารถให้ความหมายและการรับรู้ต่างๆ เกี่ยวข้องกับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้น

เกณฑ์การคัดออก (Exclusive criteria)

1. ผู้ที่จำเรื่องราวไม่ได้เนื่องจากเข้าร่วมการประกวดและได้รับรางวัลที่ผ่านมานานแล้ว

2. ผู้ที่มีความผิดปกติทางสายตา และการได้ยิน

3. ผู้ให้ข้อมูลไม่สบายใจ ไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

4. เป็นผู้ที่มีอาการผิดปกติทางจิต ไม่สามารถสื่อสารได้

ส่วนที่ 3 การสนทนากลุ่ม

(1) เด็กและเยาวชน

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusive criteria)

1. เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เคยประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันและได้รับรางวัลจากการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันในช่วง พ.ศ.2555-2565

2. สามารถให้ความหมายและการรับรู้ต่างๆ เกี่ยวข้องกับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้น

เกณฑ์การคัดออก (Exclusive criteria)

1. ผู้ที่จำเรื่องราวไม่ได้เนื่องจากเข้าร่วมการประกวดและได้รับรางวัลที่ผ่านมานานแล้ว

2. ผู้ที่มีความผิดปกติทางสายตา และการได้ยิน

(2)เจ้าหน้าที่

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusive criteria)

1. เป็นผู้ที่มีส่วนเคยประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันและได้รับรางวัลจากการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันในช่วง พ.ศ.2555-2565

2. สามารถให้ความหมายและการรับรู้ต่างๆ เกี่ยวข้องกับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้น

เกณฑ์การคัดออก (Exclusive criteria)

1. ผู้ที่จำเรื่องราวไม่ได้เนื่องจากเข้าร่วมการประกวดและได้รับรางวัลที่ผ่านมานานแล้ว

2. ผู้ให้ข้อมูลไม่สบายใจ ไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

3.5 กระบวนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกระบวนทัศน์เชิงวิพากษ์ (Critical Paradigm) โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เพื่อวิเคราะห์สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน ในมุมมองเรื่อง อำนาจ ความรู้ ความจริง และภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และ คอนเฟสชันของ Foucault ใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) วิเคราะห์เนื้อหาและจัดระเบียบของข้อมูลซึ่งเหมาะสมกับการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมในบริบทที่ซับซ้อนและหลากหลาย การวิเคราะห์วาทกรรมนี้ไม่ได้พิจารณาเพียงภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร แต่ให้ความสำคัญกับความหมายที่แฝงอยู่ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้ที่เกิดขึ้นจากการใช้วาทกรรมนั้นๆ เครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์คือการวิเคราะห์เรื่องเล่า ซึ่งเป็น

วิธีการที่ช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเปิดเผยสิ่งที่อาจไม่คาดคิด หรือ เหตุการณ์บังเอิญทางปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นในการสร้างความหมาย การวิเคราะห์ในแนวทางนี้ไม่ได้มองว่าเรื่องเล่าเป็นเพียงการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ตรงไปตรงมา แต่ให้ความสนใจกับความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล ภายใต้การทำงานของอำนาจ ความรู้ และวาทกรรมต่าง ๆ ในสังคม (Foucault, 2015; Taylor, 2009; อุไรวรรณ รัตนพันธ์, 2552)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งความสนใจไปที่การทำความเข้าใจว่าเด็กและเยาวชนคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ในการแสดงออกของตนเองเกี่ยวกับประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างไร ผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ดังนี้

1. การศึกษาขั้นแรก

ผู้ศึกษานี้ใช้แนวคิดเรื่องการถ่ายทอดเพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอำนาจกับชุดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นซึ่งผลิตโดยเด็กและเยาวชน โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมภาพยนตร์สั้น 20 เรื่องที่ได้รับรางวัลจากการประกวดของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของอำนาจและความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นว่าความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันของตนมีการปรับเปลี่ยนมุมมองอย่างไร และความรู้เดิมถูกท้าทายหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์วาทกรรมในเนื้อหาของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยพิจารณาภาษาที่ใช้ การนำเสนอเนื้อหา ตัวละคร และวิธีการเล่าเรื่อง เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบของอุดมการณ์ที่มีต่อสังคม และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับชุดความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชันตามแนวคิดของ Foucault

ในขั้นตอนนี้ให้ความสนใจการแสดงออกของภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมในการคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น เผยให้เห็นถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน การแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน การวิเคราะห์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันว่าอย่างไร (Foucault, 2015; Joseph, 2012; Kellner & Share, 2007)

2. การศึกษาขั้นสอง

การศึกษานี้มุ่งศึกษากระบวนการคอนเฟสชั่นของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้สร้างภาพยนตร์สั้น

ที่ได้รับรางวัลจากสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 18 คน การศึกษาจะพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างความรู้ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น การวิเคราะห์เริ่มต้นด้วยการพิจารณาว่าความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันถูกส่งต่ออย่างไรผ่านสถาบันและโครงสร้างทางสังคมต่าง ๆ เช่น โรงเรียน ครอบครัว สื่อต่างๆ โดยจะวิเคราะห์ว่าความรู้เหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนไปหรือไม่ และส่งผลต่อความเข้าใจและการรับรู้ปัญหาการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนอย่างไร นอกจากนี้ ยังให้สนใจในความคิด ความเชื่อต่อความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองของเด็กและเยาวชนที่สร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน

การวิเคราะห์คอนเฟสชันของเด็กและเยาวชนใช้ในการทำความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยความคิด ความเชื่อเหล่านี้อาจได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ และสังคมที่พวกเขายึดถือ วิเคราะห์คอนเฟสชั่นที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นคอนเฟสชั่นถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน การวิเคราะห์จะพิจารณาว่าเด็กและเยาวชนคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันมีบทบาทอย่างไรในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน และสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ความรู้และความจริงว่าเป็นอย่างไร นำมาจัดระเบียบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการคอร์รัปชันที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อระบุประเด็นสำคัญที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจ และเพื่อทำความเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้นว่าเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันคอนเฟสชั่นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันอย่างไร (Creswell, 2020; Gubrium & Holstein, 2006; Pranab, 1997)

3. การศึกษาขั้นสาม

ผู้ศึกษาใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นต้านทานการคอร์รัปชัน จำนวน 13 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการโครงการจำนวน 2 คน รวม 15 คน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจทรรศนะ ความคิดเห็น และประสบการณ์ของเด็ก เยาวชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชันในประเทศไทย ทำความเข้าใจถึงกระบวนการสร้างชุดความรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์สั้น เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สะท้อนทรรศนะและวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสร้างสรรค์สื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน ในการดำเนินการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการสนทนา (moderator) โดยเตรียมคำถามและประเด็นสนทนาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย คำถามเหล่านี้

ครอบคลุมถึงประสบการณ์ส่วนตัวของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน ทรรศนะของพวกเขาเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของปัญหาการคอร์รัปชัน ชุดความรู้และความเข้าใจของพวกเขาเกี่ยวกับกลไกและวิธีการต่อต้านการคอร์รัปชัน (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และ อุษา ชูชาติ, 2545) และความรู้สึกนึกคิดของพวกเขาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน ผู้ศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาสามารถแสดงทรรศนะได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมา ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการรับฟังอย่างตั้งใจ การตั้งคำถามปลายเปิด และการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนทรรศนะกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง ในกระบวนการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการสนทนา (moderator) โดยให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงทรรศนะได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมา ผ่านการใช้เทคนิคการรับฟังอย่างตั้งใจ การตั้งคำถามปลายเปิด และการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรรศนะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง หลังจากนั้น ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงหัวข้อ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการค้นหา การระบุ และการตีความรูปแบบหรือประเด็นหลักที่ปรากฏขึ้นซ้ำๆ ในข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของประสบการณ์ที่พวกเขาเล่า และนำไปสู่ข้อสรุปที่สะท้อนความเป็นจริงได้อย่างลึกซึ้งตามแนวทางของ Maxwell (Maxwell, 1996)

โดยสรุปแล้ว การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลายและผสมผสาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจที่ครอบคลุมและลึกซึ้งเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์สื่อต่อต้านการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน โดยเน้นการวิเคราะห์วาทกรรม อำนาจ ความรู้ ภายใต้กรอบแนวคิดคอนเฟสชั่น ของ Foucault การวิจัยนี้ไม่ได้มุ่งเพียงการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ต้องการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างอานุภาพและความสัมพันธ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อนซึ่งเป็นสิ่งกำหนดในการสร้างความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) เป็นเครื่องมือหลัก นำมุมมองเรื่อง อำนาจ ความรู้ ความจริง และภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และ คอนเฟสชันของ Foucault เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ความรู้ และวาทกรรม การวิเคราะห์แก่นสาระ

ถูกนำมาใช้เพื่อค้นหารูปแบบความหมายหรือแก่นสาระ (Themes) ที่ปรากฏในข้อมูล จากนั้นจึงนำมาจัดหมวดหมู่ความรู้และกระบวนการอำนาจของความรู้ที่ส่งผลต่อการเกิดคอนเฟสชั่น (Confession) ในประเด็นการต่อต้านการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น (Braun & Clarke, 2006) โดยจะพิจารณาว่า คอนเฟสชั่น เหล่านี้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการสร้างความจริงเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างไร และสะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจอย่างไร ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีความหลากหลาย ทั้งเอกสาร สื่อภาพยนตร์สั้น และข้อมูลจากการสนทนาเรื่องเล่า ซึ่งกระบวนการวิเคราะห์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา สืบสาว กระบวนการ ลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอน และรายละเอียดต่าง ๆ ที่สร้างความหมายผ่านการสื่อสาร เพื่อเปิดเผยให้เห็นถึงอำนาจอุดมการณ์ที่ซ่อนอยู่ในวาทกรรม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงภาคปฏิบัติของวาทกรรม (Discursive Practice) ในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน โดยจะพิจารณาว่าวาทกรรมเหล่านี้มีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน และสะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจอย่างไร ตามแนวคิดคอนเฟสชั่นของ Foucault (Foucault, 2018)

3.7 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถสอบถาม และแสดงทรรศนะได้อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับงานวิจัยตลอดการสัมภาษณ์ อีกทั้งการบันทึกเสียงหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียง หรือเกิดความไม่สะดวกใจในขณะสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาต้องปฏิบัติตามความต้องการของผู้ให้ข้อมูล และรักษาความเป็นส่วนตัวสำหรับผู้ให้ข้อมูลอย่างสูงสุด ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลภายในงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอ และการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้สิ่งที่ได้รับจากการวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือ (trustworthiness) (Creswell, 2008; Lincoln & Guba,1985; Patton, 2002) อีกทั้งมีแนวทางการพิจารณาในประเด็นของความน่าเชื่อถือในข้อมูล โดยที่นำเรื่องราวกลับมาให้ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (key informant) ได้ทบทวน (Reflexibility) เพื่อทำความเข้าใจต่อข้อมูลว่าสัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้เล่าได้สะท้อนออกมาหรือไม่ เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มา

3.8 จริยธรรมการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการจริยธรรมการศึกษาในมนุษย์เพื่อการรับรองโดยผ่านการอบรมและรับรองจริยธรรมในมนุษย์จากคณะกรรมการการศึกษาในมนุษย์ National Research Council of Thailand (NRCT) and Forum for Ethical Review Committee in Thailand (FERCI) หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-662109 วันที่12 ตุลาคม 2566 และผู้

ศึกษาได้คำนึงถึงการขอข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงานหรือองค์กร ผู้ศึกษาจึงจำเป็นที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ และให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิและคุ้มครองข้อมูลงานศึกษาเพื่อเป็นการแสดงออกถึงจริยธรรมในการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ศึกษาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ภาษาในระดับเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูล

2. ผู้ศึกษาได้แนะนะตัวเองให้แก่ผู้สัมภาษณ์พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินการศึกษาและทำความคุ้นเคย พร้อมอธิบาย เนื้อหา ที่มาของสาเหตุที่ผู้ศึกษาสนใจศึกษาสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน

3. ผู้ศึกษาขออนุญาตบันทึกข้อมูลจากใช้เครื่องบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

4. ผู้ศึกษาแจ้งผู้สัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากการสนทนาเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้ และน่าเชื่อถือเท่านั้น

5.ภายหลังจากการวิเคราะห์ผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่สกัดและวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอให้ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเนื้อหาของข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมถึงการเผยแพร่งานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากผู้ให้ข้อมูล

บทที่ 4
ผลการศึกษา

บทนี้แสดงให้เห็นถึงบริบทของการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนโดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในแนวคิดของรัฐสมัยใหม่จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธในการปกครองเสียใหม่ไปสู่การปกครองเสรีนิยมใหม่ บนสนามวาทกรรมการการต่อต้านคอร์รัปชันแบบใหม่ให้มีความเด็กและเยาวชนมีความสนใจในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อให้สามารถสร้างเด็กและเยาวชนที่มีแนวคิดต่อต้านคอร์รัปชันผ่านกลไกของรัฐ เริ่มต้นจากรัฐให้อำนาจแก่เด็กและเยาวชนจัดการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเองในการต่อต้านคอร์รัปชัน อำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน โดยผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นในการรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชันเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความรู้ และอุดมการณ์ ในสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงคอนเฟสชั่น (confession) ความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเด็กและเยาวชน จนนำมาสู่การสร้างตัวตนใหม่ ให้เกิดความตระหนักรู้ของตนเอง ที่ให้ความหมายการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน โดยในการศึกษาครั้งนี้นำเสนอผลการศึกษาไว้ 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การศึกษาผลผลิตคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน ส่วนนี้มีการวิเคราะห์และวิพากษ์ผลผลิตของคอนเฟสชั่นที่เกิดขึ้นจากการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชน โดยเน้นถึงการแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดและมุมมองที่พวกเขามีต่อปัญหาคอร์รัปชัน ผลผลิตเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความเข้าใจของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาคอร์รัปชัน แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการสร้างวาทกรรมใหม่ที่มีความหมายและมีพลังในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม การวิเคราะห์รวมถึงการศึกษาความคิดสร้างสรรค์และวิธีการที่เด็กและเยาวชนใช้ในการสื่อสารแนวคิดต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้น

ส่วนที่ 2 กระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ในส่วนนี้มีการสำรวจและวิเคราะห์กระบวนการที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยเน้นถึงอำนาจของความรู้ที่เด็กและเยาวชนได้รับจากการศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเด็กและเยาวชน การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการศึกษาและการสนับสนุน

จากผู้ใหญ่ในการสร้างความรู้และความตระหนักรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชัน รวมถึงการวิเคราะห์ว่าความรู้เหล่านี้มีผลต่อการสร้างตัวตนและการแสดงออกของเด็กและเยาวชนอย่างไร

ส่วนที่ 3 การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชนในส่วนสุดท้ายนี้มีการเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 1 การศึกษาผลผลิตคอนเฟสชั่นอำนาจของความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

การศึกษาอุดมการณ์และความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในการประกวดสื่อโดยวิเคราะห์สัญญะที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของสื่อภาพยนตร์สั้นในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2566 พบว่าเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเคยมีประสบการณ์จากอำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านสถาบันที่ส่งถ่ายทอดอุดมการณ์ และอำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันมากำหนดอุดมคติของบุคคล เพื่อควบคุมให้บุคคลเหล่านั้นเชื่อและปฏิบัติตาม และต่อรองกับอำนาจความรู้ดังกล่าว โดยส่วนใหญ่สะท้อนผ่านเรื่องราวใกล้ตัวและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของพวกเขา เด็กและเยาวชนมองว่าการต่อต้านคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องไกลตัวหรือเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่ทุกคนเริ่มต้นได้จากตัวเอง ภาพยนตร์สั้นเหล่านี้นิยามการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นการซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น กล้าปฏิเสธการกระทำผิด เช่น การไม่ลอกข้อสอบ ไม่รับหรือให้สินบน และไม่ช่วยเหลือกันในการโกง นอกจากนี้สื่อภาพยนตร์สั้นยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกที่ดี กล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง แม้ต้องเผชิญแรงกดดันหรือความลำบากใจ เด็กและเยาวชนแสดงให้เห็นว่าการต่อต้านคอร์รัปชันคือการกล้าทำสิ่งดี ๆ ในทุกสถานการณ์ ไม่ยอมจำนนต่อความไม่ถูกต้อง และเชื่อมั่นว่าการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่สามารถเริ่มต้นได้จากการกระทำเล็กๆ ของแต่ละคนในชีวิตประจำวัน สุดท้าย ภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ยังเป็นแรงบันดาลใจให้เพื่อนเด็กและเยาวชนและสังคมร่วมกันสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรม ผ่านการบอกเล่าประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน จนสามารถนำเสนอความหมายการต่อต้านคอร์รัปชันประกอบด้วย 1) การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม 2) การปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อศีลธรรม 3)

การปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสถานภาพ/พอเพียง 4) ความไม่พอใจจากการปฏิบัติที่โดนเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่น

ความหมายของการต้านทานการคอร์รัปชันที่เด็กและเยาวชนได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างอานุภาพและชุดความรู้ รวมถึงกระบวนการถ่ายทอดที่เกิดขึ้นในสื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงความสำคัญของการต้านทานการคอร์รัปชันในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น การศึกษาในครั้งนี้จึงไม่เพียงแต่เป็นการวิเคราะห์ชุดความรู้และอุดมการณ์ที่เด็กและเยาวชนได้รับ แต่ยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับพวกเขาในการเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยการใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการต้านทานการคอร์รัปชันในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเด็กและเยาวชนที่สร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สั้นได้นำเสนอความหมายของการต้านทานการคอร์รัปชันในหลายมิติ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 7 ความหมายหลัก ดังภาพประกอบ 7

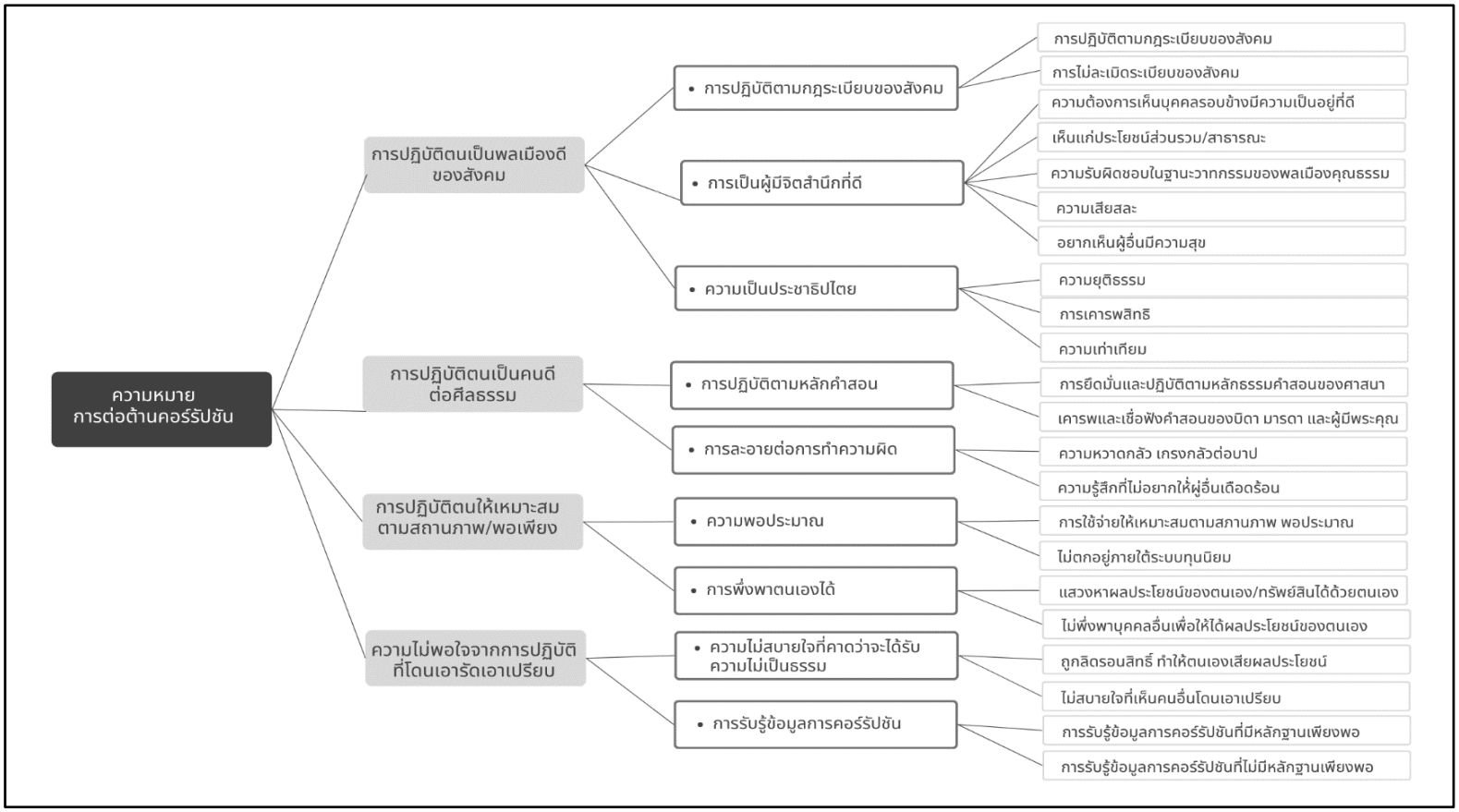

ภาพประกอบ 7ความหมายการต่อต้านคอร์รัปชัน

1.1 การเป็นพลเมืองที่ดี

ผู้ให้ข้อมูลคอนเฟสชั่นผ่านสื่อภาพยนต์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน อันเป็นการเปิดเผยให้เห็นสร้างสำนึกร่วมของคนให้กระทำกันอย่างแพร่หลาย แสดงออกให้เห็นว่าเป็นสิ่งดี ทำสิ่งดี มนุษย์ในสังคมสมัยใหม่จึงเป็นมนุษย์ที่ถูกทำให้พิจารณาตนเอง ปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้เป็นคนที่ดีขึ้นผ่านการกระทำอันดีอยู่ตลอดเวลา ผูกพันอยู่กับค่านิยมอุดมการณ์ของสังคมนั้นๆ เพื่อให้คนในสังคมนั้นๆ มีเป้าหมายต่อคุณสมบัติของคนที่ต้องการ เมื่อเป็นเช่นนี้สังคมจึงต้องสร้างบุคคลให้เกิดแบบคอนเฟสทางการต่อต้านการคอร์รัปชัน อันเป็นการสร้างคุณลักษณะของคนที่สังคมไทยสมัยใหม่ต้องการ อย่างไรก็ตามตัวตนความเป็นพลเมืองดังนี้หาใช่เกิดขึ้นได้โดยง่าย ตามที่กฎหมายบังคับให้เด็กและเยาวชนทุกคนต้องเป็นพลเมืองแบบใดๆได้ แต่ที่สำคัญคือการศึกษา ทำให้ผู้เป็นนักเรียนอยู่ภายในระบบบริหารจัดการทางการศึกษาที่สร้างให้คนเกิดความเปลี่ยนแปลง สถาบันโรงเรียนในฐานที่เป็นสถาบันทางสังคมสมัยใหม่ที่ทำให้เด็กและเยาวชนทุกคนต้องเกิดประสบการณ์จากชีวิตในโรงเรียน จึงเป็นหน่วยที่มีความสำคัญมาก ในการที่สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นต่อความคิดและการกระทำของเด็กและเยาวชนที่ได้เรียนรู้ ปฏิบัติตามและได้คิดเกี่ยวกับสิ่งนั้น จนตนสามารถคิดและเลือกกระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เป็นระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีระบบความสัมพันธ์ทางอำนาจภายใต้ระบอบของอำนาจหนึ่งที่กำหนดให้เด็กและเยาวชนทำสิ่งใดได้ไม่สามารถทำสิ่งใดได้ ผ่านกระบวนการคิดว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำภายในพื้นที่ที่มีอำนาจทำงานทั้งอำนาจวินัยและชีวอำนาจ อำนาจวินัยที่ทำหน้าที่ตรึงต่อร่างกายดังข้างต้น เป็นอำนาจที่ควบคุมบงการร่างกาย กำหนดให้เด็กและเยาวชนต้องทำตามอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ และการทำงานของชีวอำนาจ ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างตนเองอย่างรู้คิดว่าควรกระทำสิ่งใดและไม่ควรกระทำสิ่งใดอย่างที่ตนตระหนักต่อตนเองว่าตนเลือกสิ่งนั้นเพราะเกิดผลดีต่อตนเองและคนอื่นอย่างไร พลเมืองที่ดีเป็นความปรารถนาของสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมกระแสหลัก ประกอบด้วย 1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม 2. การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดี 3.ความเป็นประชาธิปไตย

1.1.1 การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

พลเมืองที่ดีของสังคมต้องเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบของสังคมที่ได้กำหนดโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบของสังคม เคารพกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดการก้าวล่วงผู้อื่นหรือกระทำผิดโดยการคอร์รัปชัน สังเกตได้ว่าผู้ที่กระทำความผิดในการคอร์รัปชัน โดยส่วนใหญ่ไม่ได้เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ว่าเป็นรัฐธรรมนูญ กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายระดับรอง เห็นได้จากภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน

1) เคารพกฎหมาย/ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

จากการศึกษาภาพยนตร์สั้นที่สร้างสรรค์โดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน พบว่าอีกหนึ่งความหมายสำคัญที่ปรากฏอย่างเด่นชัด คือแนวคิดเรื่องการเคารพกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ภาพยนตร์เหล่านี้มักนำเสนอผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่เลือกปฏิบัติตนภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ไม่ว่าในบริบทของโรงเรียน เช่น การเคารพกติกาในการแข่งขันกีฬา การปฏิบัติตามขั้นตอนในการสมัครทุน หรือในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมแม้ในบางบริบทที่การละเมิดกฎหมายหรือกฎระเบียบอาจถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนฝูง เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อยังคงเลือกที่นำเสนอการเคารพกฎหมายและกฎระเบียบในฐานะหลักปฏิบัติที่สำคัญของสังคม สะท้อนให้เห็นว่าการเคารพกฎหมายไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่พลเมือง แต่ยังเป็นรากฐานของความไว้วางใจและความยุติธรรมในสังคม การกระทำของตัวละครจึงไม่ได้เป็นเพียงการตัดสินใจส่วนบุคคล หากแต่เกิดขึ้นภายใต้กรอบความคิดและค่านิยมที่ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว โรงเรียน และสังคมโดยรวม การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมแห่งความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ซึ่งถูกเน้นย้ำผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์

ในแง่นี้ สื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สื่อสารและผลิตซ้ำวาทกรรมว่าด้วยพลเมืองดีที่รู้จักเคารพกฎหมายและกฎระเบียบ โดยเด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่ถ่ายทอดเรื่องราวเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการคัดเลือกและจัดวางความหมายอย่างสร้างสรรค์ผ่านการสร้างสรรค์ตัวละคร เหตุการณ์ และบทสนทนาที่สะท้อนถึงคุณค่าของการเคารพกฎหมาย เช่น การปฏิเสธการโกงข้อสอบ การไม่ฝ่าฝืนกติกาในการแข่งขัน หรือการรายงานเหตุการณ์ที่ผิดกฎหมายต่อผู้มีอำนาจสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายและกฎระเบียบในฐานะเครื่องมือในการสร้างความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยในสังคม อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองดีที่พร้อมยืนหยัดต่อแรงกดดัน และเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือสังคมส่วนหนึ่ง ตัวอย่างเช่น คำบอกเล่าของส้ม ที่เล่าว่า

"...การคอร์รัปชันเนี่ย มันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ทำตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาตามมา โดยเฉพาะครูที่อยู่ในโรงเรียนหนูคิดว่าควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กในโรงเรียน แต่ก็ยังเคยเห็นว่า อาจารย์รับเงินและของฝากจากผู้ปกครองเลยค่ะ เพื่อแลกเปลี่ยนอะไรบางอย่าง อย่างเช่น เพื่อนหนูสอบตก ผู้ปกครองก็ขอร้องให้ช่วยโดยการให้เงินแก่อาจารย์ค่ะ..." **ส้ม**

คำบอกเล่านี้สะท้อนถึงการให้ความหมายการคอร์รัปชันในโรงเรียน ซึ่งครูผู้ควรเป็นแบบอย่างกลับรับสินบนจากผู้ปกครอง แลกกับการช่วยเหลือผลการเรียนของนักเรียน สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการละเลยการเคารพกฎหมายและจริยธรรมในระบบการศึกษา ปัญหาดังกล่าวสัมพันธ์กับสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นเรื่อง "เลือก" ที่เด็กและเยาวชนนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่บิดเบือน เมื่อผู้มีอำนาจละเลยกฎหมายและจริยธรรมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ภาพยนตร์สั้นเรื่องเลือกจึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนประสบการณ์จริงที่ส้มได้พบเจอ โดยนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่ยากลำบาก ระหว่างการทำตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง กับการยอมจำนนต่อแรงกดดันจากผู้มีอำนาจหรือผลประโยชน์ส่วนตน การที่เด็กและเยาวชนเลือกที่นำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในภาพยนตร์สั้น แสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงปัญหาการคอร์รัปชัน และความมุ่งมั่นที่สร้างวัฒนธรรมแห่งความโปร่งใสและความรับผิดชอบในสังคม

ดังนั้น บทสัมภาษณ์ของส้มและภาพยนตร์สั้นเรื่องเลือกจึงเป็นสองส่วนที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยบทสัมภาษณ์ทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ในขณะที่ภาพยนตร์สั้นทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวในวงกว้าง ทั้งสองส่วนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนวาทกรรมเรื่องการเคารพกฎหมายและการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมไทย

ภาพประกอบ 8 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง เลือก
ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=oVmmRiXz9u4&t=62s

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน สะท้อนให้เห็นว่าประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนที่ประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจเริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่รัฐที่ละเลยการปฏิบัติตามกฎหมาย ส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันในระดับล่างตามมา ครูซึ่งมีอำนาจในการตัดสินผลการเรียน กลายเป็นผู้ใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยยอมรับสินบนจากผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันถูกละเลย เมื่อผู้มีอำนาจเลือกที่มองข้ามจริยธรรมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน เกิดวงจรของการใช้อำนาจในทางมิชอบ เมื่อผู้ปกครองยอมจ่ายเงินเพื่อแลกกับผลประโยชน์ทางการศึกษา ระบบการศึกษาที่ควรเป็นแหล่งปลูกฝังความซื่อสัตย์ กลับกลายเป็นพื้นที่ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจในทางที่ผิดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันถูกทำให้อ่อนแอลง เมื่อผู้ที่ควรเป็นแบบอย่างกลับเป็นผู้ทำลายระบบ มีการขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ทำให้การคอร์รัปชันสามารถดำเนินต่อไปได้โดยง่าย ทำให้เด็กนักเรียนซึ่งเป็นผู้อยู่ในระบบ ได้เรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมการคอร์รัปชันว่าเป็นเรื่องปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองถูกบิดเบือนจากการเป็นพันธมิตรทางการศึกษา กลายเป็นความสัมพันธ์เชิงธุรกิจการแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากการสร้างความตระหนักรู้และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในทุกระดับ

2) ไม่ละเมิดระเบียบของสังคม

ในการศึกษาภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน พบว่าหนึ่งในความหมายสำคัญที่ปรากฏเด่นชัดคือแนวคิดเกี่ยวกับการไม่ละเมิดระเบียบของสังคม พฤติกรรมของตัวละครหลักในภาพยนตร์หลายเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติตนอย่างมีวินัยภายใต้กรอบของกฎระเบียบ โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียน เช่น การสอบ การทำกิจกรรมกลุ่ม หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรม แม้ในบริบทที่พฤติกรรมการละเมิดกฎถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาหรือเป็นที่ยอมรับได้ในทางปฏิบัติ เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อยังคงเลือกที่นำเสนอการกระทำที่สัมพันธ์กับบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งสะท้อนแนวคิดว่าการไม่ละเมิดกฎเป็นเครื่องหมายของความดีงามและความซื่อสัตย์

ในแง่นี้ การกระทำของตัวละครในภาพยนตร์ไม่ใช่เพียงผลจากการตัดสินใจส่วนบุคคล แต่เป็นผลของกระบวนการประกอบสร้างทางสังคมผ่านวาทกรรมหลักที่รัฐและสถาบันต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ การปฏิบัติตามกฎจึงไม่ใช่การกระทำที่เป็นกลาง หากแต่มีรากฐานมาจากระบบของความรู้และอำนาจที่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมของการปกครอง สะท้อนมิติของอำนาจที่ดำรงอยู่ภายในความรู้ซึ่งไม่ได้ถูกบังคับด้วยกำลัง แต่แฝงตัวอยู่ในสิ่งที่ถือว่าเป็น ความจริง ที่ไม่ต้องการคำอธิบาย การเลือกของเด็กและเยาวชนในการแสดงความซื่อสัตย์และการไม่ฝ่าฝืนกฎในภาพยนตร์ จึงอาจถูกเข้าใจว่าเป็นการแสดงออกของการยอมรับและผลิตซ้ำวาทกรรมว่าด้วยความดีและพลเมืองที่ดีในแบบที่รัฐกำหนด

วาทกรรมเหล่านี้ไม่ได้ดำรงอยู่ลอย ๆ แต่ทำงานผ่านกระบวนการปฏิบัติวาทกรรม หรือการที่ผู้คนกระทำในโลกจริงภายใต้กรอบของสิ่งที่สามารถพูดได้ คิดได้ และทำได้ตามที่วาทกรรมหลักเปิดโอกาสให้ ซึ่งในกรณีนี้ เด็กและเยาวชนไม่เพียงถ่ายทอดเรื่องราวผ่านสื่อ แต่ยังเลือกสรรวิธีการเล่าเรื่องและจัดวางความหมายในแบบที่ส่งเสริมให้การไม่ละเมิดกฎกลายเป็นพฤติกรรมที่น่าชื่นชมและควรยึดถือ การสร้างตัวละครที่ยึดมั่นในระเบียบและปฏิเสธการกระทำที่เป็นการคอร์รัปชันจึงเป็นสิ่งที่ตามมาของการสถาปนาความหมายภายใต้กรอบของวาทกรรมว่าด้วยพลเมืองดี ซึ่งได้รับการส่งเสริมผ่านนโยบายรัฐและโครงการต่าง ๆ ที่เน้นการพัฒนาคุณธรรมในเด็กและเยาวชน อีกทั้ง ภาพยนตร์เหล่านี้ยังมีลักษณะของการเป็นพื้นที่ผลิตซ้ำวาทกรรม เด็กและเยาวชนจึงมิใช่เพียงผู้รับวาทกรรม หากแต่มีบทบาทในฐานะผู้ผลิตซ้ำที่มีอำนาจในการเลือกวิธีการถ่ายทอดสาระสำคัญ ผ่านกระบวนการสร้างภาพ การใช้เสียง และการเลือกเหตุการณ์ที่เล่า การที่ตัวละครตัดสินใจไม่ลอกข้อสอบ ไม่รับผลประโยชน์ หรือไม่สมรู้ร่วมคิดในการคอร์รัปชัน จึงกลายเป็นภาพแทนของความถูกต้องที่ถูกเน้นย้ำและทำให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมีความเข้าใจตรง

กับสิ่งที่วาทกรรมหลักต้องการส่งเสริม นอกจากนี้ การวางบทบาทของตัวละครที่ยืนหยัดต่อแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน หรือการเลือกทางที่ลำบากแต่ตั้งอยู่บนความถูกต้อง สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงการประกอบสร้างภาพของพลเมืองดีในแบบที่รัฐให้การยอมรับ สะท้อนผ่านคำบอกเล่าของออฟว่า

> *"...ปกติแล้วที่ผมเห็น ณ ตอนที่ผมเรียนอยู่ เป็นการคอร์รัปชันเรื่องข้อสอบ เวลาสอบเก็บคะแนนก็ต้องมีต้องมีแล้วส่งสัญญาณกัน จดโน้ตเอาเข้าห้องสอบ ทั้งที่ตามกฎของโรงเรียนห้ามนำตำราเรียน หรือกระดาษอื่นๆ เข้าห้องสอบ แต่ก็มีคนนำเข้าห้องสอบ ซ่อนไว้ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนเลย..."* **ออฟ**

ความหมายของการไม่ละเมิดระเบียบในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ ไม่ใช่เพียงผลของเจตนาส่วนบุคคลหรือจริยธรรมส่วนตัวของผู้ผลิตสื่อเท่านั้น แต่เป็นผลของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจทางสถาบัน ระบบการศึกษา และนโยบายทางศีลธรรมของรัฐ วาทกรรมต่อต้านการคอร์รัปชันที่ปรากฏในภาพยนตร์เหล่านี้จึงไม่ได้ทำงานผ่านการโน้มน้าวอย่างตรงไปตรงมา แต่ทำงานผ่านการทำให้ความหมายบางประการกลายเป็นความจริงที่ไม่ต้องอธิบาย เช่น ความคิดที่ว่าคนดีต้องไม่โกง หรือการที่พลเมืองที่ดีคือผู้ที่เคารพกฎหมายโดยไม่ต้องมีเงื่อนไข ด้วยการผลิตซ้ำวาทกรรมเช่นนี้ ภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นทั้งสื่อกลางและกลไกของอำนาจในการหล่อหลอมความคิดของผู้ชม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนด้วยกันเอง แสดงให้เห็นว่าอำนาจไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ในมือของใครคนหนึ่ง แต่กระจายตัวอยู่ในทุกกระบวนการของชีวิตประจำวัน ความหมายที่ว่าเด็กดีคือต้องไม่โกงจึงไม่ใช่แค่คำสอน แต่กลายเป็นโครงสร้างความจริงที่ผู้คนจำนวนมากดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขนั้น โดยไม่มีโอกาสตั้งคำถามหรือมองเห็นทางเลือกอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม การเลือกที่นำเสนอความหมายเช่นนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตวาทกรรมเอง แม้อยู่ภายใต้กรอบของโครงการหรือการแข่งขันที่รัฐจัดขึ้น พวกเขายังคงมีพื้นที่ในการเลือกว่าถ่ายทอดสาระใด และอย่างไร การที่พวกเขาเลือกเสนอภาพของความซื่อสัตย์ และการไม่ฝ่าฝืนกฎ จึงอาจไม่ใช่เพียงการปฏิบัติตาม แต่เป็นการรับรองว่าตนเองเข้าใจและยอมรับวาทกรรมดังกล่าว ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซับซ้อนระหว่างรัฐ สื่อ และเด็กและเยาวชน ในท้ายที่สุด การวิเคราะห์ความหมายเรื่องการไม่ละเมิดระเบียบในสื่อที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน ทำให้เราเห็นภาพการทำงานของวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชันในระดับจุลภาค ซึ่งแสดงออกผ่านพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องเล่า ผ่านวิธีการเล่าเรื่อง และผ่านการจัดวางคุณค่าในแบบที่ทำให้แนวคิดเรื่องพลเมืองดี กลายเป็นสิ่งที่ รู้กันอยู่แล้ว ว่าควรเป็นอย่างไร การไม่ฝ่าฝืนกฎจึงไม่ใช่เพียงพฤติกรรมที่ดีในทางจริยธรรม แต่เป็นการปฏิบัติตนภายใต้

วาทกรรมที่ได้ฝังรากลึกในวัฒนธรรมร่วมสมัยของไทย โดยเฉพาะในบริบทของการปฏิรูปประเทศและการสร้างสังคมที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ตามที่รัฐพยายามผลักดันในช่วงที่ผ่านมา

ภาพประกอบ 9 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Eraser
ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=0FTj1rV1k2M

ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ดังตัวอย่างภาพยนตร์สั้นที่สื่อให้เห็นถึงการคอร์รัปชันในการสอบสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการควบคุมและการบังคับใช้กฎระเบียบในสถานศึกษาความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันถูกละเลย เมื่อนักเรียนเลือกที่ฝ่าฝืนกฎเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน เกิดวัฒนธรรมการยอมรับการคอร์รัปชันในหมู่นักเรียน โดยมีการร่วมมือกันในการส่งสัญญาณและแลกเปลี่ยนคำตอบ อำนาจในการควบคุมห้องสอบของครูผู้คุมสอบถูกท้าทาย เมื่อนักเรียนสามารถลักลอบนำอุปกรณ์ต้องห้ามเข้าห้องสอบได้ การขาดประสิทธิภาพในการตรวจสอบและป้องกันการคอร์รัปชัน ส่งผลให้พฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นเรื่องปกติ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกฎระเบียบและผู้เรียนถูกบิดเบือน เมื่อการฝ่าฝืนกฎไม่ได้รับการลงโทษอย่างจริงจัง การคอร์รัปชันในห้องสอบเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ในสังคมระบบการศึกษาล้มเหลวในการสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อตนเอง การแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎระเบียบและการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง

1.1.2 การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดี

การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญของพลเมืองที่ดีในการต่อต้านคอร์รัปชัน การมีจิตสำนึกที่ดีหมายถึงการมีความรู้สึกที่ดีและมีความสามารถในการตัดสินใจและกระทำการอย่างเหมาะสม การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีช่วยให้บุคคลมีความสามารถ ในการต่อต้านคอร์รัปชันและสร้างความโปร่งใสในชีวิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและชุมชนของตนเอง พลเมืองที่ดีที่มีจิตสำนึกที่ดีสามารถต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการไม่กระทำการคอร์รัปชันและไม่สนับสนุนการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ยังสามารถช่วยสร้างความโปร่งใสในชีวิตสาธารณะและสร้างความมั่นใจในระบบกฎหมายและสถาบันของสังคม การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดียังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างความสามัคคีและความสามัคคีในชุมชน นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างความสำเร็จและความสุขในชีวิตของตนเองและบุคคลรอบข้างการมีจิตสำนึกที่ดีช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการตัดสินใจและกระทำการอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของพลเมืองที่ดีและการต่อต้านคอร์รัปชัน การมีจิตสำนึกที่ดีช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการต่อต้านคอร์รัปชันและสร้างความโปร่งใสในชีวิตสาธารณะ การมีจิตสำนึกที่ดียังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างความสำเร็จและความสุขในชีวิตของตนเองและบุคคลรอบข้าง

1) ความต้องการเห็นบุคคลรอบข้างมีความเป็นอยู่ที่ดี

ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน สามารถเผยให้เห็นอีกหนึ่งความหมายสำคัญที่น่าสนใจ ซึ่งสะท้อนผ่านลักษณะการเล่าเรื่องที่เน้นการดูแลเอื้อเฟื้อ หรือปกป้องผู้อื่นในบริบทต่าง ๆ เช่น เพื่อน ครอบครัว ครู หรือชุมชน ตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นในภาพยนตร์หลายเรื่องแสดงออกถึงความห่วงใยผู้อื่น ความพยายามที่ไม่ก่อผลกระทบเชิงลบต่อคนรอบข้าง และการเลือกตัดสินใจที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมโดยรวมให้ดีขึ้น แม้หมายถึงการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนก็ตาม หากมองในลักษณะของวาทกรรมช่วยให้เห็นว่า ความต้องการเห็นผู้อื่นมีความเป็นอยู่ที่ดีไม่ใช่เพียงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั่วไป หากแต่เป็นผลของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ประกอบสร้างความหมายภายใต้ระบบอำนาจที่มองเห็น ความใส่ใจผู้อื่น เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม วาทกรรมที่รัฐและสถาบันต่าง ๆ ส่งเสริม

ผ่านโครงการปลูกฝังคุณธรรม มักเชื่อมโยงแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เข้ากับการเอื้ออาทรต่อบุคคลรอบตัว ซึ่งสะท้อนชัดในสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้น

ภาพประกอบ 10 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง ขยะในใจ

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=HBAsWwK7CQs

ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เผยให้เห็นบทบาทของตัวละครที่ปกป้องเพื่อนจากการถูกกลั่นแกล้ง ไม่เปิดเผยความลับของผู้อื่นเพื่อรักษาน้ำใจ หรือช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวแม้มีผลกระทบต่อตนเอง กลายเป็นตัวแทนของคุณค่าที่สังคมยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดี การตัดสินใจของตัวละครจึงไม่ได้เป็นเพียงผลสะท้อนของความเห็นอกเห็นใจส่วนบุคคล แต่เป็นการแสดงออกของการปฏิบัติวาทกรรมผ่านชุดความรู้ต่าง ๆ ที่ทำให้ความห่วงใยต่อผู้อื่นกลายเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และ ควรกระทำ ภายใต้กรอบอำนาจที่มุ่งสร้างภาพของพลเมืองที่มีคุณธรรม การผลิตสื่อของเด็กและเยาวชนจึงเป็นมากกว่าการสะท้อนประสบการณ์ชีวิต หากแต่เป็นพื้นที่ของการประกอบสร้างความรู้ที่มีพลังในการผลิตซ้ำวาทกรรมหลักของสังคม ภาพของเด็กและเยาวชนที่เสียสละเวลา ความสะดวก หรือความสุขส่วนตนเพื่อให้ผู้อื่นมีความเป็นอยู่ที่ดี จึงเป็นการตอกย้ำความหมายของความดีที่รัฐพยายามปลูกฝังผ่านกลไกเชิงวัฒนธรรม ไม่ว่าเป็นโรงเรียน ครอบครัว หรือกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ในมุมของการวิพากษ์ความหมาย แนวคิดเรื่องการใส่ใจต่อความเป็นอยู่ของผู้อื่น ที่ปรากฏในภาพยนตร์เหล่านี้มักปรากฏในลักษณะที่ไม่มีทางเลือกอื่น กล่าวคือ การไม่ใส่ใจ หรือการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ตนเองเพียงอย่างเดียวมักถูกนำเสนอในแง่ลบหรือ

นัยยัของความล้มเหลว ซึ่งทำให้วาทกรรมเรื่องความห่วงใยกลายเป็นความจริงแบบหนึ่งที่สังคมยอมรับโดยไม่ตั้งคำถาม นี่คือกระบวนการทำให้วาทกรรมกลายเป็นธรรมชาติ หรือสิ่งที่ดูเหมือนเป็น ความจริง ที่ถูกต้องโดยไม่จำเป็นต้องอธิบาย

ด้วยเหตุนี้ การวิเคราะห์สื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้นจึงไม่อาจแยกออกจากการพิจารณาเชิงอำนาจและวาทกรรม โดยเฉพาะในบริบทของรัฐไทยที่ส่งเสริมการสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรม ความต้องการเห็นผู้อื่นมีความเป็นอยู่ที่ดีจึงกลายเป็นหนึ่งในเครื่องหมายของความดีที่ได้รับการยอมรับ ภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นไม่ได้เพียงถ่ายทอดเรื่องราว แต่ยังประกอบสร้างความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรมที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายทางการเมืองและวัฒนธรรมอย่างแนบแน่น อาจกล่าวได้ว่าการแสดงออกถึงความห่วงใยต่อบุคคลรอบข้างในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติวาทกรรมที่เด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการผลิตซ้ำและขยายขอบเขตของวาทกรรมหลักในสังคมไทยร่วมสมัย ความหมายของความดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นพลเมืองที่ดี จึงไม่ได้ถูกกำหนดไว้ตายตัว แต่เป็นผลของการสื่อสารซ้ำ ๆ ผ่านเรื่องเล่าในชีวิตประจำวัน และผ่านการลงมือกระทำที่ดูเหมือนไม่มีอำนาจ แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นส่วนหนึ่งของกลไกอำนาจในการกำกับและควบคุมจินตนาการทางสังคม สัมพันธ์กับคำพูดของน้ำตาล

> *"...การที่เรามีสังคมที่ดี ทุกคนต้องช่วยกันต่อต้านการคอร์รัปชันค่ะ เพราะเวลามีการโกงหรือเอาเปรียบกัน คนที่เดือดร้อนก็คือคนธรรมดาอย่างพวกเรานี่แหละ หนูอยากเห็นเพื่อน ๆ และคนรอบข้างมีชีวิตที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องความไม่ยุติธรรม หรือกลัวว่าถูกเอาเปรียบจากระบบที่ไม่โปร่งใส หนูเชื่อว่าถ้าไม่มีคอร์รัปชัน เงินภาษีที่ทุกคนจ่ายก็ถูกนำไปใช้พัฒนาโรงเรียน โรงพยาบาล ถนนหนทาง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง..."* **น้ำตาล**

คำสัมภาษณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันในปัญหาคอร์รัปชันที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม น้ำตาลแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาอยากให้คนรอบข้างมีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียม และไม่ต้องเผชิญกับความอยุติธรรมจากระบบที่ไม่โปร่งใส ในขณะเดียวกันยังแสดงจุดยืนชัดเจนว่าการต่อต้านการคอร์รัปชันต้องเริ่มต้นจากตัวเอง เห็นได้ว่า อำนาจ กับ ความรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในบริบทของการต่อต้านการคอร์รัปชัน เพราะเมื่อคนในสังคมมีความรู้และตระหนักถึงผลเสียของการคอร์รัปชัน ทำให้เกิดพลังหรืออำนาจในการเรียกร้องความถูกต้องและเปลี่ยนแปลงสังคมได้ น้ำตาลยกตัวอย่างว่าตนเองไม่สนับสนุนการโกงในทุกรูปแบบ และพร้อมส่งต่อแนวคิดนี้

ให้ผู้อื่น ซึ่งนั่นคือการใช้ความรู้เป็นฐานในการสร้างอิทธิพลหรืออำนาจเชิงบวกต่อคนรอบข้างในอีกแง่หนึ่ง หากความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของคอร์รัปชันถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวาง คนในสังคมก็ไม่ยอมรับหรือเพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ผิด และพร้อมร่วมกันตรวจสอบหรือเรียกร้องความโปร่งใสจากผู้มีอำนาจ ซึ่งเป็นการสะท้อนการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม แนวคิดของน้ำตาลนี้สัมพันธ์กับคอนเฟสชั่นความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันในแง่ที่ว่า การเปิดเผย ยอมรับ และพูดถึงปัญหาอย่างตรงไปตรงมา รวมถึงการส่งต่อความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องไปยังผู้อื่น เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการสร้างสังคมโปร่งใสและลดปัญหาคอร์รัปชันในระยะยาว โดยเน้นย้ำว่าทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสังคมที่ดีกว่าร่วมกัน

2) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม/สาธารณะ

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม/สาธารณะเป็นอีกความหมายสำคัญที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องในภาพยนต์สั้นสะท้อนแนวคิดเรื่อง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือ การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ซึ่งกลายเป็นศูนย์กลางของการเล่าเรื่องในหลายกรณี ไม่ว่าเป็นการตัดสินใจไม่เอื้อผลประโยชน์ต่อคนในครอบครัว การเปิดเผยพฤติกรรมที่เอาเปรียบผู้อื่นเพื่อรักษาความถูกต้อง หรือการร่วมมือกันในหมู่เพื่อนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม พฤติกรรมของตัวละครที่สะท้อนแนวคิดเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการประกอบสร้างความหมายว่าการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมคือคุณลักษณะสำคัญของพลเมืองที่ดีในสังคมไทยร่วมสมัย วาทกรรมเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจว่าความหมายของ ประโยชน์ส่วนรวม ที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้ไม่ใช่แนวคิดเชิงจริยธรรมที่เป็นกลาง หากแต่เป็นผลที่เกิดขึ้นของกระบวนการผลิตซ้ำความรู้ในบริบทของโครงสร้างอำนาจ แนวคิดนี้ถูกสถาปนาให้กลายเป็นมาตรฐานของความดีที่สังคมยอมรับ โดยมีรัฐและสถาบันต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ผลักดันให้แนวคิดดังกล่าวกลายเป็นวาทกรรมหลัก เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อจึงไม่ได้เพียงแต่ถ่ายทอดพฤติกรรมตามอุดมคติของสังคม แต่ยังมีบทบาทในการผลิตซ้ำและตอกย้ำวาทกรรมดังกล่าวให้มีความชอบธรรมยิ่งขึ้นผ่านการเล่าเรื่องในแบบที่เน้นการเสียสละ การไม่เห็นแก่ตัว และการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม การเลือกเนื้อหาและวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์สั้นสะท้อนการปฏิบัติวาทกรรมนี้ได้อย่างชัดเจน ตัวละครที่กล้าพูดความจริงแม้กระทบต่อคนใกล้ชิด หรือยอมละทิ้งโอกาสส่วนตัวเพื่อไม่ให้สร้างความเสียหายต่อผู้อื่น กลายเป็นภาพแทนของอุดมคติทางศีลธรรมที่สังคมต้องการ การกระทำเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจตามธรรมชาติ แต่เป็นผลของกระบวนการทำให้วาทกรรมเรื่องความเสียสละเพื่อส่วนรวมกลายเป็นสิ่งที่ ควรเป็น และ ควรทำภายใต้โครงสร้างของอำนาจทางสังคม การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ยังแสดงให้เห็นถึงอำนาจของวาท

กรรมในการกำหนดขอบเขตของการกระทำที่เป็นที่ยอมรับ โดยไม่จำเป็นต้องมีบทลงโทษหรือการควบคุมจากภายนอก

ภาพยนตร์ที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้นเหล่านี้ไม่เพียงทำหน้าที่ถ่ายทอดค่านิยม แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ในเรื่องของความดีร่วมสมัย ผ่านกระบวนการเลือกเนื้อหา การกำกับ การตัดต่อ และการเล่าเรื่องอย่างมีเป้าหมาย พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงผู้ถูกกำหนดความหมาย แต่เป็นผู้ร่วมประกอบสร้างความหมายดังกล่าวขึ้นใหม่ภายใต้กรอบที่มีอยู่ และเป็นผู้ให้เหตุผลรองรับวาทกรรมของรัฐในเชิงวัฒนธรรม โดยการแสดงให้เห็นว่าความเสียสละเพื่อส่วนรวมไม่ใช่เพียงคุณธรรม แต่เป็นแนวทางในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดี ความรู้เรื่องของการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในภาพยนตร์เหล่านี้ไม่ได้ถูกตั้งคำถามหรือเสนอแนะทางเลือกอื่น ๆ แต่อย่างใด หากแต่ถูกวางให้เป็นความจริงแบบหนึ่งเดียว ที่ทุกคนควรปฏิบัติตาม การเห็นแก่ตัวหรือผลประโยชน์ส่วนตนถูกเสนอในฐานะสิ่งที่ผิดอย่างชัดเจน โดยไม่มีพื้นที่ให้กับความซับซ้อนของสถานการณ์หรือแรงกดดันทางสังคมใด ๆ นี่เป็นกระบวนการทำให้วาทกรรมกลายเป็นธรรมชาติ ซึ่งทำให้แนวคิดเรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมกลายเป็นคุณลักษณะที่ไม่ต้องการคำอธิบาย และถูกยอมรับโดยปริยาย

ภาพยนตร์เหล่านี้จึงแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้เรียนรู้เรื่องคอร์รัปชันในเชิงเนื้อหา แต่เป็นผู้ที่กำลังเรียนรู้บทบาทของตนเองในโครงสร้างของวาทกรรม พวกเขาเรียนรู้ว่าคุณค่าที่ควรได้รับการยอมรับคือความเสียสละ ความซื่อสัตย์ และการใส่ใจสังคมส่วนรวม การผลิตสื่อจึงกลายเป็นพื้นที่ของการปฏิบัติวาทกรรม ที่วาทกรรมของรัฐ วาทกรรมทางศีลธรรม และวาทกรรมการพัฒนาเชิงคุณธรรมถูกทำให้มีชีวิตอยู่ในเรื่องเล่าที่ดูเหมือนไร้อำนาจ แต่อันที่จริงแล้วฝังแน่นอยู่กับการจัดระเบียบทางสังคมในระดับลึก ดังนั้น ความหมายของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนจึงไม่ใช่เพียงการสะท้อนแนวคิดทางจริยธรรม หากแต่เป็นการเปิดเผยถึงพลวัตของวาทกรรมในบริบททางสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะในบริบทของรัฐไทยที่กำลังพยายามฟื้นฟูศีลธรรมสาธารณะผ่านสื่อและระบบการศึกษา การวิพากษ์วาทกรรมในสื่อเหล่านี้จึงไม่เพียงเป็นการศึกษาด้านเนื้อหา แต่เป็นการเข้าไปสำรวจรากฐานของอำนาจในกระบวนการประกอบสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ถือว่า ดี และ ถูกต้อง ในสังคมไทยปัจจุบันอย่างเช่นคำพูดของนัทว่า

> *"...ตัวละครในหนังที่ทำมีความเห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึกต่อประโยชน์ของส่วนรวม ค่ะ อย่างเช่นเงินส่วนรวมของห้อง ก็นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หนูอยากให้ผู้รับชมได้ตระหนักว่าการกระทำแบบนี้เป็นสิ่งที่ก็ให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนอื่น.."* **นัท**

จากคำกล่าวของนัทที่ชี้ให้เห็นถึงตัวละครในภาพยนตร์ที่เห็นแก่ตัวและขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งนำเงินส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดความตระหนักถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อสังคมโดยรวม ปัญหานี้สัมพันธ์กับสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นเรื่องJust Think ที่เด็กและเยาวชนนำเสนอเรื่องราวการตัดสินใจระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ภาพยนตร์สั้นเรื่อง Just Think จึงเป็นเสมือนกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม เมื่อตัวละครเลือกที่จะใช้เงินส่วนรวมเพื่อประโยชน์ส่วนตน ทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อนและสูญเสียโอกาส การที่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในภาพยนตร์สั้น แสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมดังนั้น บทสัมภาษณ์ของนัทและภาพยนตร์สั้นเรื่อง Just Thin" จึงเป็นสองส่วนที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยบทสัมภาษณ์ทำหน้าที่เน้นย้ำถึงปัญหาการขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ในขณะที่ภาพยนตร์สั้นทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวในวงกว้าง ทั้งสองส่วนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมในสังคมไทย

ภาพประกอบ 11 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Just Think

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=hO2oPTHJmWw

ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Just Think แสดงให้เห็นถึงอำนาจของสื่อในการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างจิตสาธารณะของผู้ผลิตสื่อ ผ่านตัวละครนำว่าต้องเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน หรือผลประโยชน์ส่วนรวมความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการคอร์รัปชันถูกนำเสนอผ่านการแสดงให้เห็นความเดือดร้อนของผู้อื่นการขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นรากฐานของปัญหาการคอร์รัปชัน แสดงให้เห็นความล้มเหลวในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง อำนาจในการจัดการเงินส่วนรวมถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน สะท้อนการบิดเบือนความไว้วางใจที่ได้รับการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการต่อต้านการคอร์รัปชัน แสดงให้เห็นความพยายามในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินส่วนรวมกับผู้ที่ได้รับผลกระทบถูกนำเสนอเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกการแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

3) ความรับผิดชอบในฐานะวาทกรรมของพลเมืองคุณธรรม

ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตสำนึกทางศีลธรรมของบุคคล และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อเหล่านี้เข้าใจและให้คุณค่าต่อการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนไม่ว่าเป็นต่อครอบครัว องค์กร ชุมชน หรือประเทศชาติ พฤติกรรมของตัวละครมักแสดงออกถึงการยอมรับผลของการกระทำ ไม่ว่าผลนั้นเป็นไปในทางบวกหรือลบ ตลอดจนการไม่เพิกเฉยหรือละเลยต่อหน้าที่และการยืนหยัดต่อหลักจริยธรรมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การคอร์รัปชัน ภายใต้กรอบวาทกรรม ความรับผิดชอบไม่ได้เป็นเพียงค่านิยมเชิงจริยธรรมในระดับปัจเจก หากแต่เป็นกระบวนการประกอบสร้างทางสังคมที่ถูกผลิตซ้ำผ่านกลไกของอำนาจในรูปแบบของวาทกรรม ซึ่งกำหนดว่าการรับผิดชอบคือองค์ประกอบสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ตัวละครที่ยอมรับผิด การไม่เข้าร่วมในการโกง หรือการกล้าเปิดเผยพฤติกรรมที่ผิดล้วนถูกนำเสนอในฐานะแบบอย่างของบุคคลที่มีคุณธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวคิดนี้กลายเป็น ความจริง ที่ไม่ต้องอธิบาย และเป็นกรอบที่ถูกยอมรับในระดับโครงสร้างของสังคม

ในบริบทของเด็กและเยาวชนไทย ความรับผิดชอบไม่ได้ปรากฏเฉพาะในระดับของคำพูดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกผ่านสื่อเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงกระบวนการภายในที่เด็กและเยาวชนใช้ในการนิยามตนเองในฐานะพลเมืองรุ่นใหม่ หลายกรณีในภาพยนตร์สั้นแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เพียงผลิตเนื้อหาเพื่อเข้าร่วมประกวดตามหัวข้อของรัฐหรือสถาบัน แต่ยัง

เลือกใช้โครงเรื่องและสถานการณ์ที่ซับซ้อนในการถ่ายทอดแนวคิดเรื่องการรับผิดชอบ เช่น ตัวละครที่กล้ายอมรับความผิดแม้ถูกกดดันจากกลุ่มเพื่อน หรือการเลือกที่เปิดเผยการคอร์รัปชันของผู้ใหญ่ในสถานศึกษาที่มีอำนาจมากกว่า แม้รู้ว่าส่งผลกระทบต่อตนเองก็ตาม พฤติกรรมของตัวละครเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบในภาพยนตร์สั้นไม่ใช่เพียงการสื่อสารคุณธรรมทั่วไป แต่เป็นการตอบสนองต่อโครงสร้างของอำนาจที่สลับซับซ้อน และเป็นการปฏิบัติวาทกรรมในระดับจุลภาคซึ่งสื่อถึงความเข้าใจของเด็กและเยาวชนต่อบทบาทของตนในสังคมไทยร่วมสมัย ทั้งในฐานะผู้เรียนรู้ และในฐานะผู้ท้าทายหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบเดิมของสังคมผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังทำหน้าที่เป็นกลไกป้องกันการคอร์รัปชัน เนื่องจากบุคคลที่มีความรับผิดชอบไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน และยึดมั่นในหลักคุณธรรม กล้าที่ปฏิเสธหรือเปิดโปงการคอร์รัปชันในองค์กรหรือในบริบทของสังคมที่ตนดำรงอยู่ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้จึงไม่ใช่เพียงการเล่าเรื่องธรรมดา หากแต่เป็นการปฏิบัติวาทกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบความคิดของผู้ชมรุ่นใหม่ และส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมที่ไร้การคอร์รัปชัน การเลือกสื่อสารแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบผ่านสื่อภาพยนตร์ ยังแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตเด็กและเยาวชนกำลังมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ ที่เชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ส่วนตัวกับบริบททางสังคมและการเมืองในวงกว้าง ความรับผิดชอบจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในการยอมรับผลของการกระทำ แต่ยังรวมถึงการยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง การปฏิเสธการเพิกเฉย และการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระดับสังคม แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเริ่มต้นจากการกระทำเล็ก ๆ ของบุคคลในเรื่องเล่าก็ตาม สัมพันธ์กับคำพูดมอสว่า ผมคิดว่าความรับผิดชอบเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชันครับ เพราะถ้าแต่ละคนทำหน้าที่ของตัวเองอย่างถูกต้อง ไม่เอาเปรียบหรือหาผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมก็โปร่งใสมากขึ้น

ภาพประกอบ 12 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง นอมีนี Nominee

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=vXE03dR6kok

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงแต่เรียนรู้คุณค่าเรื่องความรับผิดชอบ แต่ยังมีบทบาทเชิงรุกในการประกอบสร้างวาทกรรมที่เชื่อมโยงคุณธรรมเข้ากับอัตลักษณ์ของพลเมือง ผ่านการเล่าเรื่องที่เน้นการยอมรับผิด การไม่โยนความผิดให้ผู้อื่น และการลงมือแก้ไขปัญหาแทนที่หลีกเลี่ยง นี่คือกระบวนการเรียนรู้เชิงวาทกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของการผลิตสื่อซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบไม่ใช่เพียงพฤติกรรมเฉพาะหน้า แต่คือโครงสร้างของการมีจิตสำนึกที่ดี หากสังคมสามารถส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมข้อนี้ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ไปจนถึงสถาบันการทำงานและระบบราชการ ความรับผิดชอบกลายเป็นวัฒนธรรมร่วมที่ช่วยลดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ สร้างความโปร่งใส และนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุกระดับของสังคมได้อย่างยั่งยืน

4) ความเสียสละ

ภาพของความเสียสละในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนไม่ได้เพียงทำหน้าที่เป็นการถ่ายทอดคุณธรรมในรูปแบบของการเสียสละเพื่อผู้อื่น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงกลไกการทำงานของวาทกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างอำนาจ ความรู้ และจริยธรรมที่ถูกประกอบสร้างขึ้นในบริบททางสังคมร่วมสมัย ในหลายเรื่อง เด็กและเยาวชนเลือกเล่าเหตุการณ์ที่ตัวละครหลักต้องตัดสินใจระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับผลกระทบต่อส่วนรวม โดยที่การตัดสินใจเลือกยอมเสีย

ผลประโยชน์ส่วนตัวนั้น ถูกเสนอให้เป็นการกระทำที่ ถูกต้อง และได้รับการตอบสนองทางสังคมในทางบวก ทั้งในระดับของเนื้อหา และระดับของการจัดวางอัตลักษณ์ของตัวละคร กรณีเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความเสียสละไม่ได้ดำรงอยู่อย่างเป็นกลางในฐานะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แต่ถูกกำหนดและส่งเสริมภายใต้เงื่อนไขของวาทกรรมทางอำนาจที่รัฐและสถาบันต้องการผลิตซ้ำเพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรม ตัวละครที่ยอมรับผลเสียหายต่อตนเองเพื่อปกป้องสิ่งที่ถูกต้อง จึงกลายเป็นภาพแทนของ แบบอย่างทางคุณธรรม ซึ่งความหมายเช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจภายในของผู้กระทำเท่านั้น แต่เป็นผลของการเรียนรู้และการปฏิบัติซ้ำๆ ผ่านพื้นที่ของการผลิตสื่อและการฝึกฝนเชิงสังคมที่ฝังรากลึกอยู่ในระบบการศึกษาและการเลี้ยงดู

การเสียสละในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้จึงเป็นเสมือนปฏิบัติทางวาทกรรมที่ดำเนินไปอย่างแนบเนียน โดยเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ทั้งในฐานะผู้รับและผู้ผลิตวาทกรรม พวกเขาไม่ได้เพียงรับแนวคิดเรื่องคุณธรรมมาจากนโยบายของรัฐ บริบททางการศึกษา หรือจากการปลูกฝังในครอบครัว แต่เลือกที่ประกอบสร้างเรื่องเล่าต่าง ๆ ในภาพยนตร์ในลักษณะที่วางคุณธรรมของความเสียสละไว้เป็นศูนย์กลางของการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมต่าง ๆ ตัวละครที่เสียสละมักถูกยกให้เป็นผู้ถูกยอมรับ โดยมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความดี ความกล้าหาญ และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ข้อมูลจากภาพยนตร์เรื่อง paper สะท้อนให้เห็นถึงการเลือกที่ทำความดีเหนือการเลือกผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เพียงแต่ถ่ายทอดค่านิยม หากแต่ผลิตซ้ำอัตลักษณ์ของความเป็นพลเมืองที่รัฐต้องการส่งเสริม โดยเฉพาะในบริบทของสังคมไทยที่มีการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาสังคมด้วยการปลูกฝังคุณธรรมผ่านระบบการศึกษาและกิจกรรมเด็กและเยาวชนของรัฐ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความเสียสละในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้ไม่ได้เสนอทางเลือกอื่นที่เท่าเทียม กล่าวคือ ผู้ที่ไม่เลือกเสียสละ หรือเลือกผลประโยชน์ส่วนตน มักถูกนำเสนอในทางลบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้และอำนาจไม่ใช่สิ่งแยกขาดจากกัน แต่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสิ่งที่เรียกว่า ความจริงที่ไม่ต้องตั้งคำถาม ความเสียสละจึงกลายเป็นมากกว่าคุณธรรม แต่เป็นบรรทัดฐาน (norm) ที่หล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในบริบทที่พวกเขาดำรงอยู่ และเมื่อความเสียสละกลายเป็นสิ่งที่ถูกเสนออย่างต่อเนื่องในสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้น ก็ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่าพฤติกรรมลักษณะนี้กำลังถูกทำให้เป็นรูปแบบของความจริงที่ไม่ถูกโต้แย้ง

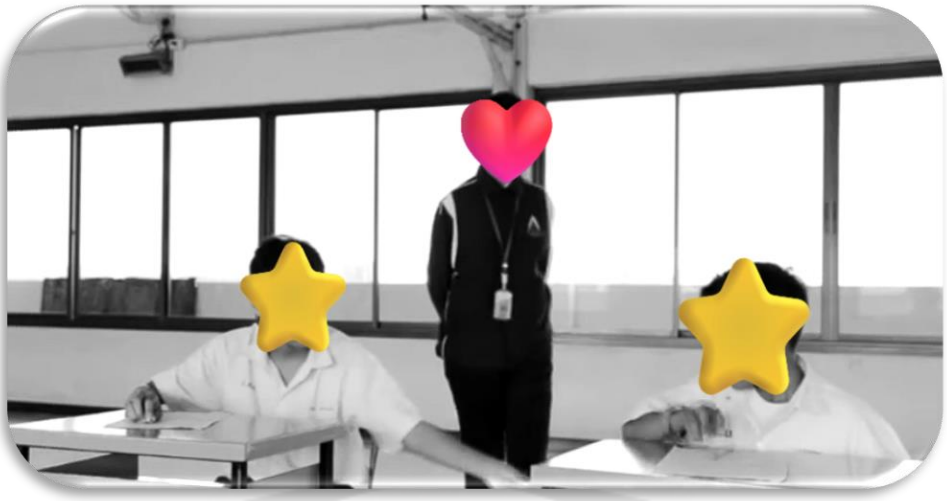

ภาพประกอบ13 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Paper
ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=IIhRVsKGF5s

ในหลายกรณี ความเสียสละยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดวางอัตลักษณ์ของตัวละครในฐานะ พลเมืองต้นแบบ ซึ่งสะท้อนถึงความเข้าใจในบทบาทของตนเองในสังคมร่วมสมัย ตัวละครเหล่านี้มักได้รับผลตอบแทนในเชิงบวกจากการเสียสละ ไม่ว่าเป็นการยอมรับจากครอบครัว สังคม หรือแม้กระทั่งผู้มีอำนาจในเรื่องเล่า นี่เป็นการตอกย้ำความเชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมกับแรงจูงใจทางสังคม ที่ไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมแบบเดียวกันซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่ยังทำให้ความเสียสละกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างความจริงในระดับวาทกรรม เมื่อมองผ่านเลนส์ของการวิเคราะห์วาทกรรม ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนไทยจึงควรได้รับการพิจารณาในฐานะพื้นที่ของการเรียนรู้ การสร้างอัตลักษณ์ และการสถาปนาความรู้ทางสังคมที่ซับซ้อน ความเสียสละไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ดีงาม หากแต่เป็นเครื่องมือในการขัดเกลาทางสังคมที่ทำงานผ่านเรื่องเล่าและแบบแผนของพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับ การวิพากษ์เชิงวาทกรรมต่อความเสียสละจึงไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อปฏิเสธคุณธรรมดังกล่าว แต่เพื่อทำความเข้าใจถึงกลไกเบื้องหลังที่หล่อหลอมให้คุณธรรมนี้กลายเป็นบรรทัดฐาน ซึ่งเด็กและเยาวชนเลือกสืบทอด และในขณะเดียวกันก็มีส่วนในการประกอบสร้างซ้ำในนามของการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมร่วมสมัย สัมพันธ์กับคำพูดของบาส

"ตอนที่ผมทำหนังเรื่องนี้ ผมอยากเล่าเรื่องจากประสบการณ์ตอนที่เพื่อนชวนให้ลอกข้อสอบ แม้ว่าผมรู้ว่าถ้าไม่ลอกคะแนนอาจไม่ดี แต่ผมก็เลือกที่ไม่ทำ เพราะคิดว่ามันไม่ยุติธรรมกับเพื่อนคนอื่นที่ตั้งใจอ่านหนังสือ ถึงแม้ว่าหลังจากนั้นเพื่อนบางคนไม่คุยกับผม แต่ผมก็ภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผมว่าการเสียสละความสัมพันธ์กับเพื่อนบางคนเพื่อรักษาความถูกต้องมันคุ้มค่ากว่าการยอมทำผิดเพื่อรักษาความสัมพันธ์ไว้" **บาส**

ความเสียสละจึงไม่ใช่เพียงแค่การกระทำ แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตซ้ำอุดมคติทางสังคม ที่ถูกส่งผ่านจากสถาบันที่มีอำนาจ เช่น โรงเรียน หน่วยงานรัฐ และสื่อสาธารณะ มาสู่สื่อที่เด็กและเยาวชนสร้างขึ้นเอง ความเสียสละกลายเป็นกลไกของการผลิตพลเมืองที่มีคุณธรรมในแบบที่รัฐไทยต้องการเห็น ซึ่งในทางหนึ่งอาจเปิดพื้นที่ให้กับการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวก แต่ในอีกทางหนึ่งก็อาจจำกัดขอบเขตของความเป็นไปได้ทางศีลธรรมอื่น ๆ ที่ไม่สัมพันธ์กับกรอบวาทกรรมหลัก ซึ่งผู้ผลิตสื่อมิได้เป็นเพียงผู้ถ่ายทอดความดีเท่านั้น แต่เป็นผู้ประกอบสร้างความหมายของความดีขึ้นใหม่ภายใต้โครงสร้างอำนาจเดิม ความเสียสละในฐานะวาทกรรมจึงควรถูกเข้าใจในลักษณะของพลวัต ไม่ใช่ความจริงนิรันดร์ และการวิพากษ์มันอย่างลึกซึ้งยิ่งช่วยให้เราเห็นชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์ จริยธรรม และการควบคุมทางสังคมผ่านเรื่องเล่าที่ดูเหมือนไม่มีอำนาจ แต่สามารถหล่อหลอมโลกทัศน์ของคนรุ่นใหม่ได้

5) การไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น: การจัดวางอัตลักษณ์พลเมืองผ่านสื่อภาพยนตร์สั้น

ความคิดที่ว่าบุคคลไม่ควรกระทำสิ่งใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความเสียหาย หรือความทุกข์แก่ผู้อื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม นับเป็นหลักการจริยธรรมพื้นฐานที่ปรากฏให้เห็นหลายครั้งในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในบริบทของการต่อต้านคอร์รัปชัน พฤติกรรมในภาพยนตร์หลายเรื่องสะท้อนถึงความพยายามของตัวละครในการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่พูดจาทำร้าย ไม่สร้างภาระให้แก่ส่วนรวม และไม่สนับสนุนวิธีการหรือโครงสร้างทางสังคมที่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น แม้บางครั้งการไม่กระทำเช่นนั้นอาจเป็นทางเลือกที่ง่ายหรือเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำเองก็ตาม แนวปฏิบัติเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมหลักทางจริยธรรมที่เชื่อมโยงแน่นแฟ้นกับโครงสร้างเชิงอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางจริยธรรมและความเป็นพลเมือง ที่ถูกผลิตซ้ำผ่านกลไกของสถาบันต่าง ๆ ไม่ว่าเป็นครอบครัว โรงเรียน หรือรัฐในฐานะผู้กำกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของพลเมือง การไม่สร้างความเดือดร้อนจึงกลายเป็นบรรทัดฐานของพลเมืองดี ซึ่งยึดโยงอยู่กับความรับผิดชอบ ความสุภาพ ความมีน้ำใจ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ในมิติของการต่อต้านคอร์รัปชัน แนวคิดเรื่องการไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ยังมีสถานะเป็นรากฐานเชิงจริยธรรมที่สำคัญ เนื่องจากการคอร์รัปชันมักมีต้นทางจากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ใส่ใจผลกระทบที่เกิดกับผู้อื่นและสังคมโดยรวม ไม่ว่าเป็นการใช้งบประมาณโดยไม่โปร่งใส การออกนโยบายที่ขาดธรรมาภิบาล หรือการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนการละเมิดหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การเลือกที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน จึงถือเป็นการต่อต้านพฤติกรรมคอร์รัปชันทางอ้อม เพราะแสดงถึงจิตสำนึกของพลเมืองที่เข้าใจผลกระทบในระดับโครงสร้าง การไม่สร้างความเดือดร้อนไม่ได้หมายถึงเพียงการไม่กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกล้าที่ปฏิเสธการมีส่วนร่วมกับระบบที่อาจนำไปสู่ความเดือดร้อนของผู้อื่น เช่น การไม่ร่วมมือในการโกงข้อสอบ การปฏิเสธการรับของรางวัลที่มาจากความไม่ยุติธรรม หรือแม้แต่การไม่เข้าร่วมกับกลุ่มที่มีพฤติกรรมล้อเลียน ดูหมิ่น หรือกลั่นแกล้งเพื่อนร่วมชั้น การตัดสินใจเหล่านี้สะท้อนถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของเด็กและเยาวชนในฐานะพลเมืองที่ไม่เพียงแค่มีคุณธรรม แต่ยังมีสำนึกต่อผลกระทบในเชิงโครงสร้างของสังคมด้วย

ชุดความรู้การไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นปรากฏในภาพยนตร์ผ่านพฤติกรรมที่เลือกใช้ความเงียบแทนการเปิดเผยข้อมูล การยอมรับคำตำหนิโดยไม่ปกป้องตนเองเพื่อรักษาความสัมพันธ์ หรือแม้แต่การเลือกไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เสี่ยงละเมิดหลักจริยธรรม ตัวละครในเรื่องเล่าเหล่านี้ไม่ใช่เพียงแต่ปฏิบัติตามหลักความดี แต่ยังทำหน้าที่ผลิตซ้ำและรับรองกรอบคุณธรรมที่ถูกสถาบันหลักของสังคมกำหนดไว้แล้ว การไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นยังสามารถถูกมองในฐานะการเคารพเสรีภาพของผู้อื่น และการไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนในการละเมิดสิทธิของผู้อื่น พฤติกรรมดังกล่าวจึงมีนัยสำคัญในเชิงประชาธิปไตย เพราะสะท้อนถึงความเข้าใจในความสมดุลระหว่างสิทธิและความรับผิดชอบ เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อเหล่านี้ไม่ได้เพียงเรียนรู้หลักคุณธรรมจากสถาบัน แต่ยังลงมือแสดงออกถึงการเข้าใจหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านการเล่าเรื่องที่หลีกเลี่ยงความรุนแรง การดูหมิ่น และการกระทำที่ก่อให้เกิดความแตกแยก

เมื่อแนวคิดนี้ปรากฏให้พบเห็นได้หลายครั้งในเรื่องเล่าที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน มันไม่เพียงแต่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้ผลิตสื่อ แต่ยังเป็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดี ภาพยนตร์เหล่านี้จึงทำหน้าที่มากกว่าสื่อบันเทิง หากแต่เป็นพื้นที่ของการกำกับความคิดและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนร่วมสมัย ผ่านการเน้นย้ำว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดควรหลีกเลี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่พฤติกรรมทางสังคมถูกร้อยเรียงเข้ากับการควบคุมทางศีลธรรมอย่างแยบยล การไม่สร้างความเดือดร้อนยังสัมพันธ์กับการเคารพสิทธิ

เสรีภาพ และศักดิ์ศรีของผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมประชาธิปไตยในอุดมคติ พฤติกรรมเช่นนี้ยังช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในสังคม ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการสร้างสังคมที่มีคุณภาพและยั่งยืน การส่งเสริมคุณธรรมนี้จึงไม่ใช่เพียงหน้าที่ของระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ต้องเป็นบทบาทร่วมกันของครอบครัว ชุมชน และสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตเอง ภาพแทนของการไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นในภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนจึงไม่ได้เป็นเพียงการแสดงออกถึงคุณธรรมหนึ่งข้อ หากแต่เป็นการเปิดเผยโครงสร้างวาทกรรมที่ฝังรากอยู่ในกลไกของอำนาจ ซึ่งทำงานผ่านการอบรมสั่งสอน การกำกับเรื่องเล่า และการจัดวางความจริงเชิงศีลธรรมในรูปแบบที่ดูอ่อนโยน เป็นการจัดระเบียบความคิดในระดับจุลภาคที่มีผลต่อการดำรงอยู่ร่วมกันของพลเมืองในสังคมไทย และสะท้อนถึงการปฏิบัติวาทกรรมที่เด็กและเยาวชนมิได้เป็นเพียงผู้รับ แต่เป็นผู้ประกอบสร้างและส่งต่อชุดความรู้ทางศีลธรรมในรูปแบบที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง เห็นได้จากคำบอกเล่าของต้นว่า

> *“ตอนที่ผมทำหนังเรื่องนี้ ผมได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์ที่เคยเห็นรุ่นพี่ในโรงเรียนเก็บเงินค่าอุปกรณ์กีฬาเกินจริง แล้วเอาส่วนต่างไปใช้ส่วนตัว ซึ่งมันทำให้น้อง ๆ ต้องจ่ายเงินแพงกว่าที่ควรเป็น ผมเห็นว่ามันไม่ยุติธรรม เพราะครอบครัวของน้อง ๆ หลายคนก็ไม่ได้มีฐานะดี การเอาเปรียบแบบนี้อาจทำให้ครอบครัวของพวกเขาลำบากได้ ผมเลยตัดสินใจบอกครูที่ปรึกษาเพื่อให้ช่วยจัดการเรื่องนี้ ถึงแม้กลัวว่ารุ่นพี่โกรธ แต่ผมคิดว่าการปล่อยให้คนอื่นเดือดร้อนมันแย่กว่า”* **ต้น**

กระบวนการทำงานของแนวคิด การไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ในฐานะหลักการชี้นำพฤติกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางศีลธรรมและพลเมืองของเด็กและเยาวชน ต้นไม่ได้เพียงแต่หลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจก่อปัญหาด้วยตนเองเท่านั้น แต่เขายังตีความแนวคิดนี้ในเชิงรุก นั่นคือ การไม่สร้างความเดือดร้อนยังหมายถึงการ ไม่เพิกเฉย เมื่อเห็นผู้อื่นกำลังถูกทำให้เดือดร้อน การที่ต้นตัดสินใจบอกครู แม้มีความกลัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับความสัมพันธ์กับรุ่นพี่ สะท้อนให้เห็นว่าสำหรับเขาแล้ว คุณค่าของการป้องกันไม่ให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อน โดยเฉพาะผู้ที่อ่อนแอกว่าหรือเสียเปรียบ เช่น น้อง ๆ ที่ครอบครัวมีฐานะไม่ดี มีน้ำหนักมากกว่าความสบายใจส่วนตัวหรือการรักษาความสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้อง คำพูดของต้นที่ว่า การปล่อยให้คนอื่นเดือดร้อนมันแย่กว่า เป็นหัวใจสำคัญที่เชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ข้างต้นอย่างลึกซึ้ง ประโยคนี้ไม่ได้เป็นเพียงการแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ แต่เป็นการประกาศจุดยืนทาง

ศีลธรรมที่เลือกให้ความสำคัญกับการปกป้องผู้อื่นจากความเดือดร้อนหรือความไม่ยุติธรรม นี่คือตัวอย่างของการที่เด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับหรือผลิตซ้ำกรอบคุณธรรมที่สถาบันกำหนดไว้เฉยๆ แต่เป็นการนำกรอบนั้นมาตีความและปรับใช้ในสถานการณ์จริง โดยให้ความหมายที่ก้าวข้ามการไม่สร้างปัญหาด้วยตนเองไปสู่การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากผู้อื่น

1.1.3 **ความเป็นประชาธิปไตย**

แนวคิดเรื่องความเป็นประชาธิปไตยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการเลือกตั้งเท่านั้น หากยังขยายขอบเขตไปสู่การมีจิตสำนึกในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ ภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักรู้ในหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยที่เชื่อมโยงกับการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างชัดเจน ผ่านการเล่าเรื่องที่ตัวละครแสดงออกถึงการกล้าหาญในการปฏิเสธผลประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส และการไม่สนับสนุนโครงสร้างหรือระบบที่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนถึงการเข้าใจในคุณค่าของความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และการเคารพสิทธิของผู้อื่นในฐานะพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจรัฐและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงแต่เรียนรู้หลักจริยธรรมจากสถาบันหลักอย่างครอบครัวหรือโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังลงมือปฏิบัติผ่านการสร้างสรรค์พื้นที่ของการแสดงออกทางศีลธรรมที่ชัดเจน การต่อต้านคอร์รัปชันในบริบทนี้จึงไม่ได้เป็นเพียงการต่อต้านการกระทำผิดเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เน้นย้ำถึงความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการเคารพสิทธิของทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างและผลิตซ้ำอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ดี ผ่านการแสดงออกถึงการมีจิตสำนึกในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน ดังคำบอกเล่าของมอสว่า

> *"...ประสบการณ์ที่ผมนำมาทำเป็นหนังสั้นเรื่องนี้ มาจากตอนที่ผมเป็นกรรมการนักเรียน มีการเสนอให้ใช้งบประมาณก้อนใหญ่ไปกับการจัดงานกีฬาสี แต่ผมเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นก่อน เพราะเงินส่วนนี้มาจากการระดมทุนของทุกคน เราเลยจัดให้มีการโหวตว่าเอางบไปทำอะไรที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวมมากที่สุด สุดท้ายนักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่เอาเงินไปปรับปรุงห้องสมุดแทน ซึ่งผมคิดว่านี่คือตัวอย่างที่ดีของการใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม..."* **มอส**

เด็กนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเล่าถึงที่เล่าถึงประสบการณ์การเป็นกรรมการนักเรียนและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการตัดสินใจใช้งบประมาณ สะท้อนให้เห็นถึงการนำหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในการจัดการผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชัน ประสบการณ์ของมอสสัมพันธ์กับสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นเรื่อง "เลือก" ที่เด็กและเยาวชนนำเสนอเรื่องราวการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ

ภาพยนตร์สั้นเรื่อง เลือก จึงเป็นเสมือนตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการนำหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน เมื่อตัวละครในเรื่องเลือกที่จะเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและต่อต้านการกระทำที่ไม่ชอบธรรม แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่เป็นธรรม การที่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในภาพยนตร์สั้นแสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของประชาธิปไตยในการต่อต้านคอร์รัปชัน และความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้น บทสัมภาษณ์ของมอสและภาพยนตร์สั้นเรื่อง "เลือก" จึงเป็นสองส่วนที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยบทสัมภาษณ์ทำหน้าที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ในขณะที่ภาพยนตร์สั้นทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยในการต่อต้านคอร์รัปชัน ทั้งสองส่วนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยในสังคมไทย

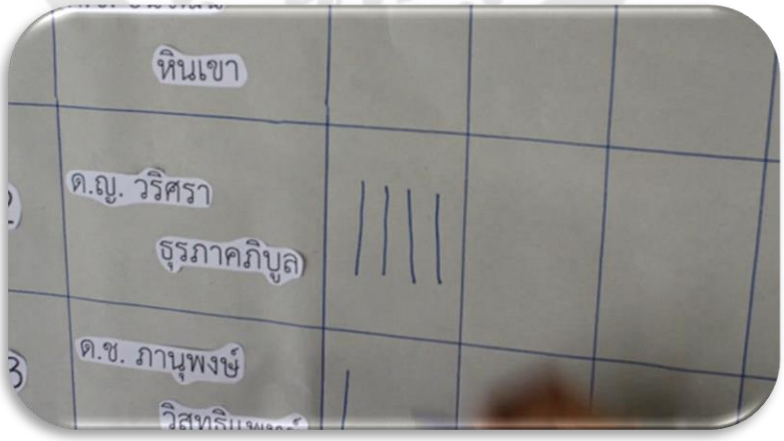

ภาพประกอบ 13 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง เลือก

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=oVmmRiXz9u4&t=62s

ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการนำหลักการพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม ประสบการณ์ตรงในการเป็นกรรมการนักเรียนและการผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคนในการตัดสินใจใช้งบประมาณ สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในคุณค่าของการเคารพสิทธิออกเสียงของผู้อื่น ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการต่อต้านคอร์รัปชันในระดับปฏิบัติ การที่มอสนำประสบการณ์นี้มาถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์สั้น ไม่เพียงแต่เป็นการสะท้อนคิดถึงสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญเท่านั้น แต่ยังเป็นการผลิตซ้ำและเผยแพร่วาทกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการต่อต้านคอร์รัปชันในรูปแบบที่เข้าถึงได้สำหรับเพื่อนเด็กและเยาวชนด้วยกัน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สั้นนี้เป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถฝึกฝนและแสดงออกซึ่งจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยได้อย่างเป็นรูปธรรม เชื่อมโยงความเข้าใจเชิงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติจริง และตอกย้ำว่าการต่อต้านการคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมตามหลักการประชาธิปไตยที่พวกเขาเชื่อมั่นและลงมือทำ

1) ความยุติธรรม

ความยุติธรรมปรากฏเป็นแก่นสำคัญในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยสะท้อนผ่านการนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับความไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่างๆ และการตัดสินใจที่ยืนหยัดเพื่อความถูกต้อง แนวคิดเรื่องความยุติธรรมในภาพยนตร์เหล่านี้ไม่ได้ปรากฏในลักษณะของนามธรรม แต่ถูกประกอบสร้างผ่านเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การแบ่งปันทรัพยากรในห้องเรียน การตัดสินผลการแข่งขัน หรือการจัดสรรโอกาสในการทำกิจกรรม ในมิติของวาทกรรม ความยุติธรรมที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในระดับจุลภาค ที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้เรื่องความถูกต้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงถ่ายทอดแนวคิดเรื่องความยุติธรรมตามที่ได้รับการปลูกฝัง แต่ยังมีส่วนในการผลิตซ้ำและตอกย้ำความหมายของความยุติธรรมในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัย ผ่านการเลือกนำเสนอเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันคือรากเหง้าของความอยุติธรรมในสังคม

ตัวละครที่ยืนหยัดเพื่อความยุติธรรมในภาพยนตร์มักถูกนำเสนอในฐานะแบบอย่างของพลเมืองที่กล้าหาญ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความยากลำบากหรือการถูกกีดกันทางสังคม การเลือกนำเสนอในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ดี

ตามกรอบวาทกรรมของรัฐ ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้พิทักษ์ความยุติธรรมในระดับรากหญ้า การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในภาพยนตร์จึงไม่ใช่เพียงการแสดงออกถึงจริยธรรมส่วนบุคคล แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ความยุติธรรมจึงกลายเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ทำงานผ่านการผลิตซ้ำเรื่องเล่าและการสร้างความหมายใหม่ในพื้นที่ของสื่อที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิต ดังคำบอกเล่าของดาวว่า

“ หนูเชื่อว่าถ้าทุกคนมีสิทธิ์มีเสียงเท่าเทียมกัน และตัดสินด้วยความสามารถจริง ทำให้เกิดความยุติธรรมและป้องกันการใช้อิทธิพลหรือเงินเข้ามาแทรกแซง”... **ดาว**

เสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันนี้ เป็นการสรุปและตอกย้ำแก่นสำคัญของแนวคิดเรื่องความยุติธรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสามประการที่เด็กและเยาวชนมองว่าเป็นรากฐานของความยุติธรรม ได้แก่ ความเท่าเทียมทางสิทธิ์และเสียง การตัดสินบนพื้นฐานของความสามารถที่แท้จริง และ การป้องกันการใช้อิทธิพลหรือเงินเข้ามาแทรกแซง การที่ดาวกล่าวถึง ถ้าทุกคนมีสิทธิ์มีเสียงเท่าเทียมกัน สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยเบื้องต้นและความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันในสังคม ในมุมมองของเด็กและเยาวชน ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสหรือการแสดงความคิดเห็นคือรูปแบบหนึ่งของความอยุติธรรม ซึ่งมักเป็นผลมาจากการคอร์รัปชันหรือการใช้อำนาจโดยมิชอบ การที่ภาพยนตร์สั้นมักนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครเล็กๆ หรือผู้ด้อยโอกาสต้องเผชิญกับความไม่เป็นธรรม ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมองว่าความเท่าเทียมเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการมีอยู่ซึ่งความยุติธรรม การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในภาพยนตร์จึงมักเริ่มต้นจากการทวงคืนสิทธิ์และเสียงที่เท่าเทียมกันให้กับตัวละครที่ถูกละเลยหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ การเน้นย้ำถึง ตัดสินด้วยความสามารถจริง บ่งชี้ถึงการให้คุณค่ากับหลักการคุณธรรม ซึ่งเป็นขั้วตรงข้ามกับการคอร์รัปชันที่มักอาศัยเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์ หรือการซื้อขายตำแหน่ง/โอกาส ในสายตาของเด็กและเยาวชน การที่บุคคลได้รับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่เป็นไปตามความรู้ความสามารถที่แท้จริง ไม่ว่าเป็นตำแหน่ง รางวัล หรือโอกาสทางการศึกษา ถือเป็นความอยุติธรรมอย่างร้ายแรง เพราะเป็นการบ่อนทำลายระบบที่ควรเปิดโอกาสให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ภาพยนตร์สั้นจึงมักนำเสนอฉากที่การคอร์รัปชันนำไปสู่การที่ผู้ไม่มีความสามารถได้รับประโยชน์ ในขณะที่ผู้ที่มีความสามารถกลับถูกมองข้าม ซึ่งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ระบบที่ไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรมในสังคม เด็กและ

เยาวชนตระหนักดีว่าการใช้อิทธิพลหรือเงินสามารถบิดเบือนกระบวนการตัดสินใจให้เอนเอียงไปจากหลักการความถูกต้องและความสามารถได้ คำกล่าวของดาวสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาที่เห็นสังคมที่การตัดสินใจต่างๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล ความถูกต้อง และความสามารถไม่ใช่บนอำนาจทางสังคมหรือเศรษฐกิจ การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในภาพยนตร์จึงรวมถึงการเปิดโปงหรือต่อต้านการใช้อิทธิพลและเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ไม่ชอบธรรม

2) การเคารพสิทธิ

การเคารพสิทธิปรากฏเป็นประเด็นสำคัญในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยสะท้อนผ่านการนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่างๆ และการตัดสินใจที่ยืนหยัดปกป้องสิทธิของตนเองและผู้อื่น แนวคิดเรื่องการเคารพสิทธิในภาพยนตร์เหล่านี้ไม่ได้ปรากฏในลักษณะของหลักการที่เป็นนามธรรม แต่ถูกประกอบสร้างผ่านเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็น การไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือการปกป้องสิทธิของผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ในมิติของวาทกรรม การเคารพสิทธิที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในระดับจุลภาค ที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงถ่ายทอดแนวคิดเรื่องการเคารพสิทธิตามที่ได้รับการปลูกฝัง แต่ยังมีส่วนในการผลิตซ้ำและตอกย้ำความสำคัญของการเคารพสิทธิในบริบทของสังคมประชาธิปไตยร่วมสมัย ผ่านการเลือกนำเสนอเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนในหลายมิติ

ตัวละครที่ยืนหยัดปกป้องสิทธิในภาพยนตร์มักถูกนำเสนอในฐานะแบบอย่างของพลเมืองที่ตระหนักรู้และกล้าหาญ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความยากลำบากหรือการถูกกีดกันทางสังคม การเลือกนำเสนอในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ดีตามกรอบวาทกรรมของรัฐ ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้พิทักษ์สิทธิและเสรีภาพในระดับรากหญ้า

การต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในภาพยนตร์เหล่านี้จึงไม่ใช่เพียงการแสดงออกถึงจริยธรรมส่วนบุคคล แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยและการปลูกฝังค่านิยมเรื่องสิทธิมนุษยชน การเคารพสิทธิจึงกลายเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ทำงานผ่านการผลิตซ้ำเรื่องเล่าและการสร้าง

ความหมายใหม่ในพื้นที่ของสื่อที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิต สะท้อนจากคำบอกเล่าของเมย์ว่า

> *"...เพราะเราเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กระทบต่อตัวเอง ... นี่ทำให้เห็นว่าเมื่อทุกคนรู้จักเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน การตัดสินใจต่างๆ โปร่งใสและเป็นธรรมมากขึ้น..."* **เมย์**

ถ้อยคำที่ปรากฏจากการสัมภาษณ์เป็นการแสดงออกแสดงออกถึงความตระหนักรู้ในสิทธิขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมและแสดงออกในประเด็นสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และการรับรองสิทธิดังกล่าวนี้เองที่ผู้ผลิตสื่อเด็กและเยาวชนเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับผลที่เกิดขึ้นของการตัดสินใจที่โปร่งใสและเป็นธรรมมากขึ้นในสังคม การเลือกนำเสนอเรื่องราวที่ตัวละครยืนหยัดเพื่อสิทธิของตนเองและผู้อื่น แม้ต้องเผชิญอุปสรรคหรือความยากลำบาก แสดงให้เห็นถึงการสร้างแบบอย่างเชิงบวกและเป็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ตระหนักรู้ กล้าหาญ และพร้อมที่ปกป้องคุณค่าประชาธิปไตย ซึ่งสัมพันธ์กับความพยายามในการปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยและการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในระดับรากหญ้า ดังนั้น การเคารพสิทธิในบริบทนี้จึงทำหน้าที่สองประการ คือ เป็นทั้งเป้าหมายสูงสุดของสังคมที่ปราศจากการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นสภาพที่สิทธิของประชาชนทุกคนได้รับการเคารพและคุ้มครองอย่างเต็มที่ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้กับการคอร์รัปชัน เพราะการตระหนักรู้และการยืนหยัดเพื่อสิทธิของตนเองและผู้อื่นคือกลไกสำคัญในการเปิดโปง ตรวจสอบ และป้องกันการละเมิดอำนาจและการคอร์รัปชันที่มักเกิดขึ้นพร้อมกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน กระบวนการทั้งหมดนี้ทำงานผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมของการผลิตซ้ำเรื่องเล่าและการสร้างความหมายใหม่ในพื้นที่สื่อที่เด็กและเยาวชนเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นการแปลงแนวคิดนามธรรมเรื่องสิทธิให้กลายเป็นประเด็นที่มีความหมาย และมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของพวกเขาเองและเพื่อนร่วมสังคม ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมที่เคารพสิทธิและต่อต้านการคอร์รัปชันได้อย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะจากพลังของคนรุ่นใหม่

3) ความเท่าเทียม

ความเท่าเทียมปรากฏเป็นประเด็นแกนหลักในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยสะท้อนผ่านการนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำในรูปแบบต่างๆ และการต่อสู้เพื่อสร้างความเท่าเทียมในสังคม แนวคิดเรื่องความ

เท่าเทียมในภาพยนตร์เหล่านี้ไม่ได้ปรากฏในลักษณะของอุดมคติที่เลื่อนลอย แต่ถูกประกอบสร้างผ่านเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดสรรทรัพยากรในโรงเรียน การให้โอกาสในการแสดงความสามารถ หรือการเข้าถึงบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียม

ในมิติของวาทกรรม ความเท่าเทียมที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในระดับโครงสร้าง ที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้เรื่องความยุติธรรมทางสังคมกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงถ่ายทอดแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมตามที่ได้รับการปลูกฝัง แต่ยังมีส่วนในการผลิตซ้ำและตอกย้ำความสำคัญของการสร้างสังคมที่เท่าเทียมในบริบทของประชาธิปไตยร่วมสมัย ผ่านการเลือกนำเสนอเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันคอร์รัปชันเป็นรากเหง้าของความเหลื่อมล้ำในสังคม

ตัวละครที่ต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมในภาพยนตร์มักถูกนำเสนอในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่กล้าหาญ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจนำมาซึ่งการถูกต่อต้านหรือกีดกันจากผู้มีอำนาจ การเลือกนำเสนอในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ตื่นรู้ตามกรอบวาทกรรมของการพัฒนาประชาธิปไตย ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมในภาพยนตร์เหล่านี้จึงไม่ใช่เพียงการแสดงออกถึงอุดมการณ์ส่วนบุคคล แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยและการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความเป็นธรรมในสังคม ความเท่าเทียมจึงกลายเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ทำงานผ่านการผลิตซ้ำเรื่องเล่าและการสร้างความหมายใหม่ในพื้นที่ของสื่อที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิต สะท้อนผ่านคำบอกเล่าของแดนว่า

> *“ผมเคยเจอเหตุการณ์ในโรงอาหาร ลูกของครูได้รับการเอื้อประโยชน์พิเศษ เช่น ได้แซงคิว ได้อาหารเยอะกว่า หรือบางครั้งไม่ต้องจ่ายเงิน ผมจึงรวบรวมเพื่อนๆ ไปคุยกับสภานักเรียนและครูที่ปรึกษา เสนอให้มีการทำระบบคิวที่ชัดเจน และกำหนดราคาอาหารที่เท่ากันสำหรับทุกคน ไม่ว่าเป็นลูกใคร เพราะผมเชื่อว่าในโรงเรียนเราควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน หลังจากมีการปรับระบบใหม่ ทุกคนก็ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ทำให้ไม่มีการเอื้อประโยชน์พิเศษให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอีก “* .**แดน**

คำอธิบายประสบการณ์ตรงจากคำบอกเล่าของแดน แสดงเห็นได้ว่าประสบการณ์ตรงที่เขาเผชิญในโรงอาหาร ซึ่งเป็นพื้นที่ในชีวิตประจำวันที่เด็กและเยาวชนใช้เวลาอยู่มากที่สุด ได้

สะท้อนและตอกย้ำประเด็นแกนหลักเรื่อง ความเท่าเทียม ที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันอย่างชัดเจน คำกล่าวของแดนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นจริง อย่างเช่นการที่ลูกครูได้รับการปฏิบัติพิเศษ กับความเข้าใจในหลักการพื้นฐานเรื่องความเท่าเทียม ซึ่งเป็นการรับรองว่าแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมไม่ได้เป็นเพียงอุดมคติที่ถูกปลูกฝังจากภายนอก แต่เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนสามารถสัมผัส รับรู้ และประเมินค่าได้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง คำบอกเล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญหลายประการ ประการแรก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเหลื่อมล้ำกับการตระหนักรู้ถึงความไม่เป็นธรรม แดนสังเกตเห็นการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียม ซึ่งกระตุ้นให้เกิดคำถามและความรู้สึกว่าสิ่งนี้ ไม่ถูกต้อง ตามหลักการที่เขาเชื่อ ความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการ เอื้อประโยชน์พิเศษ ให้คนบางกลุ่มนี้เอง คือรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมที่เข้าข่ายคอร์รัปชันในระดับย่อย ซึ่งภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนมักหยิบยกมานำเสนอ ประการที่สอง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในหลักการกับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ความเชื่อมั่นของแดนในความสำคัญของความเท่าเทียมเป็นแรงผลักดันให้เขาและเพื่อนๆ ไม่เพิกเฉยต่อปัญหา แต่เลือกที่ลุกขึ้นมาพูดคุยและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสัมพันธ์กับการนำเสนอตัวละครในภาพยนตร์ที่กล้าหาญในการต่อสู้เพื่อความถูกต้อง ประการที่สาม คือ การแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ตื่นรู้ การที่แดนและเพื่อนๆ รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง และใช้ช่องทางที่เป็นระบบ สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ อำนาจ ในฐานะพลเมืองในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับจุลภาค การกระทำนี้เป็นการรับรองว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รอรับการเปลี่ยนแปลง แต่สามารถเป็นผู้ริเริ่มและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ การสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมทำงานเป็นทั้ง เป้าหมายที่ต้องการให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน และ เครื่องมือที่ใช้หลักการความเท่าเทียมเป็นเหตุผลและแรงจูงใจในการต่อสู้กับการเอื้อประโยชน์/คอร์รัปชัน ในการต่อต้านความไม่เป็นธรรม การที่เขาและเพื่อนๆ เสนอให้มีการปรับระบบ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำมักมีรากฐานมาจากโครงสร้างหรือระบบที่ไม่เป็นธรรม และการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต้องมุ่งไปที่การปรับปรุงระบบนั้นๆ ซึ่งเป็นการนำเสนอความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันในเชิงโครงสร้างผ่านประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม

ดังนั้น ถ้อยคำจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน สามารถสรุปสามารถสรุปได้ว่า ประสบการณ์ตรงของเด็กและเยาวชนในการเผชิญหน้ากับ

ความเหลื่อมล้ำในชีวิตประจำวัน เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านเลนส์ของ ความเท่าเทียม การที่พวกเขาสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่พบเห็นเข้ากับหลักการเรื่องความเท่าเทียม และแปรเปลี่ยนความเชื่อนั้นไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหา การยึดมั่นในค่านิยมประชาธิปไตย และการสร้างอัตลักษณ์ในฐานะพลเมืองผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรม การนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเอง จึงเป็นการผลิตซ้ำและตอกย้ำวาทกรรมเรื่องความสำคัญของความเท่าเทียมในการต่อต้านคอร์รัปชันในรูปแบบที่เข้าถึงสำหรับเด็กและเยาวชนด้วยกันเอง เป็นการรับรองว่าความเท่าเทียมไม่ใช่เรื่องนามธรรม แต่เป็นสิ่งที่ต้องต่อสู้และสร้างขึ้นในทุกพื้นที่ของสังคม แม้แต่ในโรงอาหารของโรงเรียน

1.2 การปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อศีลธรรม

การปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อศีลธรรมเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข การปฏิบัติตนเป็นคนดีตามหลักศีลธรรมปรากฏเป็นแก่นสำคัญในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยสะท้อนผ่านการนำเสนอสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับการท้าทายทางจริยธรรมในรูปแบบต่างๆ และการตัดสินใจที่ยึดมั่นในความดีงาม แนวคิดเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดีในภาพยนตร์เหล่านี้ไม่ได้ปรากฏในลักษณะของคำสอนทางศาสนาที่เคร่งครัด แต่ถูกประกอบสร้างผ่านเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาสัจ การไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือการละอายต่อการกระทำผิด

ในมิติของวาทกรรม การปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในระดับจิตสำนึก ที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้เรื่องศีลธรรมกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ผลิตสื่อไม่ได้เพียงถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนตามที่ได้รับการปลูกฝัง แต่ยังมีส่วนในการผลิตซ้ำและตอกย้ำความสำคัญของการมีศีลธรรมในบริบทของสังคมร่วมสมัย ผ่านการเลือกนำเสนอเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันคอร์รัปชันเป็นการละเมิดหลักศีลธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์

ตัวละครที่ยึดมั่นในความดีในภาพยนตร์มักถูกนำเสนอในฐานะแบบอย่างของมนุษย์ที่สมบูรณ์ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความยากลำบากหรือการสูญเสียผลประโยชน์ส่วนตน การเลือกนำเสนอในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพลเมืองที่ดีตามกรอบวาทกรรมของสังคม ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำทางศีลธรรมในระดับรากหญ้า

การยึดมั่นในความดีในภาพยนตร์เหล่านี้จึงไม่ใช่เพียงการแสดงออกถึงความเชื่อส่วนบุคคล แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกทางศีลธรรมและการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความดีงาม การปฏิบัติตนเป็นคนดีจึงกลายเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ทำงานผ่านการผลิตซ้ำเรื่องเล่าและการสร้างความหมายใหม่ในพื้นที่ของสื่อที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิต ในท้ายที่สุด การวิเคราะห์การปฏิบัติตนเป็นคนดีในภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนช่วยให้เราเข้าใจว่า การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ใช่เพียงการต่อสู้กับระบบที่เสื่อมทราม แต่เป็นการสร้างวัฒนธรรมแห่งความดีงามที่ฝังรากลึกในจิตวิญญาณของพลเมือง ซึ่งเป็นเกราะป้องกันการคอร์รัปชันคอร์รัปชันที่แข็งแกร่งและยั่งยืน

4.2.1 การปฏิบัติตามหลักคำสอน

การปฏิบัติตามหลักคำสอน ไม่ว่าเป็นหลักธรรมทางศาสนา หรือหลักจริยธรรมในสังคมล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างคนดีให้แก่สังคม หลักคำสอนเหล่านี้มุ่งเน้นให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เช่น การมีเมตตา ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และการไม่เบียดเบียนผู้อื่น เมื่อบุคคลใดนำหลักคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ย่อมทำให้เกิดจิตสำนึกในการแยกแยะผิดถูก และเลือกทำแต่สิ่งที่ดีงามการปฏิบัติตามหลักคำสอนยังเป็นเกราะป้องกันสำคัญต่อปัญหาคอร์รัปชัน เพราะผู้ที่ยึดมั่นในหลักธรรมไม่ยอมตกอยู่ในวังวนของการคอร์รัปชัน ไม่ว่าตนเองอยู่ในสถานะใด หรือมีโอกาสมากเพียงใดในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หลักคำสอน เช่น ศีล 5 หรือหลักธรรมทางศาสนาอื่น ๆ สอนให้ละเว้นการลักขโมย การพูดเท็จ และการเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งเป็นรากเหง้าของคอร์รัปชัน นอกจากนี้ การปฏิบัติตามหลักคำสอนยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรและสังคมที่โปร่งใส เมื่อทุกคนตระหนักในหน้าที่และความถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คนในสังคมกล้าปฏิเสธและต่อต้านการคอร์รัปชัน ไม่สนับสนุนหรือสมรู้ร่วมคิดกับผู้กระทำผิด การปลูกฝังหลักคำสอนควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทุกวัยมีจิตสำนึกที่ดีงาม รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นและปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม เมื่อสังคมเต็มไปด้วยคนที่ยึดมั่นในหลักคำสอน ปัญหาคอร์รัปชันก็ลดน้อยลง เพราะทุกคนต่างตระหนักถึงผลเสียของการคอร์รัปชันและพร้อมใจร่วมกันต่อต้าน การปฏิบัติตามหลักคำสอนนำไปสู่การเป็นคนดี มีความสุขและความสงบในใจ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น และเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชันอย่างแท้จริง

1) การยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา

การยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนดีให้กับสังคม เพราะศาสนาทุกศาสนาต่างมุ่งเน้นให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม และมีจิตใจเมตตากรุณาต่อผู้อื่น หลักธรรมคำสอน เช่น ศีล 5 ในพุทธศาสนา หรือหลักศีลธรรมในศาสนาอื่น ๆ ล้วนสอนให้ละเว้นจากการทำชั่ว เช่น การโกหก การลักขโมย การเบียดเบียน ซึ่งเป็นรากฐานของการต่อต้านคอร์รัปชันโดยตรงเมื่อบุคคลยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน เกิดจิตสำนึกในการแยกแยะผิดถูก และรู้จักละอายต่อบาป เกรงกลัวต่อผลกรรม ส่งผลให้ไม่กล้ากระทำการคอร์รัปชันหรือคอร์รัปชัน ไม่ว่าอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใดก็ตาม การมีความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นคุณลักษณะที่เกิดจากการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การยึดมั่นในหลักธรรมยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรและสังคมที่โปร่งใส เมื่อผู้นำและสมาชิกในสังคมมีจิตใจที่ตั้งมั่นในความดี ไม่ใช้อำนาจหรือทรัพยากรของรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน และกล้าที่ปฏิเสธการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ การสนับสนุนให้มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ก็เป็นผลจากจิตสำนึกในหลักธรรมคำสอนเช่นกัน การปลูกฝังหลักธรรมคำสอนควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้ประชาชนทุกวัยมีจิตใจที่เข้มแข็งต่อความดีงามและความถูกต้อง หากทุกคนในสังคมยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน ปัญหาคอร์รัปชันลดลงอย่างเห็นได้ชัด เพราะทุกคนตระหนักถึงผลเสียและกล้าที่ต่อต้านความไม่ถูกต้อง การยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา ไม่เพียงแต่ทำให้ตนเองเป็นคนดี มีความสุขและความสงบในใจเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ยุติธรรม และปลอดจากคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน ถ่ายทอดผ่านการสัมภาษณ์ของแบงค์ว่า

> *"...ทุกวันพระ ผมตามคุณยายไปวัดและฟังเทศน์เรื่องความซื่อสัตย์และการละเว้นจากอกุศลกรรม วันหนึ่งมีเพื่อนชวนให้ผมช่วยโกงข้อสอบ โดยบอกว่าให้เงินเป็นการตอบแทน แต่ผมนึกถึงคำสอนเรื่องศีล 5 ที่พระท่านสอนว่า การพูดเท็จและการลักขโมย แม้เป็นเรื่องเล็กน้อยก็เป็นบาป ผมจึงปฏิเสธและพยายามอธิบายให้เพื่อนเข้าใจว่าการคอร์รัปชันไม่ว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่ล้วนผิดศีลธรรม และเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดีติดตัว ถ้าทุกคนยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน สังคมก็ปลอดจากการคอร์รัปชันคอร์รัปชัน..."* **แบงค์**

การยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาในการเป็นรากฐานของการสร้างคนที่มีคุณธรรมและคนดี ที่จะมาช่วยต่อต้านคอร์รัปชัน โดยเน้นย้ำว่าหลักธรรมต่างๆ สอนให้ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึกแยกแยะผิดชอบชั่วดี ละอายต่อบาป และนำไปสู่คุณลักษณะที่ดีงาม เช่น

ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชันทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคมโดยรวม

ถ้อยคำจากการสัมภาษณ์ทำหน้าที่เป็นเสมือนคำอธิบายที่ขยายความหลักการดังกล่าวในระดับบุคคล เห็นได้ว่า คำกล่าวของแบงค์แสดงให้เห็นถึงกระบวนการภายในที่เกิดขึ้นเมื่อหลักธรรมคำสอนได้ถูกปลูกฝังและหยั่งรากลึกในจิตใจ แบงค์เล่าถึงกิจวัตรการไปวัดฟังเทศน์ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการรับและซึมซับหลักธรรมอย่างต่อเนื่อง การฟังเทศน์เรื่องความซื่อสัตย์และการละเว้นจากอกุศลกรรมได้สร้างคลังความรู้เชิงจริยธรรม (ethical knowledge) ขึ้นในตัวเขา ความรู้นี้ไม่ได้เป็นเพียงข้อมูล แต่เป็นความรู้ที่เชื่อมโยงกับความเชื่อ ความศรัทธา และการเคารพในผู้ถ่ายทอดคือพระสงฆ์ และผู้ปลูกฝังคือคุณยาย

ดังนั้น คำบอกเล่าของแบงค์จึงไม่ใช่เพียงเกร็ดเล็กๆ น้อยๆ แต่เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การปลูกฝังหลักธรรมคำสอนทางศาสนาผ่านกระบวนการเรียนรู้และซึมซับอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างกลไกการต่อต้านคอร์รัปชันจากภายในตัวบุคคลผ่านการสะท้อนคิดและการวิเคราะห์ตนเอง เมื่อบุคคลมีหลักยึดทางศีลธรรมที่แข็งแกร่ง พวกเขาย่อมมีภูมิต้านทานต่อการคอร์รัปชันและพร้อมที่ยืนหยัดในความถูกต้อง ซึ่งเมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้นในวงกว้าง ย่อมส่งผลเชิงบวกอย่างมหาศาลต่อการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างยั่งยืนตามหลักการที่กล่าวไว้ในข้อความหลักทุกประการ

2) เคารพและเชื่อฟังคำสอนของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ

การเคารพและเชื่อฟังคำสอนของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ ถือเป็นรากฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับแต่ละบุคคล ตั้งแต่วัยเยาว์ พ่อแม่และผู้มีพระคุณมักสอนให้ลูกหลานรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม เมื่อเราน้อมนำคำสอนเหล่านี้มาใช้ในชีวิตประจำวัน ย่อมทำให้เกิดจิตสำนึกในการกระทำแต่สิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม การเชื่อฟังคำสอนของบิดามารดา ยังเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ช่วยให้เรารู้จักตอบแทนบุญคุณ ไม่คิดเอาเปรียบหรือเบียดเบียนผู้อื่น เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยทำงานหรือมีบทบาทในสังคม บุคคลที่ได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดีมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และไม่ข้องเกี่ยวกับการคอร์รัปชันหรือคอร์รัปชัน เพราะรู้ว่าการกระทำผิดเหล่านี้นำมาซึ่งความเดือดร้อนแก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม นอกจากนี้ การเคารพและเชื่อฟังผู้มีพระคุณยังช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณธรรม เพราะเมื่อแต่ละคนประพฤติดีตามคำสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นและส่งต่อคุณค่าความดีสู่คนรุ่นต่อไป การ

ปฏิเสธการคอร์รัปชันและกล้ายืนหยัดในความถูกต้องก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เพราะมีรากฐานของความดีงามอยู่ในจิตใจ การปลูกฝังให้เคารพและเชื่อฟังคำสอนของบิดามารดาและผู้มีพระคุณจึงควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สร้างคนดีให้กับสังคม หากทุกคนมีจิตสำนึกในความกตัญญูและนำคำสอนของผู้มีพระคุณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สังคมก็เต็มไปด้วยคนดีที่พร้อมต่อต้านคอร์รัปชันและสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนการเคารพและเชื่อฟังคำสอนของบิดามารดาและผู้มีพระคุณ ไม่เพียงแต่ทำให้เราเป็นคนดี มีความสุขในชีวิตและความสงบทางใจ แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ยุติธรรม และปราศจากคอร์รัปชันในอนาคต สัมพันธ์กับคำบอกเล่าของมอส

> *"...วันนั้นเจอกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ในห้องน้ำโรงเรียน ข้างในมีเงินเกือบพันบาท ตอนแรกก็มีความคิดที่อยากเก็บไว้เพราะไม่มีใครเห็น แต่ผมนึกถึงคำสอนของคุณแม่ที่บอกว่าการเอาของที่ไม่ใช่ของเราก็เหมือนการขโมย และการขโมยเป็นจุดเริ่มต้นของการคอร์รัปชันทั้งหลาย เลยนำกระเป๋าไปฝากไว้ที่ห้องประชาสัมพันธ์ และช่วยประกาศตามหาเจ้าของสุดท้ายเจ้าของก็มารับคืนไป และถึงแม้เขาให้รางวัลนำส่งคืน แต่ผมก็ปฏิเสธไป เพราะผมคิดว่าการทำความดีไม่ควรหวังผลตอบแทน..."* **มอส**

บรรยากาศการสนทนาของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันแสดงให้เห็นถึงการเคารพและปฏิบัติตามคำอบรมของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณนั้น ไม่ใช่เพียงแค่การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างจิตสำนึกและปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน ซึ่งเป็นเกราะป้องกันตนเองจากการกระทำที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงการคอร์รัปชันคอร์รัปชัน ดังที่ปรากฏในคำบอกเล่าของเด็กและเยาวชนที่พบกระเป๋าสตางค์ คำบอกเล่าดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพลังของคำอบรมที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัยอย่างชัดเจน ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากับการทดสอบทางจริยธรรม ซึ่งมีโอกาสที่เลือกกระทำในสิ่งที่ขัดต่อหลักการ เด็กและเยาวชนผู้นี้ไม่ได้ตัดสินใจตามแรงกระตุ้นหรือโอกาสที่ได้รับประโยชน์ส่วนตนในทันที แต่เกิดกระบวนการใคร่ครวญภายใน โดยดึงเอา ชุดความรู้ และ คุณค่า ที่ได้รับจากผู้เป็นแม่ขึ้นมาพิจารณา คำอบรมที่ว่า การเอาของที่ไม่ใช่ของเราก็เหมือนการลักขโมย และการลักขโมยเป็นจุดเริ่มต้นของการคอร์รัปชันทั้งหลาย นี้ เป็นวาทกรรมเชิงคุณธรรมที่เรียบง่ายซึ่งได้ถูกซึมซับ (internalized) เข้าไปอยู่ในจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนแล้ว คำอบรมนี้ทำหน้าที่เป็นเหมือนเข็มทิศทางจริยธรรมที่ช่วยนำทางให้เขา พิจารณาตนเอง ในสถานการณ์นั้นๆ ว่าการกระทำใดคือสิ่งที่ถูกต้องและสัมพันธ์กับคุณค่าที่ได้รับการปลูกฝังมา

กระบวนการส่งต่อชุดความรู้ในที่นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วจบไป แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่คำอบรมได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างความคิดและจิตใจ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริง คำสอนนั้นถูกเรียกคืนมาเพื่อใช้ในการตัดสินใจ แสดงให้เห็นว่าความรู้เชิงคุณธรรมไม่ได้เป็นเพียงข้อมูลที่ท่องจำได้ แต่เป็นความรู้ที่ฝังรากลึกและมีอิทธิพลต่อการกระทำการที่เด็กและเยาวชนสามารถระงับความปรารถนาที่เก็บเงินไว้ได้ และเลือกที่ทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยอ้างอิงถึงคำสอนของผู้เป็นแม่ เป็นเครื่องรับรองว่าคำสอนนั้นได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ อัตลักษณ์ทางจริยธรรม ของเขาแล้ว

4.2.2 การละอายต่อการทำความผิด

ความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิดเป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยยับยั้งมิให้บุคคลกระทำการในสิ่งที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย เมื่อเรามีความรู้สึกละอายใจ ทำให้เราตระหนักถึงผลเสียของการกระทำผิด ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ความรู้สึกละอายนี้เปรียบเสมือนเกราะป้องกันชั้นแรกที่ช่วยให้เราหลีกเลี่ยงการกระทำความชั่ว ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวเท็จ ลักขโมย หรือการคอร์รัปชันคอร์รัปชัน ความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิดยังเป็นรากฐานของการเป็นคนดี เพราะผู้ที่มีจิตสำนึกเช่นนี้พยายามประพฤติตนอยู่ในกรอบของความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่คิดเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เมื่อพบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เช่น การคอร์รัปชัน หรือการเอารัดเอาเปรียบส่วนรวม บุคคลที่มีความรู้สึกละอายไม่ยินยอมร่วมมือ และกล้าที่จะปฏิเสธหรือแจ้งเตือนผู้กระทำผิด

การปลูกฝังความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิดควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว สถานศึกษา และสังคมรอบตัว เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทุกวัยมีจิตสำนึกที่เข้มแข็งต่อความดีงาม เมื่อทุกคนในสังคมมีความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิด ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่โปร่งใสและยุติธรรม ลดโอกาสในการเกิดคอร์รัปชันและการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ นอกจากนี้ ความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิดยังช่วยสร้างความสามัคคีในสังคม เพราะแต่ละคนเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่เบียดเบียนหรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่กัน เมื่อทุกคนปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม สังคมก็สงบสุขและน่าอยู่มากยิ่งขึ้น ความรู้สึกละอายต่อการกระทำผิด ไม่เพียงแต่ทำให้เราเป็นคนดีในสายตาของผู้อื่น แต่ยังทำให้เรามีความสุขทางใจ รู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอย่างแท้จริง

1) ความเกรงกลัวต่อบาป

ความเกรงกลัวต่อบาปเป็นรากฐานสำคัญของจิตสำนึกทางศีลธรรมที่ปลูกฝังอยู่ในวัฒนธรรมและศาสนาต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน ความรู้สึกนี้เกิดจากการตระหนักถึงผลร้ายและโทษของการกระทำผิด ไม่ว่าเป็นบาปตามหลักศาสนา หรือการทำผิดศีลธรรมในระดับสังคม ความเกรงกลัวต่อบาปจึงเป็นกลไกสำคัญที่คอยยับยั้งไม่ให้บุคคลกระทำความผิด แม้ในสถานการณ์ที่ไม่มีใครล่วงรู้หรือจับผิดได้ เมื่อบุคคลมีความเกรงกลัวต่อบาป เขาเกิดความละอายใจเมื่อต้องเผชิญหน้ากับการล่อลวงหรือโอกาสในการคอร์รัปชัน เช่น การคอร์รัปชัน ความละอายใจนี้ทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันภายในจิตใจ ไม่ให้บุคคลล่วงละเมิดหลักศีลธรรมและกฎหมาย แม้มีแรงจูงใจหรือแรงกดดันจากภายนอกก็ตาม ความละอายต่อการทำความผิดยังช่วยสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตในสังคม เมื่อคนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกเช่นนี้ เกิดบรรยากาศของการเกื้อกูลและตรวจสอบซึ่งกันและกัน การกระทำผิดโดยเฉพาะการคอร์รัปชันจึงถูกขับไล่และต่อต้านจากทั้งตนเองและส่วนรวม การปลูกฝังความเกรงกลัวต่อบาปในเด็กและเยาวชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างจิตสำนึกที่ดีและเป็นรากฐานของการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในอนาคต การอบรมสั่งสอนจากครอบครัว โรงเรียน และศาสนา ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางใจไม่ให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของการล่อลวงหรือแรงจูงใจที่ผิด ความเกรงกลัวต่อบาปยังช่วยให้บุคคลมีความกล้าในการต่อต้านคอร์รัปชัน เพราะเมื่อเห็นผู้อื่นกระทำผิด เกิดความรู้สึกไม่ยอมรับและกล้าที่แจ้งเบาะแสหรือปฏิเสธการมีส่วนร่วมในความผิดนั้น ๆ สังคมที่มีคนเกรงกลัวต่อบาปมาก มีแนวโน้มที่ลดปัญหาคอร์รัปชันลงอย่างเห็นได้ชัด เชื่อมโยงกับคำอธิบายของโอว่า

> *"...วันหนึ่งผมนับเงินแล้วพบว่ามีเงินเกินมาสองร้อยบาท ตอนแรกก็มีความคิดที่เก็บไว้เพราะคิดว่าเป็นแค่เงินไม่มาก และไม่มีใครรู้ แต่พอนึกถึงคำสอนของคุณครูที่บอกว่า 'การคอร์รัปชันแม้เพียงเล็กน้อยก็เป็นบาป และติดเป็นนิสัยไปจนโต' ทำให้ผมรู้สึกละอายใจที่คิดเอาเงินส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง ผมจึงรีบนำเงินส่วนเกินไปแจ้งครูประจำชั้นทันที..."* **โอ**

ความรู้ที่ซ่อนอยู่ในถ้อยคำของโอ คือ ความเกรงกลัวต่อบาปจากคำบอกเล่าการพิจารณาถึง ความเกรงกลัวต่อบาป ในฐานะรากฐานของการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น เป็นการวิเคราะห์ที่เน้นย้ำบทบาทของกลไกทางจิตใจและศีลธรรมภายในบุคคล ซึ่งถูกหล่อหลอมผ่านกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การเกรงกลัวต่อบาปไม่ใช่เพียงความกลัวต่อการลงโทษจากอำนาจภายนอก เช่น กฎหมาย หรือการลงโทษทางศาสนาแต่สำคัญกว่านั้นคือความกลัวต่อผลกระทบเชิงลบต่อจิตวิญญาณและสถานะทางศีลธรรมของตนเอง ความรู้สึกนี้ก่อให้เกิด ความ

ละอายใจ เมื่อต้องเผชิญกับการกระทำที่ผิด ซึ่งความละอายใจนี้เองที่ทำหน้าที่เป็น เกราะป้องกันภายใน ที่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งพฤติกรรมการคอร์รัปชัน ไม่ว่าเป็นการคอร์รัปชันขนาดเล็กหรือใหญ่

ในแง่ของอำนาจและความรู้ การปลูกฝังความเกรงกลัวต่อบาปเป็นการจัดกระทำความรู้ในลักษณะที่สถาปนาอำนาจของ มโนธรรม หรือ จิตสำนึกทางศีลธรรม เหนือแรงจูงใจฝ่ายต่ำหรือโอกาสในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ วาทกรรมที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้นี้มักเป็นไปในลักษณะของการเน้นย้ำถึงผลกรรม การสูญเสียเกียรติยศศักดิ์ศรี การทำลายความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นและพระเจ้า หรือการทำลายความไว้วางใจในสังคม วาทกรรมเหล่านี้มีพลังในการสร้างกรอบความคิด และการตีความต่อการกระทำที่ผิด โดยเชื่อมโยงการกระทำนั้นเข้ากับผลกระทบเชิงลบอันไม่พึงประสงค์ ทำให้บุคคลเกิดความยับยั้งชั่งใจจากภายใน ไม่ใช่เพราะถูกบังคับจากภายนอก

2) การไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน

การไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นถือเป็นหลักจริยธรรมพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม หลักการนี้สะท้อนถึงความเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้อื่น โดยตระหนักว่าการกระทำของตนเองไม่ควรก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์แก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม เมื่อบุคคลยึดมั่นในหลักการไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น จะเกิดจิตสำนึกละอายต่อการกระทำผิดโดยอัตโนมัติ เพราะทราบว่าการกระทำผิดใด ๆ โดยเฉพาะการคอร์รัปชันหรือคอร์รัปชัน มักนำมาซึ่งความเสียหายต่อผู้อื่นและส่วนรวม เช่น การคอร์รัปชันในหน่วยงานรัฐอาจทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ หรือสูญเสียทรัพยากรของชาติไปโดยไร้ประโยชน์ ความละอายต่อการกระทำผิดจึงเกิดขึ้นจากการตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดกับผู้อื่น ไม่ใช่เพียงแค่เกรงกลัวโทษหรือการถูกจับได้ แต่เป็นการยับยั้งตนเองด้วยความเห็นอกเห็นใจและรับผิดชอบต่อสังคม หลักการนี้ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม การปลูกฝังแนวคิดไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นในเด็กและเยาวชน ช่วยให้พวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และไม่ยอมรับการกระทำที่เอาเปรียบผู้อื่นหรือส่วนรวม เมื่อพบเห็นการคอร์รัปชันหรือการคอร์รัปชัน ก็จะเกิดความรู้สึกต่อต้านและกล้าที่จะปฏิเสธหรือแจ้งเบาะแส สัมพันธ์กับคำบอกเล่าของนัท ว่า

"... เพราะผมเชื่อว่าการคอร์รัปชันไม่ได้ส่งผลเสียแค่กับตัวเราเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อนด้วย ถ้าทุกคนคิดถึงผลกระทบที่เกิดกับผู้อื่นก่อนทำอะไรลงไป การคอร์รัปชันก็ลดลง และสังคมของเราก็น่าอยู่มากขึ้น ... ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนคือรากฐานของสังคมที่ดี..." **นัท**

ภาพยนตร์สั้นทำหน้าที่เปลี่ยนปัญหาคอร์รัปชันจากนามธรรมให้กลายเป็นประเด็นใกล้ตัวโดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำส่วนบุคคลกับผลกระทบทางสังคมในวงกว้าง คำพูดของนัทสัมพันธ์กับแนวคิดนี้ โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น กระบวนการคอนเฟสชั่นในภาพยนตร์สร้างพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้สำรวจและแสดงออกซึ่งจริยธรรมต่อต้านคอร์รัปชัน นัทแสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกที่คำนึงถึงผลกระทบของการกระทำ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชัน การสร้างความรู้ผ่านภาพยนตร์ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดแบบทิศทางเดียว แต่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์อย่างกระตือรือร้นระหว่างเด็กและเยาวชนกับประเด็นทางสังคม คำพูดของนัทสะท้อนถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับผลกระทบของคอร์รัปชันที่เกินกว่าการกระทำส่วนบุคคล ภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยกระตุ้นให้เกิดการไตร่ตรองและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของนัทที่เชื่อว่าการไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นคือรากฐานของสังคมที่ดี

ภาพประกอบ 14 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Copy

ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=J9X58ys3Y2g

เห็นได้ว่า จากการพิจารณาหลักการ การไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น และจากคำบอกเล่าของนัท สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่า หลักการนี้ไม่ได้เป็นเพียงแค่ข้อพึงปฏิบัติทางสังคมทั่วไป แต่เป็นรากฐานทางจริยธรรมที่สำคัญยิ่งในการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชันคอร์รัปชัน การยึดมั่นในหลักการนี้ปลูกฝังจิตสำนึกที่คำนึงถึงผลกระทบของการกระทำต่อผู้อื่นและส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกลไกภายในการยับยั้งชั่งใจไม่ให้กระทำการ คอร์รัปชัน เพราะผู้ที่ตระหนักถึงหลักการนี้เกิดความละอายและความรู้สึกผิดเมื่อคิดที่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกลัวบทลงโทษภายนอก แต่เพราะเข้าใจและเห็นใจในความเสียหายและความทุกข์ที่ผู้อื่นต้องแบกรับจากการกระทำของตนเอง

การสัมภาษณ์ของนัทชี้ให้เห็นว่าการคอร์รัปชันคือการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และเสนอว่าการคิดถึงผู้อื่นก่อนการกระทำ โดยการยึดหลักไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คือกุญแจสำคัญในการลดปัญหาคอร์รัปชัน คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงการตระหนักรู้ในระดับบุคคลเกี่ยวกับผลกระทบเชิงระบบของการคอร์รัปชัน และเน้นย้ำว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล การที่นัทระบุว่าหลักการนี้คือ รากฐานของสังคมที่ดี แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างว่า คุณธรรมพื้นฐานในระดับบุคคลส่งผลต่อคุณภาพและความน่าอยู่ของสังคมโดยรวมอย่างไร

ดังนั้น จากคำอธิบายและคำบอกเล่าของนัท สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ว่า หลักการไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่าง จริยธรรมส่วนบุคคล กับ การต่อต้านคอร์รัปชันในระดับสังคม อย่างมีนัยสำคัญ โดยเป็นกลไกที่สร้าง จิตสำนึกละอาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันภายในต่อการกระทำผิด และเป็นแรงผลักดันให้เกิด ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การปลูกฝังและยึดมั่นในหลักการนี้จึงไม่เพียงแต่สร้างบุคคลที่มีคุณธรรม แต่ยังเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับสังคมที่โปร่งใส ยุติธรรม และปราศจากการคอร์รัปชัน ซึ่งทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขโดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

1.3 การปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสถานภาพ/พอเพียง

การปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสถานภาพและการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เป็นหลักสำคัญที่ช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข การรู้จักบทบาท หน้าที่ และขอบเขตของตนเองตามสถานภาพ เช่น นักเรียนก็ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา ข้าราชการก็ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมทำให้เกิดความรับผิดชอบและไม่ล่วงละเมิดสิทธิหรือหน้าที่ของผู้อื่น การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง หมายถึง การรู้จักประมาณตน ใช้

จ่ายทรัพยากรอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ้งเฟ้อหรืออยากได้เกินความจำเป็น หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเน้นย้ำ คือการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอดี มีภูมิคุ้มกันไม่โลภมากจนตกเป็นเหยื่อของความอยากหรือแรงกดดันทางสังคม เมื่อแต่ละคนปฏิบัติตนตามสถานภาพและยึดหลักพอเพียง ช่วยลดแรงจูงใจในการคอร์รัปชัน เพราะความต้องการและความคาดหวังอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่เสี่ยงต่อการทำผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เกินตัว การไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ส่วนตน เป็นหลักสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชัน นอกจากนี้ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงยังช่วยสร้างความโปร่งใสในสังคม เพราะคนที่พอเพียงไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่หลอกลวงหรือร่วมมือกับการคอร์รัปชัน และกล้าที่ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เมื่อทุกคนในสังคมมีจิตสำนึกเช่นนี้ เกิดวัฒนธรรมองค์กรและสังคมที่เข้มแข็ง โปร่งใส และยุติธรรม การปลูกฝังแนวคิดเรื่องความพอเพียงและการปฏิบัติตนตามสถานภาพควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่ประชาชนทุกวัย หากแต่ละคนรู้จักพอ มีความซื่อสัตย์ และปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม ปัญหาคอร์รัปชันก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและปฏิบัติตนตามสถานภาพ ไม่เพียงแต่ทำให้เราเป็นคนดี มีความสุขและสงบในชีวิต แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชัน และยั่งยืนในระยะยาวอันเป็นการสร้างคุณลักษณะของคนที่สังคมไทยสมัยใหม่ ประกอบด้วย ความพอประมาณ พึ่งพาตนเองได้ แสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง/ทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง และไม่พึ่งพาบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ของตนเอง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความพอประมาณ และการพึ่งพาตนเอง

1.3.1 **ความพอประมาณ**

ความพอประมาณหมายถึงการรู้จักประมาณตน ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการใช้จ่าย การบริโภค การทำงาน หรือแม้แต่ความคาดหวังในชีวิต เมื่อเรายึดหลักความพอประมาณ ทำให้เราดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รอบคอบ และไม่ตกเป็นทาสของความโลภหรือความอยากได้อยากมี ความพอประมาณยังช่วยให้เรามีวินัยในตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์และความต้องการ ไม่หลงไปกับกระแสสังคมหรือแรงกดดันจากภายนอก หากแต่ละคนมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ก็ลดโอกาสในการกระทำผิด เช่น การคอร์รัปชัน เพราะความต้องการที่เหมาะสมไม่ผลักดันให้เราแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ การยึดมั่นในความพอประมาณยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและสังคม เพราะเมื่อรู้จักพอ เราไม่ยอมตกเป็นเหยื่อของการล่อลวงหรือการคอร์รัปชัน ไม่ว่าในรูปแบบของสินบน การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือ

การฉ้อโกงในหน้าที่การงาน ความพอประมาณจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยต้านทานแรงจูงใจในการคอร์รัปชัน ความพอประมาณยังส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและความยุติธรรมในสังคม เพราะคนที่รู้จักพอไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ละโมบหรือแสวงหาผลประโยชน์เกินควร เมื่อแต่ละคนในสังคมมีความพอประมาณ ก็เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง โปร่งใส และปราศจากคอร์รัปชัน การปลูกฝังความพอประมาณควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีจิตสำนึกที่ถูกต้องและรู้จักควบคุมตนเอง หากทุกคนในสังคมยึดหลักความพอประมาณ ปัญหาคอร์รัปชันก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

> *"...ผมเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง พ่อแม่สอนให้ผมใช้ชีวิตอย่างพอประมาณและรู้จักแยกแยะระหว่างความต้องการกับความจำเป็น เมื่อตอนที่ผมเป็นเหรัญญิกชมรม แม้มีโอกาสนำเงินส่วนหนึ่งไปใช้ส่วนตัวได้โดยไม่มีใครรู้ แต่ผมก็ไม่ทำ เพราะผมเชื่อว่าการรู้จักพอประมาณและไม่โลภมากคือหนทางที่ช่วยต่อต้านการคอร์รัปชัน ถ้าทุกคนพอใจในสิ่งที่ตนมีและไม่ฟุ้งเฟ้อเกินตัว ปัญหาการคอร์รัปชันก็ไม่เกิดขึ้น..."*
> **มิกซ์**

จากเสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันแสดงให้เห็นถึงความโยงระหว่างสภาวะภายในของบุคคลคือการรู้จักพอประมาณและการไม่โลภมาก กับพฤติกรรมภายนอกคือการไม่กระทำการคอร์รัปชัน ความพอประมาณไม่ใช่เป็นแค่แนวคิดทางเศรษฐกิจ แต่เป็นหลักการทางจริยธรรมที่เป็นพลังขับเคลื่อนให้บุคคลสามารถต้านทานต่อแรงจูงใจในการคอร์รัปชันได้ จากคำบอกเล่าของมิกซ์ สามารถสรุปได้ว่า ประสบการณ์ส่วนตัวและการปลูกฝังจากครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและการยึดมั่นในหลักความพอประมาณ ซึ่งหลักการนี้ได้กลายเป็นภูมิคุ้มกันภายในที่ช่วยให้เขาสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเมื่อเผชิญกับโอกาสในการคอร์รัปชัน ความสัมพันธ์ที่ปรากฏคือ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่าง การปลูกฝังค่านิยมความพอประมาณ ในวัยเด็ก ซึ่งนำไปสู่ การมีจิตสำนึกและวินัยในตนเอง ในวัยเด็กและเยาวชน และส่งผลให้เกิด พฤติกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน เมื่อมีโอกาส คำบอกเล่านี้แสดงให้เห็นว่า การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้ขึ้นอยู่กับมาตรการภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเริ่มจากการสร้างรากฐานทางจริยธรรมภายในตัวบุคคล โดยเฉพาะการปลูกฝังความพอประมาณ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยลดทอนความอยากอันเป็นบ่อเกิดของการคอร์รัปชัน และเสริมสร้างให้บุคคลมีความเข้มแข็งทางจิตใจในการยืนหยัดเพื่อความถูกต้อง แม้เผชิญกับสิ่งล่อใจก็ตาม

1.3.2 การพึ่งพาตนเอง

การพึ่งพาตนเองเป็นการที่บุคคล ครอบครัว หรือชุมชน สามารถจัดการชีวิตและความต้องการพื้นฐานของตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นจนเกินไป การพึ่งพาตนเองเริ่มต้นจากการรู้จักใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความขยันหมั่นเพียร ใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เมื่อเราพึ่งพาตนเองได้ ช่วยลดความโลภ ความอยากได้ในสิ่งที่เกินตัว และไม่ต้องแสวงหาทางลัดเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้น เช่น การคอร์รัปชันหรือคอร์รัปชัน บุคคลที่มีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง ย่อมไม่หวังพึ่งหรือใช้เส้นสายเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะรู้ว่าความสำเร็จเกิดจากความสามารถและความพยายามของตนเองการพึ่งพาตนเองยังส่งผลให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต เพราะเมื่อเรามีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ก็ไม่ยอมกระทำผิดเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ไม่ตกเป็นเหยื่อของการล่อลวงหรือการชักจูงให้คอร์รัปชันในระดับชุมชน หากทุกคนช่วยกันพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและความสามัคคี ชุมชนสามารถจัดการปัญหาและพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งมักเป็นต้นตอของการคอร์รัปชันในสังคม การปลูกฝังแนวคิดการพึ่งพาตนเองควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัวและโรงเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกันต่อสิ่งยั่วยุ เมื่อแต่ละคนและแต่ละชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ประเทศชาติก็เข้มแข็งและลดปัญหาคอร์รัปชันลงได้อย่างมาก การพึ่งพาตนเองไม่เพียงแต่ช่วยให้เราใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและมีความสุข สังเกตได้จากคำกล่าวของมายว่า *"...ภูมิใจที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่ต้องของเงินพ่อแม่ใช้ เพราะหนูเชื่อว่าการพึ่งพาตนเองอย่างสุจริตแม้ยากลำบาก ก็ดีกว่าการได้เงินมาโดยไม่สุจริต"*

คำบอกเล่านี้ เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการตกผลึกทางความคิด และค่านิยมที่เชื่อมโยงกับการพึ่งพาตนเองอย่างชัดเจน คำว่า ภูมิใจ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางจิตใจที่ได้รับจากการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ภูมิใจกว่าการได้มาซึ่งวัตถุหรือเงินทองโดยง่าย การที่มายเชื่อว่าการพึ่งพาตนเองอย่างสุจริตแม้ยากลำบาก ก็ดีกว่าการได้เงินมาโดยไม่สุจริต แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบและตัดสินใจเลือกเส้นทางชีวิตที่ให้ความสำคัญกับความถูกต้องและความซื่อสัตย์แม้ต้องเผชิญกับความยากลำบาก ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการมี ภูมิคุ้มกัน ทางจริยธรรมที่เข้มแข็งและการปฏิเสธการได้มาซึ่งสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่ไม่ชอบธรรม ตอกย้ำแนวคิดหลักของข้อเขียนที่ว่า การพึ่งพาตนเองไม่ได้เป็นเพียงทักษะในการดำรงชีวิต แต่เป็นทัศนคติและค่านิยมที่ปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมคอร์รัปชัน

โดยสรุป แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลว่า การพึ่งพาตนเองเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความมั่นคงทางจิตใจ มีความภูมิใจในตนเองจากความสามารถและความพยายามของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การลดทอนความต้องการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่อของการชักจูงให้คอร์รัปชัน และส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นวิถีปฏิบัติ เมื่อแนวคิดนี้ได้รับการปลูกฝังในวงกว้าง ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ก็สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งในการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมโดยรวม คำบอกเล่าของมายเป็นเครื่องรับรองว่า ค่านิยมการพึ่งพาตนเองอย่างสุจริตสามารถเกิดขึ้นได้จริงในหมู่เด็กและเยาวชน และเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการเลือกเส้นทางชีวิตที่ถูกต้อง แม้ต้องเผชิญกับความท้าทาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมส่วนบุคคลกับการสร้างสังคมที่ปราศจากการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญ

1) แสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง/ทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง

การแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองหรือทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง เป็นหลักสำคัญที่สัมพันธ์กับแนวคิดของความพอเพียงและการต่อต้านคอร์รัปชัน เพราะการได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือทรัพย์สินจากความสามารถ ความขยันหมั่นเพียร และความซื่อสัตย์สุจริตของตนเอง นำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองและความมั่นคงในชีวิต เมื่อเราตั้งใจแสวงหาผลประโยชน์ด้วยความสุจริต เช่น การทำงาน การประกอบอาชีพ หรือการลงทุนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ช่วยให้เราใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ต้องพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นจนเกินไป และไม่ต้องเสี่ยงต่อการคอร์รัปชันหรือคอร์รัปชันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือผลประโยชน์การแสวงหาผลประโยชน์ด้วยตนเองยังช่วยเสริมสร้างวินัย ความอดทน และความรับผิดชอบ เพราะทุกความสำเร็จที่เกิดขึ้นล้วนเป็นผลจากความพยายามของเราเอง ทำให้เราเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้มา และรู้จักใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลตามหลักความพอเพียง การแสวงหาผลประโยชน์อย่างสุจริตยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรอบข้างและสังคม เมื่อทุกคนในสังคมยึดมั่นในหลักการนี้ ช่วยลดปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เช่น การรับสินบน การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือการคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ การแสวงหาผลประโยชน์หรือทรัพย์สินได้ด้วยตนเองอย่างสุจริต ไม่เพียงแต่ช่วยให้เรามีความสุขและความภาคภูมิใจในชีวิต แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ยุติธรรม และปราศจากคอร์รัปชันอย่างแท้จริง เพราะคนที่รู้จักสร้างรายได้หรือผลประโยชน์ด้วยตนเองไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่นหรือแสวงหาทางลัดที่ผิดกฎหมาย สังคมจึงมีความมั่นคงและยั่งยืน เชื่อมโยงกับคำอธิบายของเอ็มว่า

"...ตอนนี้ผมกำลังเรียนอยู่ ม.5 และมีรายได้จากการทำงานพิเศษเป็นแอดมินเพจขายของออนไลน์ในช่วงวันหยุด ผมภูมิใจที่สามารถหารายได้ด้วยตัวเอง แม้ไม่ได้มากมาย แต่ก็ทำให้ผมเข้าใจคุณค่าของเงินที่ได้มาอย่างสุจริต วันก่อนมีรุ่นพี่มาชวนผมเข้าร่วมธุรกิจผิดกฎหมาย บอกว่าได้เงินเร็วและมาก แต่ผมปฏิเสธไปทันที เพราะผมเชื่อว่าการได้เงินมาด้วยความสามารถของตัวเองอย่างสุจริตนั้น แม้ช้าหน่อยแต่ก็ทำให้เรามีความสุขใจกว่า ผมคิดว่าถ้าทุกคนรู้จักหาเลี้ยงตัวเองอย่างสุจริตและเห็นคุณค่าของความพยายาม การคอร์รัปชันก็ไม่เกิดขึ้นในสังคมของเรา..." **เอ็ม**

การทำงานพิเศษหารายได้ด้วยตนเองและการปฏิเสธธุรกิจผิดกฎหมาย สะท้อนให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าของการได้มาซึ่งผลประโยชน์ด้วยความสุจริต ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชัน ประสบการณ์ของเอ็มสัมพันธ์กับสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์สั้นเรื่อง รักพันธุ์ ที่เด็กและเยาวชนนำเสนอเรื่องราวการแสวงหาผลประโยชน์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ภาพยนตร์สั้นเรื่อง รักพันธุ์ จึงเป็นเสมือนตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานสุจริตและการเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้มา เมื่อตัวละครในเรื่องเลือกที่จะทำงานอย่างขยันขันแข็งและซื่อสัตย์เพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ แสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในตนเองและความมุ่งมั่นที่จะสร้างชีวิตที่ดีด้วยความสามารถของตนเอง การที่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในภาพยนตร์สั้นแสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาผลประโยชน์ด้วยตนเองในการต่อต้านคอร์รัปชัน และความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต

ดังนั้น บทสัมภาษณ์ของเอ็มและภาพยนตร์สั้นเรื่อง "รักพันธุ์" จึงเป็นสองส่วนที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยบทสัมภาษณ์ทำหน้าที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการทำงานสุจริตและการเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้มา ในขณะที่ภาพยนตร์สั้นทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ด้วยตนเองในการต่อต้านคอร์รัปชัน ทั้งสองส่วนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในสังคมไทย

ภาพประกอบ 15 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง รักพันธุ์

ที่มา http://youtube.com/watch?v=OLWon5Z4yzM

การแสวงหาผลประโยชน์หรือทรัพย์สินด้วยตนเองอย่างสุจริตนั้น ได้รับการตอกย้ำและแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนผ่านคำบอกเล่าของ เอ็ม ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยแห่งการเรียนรู้และสร้างตัว ประสบการณ์ของเอ็มสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันที่ไม่ได้มาจากการท่องจำคำนิยาม แต่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ การเผชิญหน้ากับสถานการณ์จริง และการสะท้อนคิดวิเคราะห์ตนเองอย่างลึกซึ้ง โดยคำบอกเล่าของเอ็มแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจและการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวกต่อการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนนั้น ไม่ได้เกิดจากการให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว แต่ต้องอาศัยกระบวนการที่เปิดโอกาสให้พวกเขาได้ลงมือทำ คือ การทำงานพิเศษ หรือการต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจในการปฏิเสธธุรกิจผิดกฎหมาย และ สะท้อนคิดวิเคราะห์ ถึงผลลทางอารมณ์และความรู้สึกที่ได้จากการกระทำนั้นๆ ประสบการณ์เหล่านี้หล่อหลอมให้เขามีความเข้าใจในคุณค่าของความซื่อสัตย์สุจริตอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชันในชีวิตของเขา และยังทำให้เขามองเห็นความเชื่อมโยงว่าการตัดสินใจส่วนตัวของเขานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมที่ปราศจากคอร์รัปชันอีกด้วย ความสัมพันธ์ที่ปรากฏคือ การทำงานสุจริตนำไปสู่การเห็นคุณค่าของตนเองและทรัพย์สินที่ได้มา การเห็นคุณค่านี้สร้างภูมิคุ้มกันต่อการคอร์รัปชัน และการเลือกที่ไม่คอร์รัปชันในระดับปัจเจกหลายๆ คนรวมกันเป็นพลังขับเคลื่อนให้สังคมโดยรวมมีความโปร่งใสและยุติธรรมยิ่งขึ้น.

2) การไม่พึ่งพาบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ของตนเอง

การไม่พึ่งพาบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ผลประโยชน์อื่นใดของตนเอง เป็นแนวคิดที่สำคัญและเป็นรากฐานของความพอเพียง รวมถึงการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน เพราะเมื่อเรายึดมั่นในหลักการนี้ ทำให้เรามีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักพึ่งพาความสามารถและความพยายามของตนเองในการแสวงหาความสำเร็จและผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตการไม่พึ่งพาบุคคลอื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หมายถึงการไม่อาศัยเส้นสาย การฝากฝัง หรือการใช้อิทธิพลของผู้อื่นในการได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ เช่น การรับตำแหน่งหน้าที่ การได้โอกาสทางธุรกิจ หรือแม้แต่การขอความช่วยเหลือในทางที่ผิด การกระทำเช่นนี้มักนำไปสู่การคอร์รัปชันและคอร์รัปชันในสังคมเมื่อเรามีความมุ่งมั่นที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ช่วยสร้างวินัย ความอดทน และความรับผิดชอบ ส่งผลให้เรามีความภูมิใจในสิ่งที่ได้มา และรู้คุณค่าของความสำเร็จนั้นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังช่วยลดแรงจูงใจในการใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องหรือผิดกฎหมายเพื่อให้ได้ผลประโยชน์การไม่พึ่งพาบุคคลอื่น ยังเป็นการส่งเสริมความเสมอภาคและความโปร่งใสในสังคม เพราะทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแข่งขันและแสวงหาความสำเร็จตามความสามารถของตนเองไม่ถูกเอาเปรียบหรือเสียโอกาสจากการที่บางคนอาศัยอิทธิพลหรือเส้นสาย เมื่อแนวคิดนี้ถูกปลูกฝังในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน จนถึงองค์กรต่าง ๆ ช่วยสร้างวัฒนธรรมเข้มแข็งและต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นรูปธรรม ผู้คนเคารพในกฎระเบียบและคุณธรรมมากกว่าการแสวงหาทางลัดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การไม่พึ่งพาบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ของตนเอง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้กับตัวเองและสังคม ช่วยให้เราดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีความสุขจากความสำเร็จที่ได้มาด้วยความสามารถของตนเอง และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมที่โปร่งใสยุติธรรม

> *"...ผมเป็นนักเรียนที่ชอบทำการบ้านและอ่านหนังสือด้วยตัวเอง ถึงแม้บางครั้งยากและใช้เวลานาน แต่ผมก็ไม่เคยขอลอกการบ้านเพื่อน เพราะผมเชื่อว่าการพึ่งพาตนเองทำให้เราเก่งขึ้นได้จริงๆ เมื่อไม่นานมานี้ มีเพื่อนมาชวนให้ผมจ่ายเงินเพื่อซื้อข้อสอบล่วงหน้า แต่ผมปฏิเสธไปทันที เพราะผมคิดว่าการไม่พึ่งพาคนอื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อต้านคอร์รัปชัน ถ้าทุกคนพยายามทำทุกอย่างด้วยความสามารถของตัวเอง ไม่พึ่งเส้นสาย ไม่ซื้อความสะดวก สังคมของเราก็ปลอดจากการคอร์รัปชันคอร์รัปชันได้..."* **โน้ต**

การแสดงออกผ่านการบอกเล่าเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพึ่งพาตนเองและการต่อต้านการคอร์รัปชันกระบวนการคอนเฟสชั่นในภาพยนตร์สร้างพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้สำรวจและแสดงออกซึ่งจริยธรรมต่อต้านคอร์รัปชัน โน้ทแสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกที่คำนึงถึงความซื่อสัตย์

และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการคอร์รัปชัน การสร้างความรู้ผ่านภาพยนตร์ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดแบบทิศทางเดียว แต่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์อย่างกระตือรือร้นระหว่างเด็กและเยาวชนกับประเด็นทางสังคม สะท้อนถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับผลกระทบของคอร์รัปชันที่เกินกว่าการกระทำส่วนบุคคล

ภาพประกอบ 16 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง กะปอมค้องใจ

ที่มา http://youtube.com/watch?v=OLWon5Z4yzM

การประยุกต์ใช้หลักการนี้ในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาตนเอง ยึดมั่นในความพยายามและความสามารถของตนเอง ในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาไม่ผ่านกระบวนการที่ถูกต้องเป็นการแสดงออกที่ชัดเจนถึงการตระหนักรู้และการนำหลักการนี้ไปใช้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันโดยตรง การปฏิเสธการซื้อข้อสอบล่วงหน้าคือการปฏิเสธการพึ่งพิงผู้อื่น คือ ผู้ขายข้อสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัว คือ คะแนนสอบที่ดีโดยไม่ต้องใช้ความพยายาม ซึ่งเป็นการกระทำที่บ่อนทำลายความยุติธรรมและความเท่าเทียมในระบบการศึกษา เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง การกระทำส่วนบุคคล กับ ปัญหาคอร์รัปชันในระดับสังคม อย่างเป็นรูปธรรม เขาไม่ได้มองว่าการไม่พึ่งพาผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นเพียงเรื่องของคุณธรรมส่วนบุคคลเท่านั้น แต่เห็นว่านี่คือ จุดเริ่มต้น และเป็นรากฐานสำคัญของการต่อต้านคอร์รัปชันในวงกว้าง แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล หากแต่ละ

คนมีความมุ่งมั่นที่พึ่งพาตนเอง ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ไม่ใช้เส้นสาย และไม่ ซื้อความสะดวก ซึ่งล้วนเป็นการพึ่งพิงผู้อิทธิพลหรือระบบที่ไม่ถูกต้อง สังคมโดยรวมก็สามารถปลอดจากการคอร์รัปชันคอร์รัปชันได้

1.4 ความไม่พอใจจากการปฏิบัติที่โดนเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่น

ความไม่พอใจจากการปฏิบัติที่โดนเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่น เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเราถูกกระทำอย่างไม่เป็นธรรม ถูกเอาเปรียบ หรือถูกลิดรอนสิทธิโดยไม่ชอบธรรมไม่ว่าในชีวิตประจำวัน การทำงาน หรือการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ความรู้สึกนี้มักนำไปสู่การตั้งคำถามถึงความถูกต้อง โปร่งใส และความยุติธรรมในสังคม เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกเอารัดเอาเปรียบ เช่น ถูกเรียกรับสินบน ถูกใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ หรือถูกลำเอียงในการตัดสินใจ ย่อมเกิดความไม่พอใจและรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับโอกาสหรือสิทธิที่ควรได้รับอย่างเท่าเทียม การปฏิบัติเช่นนี้ส่งผลเสียต่อจิตใจของผู้ถูกกระทำและบั่นทอนความเชื่อมั่นในระบบสังคม ความไม่พอใจนี้จึงกลายเป็นแรงผลักดันสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชัน เพราะเมื่อคนในสังคมตระหนักถึงผลกระทบของการถูกเอารัดเอาเปรียบ เกิดความต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและเรียกร้องความยุติธรรมมากขึ้น การรวมพลังของผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมเหล่านี้ ช่วยสร้างแรงกดดันให้เกิดการปรับปรุงระบบและมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างจริงจัง นอกจากนี้ความไม่พอใจจากการถูกเอารัดเอาเปรียบยังเป็นแรงบันดาลใจให้คนในสังคมลุกขึ้นมาแสดงจุดยืน ต่อต้านการคอร์รัปชัน และสนับสนุนระบบที่โปร่งใส เช่น การแจ้งเบาะแส การรณรงค์ให้ความรู้ หรือการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐและเอกชนอย่างเข้มข้น การปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความยุติธรรมและการต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และสังคมวงกว้าง เพื่อให้ทุกคนกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และไม่ยอมจำนนต่อระบบที่ไม่ยุติธรรม ความไม่พอใจจากการถูกเอารัดเอาเปรียบไม่ใช่เพียงความรู้สึกส่วนบุคคล แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในสังคม

1.4.1 ความไม่สบายใจ/สมัครใจที่คาดว่าได้รับความไม่เป็นธรรม

ความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจหรือความกังวลใจที่เกิดขึ้นเมื่อเราคาดการณ์ว่าจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเมื่อเราต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่อาจถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค ความรู้สึกเหล่านี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของความไม่พึงพอใจที่เกิดจากการถูกปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม และยังเป็นจุดเริ่มต้นของการ

ต่อต้านคอร์รัปชันในสังคม เมื่อบุคคลมีความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เช่น ในการขอรับบริการจากหน่วยงานรัฐ การแข่งขันในที่ทำงาน หรือการเข้าสอบคัดเลือก ย่อมทำให้เกิดความระแวงและไม่เชื่อมั่นในระบบ หากสถานการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จะนำไปสู่การหมดศรัทธาในองค์กรหรือสังคมนั้น ๆความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจนี้ยังผลักดันให้เกิดการตั้งคำถามและตรวจสอบต่อกระบวนการต่าง ๆ ว่ามีความโปร่งใสและยุติธรรมหรือไม่ หากพบว่ามีการคอร์รัปชันหรือเอารัดเอาเปรียบจริง ผู้คนจะเริ่มรวมตัวกันแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจ และเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหา ในทางกลับกัน หากบุคคลยอมรับหรือยินยอมต่อความไม่เป็นธรรม โดยไม่กล้าต่อสู้หรือแสดงความไม่เห็นด้วย อาจทำให้ปัญหาคอร์รัปชันหรือการเอารัดเอาเปรียบดำเนินต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สังคมจึงควรส่งเสริมให้ทุกคนกล้าแสดงออกถึงความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ และกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถร้องเรียนหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมได้อย่างปลอดภัย จะช่วยลดความกังวลใจและสร้างความเชื่อมั่นในระบบมากขึ้น นอกจากนี้ การให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนเองก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ทุกคนกล้าปกป้องสิทธิและต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบ ความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจหรือความคาดการณ์ว่าจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ไม่เพียงแต่เป็นสัญญาณเตือนถึงปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข แต่ยังเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการต่อต้านคอร์รัปชันและการเอารัดเอาเปรียบในสังคม หากทุกคนร่วมมือกันแสดงออกและเรียกร้องความยุติธรรม สังคมก็จะก้าวไปสู่ความโปร่งใสและเป็นธรรม

1) ถูกลิดรอนสิทธิ

การถูกจำกัดสิทธิส่งผลทำให้ตนเองสูญเสียผลประโยชน์ส่วนตน เป็นประสบการณ์ที่สร้างความรู้สึกไม่พึงพอใจอย่างรุนแรงในจิตใจของผู้ถูกกระทำ เพราะสิทธิของแต่ละคนเป็นสิ่งที่พึงได้รับตามกฎหมายและหลักความยุติธรรม เมื่อสิทธิเหล่านั้นถูกจำกัดไม่ว่าด้วยอานุภาพอิทธิพล หรือการคอร์รัปชัน ย่อมทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นโอกาสทางการศึกษา การทำงาน หรือการเข้าถึงบริการสาธารณะ การถูกจำกัดสิทธิมักเกิดขึ้นจากการปฏิบัติที่ไม่โปร่งใส เช่น การเรียกรับสินบน การเลือกปฏิบัติ หรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ผู้ที่ถูกกระทำจะรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอานุภาพมากกว่า ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อระบบหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของความไม่พึงพอใจและการต่อต้านคอร์รัปชัน เพราะผู้ที่ถูกจำกัด

สิทธิมีแรงจูงใจในการเรียกร้องความเป็นธรรม ไม่ยินยอมต่อความไม่ถูกต้อง และพร้อมที่จะเปิดเผยพฤติกรรมคอร์รัปชันต่อสังคม การรวมตัวกันของผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการจำกัดสิทธิช่วยสร้างพลังในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง การปลูกฝังให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเองและกล้าที่จะปกป้องสิทธิเหล่านั้น เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันและต่อต้านคอร์รัปชัน สังคมควรส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐาน กล้าร้องเรียนเมื่อถูกเอารัดเอาเปรียบ และร่วมตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การสร้างระบบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ จะช่วยลดโอกาสในการจำกัดสิทธิและการคอร์รัปชัน เมื่อทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค โอกาสในการเอารัดเอาเปรียบลดลง และความเชื่อมั่นในระบบเพิ่มขึ้น การถูกจำกัดสิทธิไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้กับบุคคลเท่านั้น แต่ยังบ่อนทำลายศรัทธาในสังคมโดยรวม ดังนั้นการต่อต้านการจำกัดสิทธิและคอร์รัปชันจึงเป็นหน้าที่ของทุกคน ไม่สบายใจที่เห็นผู้อื่นถูกเอาเปรียบ เชื่อมโยงกับคำบอกเล่าของอีฟว่า

> *"...หนูเคยเป็นตัวแทนห้องเรียนที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมแข่งขันการเขียนเรียงความระดับจังหวัด แต่สุดท้ายกลับถูกถอดออกจากการแข่งขันเพราะผู้ใหญ่บางคนต้องการให้ลูกของเพื่อนตัวเองได้ไปแข่งแทน ทั้งที่หนูผ่านการคัดเลือกมาอย่างยุติธรรมแล้ว เหตุการณ์นั้นทำให้หนูรู้สึกเสียใจและโกรธมากที่สิทธิที่ควรได้ถูกแย่งไปด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง นับจากวันนั้น หนูจึงตั้งใจว่าต้องเป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านการคอร์รัปชัน เพราะไม่อยากให้เด็กคนอื่นๆ ต้องมาเสียโอกาสดีๆ ในชีวิตเหมือนที่หนูเคยโดน..."* **อีฟ**

เห็นได้ว่าสิ่งนี้เป็นอุทธาหรณ์เชิงประจักษ์ที่สัมพันธ์กับบทวิเคราะห์ข้างต้นอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการถูกจำกัดสิทธิที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลในระดับจิตใจอย่างรุนแรง และเป็นแรงผลักดันสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และแรงจูงใจในการต่อต้านคอร์รัปชัน สะท้อนให้เห็นถึงการสูญเสีย ผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งในกรณีนี้คือโอกาสและความสำเร็จที่พึงได้รับจากการคัดเลือกที่โปร่งใส การกระทำของผู้ใหญ่ที่ใช้อานุภาพ อิทธิพล หรือการคอร์รัปชัน ในรูปแบบของการเลือกปฏิบัติหรือการใช้เส้นสายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องได้ละเมิด สิทธิ ที่นักเรียนควรพึงได้รับตามหลักความยุติธรรมอย่างชัดเจน ความรู้สึก โศกเศร้าและขุ่นเคืองใจ เป็นสิ่งที่แสดงถึง ความรู้สึกไม่พึงพอใจอย่างรุนแรง และการรับรู้ว่าตนเอง ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสิทธิถูกละเมิดด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง สิ่งที่คำบอกเล่าของอีฟแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดคือ ความเชื่อมโยง

โดยตรงระหว่างประสบการณ์ส่วนบุคคลของการถูกจำกัดสิทธิกับการก่อตัวขึ้นของ แรงจูงใจในการเรียกร้องความเป็นธรรม และการตัดสินใจที่ เป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านการคอร์รัปชัน เหตุการณ์เดียวที่กระทบต่อตัวเธอโดยตรง ได้จุดประกายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญ จากผู้ที่อาจเคยมองว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องห่างไกลหรือไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง กลายเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลการ แสดงให้เห็นถึงการขยายขอบเขตความรู้สึกจากความไม่พึงพอใจส่วนบุคคลไปสู่ความห่วงใยต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดที่ว่าการเห็นหรือประสบกับการถูกเอาเปรียบสามารถสร้างความรู้สึก กระอักกระอ่วนใจที่เห็นผู้อื่นถูกเอาเปรียบ และเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้เกิดการต่อต้านความไม่ถูกต้องในวงกว้างได้

2) **ความไม่สบายใจที่เห็นคนอื่นโดนเอาเปรียบ**

ความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจที่เกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นความรู้สึกที่สะท้อนถึงจิตสำนึกในความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในสังคม เมื่อเราเห็นบุคคลอื่นถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม เช่น ถูกฉ้อโกง ถูกเลือกปฏิบัติ หรือไม่ได้รับสิทธิที่พึงได้รับ ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและกระอักกระอ่วนใจ แม้เหตุการณ์นั้นมิได้เกิดขึ้นกับตนเองโดยตรงก็ตาม ความรู้สึกนี้เป็นรากฐานสำคัญของการไม่ยินยอมต่อความอยุติธรรมในสังคม เพราะมนุษย์โดยส่วนใหญ่มีความปรารถนาที่จะเห็นความเสมอภาคและความโปร่งใสในการปฏิบัติต่อกัน เมื่อเห็นผู้อื่นถูกเอารัดเอาเปรียบ จะเกิดแรงขับเคลื่อนภายในใจที่ใคร่ช่วยเหลือหรือเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้ถูกกระทำ การปล่อยปละละเลยต่อความไม่เป็นธรรมจะทำให้ปัญหาคอร์รัปชันและการเอารัดเอาเปรียบดำเนินต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจที่เห็นผู้อื่นถูกเอารัดเอาเปรียบยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มหรือเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องการเปลี่ยนแปลง เช่น การรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชัน การเปิดโปงการคอร์รัปชัน หรือการสนับสนุนผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรม การแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจต่อความอยุติธรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างแรงกดดันต่อผู้มีอานุภาพหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ปรับปรุงการดำเนินงานให้โปร่งใสมากยิ่งขึ้นการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยินยอมต่อการเอารัดเอาเปรียบและคอร์รัปชันในสังคม เริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกให้ทุกคนรู้จักเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเห็นความไม่เป็นธรรม การกล้าแสดงออกและกล้าร้องเรียนเมื่อพบเห็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง จะช่วยลดโอกาสในการเกิดคอร์รัปชันและสร้างสังคมที่โปร่งใสเชื่อมโยงกับคำบอกเล่าของแจ๊คว่า

"...ผมเห็นเพื่อนในห้องคนหนึ่งที่เรียนเก่งมากและตั้งใจทำกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ แต่เขาไม่เคยได้รับโอกาสเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันวิชาการเลย เพราะตำแหน่งพวกนี้มักถูกจัดสรรให้กับลูกของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นที่บริจาคเงินให้โรงเรียน การเห็นเพื่อนร้องไห้และผิดหวังทำให้ผมรู้สึกเจ็บปวดแทน จนวันนี้ผมยังจำความรู้สึกนั้นได้ และมันทำให้ผมตั้งใจว่าต้องเป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านระบบที่ไม่ยุติธรรมแบบนี้ให้ได้..." **แจ๊ค**

การรับรู้ปัญหา ความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นถูกเอารัดเอาเปรียบนั้น ไม่ใช่เพียงปฏิกิริยาทางอารมณ์ชั่วคราว แต่เป็นกลไกสำคัญที่สะท้อนและเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชันและเรียกร้องความยุติธรรมในสังคม คำบอกเล่าของแจ๊คเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการนี้อย่างชัดเจน แจ๊คไม่ได้เป็นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยตรง แต่การที่เขาได้เห็นเพื่อนซึ่งมีความสามารถและตั้งใจ แต่กลับถูกกีดกันโอกาสอย่างไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการใช้อิทธิพลหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบหนึ่ง ได้ก่อให้เกิด ความไม่สบายใจ หรือที่แจ๊คใช้คำว่า รู้สึกเจ็บปวดแทน ความรู้สึกเจ็บปวดแทนผู้อื่นนี้คือการแสดงออกของความเห็นอกเห็นใจ (empathy) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของจิตสำนึกทางสังคม การที่แจ๊ครู้สึกเจ็บปวดเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้และผิดหวัง แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงทางอารมณ์กับผู้ถูกกระทำ และเป็นการรับรู้ถึงความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลอย่างลึกซึ้ง

1.4.2 การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชัน

การรับทราบข้อมูลการคอร์รัปชันของบุคคลอื่น เป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจและความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจต่อพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักจริยธรรมและความยุติธรรมในสังคม เมื่อเราทราบว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกระทำการคอร์รัปชัน เช่น การเรียกรับสินบน การใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือการยักยอกทรัพย์สินของส่วนรวม ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกว่าระบบหรือองค์กรกำลังถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้กับสังคมโดยรวม แต่ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน ความไม่พึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการรับทราบการคอร์รัปชันมักมีรากฐานมาจากความปรารถนาที่จะเห็นความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคม เพราะการคอร์รัปชันทำให้โอกาสและทรัพยากรถูกกระจายอย่างไม่เป็นธรรม ผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันได้รับผลประโยชน์โดยมิชอบธรรม ขณะที่คนส่วนใหญ่ต้องสูญเสียโอกาสและได้รับความเดือดร้อน การรับทราบข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคม เมื่อประชาชนตระหนักถึงผลเสียของการคอร์รัปชัน จะเกิดความต้องการร่วมมือกันเพื่อลดหรือขจัด

ปัญหาดังกล่าว การเปิดเผยข้อมูล การร้องเรียน หรือการสนับสนุนมาตรการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำผิด จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความโปร่งใส การรับทราบการคอร์รัปชันยังส่งผลต่อทัศนคติของคนในสังคม หากไม่มีการจัดการที่จริงจังและโปร่งใส อาจทำให้เกิดความรู้สึกสิ้นหวังหรือไม่เชื่อมั่นในระบบ แต่หากสังคมมีการตอบสนองที่เด็ดขาดและชัดเจน จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้คนกล้าร่วมมือกันต่อต้านการคอร์รัปชันมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชัน เป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันและปราบปรามปัญหานี้ เพราะเมื่อข้อมูลถูกเปิดเผยอย่างต่อเนื่อง โอกาสที่ผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษก็เพิ่มขึ้น และเป็นการสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้สังคม ประกอบด้วย การรับทราบข้อมูลการคอร์รัปชันที่มีหลักฐานเพียงพอ และการรับทราบข้อมูลการคอร์รัปชันที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ

1) การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่มีหลักฐานเพียงพอ

การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่มีหลักฐานเพียงพอ ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง เมื่อบุคคลหนึ่งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน พร้อมหลักฐานที่ชัดเจน เช่น เอกสารทางการเงิน ภาพถ่าย คลิปเสียง หรือพยานบุคคล ย่อมสร้างความหนักแน่นในความเชื่อว่าเหตุการณ์คอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นจริง ไม่ใช่เพียงข่าวลือหรือข้อกล่าวหาที่ไร้ที่มา การมีหลักฐานเพียงพอช่วยให้การร้องเรียนหรือการดำเนินคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสามารถนำเสนอข้อมูลที่ตรวจสอบได้และเป็นที่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรม ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของข้อมูลเหล่านี้สร้างแรงกดดันต่อองค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เมื่อสังคมรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่มีหลักฐานแน่ชัด เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด การเคลื่อนไหวของสื่อมวลชน องค์กรภาคประชาชน และประชาชนทั่วไป ช่วยผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างโปร่งใสและรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลที่มีหลักฐานเพียงพอยังช่วยป้องกันการกล่าวแกล้งหรือกล่าวหาโดยไร้เหตุผล เพราะทุกข้อกล่าวหาต้องมีหลักฐานรองรับ จึงเป็นการสร้างมาตรฐานในการเปิดโปงคอร์รัปชันอย่างเป็นธรรมและสมดุล การเปิดเผยข้อมูลพร้อมหลักฐานยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นกล้าออกมาเปิดโปงการคอร์รัปชันมากขึ้น เพราะเห็นว่ามีโอกาสได้รับความยุติธรรมและได้รับการคุ้มครองจากสังคมและกฎหมาย การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักเก็บรวบรวมและนำเสนอหลักฐานอย่างถูกต้อง เป็นหัวใจสำคัญของการต่อต้านคอร์รัปชันในระยะยาว ทั้งนี้ต้องมีระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสเพื่อสร้างความมั่นใจว่าการเปิดเผยข้อมูลไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเอง

"...ตอนที่ผมเห็นข่าวการคอร์รัปชันงบประมาณอาหารกลางวันในโรงเรียนที่มีการเปิดโปงออกมา พร้อมหลักฐานทั้งภาพถ่าย เอกสารการเบิกจ่าย และคำให้การของพยาน มันทำให้ผมรู้สึกโกรธมากที่มีคนกล้าเอาเงินที่ควรเป็นอาหารของเด็กๆ ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ... มันยิ่งทำให้ผมรู้สึกว่าเราต้องลุกขึ้นมาทำอะไรสักอย่าง ... ผมเชื่อว่าถ้าทุกคนได้เห็นหลักฐานชัดๆ แบบนี้ ต้องมีคนลุกขึ้นมาช่วยกันต่อต้านการคอร์รัปชันมากขึ้นแน่นอน..."
น๊อต

คำพูดของน๊อตเป็นตัวอย่างของการรับรู้ปัญหาคอร์รัปชันจากประสบการณ์จริง ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อพบเห็นการคอร์รัปชันในโรงเรียน ความรู้สึกนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการลุกขึ้นมาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นหนึ่งในกระบวนการที่เด็กและเยาวชนได้คอนเฟสชั่นความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ภาพยนตร์สั้น เรื่อง 2฿ เป็นสื่อที่เด็กและเยาวชนใช้ถ่ายทอดเรื่องราวต่อต้านคอร์รัปชันซึ่งเป็นตัวอย่างของการใช้สื่อสร้างสรรค์เพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน สื่อภาพยนตร์สั้นไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับคอร์รัปชัน หากแต่เป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้ามาสร้างความหมายใหม่ และต่อรองกับวาทกรรมเดิม ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว การที่เด็กและเยาวชนสามารถวิเคราะห์และสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันได้ แสดงให้เห็นว่าพวกเขามีความเข้าใจในปัญหาที่ลึกซึ้งกว่าการรับรู้เพียงผิวเผิน

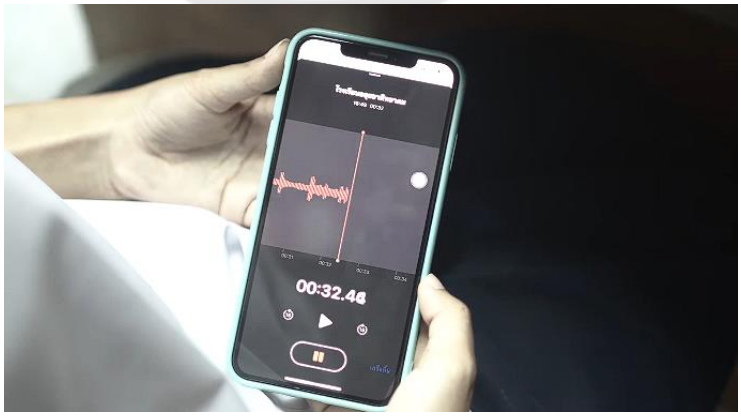

ภาพประกอบ 17 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง 2฿
ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=TmaxHlMU7vI

ผู้ให้ข้อมูลคนอื่นๆ ยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อว่า หลักฐานมีส่วนช่วยในการสร้างการรับรู้ร่วมกันในวงกว้าง และศักยภาพในการระดมพลังทางสังคม การที่บุคคลหนึ่งเชื่อว่าการเปิดเผยหลักฐานที่ชัดเจนกระตุ้นให้ผู้อื่นร่วมต่อต้านมากขึ้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักว่าหลักฐานทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถทะลุผ่านความไม่แยแสหรือความไม่เชื่อมั่นในประเด็นคอร์รัปชันที่อาจมีอยู่เดิมในสังคมได้ เมื่อความจริงที่มาพร้อมหลักฐานถูกเปิดเผยอย่างกว้างขวาง ย่อมสร้างแรงกระเพื่อมในจิตสำนึกของผู้คนจำนวนมาก ก่อให้เกิดกระแสความไม่พอใจและการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่มีหลักฐานเพียงพอมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการขับเคลื่อนการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยกระบวนการนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับทราบข้อเท็จจริง แต่เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความรู้สึกร่วม และแรงจูงใจในการลงมือทำ หลักฐานทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างข้อมูลนามธรรมกับความเป็นจริงที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้รับข้อมูลสามารถตีความสถานการณ์ ประเมินผลกระทบ และตอบสนองทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่มีส่วนร่วมในการต่อสู้กับการคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าเป็นการแจ้งเบาะแส การเรียกร้องให้ตรวจสอบ หรือการสนับสนุนองค์กรที่ทำงานด้านนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีหลักฐาน การรับรู้ของบุคคล และการขับเคลื่อนทางสังคมจึงเป็นวงจรที่เสริมพลังซึ่งกันและกัน การเปิดเผยข้อมูลพร้อมหลักฐานที่น่าเชื่อถือเพิ่มจำนวนผู้ที่รับรู้และเชื่อมั่น ซึ่งเพิ่มพลังในการต่อต้าน และนำไปสู่การเปิดโปงการคอร์รัปชันอื่นๆ พร้อมหลักฐานเพิ่มเติม เป็นการสร้างกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว

2) การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ

การรับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ เป็นสถานการณ์ที่สร้างความไม่สบายใจและความไม่พอใจในสังคมอย่างมาก เมื่อมีข่าวลือหรือข้อมูลเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของบุคคลหรือองค์กร แต่ไม่มีหลักฐานชัดเจนรองรับ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกว่ามีการเอารัดเอาเปรียบหรือความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้นในระบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความรู้สึกไม่พอใจและนำไปสู่ความต้องการต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ขาดความชัดเจนและหลักฐานเพียงพอ อาจนำไปสู่ความสับสนและความลังเลใจในการดำเนินการต่อเหตุการณ์ดังกล่าว เพราะหากดำเนินการโดยไม่มีหลักฐานแน่ชัด อาจทำให้เกิดการกล่นแกล้งหรือกล่าวหาโดยไร้เหตุผล อาจส่งผลเสียต่อชื่อเสียงของบุคคลหรือองค์กรที่ถูกกล่าวหา และทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ในอีกมุมหนึ่ง การรับรู้ข้อมูลคอร์รัปชันที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ ยังเป็นแรงผลักดันให้สังคมตื่นตัวและ

ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้น คนในสังคมเริ่มตั้งคำถามและหาวิธีการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบ ก่อนเชื่อหรือเผยแพร่ข่าวสาต่อไปการต่อต้านคอร์รัปชันจึงต้องอาศัยกระบวนการที่รอบคอบและเป็นธรรม โดยการตรวจสอบและรวบรวมหลักฐานให้ครบถ้วนก่อนดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันการเกิดความเสียหายต่อผู้บริสุทธิ์ ในขณะเดียวกัน การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ก็เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้สามารถตรวจสอบและติดตามข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง แม้ไม่มีหลักฐานเพียงพอในเบื้องต้น แต่การรับรู้ข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการเฝ้าระวังและสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันในสังคม หากทุกคนร่วมมือกันตรวจสอบข้อเท็จจริงและสนับสนุนมาตรการป้องกันคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ช่วยลดโอกาสในการเกิดการเอารัดเอาเปรียบและสร้างความโปร่งใสในระยะยาว สอดคล้องกับคำบอกเล่าของอายว่า

> *"...บางคนบอกว่าได้ยินการพูดคุยแปลกๆ แต่ไม่มีหลักฐานอะไรที่ชัดเจนเลย ทำให้ผมรู้สึกอึดอัดและไม่รู้เริ่มต่อต้านยังไงดี เพราะถ้าเราไปกล่าวหาใครโดยไม่มีหลักฐาน มันก็อาจทำให้เราเดือดร้อนได้ สุดท้ายเลยได้แต่เก็บความสงสัยไว้และหวังว่าสักวันความจริงถูกเปิดเผย..."* **อาย**

ความอึดอัดและความไม่มั่นใจในการต่อต้านคอร์รัปชันเมื่อขาดหลักฐานที่ชัดเจน ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Guilt ตราบาป เชื่อมโยงกับความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล โดยนำเสนอประเด็นความขัดแย้งระหว่างความถูกต้องกับความกตัญญู หรือสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเปิดโปงการคอร์รัปชันเนื่องจากขาดหลักฐาน ภาพยนตร์เรื่องนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และกระตุ้นให้ผู้ชมตระหนักถึงความสำคัญของการมีหลักฐานที่ชัดเจนในการต่อสู้กับการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ภาพยนตร์อาจนำเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา เช่น การสนับสนุนให้ประชาชนแจ้งเบาะแสหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการทุจริตและการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันในสังคม

ภาพประกอบ 18 ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เรื่อง Guilt ตราบาป
ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=wB8vq6vdXAA

อายเป็นตัวอย่างการสะท้อนภาพของสภาวะความอึดอัดในระดับบุคคลได้อย่างชัดเจน เพราะแสดงถึงความรู้สึกไร้อำนาจ ที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ตนเองรับรู้ถึงความผิดปกติ แต่ขาดเครื่องมือหรือช่องทางที่มีประสิทธิผลและปลอดภัยในการจัดการกับข้อมูลนั้น กา เก็บความสงสัยไว้ ไม่ใช่เพียงการเลือกที่ไม่กระทำ แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึง การปราบปรามความรู้สึก และการชะงักงันทางพฤติกรรม ซึ่งมีสาเหตุมาจาก ความกลัวต่อผลกระทบเชิงลบ ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง หากตัดสินใจดำเนินการโดยไม่มีหลักฐานที่หนักแน่นเพียงพอ การที่อาย หวังว่าสักวันความจริงถูกเปิดเผย ยังชี้ให้เห็นถึง การพึ่งพากลไก หรือโชคชะตา แทนที่รู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมหรือมีอำนาจในการนำความจริงมาสู่สาธารณะ

ส่วนที่ 2 การศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน

รัฐสมัยใหม่เป็นสังคมคอนเฟสผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์และอินเตอร์เน็ต อันเป็นการเปิดเผยให้เห็น สร้างสำนึกร่วมของคนให้กระทำกันอย่างแพร่หลาย แสดงออกให้เห็นว่าเป็นสิ่งดี ทำสิ่งดี มนุษย์ใน สังคมสมัยใหม่จึงเป็นมนุษย์ที่ถูกทำให้พิจารณาตนเอง ปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้เป็นคนที่ดีขึ้นผ่าน การกระทำอันดีอยู่ตลอดเวลา ผูกพันอยู่กับค่านิยมอุดมการณ์ของสังคมนั้นๆ เพื่อให้คนในสังคมนั้นๆ มีเป้าหมายต่อคุณสมบัติของคนที่ต้องการเมื่อเป็นเช่นนี้สังคมจึงต้องสร้างบุคคล

ให้เกิดแบบคอนเฟสทางความรู้ต่อต้านคอร์รัปชัน อันเป็นการสร้างคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนต์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักในการต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตามตัวตนความเป็นผู้ต่อต้านคอร์รัปชัน หาใช่เกิดขึ้นได้โดยง่าย ตามที่กฎหมายบังคับให้ เด็กและเยาวชนทุกคนต้องเป็นพลเมืองแบบใดๆได้ แต่ที่สำคัญคือการศึกษาทำให้ผู้เป็นเด็กและเยาวชนอยู่ภายใน ระบบบริหารจัดการทางการศึกษาที่สร้างให้คนเกิดความเปลี่ยนแปลง สถาบันโรงเรียนในฐานที่เป็นสถาบันทางสังคมสมัยใหม่ที่ทำให้เด็กและเยาวชนทุกคนต้องเกิดประสบการณ์จากชีวิตในโรงเรียน จึงเป็นหน่วยที่มีความสำคัญมาก ในการที่สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นต่อความคิดและการกระทำของคน

การศึกษาที่สร้างให้เกิดการต่อต้านคอร์รัปชันคิดขึ้นได้ จากประสบการณ์ชีวิตการเรียนในสถาบันการศึกษาได้เรียนรู้ ปฏิบัติตามและได้คิดเกี่ยวกับสิ่งนั้น จนตนสามารถคิดและเลือกกระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เป็นระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีระบบความสัมพันธ์ทางอำนาจภายใต้ระบอบของอำนาจหนึ่งที่กำหนดให้เด็กและเยาวชนทำสิ่งใดได้ไม่สามารถทำสิ่งใดได้ ผ่านกระบวนการคิดว่าสิ่ง ใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ภายในพื้นที่ที่มีอำนาจทำงานทั้งอำนาจวินัยและอำนาจชีวะ อำนาจวินัยที่ทำ หน้าที่ตรึงต่อร่างกายดังข้างต้น เป็นอำนาจที่ควบคุมบงการร่างกายกำหนดให้เด็กและเยาวชนต้องทำตาม อย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ และการทำงานของชีวอำนาจ ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างตนเองอย่างรู้คิดว่าควรกระทำสิ่งใดและไม่ควรกระทำสิ่งใดอย่างที่ตนตระหนักต่อตนเองว่าตนเลือกสิ่งนั้นเพราะเกิดผลดีต่อตนเองและคนอื่นอย่างไร

การสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เป็นการสร้างตัวตนผ่านปฏิบัติการคอนเฟสชั่นทางการศึกษาที่เชื่อว่า การคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ดี การไม่คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ดี การจัดกิจกรรมประกวดผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน กระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งเป็นปฏิบัติการของ อำนาจที่มีเทคโนโลยีของอำนาจในการตรึงให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบความรู้ของรัฐ ตามกรอบความรู้ที่กำหนดไว้อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ เมื่อสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน จัดทำขึ้นบนฐานความเชื่อว่าการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ดี ทุกคนต้องปฏิบัติกระบวนการเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องทำให้ปรากฏในสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันตามปฏิบัติการของอำนาจคอนเฟสชั่น ทำให้การเปลี่ยนแปลงตัวตนของเด็กและเยาวชนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการ เป็นผู้ไม่รู้ ทำไม่ได้ มาเป็นผู้ที่รู้และปฏิบัติได้ ทั้งจากชีวิตที่โรงเรียนและจากการกระทำที่บ้าน ทำให้ ตัวตนเกิดการสะท้อนคิดต่อชุดความรู้ต่างๆ และประสบการณ์ที่มี จนนำไปสู่การเลือกกระทำอย่างที่ตนคิด

การคอร์รัปชันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังจิตสำนึกและทัศนคติที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน หนึ่งในแนวทางที่ได้รับความสนใจในปัจจุบัน คือการใช้กระบวนการคอนเฟสชั่น (Confession) หรือการเปิดเผยความจริงและประสบการณ์เกี่ยวกับการพบเห็นหรือประสบกับการคอร์รัปชัน ผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นการศึกษากระบวนการคอนเฟสชั่นในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีโอกาสผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ว่ากระบวนการดังกล่าวช่วยส่งเสริมทักษะ ความคิดและทัศนคติต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างไร รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้ผลิตและผู้ชมสื่อ การศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน มีดังนี้

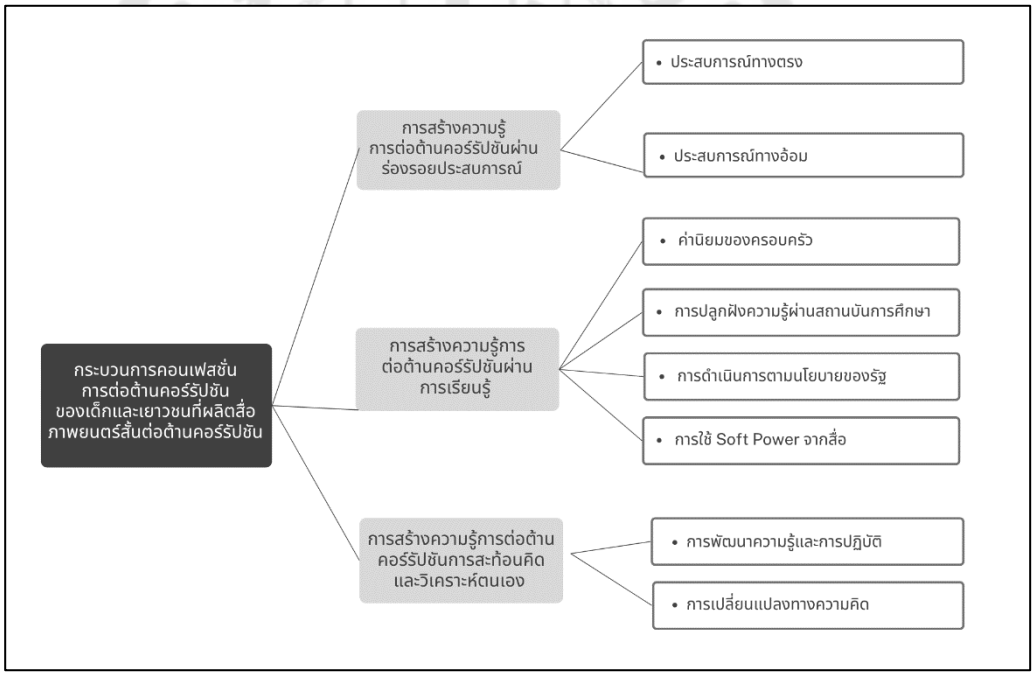

ภาพประกอบ 19 กระบวนการคอนเฟสชั่น

กระบวนการสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน

ความจริงของการเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการต่อต้านคอร์รัปชันได้สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้เรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ โดยภาพยนตร์สั้นได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกต่อต้านการคอร์รัปชันให้แก่เด็กและเยาวชน ผ่านการนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนความเป็นจริงในสังคม และผลิตซ้ำความรู้ความจริงผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เด็กและเยาวชนกลายเป็นร่างกายที่สยบยอมหรือเชื่อต่ออำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ทั้งเป็นร่ายกายภายใต้ความสัมพันธ์ของอำนาจและความรู้ของการต่อต้านคอร์รัปชัน ภายใต้การทำงานร่วมกันระหว่างอำนาจทางวินัยของสถาบันที่อาศัยความรู้ทางด้านอาชญาวิทยา ของการคอร์รัปชัน เป็นสาขาที่เป็นสหวิทยากรของความรู้หรือประยุกต์มาจากหลากหลายวิชา เช่น เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมวิทยา ศาสนวิทยา มานุษยวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น ทั้งควบคุมร่างกายในเชิงกายภาพ ด้วยการกำกับวิถีชีวิตประจำวัน ผ่านการจัดการพื้นที่ เวลา ควบคุมความคิด ความรู้สึก และจิตใจ โดยมีเทคโนโลยีแห่งอำนาจ ทำให้ร่างกายสัมพันธ์ไปตามความเป็นจริงที่กำหนด อีกทั้งยังพร้อมบอกเล่าความจริง ผลิตซ้ำ และดำรงรักษาความจริงให้มีอยู่แบบยั่งยืน เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชันจึงยากที่ปฏิเสธการตกเป็นเป้าหมายหรือวัตถุของอำนาจที่ทับซ้อน ซึ่งพร้อมสร้างตนเองให้เป็นร่างกายอันไปตามเจตจำนงของอำนาจและความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตาม เพื่อตอบคำถามการศึกษานั้นจำเป็นต้องมุ่งความสนใจไปที่การวิเคราะห์ให้เห็นกระบวนการคอนเฟสชั่นในการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อให้มองเห็นการทำงานของอำนาจที่ทับซ้อน ซึ่งมุ่งจัดกระทำกับร่างกายของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน

1. การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านร่องรอยประสบการณ์

ประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยการนำเสนอผ่านมุมมองและความคิดของพวกเขาที่มีต่อปัญหาคอร์รัปชันในสังคม การเล่าเรื่องในภาพยนตร์สั้นเหล่านี้สามารถสะท้อนถึงความเข้าใจ ความรู้สึก และการตระหนักถึงผลกระทบของคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของพวกเขาได้อย่างตรงไปตรงมา กระบวนการสร้างความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนสามารถเริ่มต้นจากการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้สำรวจประสบการณ์ส่วนตัวหรือประสบการณ์ที่ได้เห็นในสังคม จากนั้นจึงนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น การใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเรื่องราวช่วยให้เนื้อหามีความน่าสนใจและเข้าถึงง่าย

วิธีการเล่าเรื่องที่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยความจริงผ่านมุมมองของตัวละครในเรื่อง ความซื่อตรงและความจริงใจในการเล่าประสบการณ์ส่วนตัวสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความตระหนักและตั้งคำถามเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในกระบวนการต่อต้านคอร์รัปชัน

ประสบการณ์ทางตรงของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ใช้ประสบการณ์ของตนที่พบเจอโดยตรงที่มีผลสำคัญต่อการสร้างความรู้และความตระหนักในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันในกลุ่มนี้อย่างมาก การที่เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีบทบาทโดยตรงในกระบวนการผลิตสื่อ เมื่อเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเล่าเรื่องหรือสร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชันในการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน พวกเขาไม่เพียงแต่ได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาในระดับแนวคิด แต่ยังสามารถเชื่อมโยงปัญหาเหล่านั้นกับชีวิตประจำวันของตนเองได้ การผลิตสื่อจึงกลายเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกทางสังคมและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการถ่ายถอดประสบการณ์ของตนที่ประสบพบเจอมา จากการกระทำความผิดในการคอร์รัปชันในพื้นที่สถานศึกษา หรือนอกสถานศึกษา ไม่ว่ากระทำผิดด้วยตนเอง หรือการกระทำผิดโดยบุคคลอื่นๆ เป็นการเปิดเผยให้เห็นความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันต่อประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันประสบการณ์ทางตรงของเด็กและเยาวชนถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการผลิตสร้างความรู้และทัศนคติในการต่อต้านคอร์รัปชัน การที่เด็กและเยาวชนได้สัมผัสหรือเผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชันในชีวิตจริง สามารถช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว ไม่ว่าเป็นการสูญเสียทรัพยากร ความไม่เป็นธรรมในสังคม หรือการขาดโอกาสที่เท่าเทียมกันในชีวิต เมื่อพูดถึงประสบการณ์ทางตรง อาจหมายถึงการที่เด็กและเยาวชนได้เห็นหรือรับรู้การคอร์รัปชันในครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชน เช่น การใช้เส้นสายเพื่อให้ได้สิทธิพิเศษ การรับสินบน หรือการละเมิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจในปัญหาคอร์รัปชันได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะหากพวกเขาได้รับการชี้แนะและสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในการวิเคราะห์และเรียนรู้จากเหตุการณ์เหล่านั้น เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของต้น ว่า

"...ผมเคยเห็นการคอร์รัปชันในโรงเรียนครับ มันเป็นเรื่องของงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา ผมสังเกตเห็นว่าราคาที่เขียนไว้ในเอกสารสูงกว่าราคาในท้องตลาดมาก แถมอุปกรณ์ที่ได้มาก็เป็นของคุณภาพต่ำ ตอนนั้นผมรู้สึกไม่สบายใจมาก เลยปรึกษากับเพื่อนๆ และครูที่ไว้ใจได้ เราเริ่มรวบรวมหลักฐานและข้อมูล แล้วทำเป็นคลิปวิดีโอสั้นๆ ที่นำมาประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันด้วยครับ นำเสนอปัญหานี้โดยไม่ได้พาดพิงถึงใครโดยตรง แต่เน้นให้เห็นว่าการคอร์รัปชันแบบนี้ส่งผลกระทบต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ให้เค้าทราบว่ามันมีผลเสียหายแก่ส่วนรวมอย่างมาก..." **ต้น**

เมื่อเด็กและเยาวชนได้นำประสบการณ์ตรงมาสร้างสรรค์เป็นสื่อ พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงผู้รับวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันจากผู้ใหญ่ แต่กลายเป็นผู้สร้างวาทกรรมและความรู้ใหม่ที่มีความหมายต่อชีวิตของพวกเขาเอง การผลิตสื่อจึงเป็นเครื่องมือในการต่อรองกับอำนาจและโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม ทำให้พวกเขามีพื้นที่ในการแสดงออกและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม กรณีของต้นยังสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ (experiential learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน เมื่อเด็กและเยาวชนได้สัมผัสกับปัญหาจริง ได้คิดวิเคราะห์ ได้ลงมือแก้ไข และได้สะท้อนความคิด พวกเขาเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีแรงจูงใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหามากกว่าการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมที่เน้นการรับความรู้จากผู้ใหญ่เพียงฝ่ายเดียว

ประสบการณ์ทางอ้อมของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

ประสบการณ์ทางอ้อมของเด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความรู้และความเข้าใจในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อมนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายแหล่ง เช่น การรับรู้ผ่านสื่อ การสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่หรือบุคคลต้นแบบในสังคม รวมถึงการเรียนรู้จากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนที่ได้รับประสบการณ์ทางอ้อมจากการเห็นผลกระทบของคอร์รัปชัน เช่น ความไม่ยุติธรรม ความเสียหายต่อสังคม หรือความล้มเหลวของระบบต่าง ๆ อาจทำให้พวกเขาเกิดความตระหนักถึงผลเสียของการกระทำดังกล่าว และมีแรงจูงใจที่เรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านคอร์รัปชัน นอกจากนี้การที่พวกเขาได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับคอร์รัปชันผ่านสื่อหรือโครงการรณรงค์ต่าง ๆ ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การที่เด็กและเยาวชนได้เห็นพฤติกรรมที่ซื่อตรงและโปร่งใสจากบุคคลต้นแบบ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ หรือผู้นำชุมชน ส่งเสริม

ให้พวกเขาเห็นคุณค่าและความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกลายเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของพวกเขาในอนาคต นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร หรือโครงการที่เน้นการแก้ไขปัญหาสังคม ก็สามารถช่วยสร้างพื้นฐานความคิดเชิงบวกในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันได้

> *"...เรื่องราวเหล่านี้มันทำให้หนูรู้สึกว่าการคอร์รัปชันมันไม่ได้ไกลตัวเลย แม้เราไม่ได้เจอด้วยตัวเองโดยตรง แต่มันส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างเราจริงๆ .... มีอยู่ครั้งนึงที่หนูได้ยินเพื่อนในห้องคุยกันเรื่องที่ผู้ปกครองต้องจ่ายเงินพิเศษเพื่อให้ลูกได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ตอนนั้นหนูเริ่มเข้าใจว่าทำไมบางคนถึงได้มีโอกาสดีๆ ทั้งที่คะแนนสอบไม่ได้สูงกว่าคนอื่น มันทำให้หนูรู้สึกว่าระบบการศึกษาที่ควรยุติธรรมกับทุกคน กลับกลายเป็นเรื่องของเงินและเส้นสาย..."* **แก้ว**

ประสบการณ์ทางอ้อมเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมความเข้าใจของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาคอร์รัปชัน กรณีของ แก้ว สะท้อนให้เห็นว่าแม้เด็กและเยาวชนไม่ได้เผชิญกับการคอร์รัปชันโดยตรง แต่การได้ยินเรื่องราวจากคนรอบข้างช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงปัญหาเข้ากับความคิดเรื่องความยุติธรรมและความเท่าเทียมในสังคม การที่แก้วสามารถตั้งคำถามกับระบบที่เอื้อประโยชน์ให้คนที่มี เงินและเส้นสาย แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับข้อมูลเท่านั้น แต่สามารถวิเคราะห์และตีความปรากฏการณ์ทางสังคมที่พบเห็นได้ด้วยตนเอง ประสบการณ์ทางอ้อมจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) ต่อประเด็นคอร์รัปชัน

นอกจากนี้ ประสบการณ์ทางอ้อมยังช่วยทำให้ปัญหาคอร์รัปชันที่ดูเหมือนเป็นเรื่องไกลตัวหรือเป็นนามธรรม กลายเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นรูปธรรมมากขึ้น การที่เด็กและเยาวชนเห็นผลกระทบของการคอร์รัปชันที่มีต่อเพื่อนหรือคนรอบข้าง ทำให้เกิดความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำเหล่านี้กับปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม ประสบการณ์ทางอ้อมเหล่านี้ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและความรู้สึกมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าใจว่าปัญหาคอร์รัปชันไม่ได้ไกลตัว แต่ส่งผลกระทบต่อตนเองและคนรอบข้างอย่างไร พวกเขามีแนวโน้มที่เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้นที่สำคัญ การสร้างพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางอ้อมเหล่านี้ เช่น การแบ่งปันเรื่องราวที่ได้ยินมา หรือสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันและ

การสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้ตีความและให้ความหมายต่อปรากฏการณ์ทางสังคมด้วยภาษาและมุมมองของพวกเขาเอง

2.การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการเรียนรู้

การสร้างความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่วัยเยาว์ การเรียนรู้ในเรื่องนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อสังคม แต่ยังช่วยเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจและพฤติกรรมที่ถูกต้องในอนาคตอีกด้วย การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น การอธิบายความหมายของคอร์รัปชันในรูปแบบที่เข้าใจง่าย พร้อมทั้งยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น การลอกข้อสอบ การโกงเกม หรือการใช้วิธีการที่ไม่ซื่อสัตย์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กและเยาวชนเห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บทบาทของครอบครัวก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างบรรยากาศในครอบครัวที่ส่งเสริมคุณธรรม เช่น การพูดคุยเปิดใจเกี่ยวกับความสำคัญของความซื่อสัตย์ และการให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องในระดับชุมชน โรงเรียนสามารถร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ เช่น การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย หรือการจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชันในพื้นที่ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงบทบาทของตนเองในสังคม และเห็นคุณค่าของการเป็นพลเมืองที่ดี

ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตของครอบครัว

การสร้างความรู้และจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการเรียนรู้โดยครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกและสำคัญที่สุดที่เด็กและเยาวชนได้รับการบ่มเพาะค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตและจริยธรรมพลเมือง การหล่อหลอมความคิดผ่านครอบครัวช่วยวางรากฐานอันแข็งแกร่งให้เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมในการแยกแยะระหว่างความซื่อตรงกับการฉ้อฉล และตระหนักถึงพิษภัยของการคอร์รัปชันที่บ่อนทำลายโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจของประเทศชาติ การปลูกฝังค่านิยมสุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ผ่านกระบวนการสื่อสารเชิงบวกและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ผู้ปกครองที่ยึดมั่นในหลักความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในชีวิตส่วนตัวถ่ายทอดชุดความคิดนี้สู่บุตรหลานโดยอัตโนมัติ ไม่ว่าเป็นการไม่แสวงหาอภิสิทธิ์ผ่านช่องทางที่ไม่ชอบธรรม การปฏิเสธการติดสินบน การไม่อาศัยเส้น

สายในการทำธุรกรรมต่างๆ การไม่หลีกเลี่ยงภาษี หรือการเคารพกติกาสังคมโดยไม่แสวงหาช่องว่างเพื่อเอาเปรียบผู้อื่น พฤติกรรมเหล่านี้สร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตที่เด็กและเยาวชนซึมซับและนำไปปฏิบัติต่อในอนาคต การที่ผู้ปกครองกล้าเผชิญหน้ากับความจริงและเปิดเผยถึงข้อผิดพลาดหรือการล่วงละเมิดหลักธรรมาภิบาลในอดีต พร้อมอธิบายผลกระทบที่ตามมาอย่างตรงไปตรงมา เป็นการแสดงบทเรียนแห่งความซื่อสัตย์อย่างมีพลัง การยอมรับว่าแม้แต่การคอร์รัปชันเล็กน้อย เช่น การใช้อิทธิพลส่วนตัว การลัดคิวโดยไม่เคารพสิทธิผู้อื่น หรือการมอบของกำนัลเพื่อแลกกับบริการพิเศษ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมคอร์รัปชันที่ต้องตัดวงจร ช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงความสำคัญของการยืนหยัดบนหลักความถูกต้องแม้ในสถานการณ์ที่ท้าทาย เด็กและเยาวชนรับเอาค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชันเข้าสู่อัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างลึกซึ้งเพราะความไว้วางใจและความผูกพันทางอารมณ์ที่มีต่อครอบครัว บรรยากาศแห่งการสนทนาที่เปิดกว้าง เคารพความคิดเห็น และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ช่วยให้เด็กและเยาวชนพัฒนาจิตสำนึกพลเมืองที่รู้จักตั้งคำถามต่อการใช้อำนาจมิชอบและกล้าที่ปฏิเสธวัฒนธรรมคอร์รัปชัน ครอบครัวจึงเป็นแหล่งบ่มเพาะนักต่อต้านคอร์รัปชันรุ่นใหม่ที่มีพลังเปลี่ยนแปลงสังคม คำพูดของมอสสะท้อนอย่างชัดเจนถึงพลังของการปลูกฝังค่านิยมสุจริตในครอบครัวว่า

> *"...ผมโตมากับการเห็นท่านทำงานด้วยความซื่อสัตย์ แม้บางครั้งมีโอกาสได้เงินก้อนใหญ่ แต่ท่านก็ไม่เคยทำ ท่านสอนผมว่าเงินที่ได้มาอย่างไม่สุจริตมันไม่ยั่งยืน และไม่มีความสุขที่แท้จริง ประสบการณ์จากครอบครัวนี่แหละครับที่ทำให้ผมอยากทำสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน... ผมโชคดีที่มีครอบครัวที่เป็นแบบอย่างที่ดี และผมก็อยากเป็นส่วนหนึ่งในการส่งต่อค่านิยมที่ดีนี้ให้กับสังคมต่อไปครับ"* **มอส**

การปฏิวัติวัฒนธรรมคอร์รัปชันไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการบังคับใช้กฎหมายหรือนโยบายระดับชาติเพียงอย่างเดียว แต่เริ่มได้จากปฏิบัติการเล็กๆ ในระดับครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่สร้างภูมิต้านทานทางจริยธรรม แบบอย่างความซื่อสัตย์ที่เด็กและเยาวชนได้เห็นจากบุคคลใกล้ชิด โดยเฉพาะการที่ผู้ปกครองเลือกปฏิเสธผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาความซื่อสัตย์สุจริต มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมจิตวิญญาณแห่งความโปร่งใสในตัวเด็กและเยาวชนอย่างลึกซึ้ง การถ่ายทอดประสบการณ์ความซื่อสัตย์ในครอบครัวไม่ใช่เพียงการสั่งสอนหลักคุณธรรมในเชิงนามธรรม แต่เป็นการสร้างชุดความรู้เชิงประจักษ์ที่เด็กและเยาวชนสามารถเห็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้ในชีวิตจริง ทั้งในแง่ของความสุขที่ยั่งยืน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ไม่ถูกซื้อขาย และคุณค่าของชีวิตที่ไม่ถูก

ประเมินด้วยวัตถุ ความรู้เชิงประสบการณ์นี้มีพลังมากกว่าการอบรมในห้องเรียนหรือการรณรงค์ทั่วไป เพราะมีรากฐานจากความผูกพันทางอารมณ์และการเห็นผลในชีวิตประจำวันที่สำคัญยิ่งไปกว่าน กระบวนการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชันในครอบครัวสร้าง นักขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ที่มีพลังในการขยายวงอิทธิพลของวัฒนธรรมสุจริตไปยังสังคมวงกว้าง เด็กและเยาวชนเช่นมอสไม่เพียงแต่ซึมซับค่านิยมสุจริตไว้กับตัวเอง แต่ยังมี แรงบันดาลใจที่ส่งต่อค่านิยมที่ดีนี้ให้กับสังคม ผ่านการสร้างสรรค์สื่อและกิจกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน พวกเขาจึงเป็นเสมือนเมล็ดพันธุ์แห่งความซื่อสัตย์ที่งอกงามและแพร่กระจายไปทั่วทั้งระบบนิเวศทางสังคม

การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านคอร์รัปชันผ่านครอบครัวจึงเป็นยุทธศาสตร์การปฏิวัติทางวัฒนธรรมที่มีพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เพราะเป็นการปลูกฝังภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมที่ฝังรากลึกในจิตวิญญาณของพลเมืองตั้งแต่วัยเยาว์ ค่านิยมเหล่านี้ติดตัวไปจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่และถูกถ่ายทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง การลงทุนในการเสริมสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งด้วยค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส ยุติธรรม และปลอดคอร์รัปชันในระยะยาว อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศชาติที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างแท้จริง

การปลูกฝังความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสถานบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาถือเป็นพื้นที่สำคัญในการหล่อหลอมและปลูกฝังจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชันให้กับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในยุคที่ปัญหาการคอร์รัปชันคอร์รัปชันยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การเรียนรู้ในพื้นที่การศึกษาไม่เพียงแต่สร้างความรู้ความเข้าใจเชิงทฤษฎี แต่ยังเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงพลังของตนเองในฐานะพลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคม ดังเห็นได้จากประสบการณ์ของเมฆ นักเรียนที่ได้รับการปลูกฝังแนวคิดต่อต้านคอร์รัปชันผ่านกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน เริ่มต้นจากการที่ครูประจำชั้นได้ถ่ายทอดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลกระทบของคอร์รัปชันต่อสังคม ซึ่งเป็นการวางรากฐานความเข้าใจที่สำคัญ การเรียนรู้ในห้องเรียนนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงมิติของเนื้อหา แต่ยังสร้างความตระหนักรู้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาคอร์รัปชันกับชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน ทำให้ประเด็นที่ดูเหมือนเป็นเรื่องไกลตัวกลายเป็นเรื่องที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้

กระบวนการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษายังได้ขยายขอบเขตออกไปนอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ เช่น ชมรมต่อต้านคอร์รัปชันที่เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมเหล่านี้เป็นการเรียนรู้แบบลงมือทำที่มีพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมมากกว่าการเรียนการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

เพราะเด็กและเยาวชนได้ทดลองบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และได้เห็นผลของการกระทำที่เป็นรูปธรรม สิ่งที่น่าสนใจคือ กระบวนการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาไม่เพียงถ่ายทอดความรู้และทักษะ แต่ยังช่วยเปลี่ยนแปลงมุมมองของเด็กและเยาวชนต่อตนเอง และบทบาทของตนในสังคม ดังที่เมฆกล่าวว่า

> *."..ตอนแรกผมรู้จักเรื่องคอร์รัปชันจากครูประจำห้องครับ คุณครูสอนให้เราเข้าใจว่ามันเป็นปัญหาที่ทำร้ายสังคมยังไง แล้วโรงเรียนก็มีชมรมต่อต้านคอร์รัปชันที่ให้พวกเราได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ...ที่สำคัญคือโรงเรียนสอนให้เราเห็นว่าเราไม่จำเป็นต้องรอให้เป็นผู้ใหญ่ถึงช่วยแก้ปัญหานี้ได้ พวกเราในฐานะเด็กและเยาวชนก็มีพลังที่เปลี่ยนแปลงสังคมได้.... ทำให้เข้าใจว่าการต่อต้านคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็นสิ่งที่พวกเราทุกคนต้องช่วยกัน..."*
>
> **เมฆ**

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างของเมฆจะพบได้ว่า การเปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนเองนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างพลังอำนาจภายในให้กับเด็กและเยาวชน ทำให้พวกเขาไม่รู้สึกว่าตนเองเป็นเพียงผู้รับความรู้หรือผู้รอคอยการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นผู้กระทำการที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรม ครูในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้และค่านิยมมีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้ ความน่าเชื่อถือและความเป็นแบบอย่างของครูเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับแนวคิดและค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชัน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของครูในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็นการลงทุนที่มีความคุ้มค่าในระยะยาว

นอกจากนี้ หลักสูตรที่บูรณาการแนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชันเข้ากับรายวิชาต่างๆ อย่างเป็นระบบ ช่วยสร้างการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและลึกซึ้ง โดยไม่แยกประเด็นนี้ออกเป็นเรื่องเฉพาะหรือเป็นเพียงกิจกรรมพิเศษ แต่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา ทำให้แนวคิดต่อต้านคอร์รัปชันกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของผู้เรียน การสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษากับภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว ชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคม ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมพลังและขยายผลของการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา เมื่อเด็กและเยาวชนเห็นว่าแนวคิดและค่านิยมที่ได้รับการปลูกฝังในโรงเรียนสัมพันธ์กับสิ่งที่พบเห็นในครอบครัวและชุมชน พวกเขาซึมซับแนวคิดเหล่านั้นได้อย่าง

มั่นคงและยั่งยืน และพร้อมที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและปราศจากคอร์รัปชันในอนาคต

การดำเนินการตามนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันของรัฐ

รัฐมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความรู้และจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชันให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยอำนาจในการกำหนดนโยบายการศึกษาและการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ รัฐสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงเด็กและเยาวชนในวงกว้าง การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ช่วยปลูกฝังค่านิยมสุจริตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ความท้าทายอยู่ที่การออกแบบเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย สัมพันธ์กับบริบทสังคม และสามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน รัฐยังมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น การอบรม สัมมนา หรือเวิร์กช็อปเชิงปฏิบัติการ ที่เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กิจกรรมเหล่านี้มักสร้างผลกระทบทางความรู้และทัศนคติที่ลึกซึ้งกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ ดังที่สะท้อนในคำบอกเล่าของเด็กและเยาวชนที่ชื่อมดที่ว่า

> *"... จากการเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล ผมได้เรียนรู้ว่าการต่อต้านคอร์รัปชันต้องเริ่มจากตัวเราเอง ด้วยการไม่เพิกเฉยต่อการคอร์รัปชันแม้เพียงเล็กน้อย และต้องกล้าที่พูดออกมาเมื่อพบเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ตอนนี้เข้าใจแล้วว่าทำไมรัฐบาลถึงให้ความสำคัญกับการปลูกฝังจิตสำนึกในเด็กและเยาวชน เพราะเราคือกำลังสำคัญที่เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ถ้าเราเริ่มต่อต้านการคอร์รัปชันตั้งแต่ตอนนี้ ต่อไปเราก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมที่โปร่งใสค่ะ..."* **มด**

ถ้อยคำจากสัมภาษณ์ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันสะท้อนแนวคิด Foucault การดำเนินนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้หรือค่านิยมจากภาครัฐสู่เด็กและเยาวชนเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนของการประกอบสร้างและผลิตซ้ำวาทกรรมเกี่ยวกับคอร์รัปชัน วาทกรรมนี้ไม่ได้เป็นกลาง แต่เป็นการผลิตสร้างความรู้ ความจริง และความหมายเกี่ยวกับคอร์รัปชัน ซึ่งมีผลต่อการกำหนดอัตลักษณ์และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็น อำนาจ/

ความรู้ ที่ทำงานผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น หลักสูตรการศึกษา สื่อรณรงค์ และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม กลไกเหล่านี้ไม่ได้เพียงแค่ให้ข้อมูล แต่ยังสร้างระเบียบวินัย ที่ควบคุมและกำกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้สัมพันธ์กับเป้าหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับวาทกรรมอย่างเฉยเมย แต่เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการ ต่อต้าน และสร้างสรรค์ เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้และค่านิยมที่ได้รับจากนโยบายมา ไตร่ตรอง วิพากษ์วิจารณ์ และปรับใช้ให้สัมพันธ์กับประสบการณ์และบริบทของตนเอง ดังนั้น การดำเนินนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันที่ประสบความสำเร็จจึงต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับคอร์รัปชันอย่างแข็งขัน เด็กและเยาวชนควรมีสิทธิในการตั้งคำถาม ท้าทาย และเสนอทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การสร้างพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ จะช่วยให้เด็กและเยาวชนพัฒนา แนวทางการต่อรองกับอำนาจของตนเองในการเปลี่ยนแปลงสังคม และสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตที่ยั่งยืน

การใช้ Soft Power จากสื่อ

การปลูกฝังความรู้ต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมปัจจุบันได้ก้าวข้ามรูปแบบการให้ความรู้แบบตรงไปตรงมา มาสู่กระบวนการใช้ soft power ผ่านสื่อที่หลากหลาย ซึ่งมีอิทธิพลในการหล่อหลอมความคิดและทัศนคติของเด็กและเยาวชนอย่างแนบเนียน กลไกสำคัญของการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อนั้นไม่ได้อยู่ที่การนำเสนอข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่การสร้างประสบการณ์ร่วมผ่านการเล่าเรื่องที่สามารถทำให้ผู้รับสารเกิดการเชื่อมโยงทางอารมณ์กับเนื้อหาสัมพันธ์กับคำบอกเล่าของปลา

> *"... หนูเริ่มสนใจเรื่องคอร์รัปชันตอนดูซีรีส์เกาหลีค่ะ มันทำให้เห็นว่าการโกงกินไม่ใช่แค่เรื่องของนักการเมืองหรือคนใหญ่คนโตเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกคนเลย ซีรีส์มันทำให้เราเห็นว่าเราไม่น่ามีผลกระทบอะไร ไม่ใช่เรื่องของเรา สุดท้ายเราก็ได้รับผลกระทบจากการคอร์รัปชันอยู่ดีค่ะ..."* **ปลา**

ตัวอย่างข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า บางครั้งเด็กและเยาวชนเริ่มเข้าใจและสนใจประเด็นคอร์รัปชันผ่านการรับชมซีรีส์ เทศ วัฒนธรรมบันเทิงอย่างซีรีส์ ภาพยนตร์ หรือคอนเทนต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ จึงเป็นสื่อที่มีพลังในการจุดประกายการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนมุมมองได้อย่างลึกซึ้ง เพราะสามารถลดทอนความซับซ้อนของปัญหาคอร์รัปชันให้กลายเป็นเรื่องราวที่สัมผัส

ได้ในชีวิตประจำวัน การนำเสนอผ่านตัวละครที่มีชีวิตชีวาและสถานการณ์ที่ชวนติดตาม ทำให้แนวคิดที่ซับซ้อนเช่นผลกระทบของคอร์รัปชันต่อสังคมกลายเป็นความรู้ที่จับต้องได้และมีความหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการตระหนักรู้และการลงมือทำอย่างมีส่วนร่วม พลังของ soft power ผ่านสื่อไม่ได้อยู่ที่การยัดเยียดข้อมูล แต่อยู่ที่การสร้างพื้นที่และโอกาสให้ผู้รับสารได้คิดวิเคราะห์และสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง กระบวนการนี้สร้างความรู้ที่มีความหมายเฉพาะตัวและฝังลึกยิ่งกว่าการรับฟังการบรรยายหรืออ่านตำรา อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของประเด็นที่ทำให้เด็กและเยาวชนมองว่าการต่อต้านคอร์รัปชัน ไม่ใช่เรื่องไกลตัว หรือ หน้าที่ของคนอื่น แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและอนาคตของพวกเขา

การถ่ายทอดความรู้ผ่าน soft power ของสื่อยังเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ข้ามพรมแดนของวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดในกรณีของซีรีส์เกาหลีที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เรื่องค่านิยมและจริยธรรมในยุคสมัยนี้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในวงแคบของวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกต่อไป แต่เป็นการแลกเปลี่ยนและหล่อหลอมร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่าง สิ่งนี้เปิดโอกาสให้เกิดมุมมองใหม่และการตั้งคำถามต่อบรรทัดฐานที่มีอยู่เดิม รวมถึงการยอมรับค่านิยมร่วมสากลเรื่องความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่สอดแทรกแนวคิดต่อต้านคอร์รัปชัน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็กและเยาวชน จึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตที่ยั่งยืน ไม่ใช่เพียงการรับรู้ข้อมูลเท่านั้น แต่เป็นการหล่อหลอมอัตลักษณ์และความเชื่อที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมในระยะยาว

3.การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเอง

การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเองโดยมีสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับข้อมูลจากภายนอก แต่เป็นการสร้างความรู้ขึ้นภายในตัวบุคคลผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และบริบททางสังคม การผลิตภาพยนตร์สั้นบังคับให้เด็กและเยาวชนต้องเผชิญหน้ากับประเด็นคอร์รัปชันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่การตีความหมายของคำว่า คอร์รัปชัน ในมุมมองของตนเอง การพิจารณาถึงผลกระทบต่อบุคคลและสังคม การสำรวจแรงจูงใจของตัวละครที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ไปจนถึงการค้นหาทางออกหรือการนำเสนอค่านิยมที่พึงประสงค์ กระบวนการเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถาม การ

เปรียบเทียบความคิดกับผู้อื่นในทีม การทบทวนค่านิยมส่วนตัว และการเชื่อมโยงประเด็นนามธรรมเข้ากับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม

ในแง่ของการถ่ายทอดความรู้ กระบวนการนี้ไม่ได้เป็นการส่งผ่านความรู้สำเร็จรูปจากผู้ใหญ่สู่เด็ก แต่เป็นการสร้างความรู้ร่วมกันโดยมีสื่อภาพยนตร์เป็นตัวกลาง เด็กและเยาวชนใช้ความรู้เดิมที่ตนมีมาเป็นจุดเริ่มต้น จากนั้นจึงต่อยอดและปรับเปลี่ยนความเข้าใจนั้นผ่านการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และที่สำคัญที่สุดคือ การถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มผู้สร้างสรรค์ การสะท้อนคิดเกิดขึ้นตลอดกระบวนการ ตั้งแต่การระดมสมองหาไอเดีย การเขียนบทที่ต้องกำหนดให้ตัวละครเผชิญกับสถานการณ์เชิงจริยธรรม การเลือกมุมกล้องและสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ไปจนถึงการตัดต่อที่ต้องเรียงร้อยเรื่องราวให้มีพลัง การวิเคราะห์ตนเองเกิดขึ้นเมื่อเด็กและเยาวชนต้องตัดสินใจว่าพวกเขาต้องการนำเสนอประเด็นคอร์รัปชันในแง่มุมใด ต้องการสื่อสารข้อความอะไร และต้องการให้ผู้ชมรู้สึกหรือคิดอย่างไร ซึ่งการตัดสินใจเหล่านี้สะท้อนถึงความเข้าใจและค่านิยมส่วนตัวของพวกเขา

การจัดกระทำของอำนาจและความรู้ในกระบวนการนี้มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง ในบริบทปกติ ความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันมักถูกผลิตและควบคุมโดยสถาบันหลัก เช่น รัฐบาล องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน หรือสื่อมวลชนกระแสหลัก ซึ่งอาจมีวาทกรรมที่กำหนดว่าอะไรคือคอร์รัปชัน ใครคือผู้กระทำผิด และควรต่อต้านอย่างไร อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กและเยาวชนเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ผลิตสื่อ พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้ แต่กลายเป็นผู้มีอำนาจในการผลิตและเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบของตนเอง ภาพยนตร์สั้นที่พวกเขาสร้างขึ้นจึงเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถท้าทายหรือนำเสนอวาทกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับคอร์รัปชันได้ พวกเขามีอำนาจในการเลือกเล่าเรื่องจากมุมมองที่ไม่ใช่กระแสหลัก เช่น มุมมองของเหยื่อ มุมมองของผู้ที่ต้องตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบาก หรือมุมมองที่เน้นผลกระทบทางสังคมมากกว่าแค่ตัวเลขความเสียหายทางการเงิน ความรู้ที่พวกเขาสร้างขึ้นจึงไม่ได้เป็นเพียงข้อเท็จจริง แต่เป็นความรู้ที่ผสมผสานกับอารมณ์ ค่านิยม และการตีความส่วนตัว เชื่อมโยงกับคำบอกเล่าของทรายว่า

> *"...การสร้างตัวละครที่ลังเลว่าโกงดีไหม ทำให้หนูต้องมานั่งคิดว่า ถ้าเป็นเรา เราทำยังไง เรายอมเสียโอกาสเพื่อรักษาความถูกต้อง หรือเลือกทางที่ง่ายกว่า หนูรู้สึกว่ามันยากกว่าที่คิดเยอะเลยค่ะ..."* **ทราย**

กระบวนการสะท้อนคิดและการวิเคราะห์ตนเองผ่านการผลิตสื่อได้นำไปสู่การสร้างความรู้ที่ลึกซึ้งกว่าการรับฟังเพียงอย่างเดียว แสดงให้เห็นถึงการขยายขอบเขตความเข้าใจเกี่ยวกับ

คอร์รัปชัน จากเรื่องไกลตัวสู่เรื่องใกล้ตัว ซึ่งเกิดจากการตีความประเด็นใหม่ผ่านมุมมองส่วนตัวและประสบการณ์การสร้างสรรค์ และสะท้อนถึงการสำรวจค่านิยมและการเผชิญหน้ากับความซับซ้อนทางจริยธรรม การสร้างตัวละครที่ลังเลบังคับให้ผู้สร้างต้อง สวมบทบาท และพิจารณาทางเลือกที่ยากลำบาก ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์ตนเองว่าตนเองยืนอยู่ตรงจุดใดในสถานการณ์เช่นนั้น ส่วนคำพูดที่สามแสดงให้เห็นถึงการสร้างอัตลักษณ์ในฐานะพลเมือง การตระหนักถึงอำนาจของตนเองในการมีส่วนร่วม และการนำเสนอวาทกรรมใหม่ที่เน้นบทบาทของประชาชนทั่วไป ไม่ใช่แค่ผู้มีอำนาจในโครงสร้าง

โดยสรุป การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเองในบริบทของการผลิตภาพยนตร์สั้นนั้น เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถ สร้างความรู้ขึ้นมาเอง ไม่ใช่แค่ รับ ความรู้ โดยความรู้นี้มีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับค่านิยมส่วนตัวและมุมมองต่อสังคม กระบวนการนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ประเด็นคอร์รัปชันและอำนาจในการผลิตสื่อและนำเสนอวาทกรรมของตนเอง และ อัตลักษณ์ที่การมองเห็นตนเองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน การที่เด็กและเยาวชนต้องตัดสินใจเลือกเรื่องราว ตัวละคร และข้อความที่สื่อสารในภาพยนตร์สั้นของตนเอง ทำให้พวกเขาต้องประเมินค่านิยมส่วนตัว เปรียบเทียบกับค่านิยมทางสังคม และตัดสินใจว่าพวกเขาต้องการยืนหยัดเพื่อสิ่งใด ซึ่งเป็นการสร้างความรู้เชิงปฏิบัติที่ฝังแน่นอยู่ในตัวบุคคล และมีศักยภาพในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคลและสังคมต่อไป

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน

การคอร์รัปชันถูกมองว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาประเทศในระยะยาว แม้ว่าเราอาจไม่ได้เชื่ออย่างเต็มที่ว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ แต่การที่เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงผลกระทบและกลไกของคอร์รัปชันอย่างรู้เท่าทันจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่เพียงการรับฟังมุมมองของผู้ใหญ่ที่ต้องการให้เด็กรู้เท่าทัน แต่เป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน การสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังจิตสำนึกต่อต้านการคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชนจึงควรเริ่มต้นจากการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้ตั้งคำถาม ถกเถียง และวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาคอร์รัปชันอย่างอิสระ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

เพราะไม่เพียงแต่เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นนี้ แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กและเยาวชนอีกด้วย การมีส่วนร่วมในการถกประเด็นเรื่องการสร้างสื่อภาพยนตร์สั้นของตัวแทนเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องของประสบการณ์ที่ได้รับของผู้ผลิตสื่อด้วยกัน เปิดเผยมุมมองอันแตกต่างหลากหลาย ทำให้เกิดแนวทางต่างๆ ที่ตกผลึกและกลายเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไปนี้ จึงถูกนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชน:

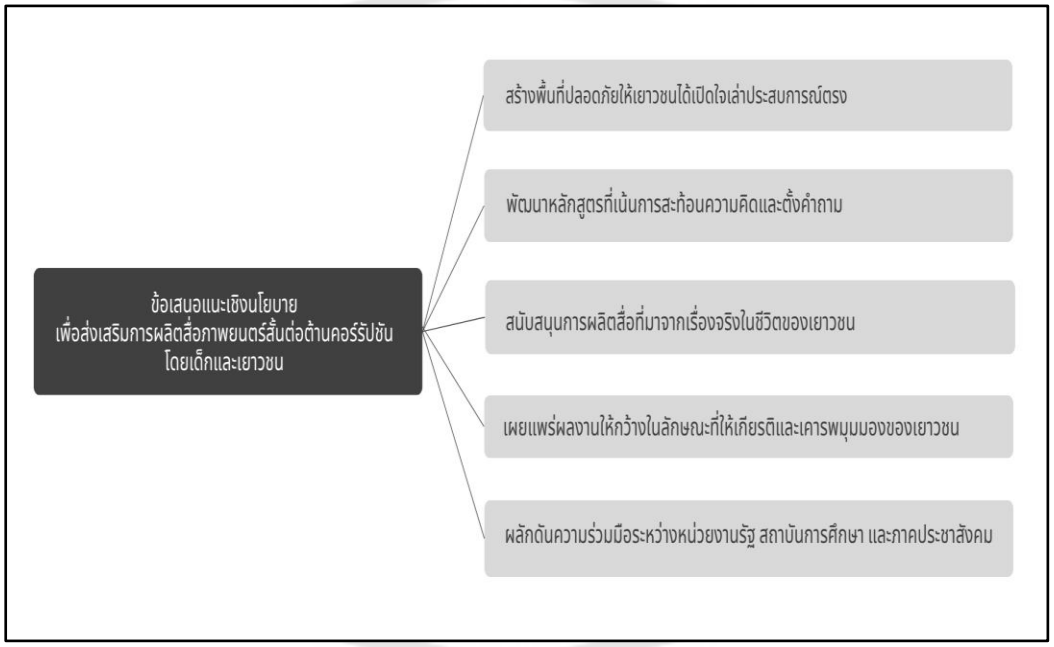

ภาพประกอบ 20 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. **สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กและเยาวชนได้เปิดใจเล่าประสบการณ์ตรง**

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 1 การให้ความหมายจากอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน และส่วนที่ 2 การศึกษากระบวนการอำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน พบว่าการสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กและเยาวชนได้เปิดใจเล่าประสบการณ์ตรงเป็นประเด็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกแบบนโยบายส่งเสริมการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันให้สัมฤทธิ์ผล การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า

การเริ่มต้นจากพื้นที่ปลอดภัยคือยุทธศาสตร์หลักและหัวใจของการปฏิรูป เพราะนโยบายที่ดีที่สุดย่อมเกิดจากความจริงที่ได้ยินจากเสียงของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

จากการสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มแสดงให้เห็นว่า การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ การเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นทางสังคมที่สำคัญจะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เผยแพร่ความคิดเห็น ความรู้สึก และความตั้งใจในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเปิดเผย การสร้างพื้นที่ปลอดภัยยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดกระบวนการสร้างมาตรฐานจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนรวมถึงตัวแทนเด็กและเยาวชน เพื่อให้แน่ใจว่าการเผยแพร่เรื่องจริงจะเป็นไปอย่างปลอดภัย ให้เกียรติแหล่งข่าว และเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผลงานในระยะยาว ในการสร้างพื้นที่ปลอดภัย ภาครัฐควรเปลี่ยนบทบาทจากการชี้นำนโยบายไปสู่การรับฟังเสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชน โดยสร้างสภาวะที่ปราศจากการตัดสิน เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้สึกปลอดภัยที่จะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิด จัดบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมา ใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถามคำถามปลายเปิด และการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง ."*พื้นที่ปลอดภัยในการทำภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันคือที่ที่เรากล้าเอาเรื่องจริงที่เจอมาใส่ในบทได้ โดยไม่ต้องกลัวว่าใครจะมองว่าเรา 'เยอะ' หรือ 'คิดมาก' เกินไป เพราะบางทีเรื่องที่เราอยากเล่ามันก็เป็นเรื่องที่คนใหญ่คนโตไม่อยากให้พูดถึง*" **ดาว**

การสร้างพื้นที่ปลอดภัยยังรวมถึงการสร้างระบบนิเวศแห่งการเผยแพร่ที่ไม่ใช่แค่การทำงานแบบต่างคนต่างทำ ต้องมีพื้นที่กลางสำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคนทำสื่อด้วยกัน มีแพลตฟอร์มที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนแชร์ข้อมูลกันได้ รวมถึงการสร้างมาตรฐานจริยธรรมสำหรับสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ภาครัฐควรปรับบทบาทจากการชี้นำนโยบายไปสู่การรับฟังเสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชน โดยสร้างสภาวะที่ปราศจากการตัดสิน เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้สึกปลอดภัยที่จะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิด การรับฟังอย่างลึกซึ้งจะทำให้เด็กและเยาวชนกล้าเปิดเผยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภาครัฐควรถ่ายทอดบทบาทจากผู้ประเมินไปเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ และจากผู้ให้ทำไปเป็นผู้ร่วมทำ ผลการวิจัยยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสนับสนุนการผลิตสื่อที่มาจากเรื่องจริงในชีวิตของเด็กและเยาวชน นโยบายส่งเสริมการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันควรเน้นการสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของเด็กและเยาวชน โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนนำประสบการณ์จริงมาเป็นแรงบันดาลใจในการผลิตสื่อ ควรมีการจัดอบรมและให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนในการพัฒนาเรื่องราวที่น่าสนใจและมีพลัง การ

สนับสนุนนี้ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแค่การให้ทุน แต่ควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรบ่มเพาะนักสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการสะท้อนความคิด การตั้งคำถามต่อประเด็นที่ละเอียดอ่อน และการคำนึงถึงผลกระทบเป็นหัวใจสำคัญ ควรยุติการสนับสนุนหลักสูตรสอนทำหนังที่แยกส่วน และหันมาทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตรบ่มเพาะนักสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เน้นการสะท้อนความคิด นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐควรเป็นการลงทุนในระยะยาว เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาโครงการและต่อยอดความคิดได้อย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชันควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ประสบการณ์และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของเด็กและเยาวชนสามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายให้ดียิ่งขึ้นได้ การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับฟังบรรยายหรืออ่านหนังสือ แต่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นทำให้เด็กและเยาวชนต้องคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ดังนั้น การสร้างพื้นที่ปลอดภัยอย่างต่อเนื่องจะทำให้รัฐสามารถบ่มเพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำการทางสังคมที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์สังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมในอนาค "*ผมว่าการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการผลิตหนัง มันต้องเริ่มจากการที่ทีมงานทุกคนเข้าใจตรงกันว่าเรามาทำหนังเรื่องนี้เพื่ออะไร เราต้องสร้างบรรยากาศที่ทุกคนกล้าเสนอไอเดีย กล้าวิจารณ์กันอย่างสร้างสรรค์ และกล้าที่จะเสี่ยงที่จะทำอะไรใหม่ๆ*" **มอส**

2. พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสะท้อนความคิดและตั้งคำถาม

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีความเห็นสัมพันธ์กันว่า นโยบายการส่งเสริมเด็กและเยาวชนผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันมักติดอยู่ในกรอบของการสอนทำภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก หัวใจสำคัญที่แท้จริงของการสร้างสื่อไม่ได้อยู่ที่ทักษะทางเทคนิค แต่เป็นการส่งเสริมความคิดที่เฉียบคมและการตั้งคำถามที่กล้าหาญ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังเสนอแนะว่าในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสะท้อนความคิดและการตั้งคำถามนั้น รัฐควรยุติการสนับสนุนหลักสูตรที่เน้นการสอนทำหนังแบบแยกส่วน และหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้บ่มเพาะความคิด มีการตั้งคำถามต่อประเด็นที่ละเอียดอ่อน และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ หลักสูตรควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชัน และสนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม

"ควรมีกิจกรรมที่ให้พวกเราได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เราได้เรียนรู้จากการลงมือทำ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการผลิตสื่อภาพยนตร์ และยอมรับภาพยนตร์นอกกระแส" **เอ็ม**

ผลจากการสนทนากลุ่มยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและตรงไปตรงมา การใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถามคำถามปลายเปิด และการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้เรียนจะช่วยให้เรื่องราวกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งนโยบายส่งเสริมเด็กและเยาวชนผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันมักติดกับดักการมองหลักสูตรเป็นเพียงการสอนทำภาพยนตร์ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพราะหัวใจสำคัญของการสร้างสื่อที่ทรงพลังไม่ใช่เทคนิค แต่เป็นความคิดที่แหลมคมและการตั้งคำถามที่กล้าหาญ การสร้างสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นเหมือนคอนเฟสชั่นในเชิงสังคม ซึ่งเป็นการเปิดเผยความรู้ ความคิด และประสบการณ์เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองที่อาจแตกต่าง การออกแบบนโยบายด้านหลักสูตรจึงต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการให้ความรู้ไปสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จุดประกายการสะท้อนความคิดและการวิเคราะห์ตนเอง การสร้างความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการเรียนรู้ ควรเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นความรู้ที่นำไปสู่การสะท้อนความคิดและการตั้งคำถามอย่างแท้จริง การรับฟังประสบการณ์ตรงจากเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อทำความเข้าใจโลกทัศน์ของพวกเขา

หลักสูตรควรมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการสร้างเริ่มจากการปูพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจปัญหาการคอร์รัปชัน ไปสู่การเล่าเรื่อง และปิดท้ายด้วยทักษะการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น เพื่อสร้างความมั่นใจและทำให้การเรียนรู้ไม่สะเปะสะปะ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรที่เน้นเพียงเทคนิคการทำหนัง อาจไม่ได้สร้างพลเมืองที่ตื่นรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างแท้จริง หลักสูตรที่ดีควรให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอร์รัปชัน กลไกการทำงานของมัน ตลอดจนจริยธรรมในการนำเสนอ และความตระหนักรู้ในผลกระทบต่อสังคม การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับฟังบรรยายหรืออ่านหนังสือ แต่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นทำให้เด็กและเยาวชนต้องคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน *"หากมีหลักสูตรอบรมควรมีส่วนที่ให้พวกเราได้ฝึกตั้งคำถามกับข้อมูลที่ได้รับ ไม่ได้ให้เราเชื่อกับสิ่งที่สอนโดยตรง ไม่ตั้งคำถาม จะไม่หลงเชื่ออะไรง่ายๆ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ"* **ส้ม**

ดังนั้น ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาและการสนทนากลุ่มคือ รัฐต้องยุติการสนับสนุนหลักสูตรสอนทำหนังที่แยกส่วน และหันมาทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตรบ่มเพาะนักผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นการสะท้อนความคิด การตั้งคำถามต่อประเด็นที่ละเอียดอ่อน และการคำนึงถึงผลกระทบเป็นหัวใจสำคัญ หลักสูตรดังกล่าวควรเชื่อมโยงประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชันกับชีวิตประจำวันและประสบการณ์ของผู้เรียน ส่งเสริมการใช้สื่อสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน

3. สนับสนุนการผลิตสื่อที่มาจากเรื่องจริงในชีวิตของเด็กและเยาวชน

นโยบายส่งเสริมการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชนจำนวนมาก มองว่าการมอบรางวัลเป็นแรงจูงใจที่เพียงพอ อย่างไรก็ตามแนวทางดังกล่าวกลับมองข้ามความท้าทายที่สำคัญที่สุด นั่นคือ การทำให้เรื่องจริงในชีวิตของเด็กและเยาวชนกลายเป็นศูนย์กลางของกระบวนการผลิตสื่อ สื่อรณรงค์ที่ถูกผลิตซ้ำภายใต้หัวข้อที่กำหนดจากส่วนกลาง มักขาดการเชื่อมโยงกับสังคมในวงกว้าง เพราะขาดซึ่งความจริงแท้ของเรื่องราวที่สัมผัสได้ ผู้ศึกษาใช้เสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชนที่ผ่านการดำเนินการข้อมูลในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 พบว่า นโยบายที่มุ่งเน้นการจัดประกวด การให้รางวัล และการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ นั้น ตั้งอยู่บนตรรกะที่ถูกต้องแต่ผิวเผิน มันคือการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของแรงจูงใจที่จำเป็น แต่ยังไม่ใช่จิตวิญญาณของแรงจูงใจที่แท้จริง ดังคำพูดของนัท *"อยากให้หนังของพวกเราได้ฉายในโรงหนังจริงๆ หรือไม่ก็ฉายในทีวี หรือฉายทางออนไลน์ก็ได้ เพราะมันจะเข้าถึงคนได้เยอะกว่า แล้วก็ทำให้คนเห็นว่าเรื่องของพวกเราก็สำคัญเหมือนกัน"*

เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นไม่ได้เป็นเพียงผู้รับผลกระทบจากปัญหาคอร์รัปชัน แต่เป็นผู้กระทำการทางสังคมที่สามารถวิเคราะห์ ตีความ และสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์ได้อย่างลึกซึ้ง พวกเขาใช้ภาพยนตร์สั้นเป็นพื้นที่ในการต่อรองทางอำนาจ สะท้อนความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการเปิดเผยความจริงที่อาจถูกปิดบังไว้ภายใต้โครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นธรรม เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของพวกเขา ดังนั้น การต่อต้านคอร์รัปชันจึงไม่ได้เป็นเพียงการรับความรู้จากภายนอก แต่เป็นการสร้างความหมายใหม่ผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่น ซึ่งเชื่อมโยงกับอำนาจ ความรู้ และการสร้างอัตลักษณ์ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และนำเสนอแนว

ทางการแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์และหลากหลาย ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อจึงเป็นการเปิดพื้นที่ให้พวกเขาได้แสดงความคิดเห็นและเรียนรู้ประเด็นทางสังคมที่สำคัญ การเปิดพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กและเยาวชนได้คอนเฟสชั่นความรู้สึกผิด เปิดเผยประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน หรือแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ การสนับสนุนหลักสูตรที่เน้นการสะท้อนความคิดและการตั้งคำถาม จะช่วยเปลี่ยนเด็กและเยาวชนจากผู้ผลิตสื่อให้กลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นอาวุธทางปัญญาในการสร้างสังคมที่โปร่งใสได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญจากการสะท้อนผ่านการสนทนากลุ่ม คือ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รัฐควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการชี้นำนโยบายแต่เพียงฝ่ายเดียว ไปสู่การรับฟังเสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการและประสบการณ์ของพวกเขาอย่างแท้จริง ควรมีการสนับสนุนทางการเงิน การจัดตั้งโครงการฝึกอบรม การสร้างเครือข่ายการสนับสนุน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างจริงจัง รวมถึงส่งเสริมการใช้พื้นที่สื่อสาธารณะในการเผยแพร่ผลงาน เพื่อให้ผลงานของเด็กและเยาวชนกลายเป็นบทสนทนาในพื้นที่สาธารณะที่ทรงคุณค่า และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อื่นในวงกว้าง สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ และการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคมจากภายใน โดยการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้สร้างความรู้ ไม่ใช่เพียงผู้รับสาร และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนใคร่ครวญและเลือกที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

"การทำหนังจากเรื่องจริงมันสำคัญมาก เพราะมันสะท้อนปัญหาที่เราเจอจริงๆ และมันทำให้คนดูรู้สึกอินไปด้วยกันได้ มันไม่ใช่แค่เรื่องแต่งที่ดูแล้วก็จบ" **อาย**

4. เผยแพร่ผลงานให้กว้างในลักษณะที่ให้เกียรติและเคารพมุมมองของเด็กและเยาวชน

ข้อค้นพบจากการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน พบว่า นโยบายส่งเสริมการผลิตสื่อโดยเด็กและเยาวชนมักมุ่งเน้นไปที่ขั้นตอนการผลิตและการประกวด แต่ละเลยความสำคัญของการเผยแพร่ผลงานอย่างมีคุณภาพ การเผยแพร่ผลงาน

ภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สื่อสาธารณะอย่างกว้างขวางจะช่วยสร้างการรับรู้ และการมีส่วนร่วมในวงกว้าง และให้การยอมรับ และเห็นคุณค่าของมุมมองและเสียงของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การเผยแพร่ในลักษณะที่ให้เกียรติและเคารพมุมมองของเด็กและเยาวชนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณา การวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเผยแพร่ผลงานที่ไม่คำนึงถึงมิติเชิงคุณภาพ อาจทำให้ผลงานที่ทรงพลังกลายเป็นเพียงสื่อที่ถูกบริโภคแล้วก็เลือนหายไป ดังนั้น คำถามสำคัญเชิงนโยบายจึงไม่ใช่เพียงว่าจะเผยแพร่ผลงานของเด็กและเยาวชนให้กว้างที่สุดได้อย่างไร แต่คือจะออกแบบกระบวนการเผยแพร่ที่สามารถเปลี่ยนผลงานของเด็กและเยาวชนให้กลายเป็นบทสนทนาในพื้นที่สาธารณะที่ทรงคุณค่า และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการสนทนากลุ่มคือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ใหญ่และผู้มีอำนาจในระบบนิเวศสื่อให้เปิดใจและมองเด็กและเยาวชนในฐานะหุ้นส่วนทางความคิด การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเผยแพร่ที่ไม่ควรจำกัดอยู่แค่การซื้อเวลาออกอากาศหรือพื้นที่โฆษณา แต่ควรรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขให้เกิดพื้นที่สนทนาต่อยอด การวัดผลความสำเร็จของการเผยแพร่ที่ไม่ควรวัดจากยอดผู้ชมเพียงอย่างเดียว แต่ควรรวมถึงตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ การจัดตั้งแพลตฟอร์มกลางให้ภาครัฐและภาคีเครือข่ายร่วมกันลงทุนสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ไม่ใช่แค่คลังเก็บผลงาน แต่เป็นศูนย์กลางเครือข่ายของผู้สร้างสรรค์ และการสร้างมาตรฐานจริยธรรมร่วมกันโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมถึงตัวแทนเด็กและเยาวชน เพื่อให้แน่ใจว่าการเผยแพร่เรื่องจริงเป็นไปอย่างปลอดภัย ให้เกียรติแหล่งข่าว และเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผลงานในระยะยาว ข้อเสนอแนะเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างระบบนิเวศการเผยแพร่ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยเน้นการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างแท้จริงเพราะ *"การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ภาพยนตร์สั้นมันสำคัญมาก แต่ต้องใช้ในทางที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่แค่การแชร์หนังไปเรื่อยๆ แต่ต้องสร้างแคมเปญที่น่าสนใจ และกระตุ้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วม"* อาย เด็กเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเชื่อว่าการเผยแพร่ผลงานในพื้นที่สื่อสาธารณะอย่างกว้างขวางจะช่วยสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในวงกว้าง รวมถึงสร้างการยอมรับและเห็นคุณค่าของมุมมองเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่ที่ขาดคุณภาพอาจทำให้ผลงานที่มีพลังกลายเป็นเพียงสื่อที่ถูกบริโภคแล้วก็หายไปประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่การเผยแพร่ให้กว้างที่สุด แต่อยู่ที่การออกแบบ

กระบวนการเผยแพร่ที่สามารถเปลี่ยนผลงานให้กลายเป็นบทสนทนาในพื้นที่สาธารณะอย่างมีคุณค่า เด็กและเยาวชนเสนอแนวทางน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยเปลี่ยนสถานะของเด็กและเยาวชนจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ร่วมสนทนากับสังคม และเปลี่ยนผู้ชมจากผู้รับสารไปสู่ผู้สะท้อนความคิด

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นโยบายส่งเสริมการผลิตสื่อโดยเด็กและเยาวชน มักจะเน้นไปที่การผลิตและการประกวด เหมือนเป็นการป้อนความรู้ให้เด็ก แต่กลับละเลยการฟังเสียงของพวกเขาอย่างแท้จริง เหมือนเราสร้างเวทีให้เด็กขึ้นไปพูด แต่ไม่ได้สนใจว่าเขาอยากจะพูดอะไร การเผยแพร่ผลงานของเด็กจึงไม่ควรเป็นแค่การโชว์ผลงานสื่อภาพยนตร์สั้นแต่เป็นการสร้างการสื่อสารความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคม ดังนั้น นโยบายที่ตอบโจทย์จึงไม่ใช่แค่การ โปรโมทหนังเด็ก แต่เป็นการสร้างอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เป็นหุ้นส่วนทางความคิด กับผู้ใหญ่ สนับสนุนงบประมาณที่ไม่ใช่แค่ค่าโฆษณา แต่เป็นการสร้างพื้นที่ให้เกิดการ ถกเถียง แล ต่อยอดความคิด การประเมินความสำเร็จไม่ใช่แค่ยอดวิว แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม สร้างแพลตฟอร์มที่ไม่ได้เป็นแค่คลังเก็บหนังแต่เป็นชุมชนนักสร้างสรรค์ที่เด็กและเยาวชนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และแรงบันดาลใจและที่สำคัญ สร้างมาตรฐานจริยธรรมร่วมกัน ที่ให้ความสำคัญกับการปกป้องเด็กและเยาวชนและแหล่งข่าว เพื่อให้คอนเฟสชั่นผ่านภาพยนตร์สั้นเป็นไปอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์

5. ผลักดันความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม

การปรับกระบวนทัศน์ในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐสถาบันการศึกษาและภาคประชาสังคมครั้งนี้ เป็นผลมาจากการศึกษาเชิงวิจัยที่นำเอาเสียงสะท้อนของ เด็กและเยาวชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน นโยบายที่มุ่งใช้ความร่วมมือในปัจจุบันมักถูกตีความว่าเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อขยายช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้การร่วมมือถูกมองว่าเป็นการเพิ่มยอดการรับชมเท่านั้น โดยที่ไม่ได้สะท้อนถึงศักยภาพที่แท้จริงของความร่วมมือนั้น

เสียงสะท้อนจากเด็กและเยาวชน ชี้ให้เห็นว่าพวกเขาไม่ได้ต้องการเป็นเพียงผู้ผลิตเนื้อหาที่ส่งงานและทำเสร็จสิ้นไป แต่พวกเขาต้องการมีบทบาทที่กว้างขวางกว่านั้น คือ ต้องการเรียนรู้และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา พร้อมทั้งเห็นผลกระทบจากผลงานของตนเอง และรับข้อมูลข่าวสารหรือความคิดเห็นกลับมาไปสู่การออกแบบความร่วมมือที่สามารถเปลี่ยนการเผยแพร่ให้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการสนทนา และสร้างวงจรการเรียนรู้ที่ยั่งยืน การสร้างความ

ร่วมมือนี้ควรมุ่งสู่การทลายกำแพงระหว่างโลกของรัฐและโลกของชีวิตจริง โดยที่ผลงานของเด็กและเยาวชนไม่ควรถูกจำกัดอยู่ในพื้นที่การเผยแพร่แบบปิด เช่น การฉายในโรงเรียนหรือประกวดในงานเฉพาะกลุ่ม ซึ่งจำกัดการเข้าถึงของผู้ชมทั่วไป เสียงเหล่านี้จึงเป็นการท้าทายต่อระบบนิเวศแบบปิด และเรียกร้องให้มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเข้าถึงที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เสียงและผลงานของเด็กและเยาวชนมีโอกาสไปถึงผู้คนในวงกว้างในสังคม การไปถึงสายตาของผู้ชมต้องมีการสนับสนุนกลไกในการปฏิสัมพันธ์ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้ผลงานสร้างสรรค์เหล่านี้กลายเป็นเพียงแค่สิ่งที่ถูกมองข้ามไป หากไม่มีกลไกในการปฏิสัมพันธ์ที่เป็นระบบ ผลงานเหล่านี้ก็จะไม่ได้รับการตอบสนองกลับมาอย่างที่ควร ตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ ระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถหารือความคิดเห็นต่อเนื้อหาผลงาน อันจะสร้างการมีส่วนร่วมที่มีความหมายจากผู้ชม

การส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์นี้ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดสถานที่ราชการให้เป็นสถานที่จัดฉายภาพยนตร์ ต้องมีภาระหน้าที่ในการสนับสนุนการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัดเวทีเสวนาเล็กๆ ที่เชิญให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้ชม หรือการจัดทำคิวอาร์โค้ดสำหรับให้ผู้ชมสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทันที และมีการจัดกิจกรรมออนไลน์ที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนที่สร้างสรรค์สะท้อนจากคำบอกเล่าของอีฟ *"หน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา เอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม มานั่งคุยกันเลยค่ะ ว่าจะแบ่งหน้าที่กันยังไงในการสนับสนุนเด็กและเยาวชน หรือประชาชนทั่วไป เพื่อการพัฒนาภาพยนตร์อย่างมีประสิทธิภาพค่ะ ไม่ใช่แค่การแชร์หนังไปเรื่อยๆ แต่ต้องสร้างแคมเปญที่น่าสนใจ และกระตุ้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วม"* ดังนั้นการสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนควรเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในการรวบรวมจำนวนผู้ชม ข้อมูลประชากรผู้ชม ตลอดจนการวิเคราะห์ความคิดเห็น เพื่อส่งข้อมูลนั้นกลับไปยังหน่วยงานต้นสังกัด สถาบันการศึกษา และเด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อ นอกจากนี้ นโยบายหลักควรจะสร้างเส้นทางที่เชื่อมโยงผ่านการแสดงผลรายงานสถิติประจำปีออกสู่สาธารณะในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อให้สังคมเห็นภาพรวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่พวกเขาทำและนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานด้วยข้อเสนอแนะและข้อมูลที่สามารถนำไปปรับปรุงต่อยอด จะทำให้สามารถพัฒนาความร่วมมือนี้ให้มีคุณค่าต่อไปในอนาคต

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา

5.1 บทสรุปจากการศึกษา

การศึกษาเรื่องวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนนี้ ได้เผยให้เห็นถึงกระบวนทัศน์และพลวัตอันซับซ้อนของการปลูกฝังอุดมการณ์การต่อต้านการคอร์รัปชันในกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยมีสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อน ผลการวิเคราะห์ชี้ชัดว่า การที่รัฐสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเสรีนิยมใหม่เปิดพื้นที่และให้อำนาจแก่เด็กและเยาวชนในการจัดการผลิตสื่อด้วยตนเองนั้น ได้ก่อให้เกิดสนามวาทกรรมแบบใหม่ที่พวกเขาไม่เพียงแต่เป็นผู้รับสาร แต่ยังเป็นผู้สร้างและต่อรองกับความรู้และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างกระตือรือร้น จากการวิเคราะห์เนื้อหาสื่อภาพยนตร์สั้นที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2566 พบว่า ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่พวกเขาสะท้อนออกมานั้นหยั่งรากลึกจากประสบการณ์ที่ได้รับอิทธิพลจากสถาบันต่างๆ ที่ถ่ายทอดอุดมการณ์ รวมถึงการเผชิญหน้าและต่อรองกับอำนาจความรู้เหล่านั้น ความหมายดังกล่าวสามารถประมวลได้เป็นสี่มิติหลัก ได้แก่ การตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม การยึดมั่นในคุณธรรมและศีลธรรมอันดีงาม การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและเหมาะสมตามสถานภาพ และความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงการซึมซับและการตีความอุดมการณ์ต่อต้านคอร์รัปชันในแบบของพวกเขาเอง นอกจากนี้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นทั้งพื้นที่และเครื่องมือสำคัญในการคอนเฟสชั่น (Foucault, 1988; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) กระบวนการสร้างความรู้ใหม่นี้สามารถจำแนกมิติของคอนเฟสชั่นที่เด่นชัดได้เป็น 3 ลักษณะ1.การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านร่องรอยประสบการณ์ 2.การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการเรียนรู้ 3.การสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันผ่านการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเอง กระบวนการที่ถูกค้นพบในการศึกษานี้คือ คอนเฟสชั่น ซึ่งเด็กและเยาวชนได้ใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นช่องทางในการเปิดเผย บอกเล่า และแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดข้อมูล แต่ยังนำไปสู่การสร้างตัวตน และการก่อเกิดความตระหนักรู้ในตนเอง เกี่ยวกับบทบาทและจุดยืนในการต่อต้านการคอร์รัปชัน พวกเขาได้เรียนรู้ คิดวิเคราะห์ และเลือกที่กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองภายใต้อิทธิพลของอำนาจวินัยและชีว

อำนาจที่ทำงานอยู่ในระบบการศึกษาและสังคม ซึ่งหล่อหลอมให้พวกเขากลายเป็นบุคคลที่คุณลักษณะสัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคมไทยสมัยใหม่ที่ต้องการพลเมืองที่ดีและมีจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชัน ผลการศึกษาจึงรับรองว่า การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเป็นยุทธศาสตร์ และมีนัยสำคัญยิ่ง ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างสื่อรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อปัญหาคอร์รัปชัน และมีเจตจำนงอันแน่วแน่ในการเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสังคม ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและขยายผลกิจกรรมลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อบ่มเพาะคนรุ่นใหม่ให้เติบโตขึ้นเป็นพลังสำคัญในการสร้างสังคมไทยที่โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างแท้จริงในอนาคต

การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นที่มุ่งเน้นการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น ก่อให้เกิดคุณูปการสองมิติที่สำคัญยิ่ง ประการแรก การลงมือปฏิบัติจริงในฐานะผู้สร้างสรรค์สื่อไม่เพียงแต่เป็นการเสริมสร้างทักษะและความรู้ด้านการผลิตภาพยนตร์เท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการในการบ่มเพาะและปลูกฝังจิตสำนึกแห่งความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมลงในหัวใจของเด็กและเยาวชนโดยตรง พวกเขาได้เรียนรู้และตระหนักถึงผลกระทบของปัญหาคอร์รัปชันผ่านประสบการณ์การสร้างสรรค์เรื่องราวด้วยตนเอง ประการที่สอง สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตขึ้นโดยมุมมองและพลังของคนรุ่นใหม่เหล่านี้ ยังกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารทางสังคมที่มีชีวิตชีวาและเข้าถึงได้ง่าย สามารถกระตุ้นความตระหนักรู้และจุดประกายการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในวงกว้าง ดังนั้น การผลักดันและดำเนินนโยบายส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจังต่อเนื่อง และเป็นระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพราะนี่คือการลงทุนที่คุ้มค่าในการสร้างพลเมืองรุ่นใหม่ที่ไม่เพียงแต่เกลียดชังการคอร์รัปชัน แต่ยังเปี่ยมด้วยความคิดสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำ และพร้อมที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทยให้โปร่งใสและเป็นธรรมได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

การอภิปรายผลการศึกษาพบว่า การที่เด็กและเยาวชนใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเวทีแห่ง ‘คอนเฟสชั่น เพื่อเปิดเปลือยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ต่อต้านคอร์รัปชันนั้น สัมพันธ์กับแนวคิดของ Foucault ที่มองว่าคอนเฟสชั่นไม่ใช่เพียงการถูกบีบบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technologies of the self) ที่ปัจเจกบุคคลใช้ในการตรวจสอบ สร้าง และปรับเปลี่ยนตัวตนของตนเองให้สัมพันธ์กับบรรทัดฐานทางสังคมที่ปรารถนา ในบริบทนี้ การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive practice) ที่เด็กและเยาวชนได้

แสดงออกถึงการยอมรับและปรับตัวเข้ากับอุดมการณ์การต่อต้านคอร์รัปชันที่รัฐและสถาบันการศึกษาพยายามปลูกฝัง คล้ายคลึงกับงานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างตัวตนของคนเป็นพ่อแม่ผ่านปฏิบัติการคอนเฟสชั่น ที่การบอกเล่าประสบการณ์และความรู้สึกช่วยประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นพ่อแม่ขึ้นมา ในทำนองเดียวกัน การที่เด็กและเยาวชนคอนเฟส ผ่านภาพยนตร์สั้นถึงความเข้าใจในเรื่องการเป็นพลเมืองดี การมีศีลธรรม หรือความไม่พอใจต่อการคอร์รัปชัน ก็เป็นการประกอบสร้างตัวตนความเป็น เด็กและเยาวชนผู้ต่อต้านคอร์รัปชัน ขึ้นมา สถาบันโรงเรียนดังที่ปรากฏในงานศึกษาเรื่องการสร้างตัวตนความเป็นพลเมืองในโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในฐานะพื้นที่ที่อำนาจวินัย (disciplinary power) และชีวอำนาจ (biopower) ทำงานอย่างเข้มข้น โรงเรียนไม่เพียงแต่ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังกำกับควบคุมพฤติกรรมและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนใคร่ครวญและเลือกที่กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมืองที่สังคมไทยสมัยใหม่ต้องการ การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนี้ ที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ ปฏิบัติตาม และคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับอุดมการณ์ต่อต้านคอร์รัปชัน จนสามารถแสดงออกและสร้างตัวตนที่สอดรับกับความคาดหวังนั้น อย่างไรก็ตาม การต่อรองกับอำนาจความรู้ก็ปรากฏให้เห็นผ่านการให้ความหมายที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจที่แตกต่างกันของเด็กและเยาวชนแต่ละคน (Fejes & Nicoll, 2015)

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคตดังนี้ ประการแรก ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การประกวด แต่ควรขยายไปสู่การบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ทั้งด้านเทคนิคการผลิตสื่อและเนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันในมิติต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพและสื่อสารประเด็นได้อย่างเฉียบคมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เกิดพื้นที่ในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้นอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างแรงกระเพื่อมทางสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดี ประการที่สอง ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นผลกระทบระยะยาวของการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเมื่อเติบโตขึ้น รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อประเภทอื่นๆ ที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน หรือการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เข้าใจพลวัตของเรื่องนี้ได้อย่างรอบด้านและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงกระบวนการสร้างตัวตนและการซึมซับอุดมการณ์

ของคนรุ่นใหม่ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการออกแบบนโยบายและกิจกรรมที่มุ่งสร้างสังคมไทยให้โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างยั่งยืน โดยผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยดังภาพประกอบ 2.2

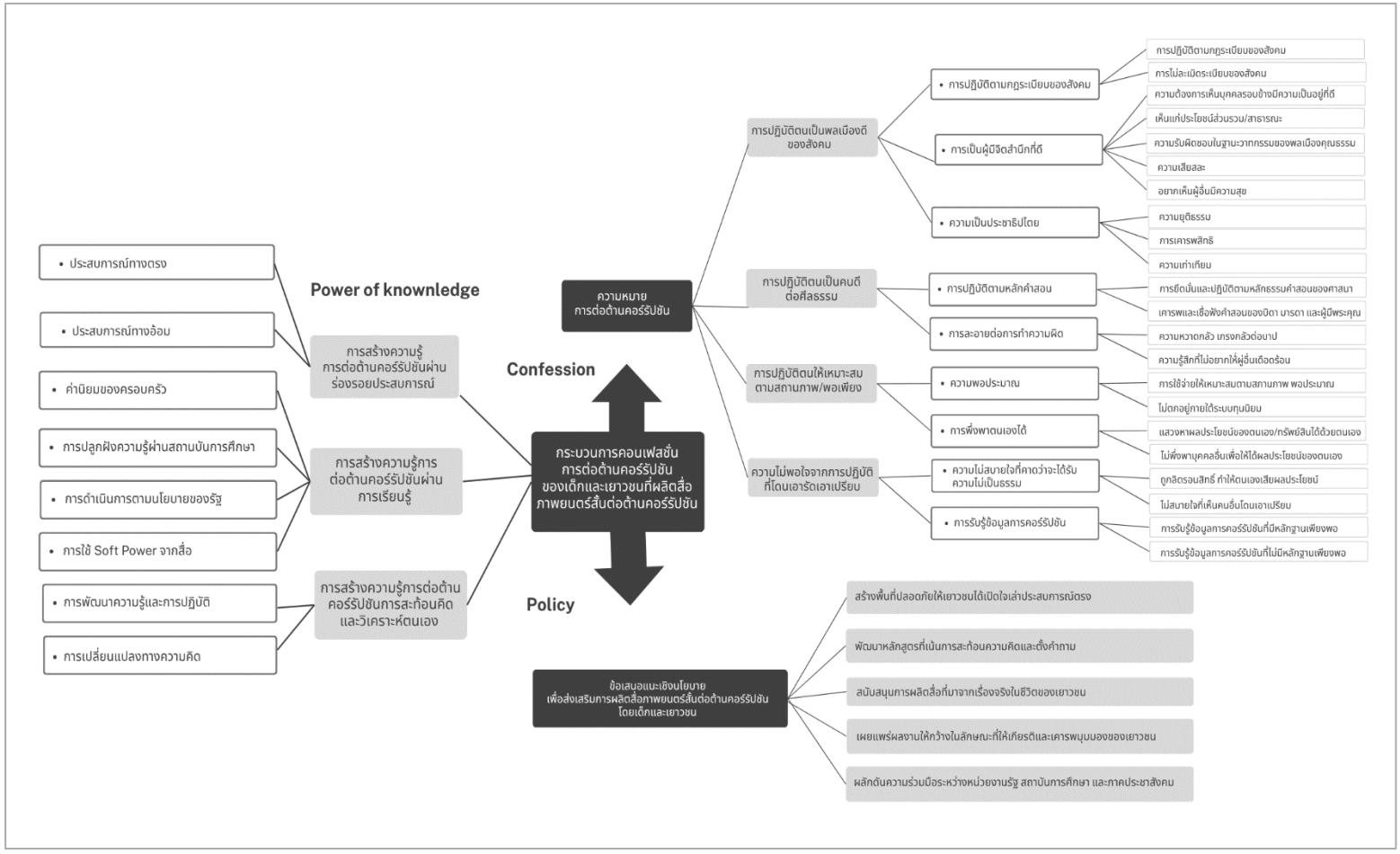

ภาพประกอบ 21 อำนาจของความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชันโดยกระบวนการคอนเฟสชั่น

ภาพประกอบข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่ซับซ้อนและเป็นพลวัตระหว่างองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยมีแก่นกลางอยู่ที่ กระบวนการคอนเฟสชั่น ซึ่งในบริบทนี้หมายถึงการที่เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน กิจกรรมนี้ไม่ใช่เพียงการสร้างสรรค์ผลงาน แต่เป็นกระบวนการของการเปิดเผย การเผชิญหน้า และการนำเสนอความคิด ความเข้าใจ รวมถึงความรู้สึกภายในเกี่ยวกับประเด็นคอร์รัปชันที่อาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนหรือไม่สบายใจ การผลิตภาพยนตร์สั้นบังคับให้เด็กและเยาวชนต้องกลั่นกรอง ตีความ และถ่ายทอดมุมมองของตนเองออกมาในรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ทำให้พวกเขากลายเป็นผู้ผลิตความหมายและผู้สื่อสารที่มีพลัง

กระบวนการคอนเฟสชั่นนี้ได้รับอิทธิพลและเชื่อมโยงกับความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในมุมมองของเด็กและเยาวชน ซึ่งแผนภาพได้แบ่งออกเป็นหลายมิติ ได้แก่ การมองว่าการต่อต้านคอร์รัปชันคือการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองของสังคม เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การมีความโปร่งใส การคำนึงถึงส่วนรวม การมีความรับผิดชอบ และการมีจิตสำนึกที่ดี นอกจากนี้ยังรวมถึงการปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อศีลธรรม โดยยึดมั่นในหลักคำสอนทางศาสนา การเคารพผู้ใหญ่ และการมีความรู้สึกไม่อยากให้ผู้อื่นเดือดร้อน ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันยังรวมถึงการปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสถานภาพและความพอเพียง เช่น การใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ การพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความเคารพสิทธิ์ และความเท่าเทียม ที่สำคัญคือ ความหมายนี้ยังได้รับอิทธิพลจาก ความไม่พอใจจากการปฏิบัติที่โดนเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งสะท้อนถึงประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้สึกต่อความอยุติธรรมที่รับรู้ได้ ไม่ว่าเป็นความไม่สบายใจจากความไม่เป็นธรรม การรับรู้ข้อมูลคอร์รัปชันทั้งที่มีและไม่มีหลักฐาน หรือการถูกลิดรอนสิทธิ์และเสียผลประโยชน์ ประสบการณ์และมุมมองเหล่านี้ล้วนเป็นวัตถุดิบทางความคิดและอารมณ์ที่เด็กและเยาวชนนำมาใช้ในการสร้างสรรค์เรื่องราวในภาพยนตร์

กระบวนการคอนเฟสชั่นนี้แสดงให้เห็นถึงอำนาจแห่งความรู้ (Power of Knowledge) แผนภาพชี้ให้เห็นว่าความรู้นี้ไม่ได้มาจากแหล่งเดียว แต่เกิดจากการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ เช่น การสังเกตผู้อื่น การรับฟังเรื่องเล่า การประสบด้วยตนเอง กับการเรียนรู้จากแหล่งอื่นๆ ที่เป็นระบบ เช่น สถาบันการศึกษา นโยบายรัฐ Soft Power และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการภายในที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนประมวลผลข้อมูล เชื่อมโยงกับค่านิยมส่วนตัว และสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเป็นของตนเอง การที่แผนภาพใช้คำว่า อำนาจแห่งความรู้ แสดงให้เห็นว่าการมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับคอร์รัปชันเป็นการเสริมพลังให้กับเด็กและเยาวชน ทำให้พวกเขามีความสามารถในการมองเห็นปัญหา

ทำความเข้าใจสาเหตุ และมีอำนาจในการนิยามและสื่อสารความเข้าใจนั้นออกไป การผลิตภาพยนตร์สั้นจึงเป็นเวทีที่เด็กและเยาวชนได้ใช้และพัฒนาอำนาจแห่งความรู้นี้ โดยยิ่งพวกเขามีความรู้ความเข้าใจที่หลากหลายและลึกซึ้งมากเท่าใด ผลงานภาพยนตร์ของพวกเขาก็ยิ่งมีพลังในการสื่อสารและสร้างผลกระทบมากขึ้นเท่านั้น

สิ่งสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการทั้งหมดนี้คือ นโยบายซึ่งทำหน้าที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งเอื้อให้กิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นโยบายที่จำเป็นตามที่แผนภาพเสนอแนะ ได้แก่ การสนับสนุนองค์กรที่ทำงานด้านนี้ การพัฒนาหลักสูตรและการอบรมที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนผลิตสื่อได้ การสร้างแรงจูงใจผ่านการแข่งขันหรือการประกวด การเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์ของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง และการประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง การมีนโยบายเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่สังคมและภาครัฐให้กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน และพร้อมที่ลงทุนในการเสริมสร้างศักยภาพของพวกเขา นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการคอนเฟสชั่นและนโยบายยังเป็นแบบสองทาง โดยประสบการณ์และผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของเด็กและเยาวชนสามารถย้อนกลับไปเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายให้ดียิ่งขึ้นได้

โดยสรุปภาพนี้เน้นย้ำว่าการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนผ่านการผลิตภาพยนตร์สั้นเป็นการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจในคุณค่าและศีลธรรม การใช้ประสบการณ์ส่วนตัว และการพัฒนาทักษะการสื่อสาร เพื่อสร้าง อำนาจแห่งความรู้ ที่ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถแสดงออก เผชิญหน้า และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยมีนโยบายที่เหมาะสมเป็นกลไกสนับสนุนที่สำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลความพยายามเหล่านี้ ทำให้เด็กและเยาวชนไม่ใช่เพียงผู้รับสาร แต่เป็นผู้สร้างสารและผู้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างแท้จริง

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้และอำนาจผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นพลวัตทางสังคมที่ซับซ้อน จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการคอนเฟสชั่นมิใช่เพียงการเล่าเรื่องหรือถ่ายทอดประสบการณ์ แต่เป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มีความหมายเชิงลึก เด็กและเยาวชนใช้ภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือในการต่อรองความหมายและท้าทายอำนาจกระแสหลักภายใต้แนวคิดของ Foucault ตามแนวคิดคอนเฟสชั่นถือเป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technologies of the Self) ที่

ทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถตรวจสอบ วิเคราะห์ และปรับเปลี่ยนตนเองให้สัมพันธ์กับบรรทัดฐานทางสังคม กระบวนการนี้ไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้แบบทิศทางเดียว หากแต่เป็นการสร้างความหมายร่วมกัน เห็นได้จากภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน อาทิ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง เลือก Eraser ขยะในใจ และ Copy เป็นต้น เด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่รับรู้ปัญหาคอร์รัปชัน แต่ยังสามารถวิเคราะห์และสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์ได้อย่างลึกซึ้ง พวกเขาใช้ภาษาภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการเปิดเผยโครงสร้างอำนาจที่ซ่อนเร้นในสังคม (ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550; ปิยกุล เลาวัณย์ศิริ, 2550)

กระบวนการผลิตสื่อยังเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนสามารถต่อรองและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ ผ่านการเล่าเรื่องที่ท้าทายชุดความคิดเดิมเกี่ยวกับคอร์รัปชัน พวกเขาไม่เพียงแต่วิพากษ์ แต่ยังนำเสนอทางออกและทางเลือกใหม่ในการจัดการกับปัญหาสังคมความน่าสนใจอยู่ที่การให้ความหมายของเด็กและเยาวชนต่อคอร์รัปชันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการคอร์รัปชันทางการเงิน แต่ขยายขอบเขตไปถึงความไม่เป็นธรรมในเชิงโครงสร้าง การละเมิดสิทธิ และการใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อปัญหาสังคม เด็กและเยาวชนสามารถสร้างความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันของตนเองได้ผ่านกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์และการเรียนรู้ที่สำคัญ (ชวนวล คณานุกูล, 2565) การวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นถึงกระบวนการสร้าง คอนเฟสชั่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างตัวตนใหม่ที่มีความตระหนักรู้ต่อปัญหาคอร์รัปชัน รัฐที่มีอำนาจในบริบทของเสรีนิยมใหม่ได้เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ผลิตความรู้และไม่เพียงแต่รับสารจากผู้ใหญ่อย่างเดียวการศึกษาวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน เผยให้เห็นถึงกระบวนการที่ซับซ้อนในการสร้างความรู้และการประกอบสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชนภายใต้บริบทของอำนาจและความรู้ในสังคมไทยร่วมสมัย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมสร้างสรรค์ทั่วไป (Taylor, 2009; Foucault, 2018) แต่เป็นพื้นที่ของคอนเฟสชั่น (Confession) ที่เด็กและเยาวชนได้เปิดเผย ทบทวน และสร้างความหมายใหม่ให้กับประสบการณ์และความเข้าใจของตนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน กระบวนการคอนเฟสชั่นที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นการทำงานของอำนาจในรูปแบบที่ละเอียดอ่อน โดยเฉพาะผ่านสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นพื้นที่หลักในการถ่ายทอดและผลิตซ้ำความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน เด็กและเยาวชนได้รับการหล่อหลอมผ่านทั้งอำนาจวินัยที่กำกับพฤติกรรมภายนอก และชีวอำนาจที่ปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมภายใน จนนำไปสู่การสร้างตัวตน

ใหม่ในฐานะ ผู้ต่อต้านคอร์รัปชัน ที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม (ผาสุก เจริญเกียรติ, 2555; เมธี ครองแก้ว, 2558)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอิทธิพลจากอำนาจความรู้อย่างเฉื่อยชา แต่มีการต่อรองและสร้างความหมายใหม่ผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น การให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่หลากหลาย ทั้งในแง่ของการเป็นพลเมืองดี การมีศีลธรรม การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และการแสดงความไม่พอใจต่อการถูกเอาเปรียบ สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างวาทกรรมหลักของรัฐกับประสบการณ์และมุมมองส่วนตัวของพวกเขา การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าประสบการณ์ในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นได้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน ผ่านการคอนเฟสทั้งประสบการณ์ส่วนตัว การเรียนรู้จากสถาบันต่างๆ และการปะทะสังสรรค์กับวาทกรรมที่มีอยู่ในสังคม กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ทำให้พวกเขาเข้าใจผลกระทบของการคอร์รัปชันได้ชัดเจนขึ้นแต่ยังช่วยพัฒนาจิตสำนึกและความมุ่งมั่นในการเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชันเป็นยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ เพราะไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นกระบวนการที่ทำให้พวกเขาได้ค้นพบ ทบทวน และสร้างตัวตนใหม่ผ่านคอนเฟสชั่น อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้งทั้งในระดับความคิด จิตสำนึก และพฤติกรรม แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและความรู้จากทฤษฎีของ Foucault ว่าความรู้ไม่ได้ถูกถ่ายทอดในรูปแบบของการบอกกล่าวจากผู้ใหญ่สู่เด็ก แต่มีการสร้างขึ้นมาใหม่จากการแลกเปลี่ยนและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (Foucault, 2015) สิ่งนี้สัมพันธ์กับผลการศึกษาที่พบว่าเด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่เรียนรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชัน แต่ยังมีบทบาทในการทำความเข้าใจและการสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อและความจริงในสังคมผ่านกระบวนการสร้างสื่อ การศึกษาครั้งนี้รับรองแนวคิดที่ว่าความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันนั้นถูกรังสรรค์ขึ้น ใหม่และถูกต่อรองกันในระหว่างการเรียนรู้ โดยเด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้ สิ่งนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและพฤติกรรมของพวกเขา ในการต่อต้านคอร์รัปชันซึ่งส่งผลถึงการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ยืนหยัดต่อการมีส่วนร่วมในสังคม (Ivanov, 2007; ชวนวล คณานุกูล, 2565)

จากการสังเคราะห์ข้อมูลในงานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันมีความซับซ้อนและลึกซึ้งเกินกว่าการมองผิวเผินคอร์รัปชันในงานศึกษานี้ถูกนิยามอย่างครอบคลุมว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีรากเหง้าลึกในโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยไม่ได้

จำกัดเพียงการคอร์รัปชันทางการเงิน แต่หมายถึงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซับซ้อน ซึ่งครอบคลุมการใช้อำนาจโดยมิชอบ การละเมิดสิทธิ และการสร้างความไม่เป็นธรรม (Magavilla, 2012; UNODC, 2009b) ในระบบความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันในงานศึกษานี้มีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ กล่าวคือ เป็นความรู้ที่ถูกสร้างร่วมกัน (Co-constructed) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเด็กและเยาวชน พวกเขาไม่เพียงแต่รับรู้ แต่ยังสามารถตีความ วิเคราะห์ และสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์ได้อย่างลึกซึ้ง มิติทางอำนาจในการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝังลึกในระบบอุปถัมภ์ มีความซับซ้อนมากกว่าการกระทำผิดของปัจเจกบุคคล แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ (Livingstone & Sefton-Green, 2016; Rose & Peiffer, 2019) ลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจคือ ความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันในงานศึกษานี้เป็น ความรู้จากภายใน ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง มีชีวิตชีวา และผูกพันกับตัวตนของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน พวกเขาไม่เพียงแต่รับรู้ปัญหา แต่ยังสามารถวิเคราะห์และสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์ได้อย่างลึกซึ้ง (Buckingham, 2003; Jenkins, 2006) เป้าหมายสูงสุดไม่ใช่เพียงการต่อต้านคอร์รัปชัน แต่เพื่อสร้างพลเมืองที่มีจิตสำนึก มีวิจารณญาณ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม ผ่านกระบวนการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การให้ความหมายของเด็กและเยาวชนต่อคอร์รัปชันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการคอร์รัปชันทางการเงิน แต่ขยายขอบเขตไปถึงความไม่เป็นธรรมในเชิงโครงสร้าง การละเมิดสิทธิ และการใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อปัญหาสังคม (Kraidy, 2016; World Bank, 2018)

ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันในงานศึกษานี้จึงเป็นความรู้เชิงวิพากษ์ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโครงสร้างและจิตสำนึกของปัจเจกบุคคล ผ่านพลังของเด็กและเยาวชนที่มีความคิดสร้างสรรค์และมุ่งมั่นที่สร้างสังคมที่ดีขึ้นการที่เด็กและเยาวชนได้กลายเป็นทั้งผู้รับและผู้สร้างวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการใช้อำนาจในรูปแบบใหม่ที่ไม่ต้องอาศัยการบังคับ แต่ทำงานผ่านการสร้างเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่ทำให้ปัจเจกบุคคลเลือกที่ปรับเปลี่ยนตนเองให้สัมพันธ์กับเป้าหมายของสังคม อย่างไรก็ตาม การมีพื้นที่ในการต่อรองและสร้างความหมายใหม่ก็แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้ถูกกระทำ แต่มีบทบาทสำคัญในการร่วมกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ข้อค้นพบเหล่านี้มีนัยสำคัญต่อการพัฒนานโยบายและแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยชี้ให้เห็นว่าการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและสร้างการเปลี่ยนแปลง เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสังคมที่

โปร่งใสและเป็นธรรมในระยะยาว การลงทุนในกิจกรรมเช่นนี้จึงไม่เพียงแต่เป็นการสร้างสื่อรณรงค์ แต่เป็นการบ่มเพาะพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีจิตสำนึกและความพร้อมในการเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ความเชื่อมโยงระหว่างความรู้และอำนาจผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่น

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และอำนาจในกระบวนการคอนเฟสชั่นผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชน เป็นการวิเคราะห์เชิงลึกที่เปิดเผยพลวัตทางสังคม โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดของ Foucault ที่มองว่าคอนเฟสชั่นไม่ใช่เพียงการเปิดเผยข้อมูล แต่เป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ซับซ้อน ซึ่งทำให้ปัจเจกบุคคลตรวจสอบ วิเคราะห์ และปรับเปลี่ยนตนเองให้สัมพันธ์กับบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ในบริบทของการต่อต้านคอร์รัปชัน คอนเฟสชั่นจึงเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงอำนาจ ความรู้ และการสร้างอัตลักษณ์ (Foucault, 1982; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ได้ให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่หลากหลายและลึกซึ้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในปัญหาการคอร์รัปชันที่มีความซับซ้อนและการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน การให้ความหมายเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงการรับเอาความรู้จากภายนอก แต่เป็นการสร้างความหมายใหม่ผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่น คอนเฟสชั่นในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเพียงการยอมรับว่าคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่เป็นการเปิดเผยความรู้สึก ความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เด็กและเยาวชนบางคนให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นการ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือความเสี่ยง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีจิตสำนึกและความกล้าหาญทางจริยธรรม (Kohlberg, 1984; Rest, 1986) นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นการ สร้างสังคมที่เป็นธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างคอร์รัปชันกับปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม (Bourdieu, 1991; Foucault, 1980) การให้ความหมายเหล่านี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงระดับบุคคล แต่ขยายไปสู่ระดับสังคมและการเมือง การที่เด็กและเยาวชนสามารถให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่ลึกซึ้งและหลากหลายได้นั้น เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น (Freire, 1970; Jenkins, 2006) การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับฟังบรรยายหรืออ่านหนังสือ แต่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง (Giroux, 1992) การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นทำให้เด็กและเยาวชนต้องคิด

วิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Habermas, 1990) เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในปัญหาคอร์รัปชันที่ลึกซึ้งกว่าการรับรู้เพียงผิวเผิน พวกเขาสามารถวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจที่ซับซ้อนซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหา และนำเสนอแนวทางการแก้ไขที่สร้างสรรค์และ หลากหลาย (Butler, 2007; Goffman, 1959)การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นกระบวนการที่เด็กและเยาวชนได้ คอนเฟส ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการเปิดเผยความจริงที่อาจถูกปิดบังไว้ภายใต้โครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นธรรม (Bourdieu, 1991; Foucault, 1980) กระบวนการคอนเฟสชั่นในงานศึกษานี้ปรากฏผ่านสามมิติหลัก ได้แก่:

มิติที่ 1 คอนเฟสชั่นผ่านประสบการณ์ตรง เด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นผู้รับผลกระทบจากปัญหาคอร์รัปชัน แต่กลายเป็นผู้กระทำการทางสังคม (social actors) ที่สามารถวิเคราะห์ ตีความและสร้างชุดความคิดเชิงวิพากษ์ได้อย่างลึกซึ้ง พวกเขาใช้ภาพยนตร์สั้นเป็นพื้นที่ต่อรองทางอำนาจ สะท้อนให้เห็นว่าความรู้ไม่ได้ถูกถ่ายทอดแบบทิศทางเดียว แต่เป็นการประกอบสร้างความหมายร่วมกัน (Couldry, 2010; Livingstone & Sefton-Green, 2016) ตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์สั้นเรื่อง 2฿ ที่สะท้อนประสบการณ์ตรงของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการจ่ายเงินใต้โต๊ะในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่ได้มองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องปกติ แต่ตระหนักถึงความไม่ถูกต้องและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม การนำเสนอผ่านมุมมองของเด็กและเยาวชนนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคอนเฟสชั่น ที่กล่าวถึง กล่าวคือเป็นการเปิดเผยความจริงที่ท้าทายระบบอำนาจเดิม (Foucault, 1988; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; ธีรยุทธ บุญมี, 2551)

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นในลักษณะนี้จึงเป็นมากกว่าการถ่ายทอดเรื่องราว แต่เป็นการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการต่อรองเชิงอำนาจ (negotiation of power) (Jenkins, 2006) และสร้างพื้นที่ทางสังคม (social space) ให้เสียงของเด็กและเยาวชนได้ถูกรับฟังประสบการณ์ตรงที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์สั้นจึงทำหน้าที่เป็นทั้งการบันทึกความจริงทางสังคมและการวิพากษ์ระบบที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน (Buckingham, 2003; Elena, 2020) กระบวนการคอนเฟสผ่านประสบการณ์ตรงนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของกลไกอำนาจในสังคมร่วมสมัย จากเดิมที่เน้นการควบคุมผ่านกฎหมายหรือบทลงโทษ มาสู่การใช้อำนาจละมุน (soft power) ผ่านการสื่อสารและการสร้างวาทกรรมในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ผลิตคือเด็กและเยาวชน

กระบวนการสร้างสรรค์สื่อเหล่านี้จึงกลายเป็นพื้นที่สำคัญของการแสดงออกทางความคิดและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม (Nye, 2004; Taylor, 2009)

มิติที่ 2 ในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง โดยภาพยนตร์สั้นได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์และจิตสำนึกทางสังคมของเด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่น ที่ Foucaultได้อธิบายไว้ว่าเป็นมากกว่าการเล่าเรื่อง แต่เป็นการต่อรองความหมายและท้าทายโครงสร้างอำนาจเดิมที่ดำรงอยู่ในสังคม (Foucault, 1988; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) กระบวนการคอนเฟสชั่นผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นนี้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มีความซับซ้อนในหลายมิติ โดยเฉพาะในแง่ของการสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน เด็กและเยาวชนไม่ได้เพียงนำเสนอเรื่องราวหรือสถานการณ์ แต่ได้สร้างชุดความคิดและการตีความที่สะท้อนมุมมองเฉพาะของพวกเขาซึ่งมักแตกต่างไปจากวาทกรรมกระแสหลักที่มักมองปัญหาคอร์รัปชันในมิติของกฎหมายและการบริหารจัดการเท่านั้น (สามชาย ศรีสันต์, 2560) การที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน เป็นการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรม (cultural space) ที่พวกเขาสามารถมีสุรเสียงและอานุภาพในการนิยามความหมาย ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของ Jenkins ที่มองว่าการผลิตสื่อโดยเด็กและเยาวชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม (cultural participation) ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Jenkins, 2006)

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติการทางวาทกรรมในสองระดับ (Lundby, 2008) ระดับแรกคือระดับปัจเจกบุคคล เด็กและเยาวชนใช้การเล่าเรื่องผ่านภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์และจุดยืนทางสังคม (Livingstone & Sefton-Green, 2016) การเลือกประเด็น มุมมอง และวิธีการนำเสนอสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความเป็นตัวตน (self-formation) ที่เชื่อมโยงกับจิตสำนึกทางสังคม ระดับที่สองเป็นระดับโครงสร้าง กล่าวคือ การผลิตสื่อเป็นการท้าทายและต่อรองกับระบบอานุภาพเดิม โดยเฉพาะวาทกรรมกระแสหลักเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน (Kraidy, 2016) เด็กและเยาวชนมิได้เป็นเพียงผู้รับวาทกรรมที่ถูกกำหนดโดยสถาบันต่าง ๆ แต่สามารถสร้างความหมายใหม่ผ่านประสบการณ์และมุมมองของตนเอง สัมพันธ์กับแนวคิดของ Taylor ที่ว่าการสร้างอัตลักษณ์ในสังคมสมัยใหม่เกี่ยวข้องกับการสร้าง จินตนาการทางสังคม (Social Imaginaries) ที่ท้าทายและปรับเปลี่ยนความเข้าใจเดิม ๆ เกี่ยวกับปัญหาสังคม การสร้างจินตนาการทางสังคมใหม่ผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นได้เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนสามารถสร้างภาพ

แทนของปัญหาคอร์รัปชันที่สะท้อนความเป็นจริงในมุมมองของพวกเขา นำเสนอทางเลือกและวิธีการแก้ไขปัญหาที่อาจแตกต่างไปจากแนวทางเดิม รวมถึงการสร้างเครือข่ายทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงสังคม กระบวนการเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของเด็กและเยาวชน แต่ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างวาทกรรมใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันที่มาจากมุมมองของคนรุ่นใหม่ (Buckingham, 2003; Taylor, 2009)

ปฏิบัติการทางวาทกรรมผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นกระบวนการทางสังคมที่ซับซ้อน ที่เด็กและเยาวชนใช้ในการสร้างอัตลักษณ์ ต่อรองความหมาย และมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงสังคม การที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างจินตนาการทางสังคมใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพวกเขาในฐานะผู้กระทำการทางสังคม แต่ยังสะท้อนถึงความสามารถในการมีส่วนร่วมในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมีความหมายกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านปฏิบัติการวาทกรรมนี้จึงเป็นทั้งการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลและการสร้างพลังทางสังคม ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองที่มีความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะในประเด็นที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนอย่างการต่อต้านคอร์รัปชัน การที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลงนี้ จึงเป็นความหวังสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรมในอนาคต (Elena, 2020)

มิติที่ 3 การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการคอนเฟสชั่นในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงพลังของการสร้างความรู้แบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการผลิตภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการแสดงออกทางความคิด แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างความรู้ที่ลึกซึ้ง กระบวนการนี้ทำให้เด็กและเยาวชนได้วิเคราะห์ ตีความ และประกอบสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันผ่านมุมมองและประสบการณ์ของตนเอง (Foucault, 2018; Jenkins, 2006) จากการศึกษาภาพยนตร์สั้นเรื่อง นอมินี และ Guilt ตราบาป แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนสามารถเชื่อมโยงประเด็นคอร์รัปชันกับโครงสร้างทางสังคมที่สลับซับซ้อน พวกเขามิได้มองปัญหาคอร์รัปชันเพียงแค่การคอร์รัปชันทางการเงิน แต่สามารถวิเคราะห์ถึงรากเหง้าของปัญหาที่เชื่อมโยงกับความไม่เป็นธรรม การใช้อานุภาพโดยมิชอบ และการละเมิดสิทธิในระดับโครงสร้าง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงลึกนี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาต่าง ๆ ในสังคม (Rose & Peiffer, 2019; Livingstone & Sefton-Green, 2016)

กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นได้กลายเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์การเล่าเรื่องที่สะท้อนมุมมองของตนเอง (Buckingham, 2003) การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสื่อยังเป็นการเสริมพลังให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงศักยภาพของตนเองในการสร้างการเปลี่ยนแปลง เข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีวิจารณญาณ (World Bank, 2018) นอกจากนี้ ผลงานภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนได้สร้างวาทกรรมใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันที่ท้าทายมุมมองแบบเดิม ๆ โดยนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์และสะท้อนสุรเสียงของคนรุ่นใหม่ การสร้างวาทกรรมใหม่นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติของสังคมต่อปัญหาคอร์รัปชัน โดยเฉพาะการทำให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมิได้เป็นเพียงผู้รับผลกระทบ แต่เป็นผู้กระทำการทางสังคมที่มีพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลง (Elena, 2020; Kraidy, 2016)

กระบวนการคอนเฟสชั่นผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม (Foucault, 2018; Lundby, 2008) การเปลี่ยนแปลงนี้มิได้เกิดขึ้นเพียงในระดับปัจเจกบุคคล แต่ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระยะยาว ผ่านการสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในการต่อต้านคอร์รัปชัน การที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการแสดงออกและสร้างการเปลี่ยนแปลงนี้สัมพันธ์กับแนวคิดของ (Couldry, 2010) ที่มองว่าการผลิตสื่อโดยพลเมืองเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการสร้างประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน กระบวนการนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการแปรผันของกลไกอานุภาพในสังคมร่วมสมัย จากการควบคุมแบบบนสู่ล่าง (top-down control) มาสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงผ่านการมีส่วนร่วมและการสร้างความตระหนักรู้) ซึ่งเป็นรูปแบบของอำนาจละมุน (soft power) ที่มีประสิทธิผลในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยั่งยืน (Kraidy, 2016; Nye, 2004)

การทำงานของอำนาจวินัยและชีวอำนาจในการสร้างตัวตน

อำนาจวินัย (disciplinary power) ที่ทำงานผ่านสถาบันต่างๆ ได้สร้างกรอบและขอบเขตที่เด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติตาม ตั้งแต่การกำหนดหัวข้อการประกวด การวางเกณฑ์การตัดสินไปจนถึงการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมองว่าการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ ควรทำและถูกต้อง (Foucault, 1988; Rose & Peiffer, 2019) อำนาจวินัยนี้ไม่ได้ใช้การบังคับโดยตรง แต่ทำงานผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กและเยาวชนเลือกที่ปฏิบัติตามด้วยความสมัครใจ (Dean, 2010) ในขณะเดียวกัน ชีวอำนาจ (biopower) ได้ทำงานในระดับที่ลึกซึ้งกว่าโดยการปลูกฝังและหล่อหลอมจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ของเด็กและเยาวชนให้กลายเป็นที่มีคุณธรรม และ พลเมืองดี ที่ต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างแท้จริง (Foucault, 1988; Miller & Rose, 2008) ชีวอำนาจนี้ทำงานผ่านการสร้างความรู้เกี่ยวกับความดี ความชั่ว และความถูกต้องทางศีลธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ภายนอก แต่ยังพัฒนาการควบคุมตนเองจากภายในอีกด้วย (Fejes & Nicoll, 2015; Foucault, 2015; Lemke, 2011)

การทำงานร่วมกันระหว่างอำนาจวินัยและชีวอำนาจนี้ได้สร้างปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ แม้ว่าพวกเขาได้รับอิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน แต่การเลือกประเด็น การนำเสนอเนื้อหา และการสร้างตัวละคร ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการซึมซับและผลิตซ้ำวาทกรรมหลักเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันที่ดำรงอยู่ในสังคม (Foucault, 1982; van Dijk, 2008) การที่เด็กและเยาวชนเลือกนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนความเสียหายของการคอร์รัปชัน หรือยกย่องคุณค่าของความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ได้เกิดจากการถูกบังคับหรือชี้นำโดยตรง แต่เป็นผลมาจากการที่พวกเขาได้พัฒนาวิธีคิดและระบบคุณค่าที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน (Bourdieu, 1991; Giddens, 1984) การที่เด็กและเยาวชนสามารถผลิตผลงานที่สัมพันธ์กับเป้าหมายของการรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชัน จึงเป็นความสำเร็จของการทำงานของอำนาจทั้งสองรูปแบบที่หล่อหลอมให้พวกเขากลายเป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งต่อวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันในเวลาเดียวกัน (Fejes & Nicoll, 2015; Rose & Peiffer, 2019)

อย่างไรก็ตาม การศึกษายังพบว่าภายใต้การทำงานของอำนาจดังกล่าว เด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอิทธิพลอย่างเฉื่อยชา แต่มีการต่อรองและสร้างความหมายใหม่ผ่านมุมมองและประสบการณ์ของตนเอง การที่พวกเขาสามารถเชื่อมโยงประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชันเข้ากับชีวิตประจำวัน หรือนำเสนอผ่านมุมมองที่แตกต่างไปจากวาทกรรมกระแสหลัก แสดงให้เห็น

ถึงพื้นที่ของการต่อรองที่ยังคงมีอยู่ แม้อยู่ภายใต้กรอบของอำนาจที่ครอบงำ (Bourdieu, 1991; Foucault, 1980) กระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นพื้นที่ที่ซับซ้อน ที่ทั้งอำนาจวินัยและชีวอำนาจทำงานร่วมกันในการสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง ผ่านการตีความและให้ความหมายใหม่กับประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชัน การทำความเข้าใจการทำงานของอำนาจในลักษณะนี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงทั้งการสร้างกรอบและแนวทางที่ชัดเจน ควบคู่ไปกับการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และให้ความหมายกับการต่อต้านคอร์รัปชันในแบบของตนเอง (Bhabha, 1994; Hall, 1997)

การทำงานของอำนาจวินัยและชีวอำนาจในการสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชนผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันสะท้อนให้เห็นกลไกที่ซับซ้อนของอำนาจในสังคมร่วมสมัย ตามแนวคิดของ Foucault (1988) อำนาจวินัย (disciplinary power) ทำงานผ่านการสร้างบรรทัดฐานและการกำกับควบคุมพฤติกรรม ในขณะที่ชีวอำนาจ (biopower) ทำงานผ่านการจัดการและควบคุมชีวิตในระดับประชากรจากการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของเด็กและเยาวชนผู้ผลิตภาพยนตร์สั้น พบว่าการทำงานของอำนาจทั้งสองรูปแบบปรากฏชัดเจน ดังคำให้สัมภาษณ์ของแก้ว ที่กล่าวว่า *ตอนแรกหนูก็ไม่รู้ว่าการจ่ายเงินใต้โต๊ะมันผิด คิดว่ามันเป็นเรื่องที่ทุกคนทำกัน แต่พอได้มาทำหนังสั้นเรื่องนี้ ทำให้เข้าใจว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของการคอร์รัปชัน และเราต้องกล้าที่พูดออกมา* คำสัมภาษณ์นี้สะท้อนให้เห็นการทำงานของอำนาจวินัยที่เดิมทีฝังอยู่ในความเคยชินและการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง แต่ผ่านกระบวนการผลิตสื่อ เด็กและเยาวชนได้พัฒนาจิตสำนึกใหม่และความกล้าที่ท้าทายบรรทัดฐานเดิม ในขณะเดียวกัน คำให้สัมภาษณ์ของภูมิที่ว่า *"การทำหนังสั้นทำให้ผมเห็นว่าคอร์รัปชันไม่ใช่แค่เรื่องของคนที่โกงเงิน แต่มันกระทบกับชีวิตของทุกคน ทั้งการศึกษา สาธารณสุข และโอกาสในชีวิต เราต้องช่วยกันเปลี่ยนแปลงสังคมการตระหนักถึงผลกระทบในวงกว้างของคอร์รัปชัน"* ยังสะท้อนให้เห็นการทำงานของชีวอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชีวิตในระดับประชากร (Rose & Peiffer, 2019) เด็กและเยาวชนเริ่มเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการคอร์รัปชันกับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม ซึ่งมีนได้กล่างเพิ่มเติมว่า *"การได้ทำหนังสั้นทำให้หนูเข้าใจว่าเราไม่ได้อยู่คนเดียว มีเพื่อนๆ หลายคนที่คิดเหมือนกัน และเราสามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ แม้เป็นเรื่องเล็กๆ ก็ตาม"* คำสัมภาษณ์นี้แสดงให้เห็นการเกิดขึ้นของ เครือข่ายการต่อต้าน (Networks of resistance) ที่ Foucault กล่าวถึง ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของผู้ที่ต้องการท้าทายอำนาจเดิม (Jenkins, 2006) การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงไม่

เพียงเป็นการแสดงออกทางความคิด แต่เป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมใหม่ที่เอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้องปอ สะท้อนมุมมองที่น่าสนใจ หนูคิดว่าการทำหนังสั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสื่อสารกับคนรุ่นเดียวกัน เพราะเราเข้าใจภาษาและวิธีการเล่าเรื่องของกันและกัน บางทีผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจว่าทำไมเราถึงเลือกนำเสนอแบบนี้ แต่เพื่อนๆ เข้าใจ คำสัมภาษณ์นี้สะท้อนให้เห็นการสร้าง วาทกรรมทางเลือก (Alternative discourse) ที่เด็กและเยาวชนใช้ในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Buckingham, 2003) การเลือกรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมของตนเองเป็นการแสดงออกถึงการต่อรองกับอำนาจเดิมและการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมใหม่ การวิเคราะห์คำสัมภาษณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นพื้นที่ที่อำนาจวินัยและชีวอำนาจทำงานร่วมกันในการสร้างตัวตนของเด็กและเยาวชน โดยไม่ได้เป็นเพียงการถูกกำกับควบคุม แต่เป็นกระบวนการที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้ในการต่อรอง ท้าทาย และสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน (Elena, 2020; ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2550) การที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นตัวอย่างของการทำงานของอำนาจในเชิงสร้างสรรค์ ที่นำไปสู่การพัฒนาพลเมืองที่มีความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม

การประกอบสร้างความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันและการต่อรองกับอำนาจ

งานศึกษานี้มุ่งสำรวจพลวัตอันซับซ้อนของการประกอบสร้างความรู้และการต่อรองกับอำนาจในบริบทของการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาของการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยเด็กและเยาวชน การศึกษาครั้งนี้ตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่า ความรู้มิได้เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างเป็นกลางและเป็นอิสระ หากแต่ถูกประกอบสร้างขึ้นภายใต้บริบททางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง (Foucault, 1982) ในขณะเดียวกัน อำนาจก็มิได้เป็นเพียงกลไกการกดขี่ หากแต่เป็นสิ่งที่สอดแทรกอยู่ในทุกอณูของความสัมพันธ์ทางสังคม และมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบของความรู้ที่ถูกผลิตและเผยแพร่ จากผลการศึกษาที่นำเสนอในบทที่ 4 พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน มิได้เป็นเพียงผู้รับเอาความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันจากภายนอก หากแต่เป็นผู้มีบทบาทในการประกอบสร้างความรู้การต่อต้านดการคอร์รัปชันขึ้นใหม่ ผ่านกระบวนการที่เต็มไปด้วยการต่อรอง การตีความ และการสร้างสรรค์ การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนได้เข้ามาต่อรองกับอำนาจที่แฝงอยู่ในวาทกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับคอร์รัปชัน และสร้างความหมายใหม่ที่

สะท้อนมุมมองและประสบการณ์ของตนเอง (Foucault, 1982; Rabinow, 1997; Foucault, 2018)

เด็กและเยาวชนได้สร้างความหมายใหม่ของการต่อต้านคอร์รัปชันที่ลึกซึ้งและหลากหลาย ในชีวิตประจำวัน สัมพันธ์กับแนวคิดของ Livingstone & Sefton-Green ที่เสนอว่าการเรียนรู้ที่ประสิทธิภาพต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน (Livingstone & Sefton-Green, 2016) การประกอบสร้างความรู้ยังปรากฏผ่านการให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในสี่มิติสำคัญ ได้แก่ การเป็นพลเมืองดี การมีศีลธรรม การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และความไม่พอใจต่อการถูกเอาเปรียบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนได้รับมาจากสังคมกับการตีความของตนเอง สังคมไทยมีแนวโน้มในการปลูกฝังให้สมาชิกเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ตั้งคำถามต่อโครงสร้างอำนาจ และยอมรับระบบอุปถัมภ์ว่าเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม กระบวนการสร้างภาพยนตร์ได้เปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนหรือผู้สร้างได้เริ่มตั้งคำถามต่อค่านิยมและโครงสร้างทางสังคมเหล่านั้น โดยเฉพาะการมองย้อนกลับไปยังสิ่งที่ถูกให้คุณค่าในนามของ “วัฒนธรรม” ซึ่งอาจมิใช่เพียงชุดความเชื่อเชิงอัตลักษณ์ของสังคมเท่านั้น หากยังอาจเป็นรากฐานของปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ระบบคอร์รัปชันที่ฝังรากลึกในชีวิตประจำวันโดยไม่ทันรู้ตัว อีกด้วย (Foucault, 1988; Hartsock, 1990; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

ในส่วนของการต่อรองกับอำนาจ เด็กและเยาวชนได้ใช้การผลิตสื่อภาพยนตร์เป็นพื้นที่ในการต่อรองกับอำนาจในหลายระดับ ทั้งอำนาจในระบบการศึกษา อำนาจในครอบครัว และอำนาจในระบบสังคมวัฒนธรรม (Foucault, 1982; van Dijk, 2008) ดังที่ปรากฏในคำสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้กำกับภาพยนตร์สั้นเรื่อง นอมินี ที่ว่า “*เราเลือกทำเรื่องการคอร์รัปชันในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเพราะมันกระทบกับพวกเราโดยตรง เราเห็นเพื่อนหลายคนที่เรียนเก่งแต่พลาดโอกาสเพราะระบบที่ไม่โปร่งใส การทำหนังเป็นวิธีที่เราพูดเรื่องนี้ออกมาได้โดยไม่กลัวผลกระทบ*” โดยผู้เขียนต้องการใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นตัวแทน ในการนำเสนอ ความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับเพื่อนนักเรียนซึ่งมีความสามารถทางวิชาการ แต่กลับพลาดโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากระบบที่ขาดความโปร่งใส ภาพยนตร์สั้นจึงกลายเป็นพื้นที่สำคัญในการแสดงออกถึงข้อวิพากษ์ต่อโครงสร้างที่ไม่เป็นธรรม โดยไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการเผชิญหน้าโดยตรงกับอำนาจ

กระบวนการสร้างภาพยนตร์ในลักษณะนี้จึงสามารถมองได้ว่าเป็นเครื่องมือในการต่อรองอำนาจเชิงวาทกรรม เปิดพื้นที่ในการตั้งคำถาม และสร้างการรับรู้ใหม่ต่อระบบที่ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในสังคม แสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างพลังและการต่อรองทาง

สังคม (Jenkins, 2006) การต่อรองกับอำนาจในครอบครัวปรากฏชัดเจนในผลงานที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างความถูกต้องกับความกตัญญู ดังที่ผู้เขียนบทภาพยนตร์สั้นเรื่อง Guilt ตราบาป สะท้อนว่า *"เด็กที่รู้ว่าพ่อแม่รับสินบน แต่ไม่กล้าพูดอะไร มันสะท้อนความขัดแย้งในใจที่ต้องเลือกระหว่างความถูกต้องกับความกตัญญู"* การนำเสนอความขัดแย้งนี้สะท้อนการต่อรองกับอำนาจเชิงวัฒนธรรมที่กำหนดความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยนอกจากนี้ การต่อรองกับอำนาจยังปรากฏในรูปแบบของการสร้างพื้นที่ใหม่ในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์สังคม การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Rose & Peiffer, 2019) สัมพันธ์กับคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่โครงการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ว่า สิ่งที่น่าสนใจคือการที่นักเรียนเริ่มเชื่อมโยงพฤติกรรมในชีวิตประจำวันกับปัญหาคอร์รัปชันระดับประเทศ พวกเขาไม่เพียงตั้งคำถามกับระบบ แต่ยังกล้าที่เสนอมุมมองใหม่ผ่านงานสร้างสรรค์

กระบวนการประกอบสร้างความรู้และการต่อรองกับอำนาจผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์จึงเป็นตัวอย่างของการใช้สื่อสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพลเมืองที่มีความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม ตามแนวคิดของ Buckingham เกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by doing) ที่ไม่เพียงนำไปสู่การสร้างความรู้ แต่ยังก่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความซับซ้อนของปัญหาสังคมและความสามารถในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว (Buckingham, 2003) จากผลการศึกษาครั้งนี้เด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ได้ให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่หลากหลายและลึกซึ้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในปัญหาที่ซับซ้อนและการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน การให้ความหมายเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงการรับเอาความรู้จากภายนอก แต่เป็นการสร้างความหมายใหม่ผ่านกระบวนการที่เด็กและเยาวชนได้เข้ามาเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชันโดยตรง หรือได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับคอร์รัปชันจากผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เด็กและเยาวชนบางคนให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นการ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือความเสี่ยง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีจิตสำนึกและความกล้าหาญทางจริยธรรม นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นการ สร้างสังคมที่เป็นธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างคอร์รัปชันกับปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม การให้ความหมายเหล่านี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงระดับบุคคล แต่ขยายไปสู่ระดับสังคมและการเมือง (Foucault, 1988; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

การที่เด็กและเยาวชนสามารถให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันที่ลึกซึ้งและหลากหลายได้นั้น เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรับฟังบรรยายหรืออ่านหนังสือ แต่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นทำให้เด็กและเยาวชนต้องคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏในส่วนที่ 1 ของผลการศึกษาที่ว่าด้วยการให้ความหมายจากการใช้อำนาจของความรู้ที่ทำให้เกิดคอนเฟสชั่นด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในเด็กและเยาวชนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน (Foucault, 1988; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; ธีรยุทธ บุญมี, 2551)

สิ่งที่น่าสนใจจากการศึกษาคือ แม้ว่าเด็กและเยาวชนอยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจความรู้ แต่พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงผู้รับที่เฉื่อยชา แต่กลับมีการต่อรองและสร้างความหมายใหม่ภายในกรอบที่กำหนดให้ การให้ความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในสี่มิติ ได้แก่ การเป็นพลเมืองดี การมีศีลธรรม การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และความไม่พอใจต่อการถูกเอาเปรียบ แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนได้นำประสบการณ์ชีวิตของตนเองมาผสมผสานกับความรู้ที่ได้รับเพื่อสร้างความเข้าใจที่มีความหมายต่อตนเอง การต่อรองนี้เกิดขึ้นผ่านการเลือกเนื้อหาการจัดวางตัวละคร และการเล่าเรื่องในภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนมุมมองและประสบการณ์เฉพาะของแต่ละคน ทำให้เกิดความหลากหลายในการตีความและนำเสนอแนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชัน แม้อยู่ภายในกรอบใหญ่ที่สังคมกำหนด แต่ก็มีพื้นที่สำหรับการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และมุมมองที่แตกต่าง (Foucault, 2018; Lemke, 2011; Taylor, 2009)

การประกอบสร้างความรู้และการต่อรองกับอำนาจที่ปรากฏในงานศึกษานี้สะท้อนให้เห็นปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างโครงสร้างอำนาจทางสังคมและความเป็นผู้กระทำการ (agency) ของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ แม้ว่าพวกเขาถูกหล่อหลอมด้วยวาทกรรมหลักของสังคมเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน แต่ก็สามารถสร้างพื้นที่ในการต่อรองและผลิตความหมายใหม่ผ่านการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้น กระบวนการต่อรองนี้แสดงให้เห็นผ่านการที่เด็กและเยาวชนได้นำเสนอมุมมองที่หลากหลายต่อการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการนำเสนอภาพการคอร์รัปชันในรูปแบบที่เป็นทางการหรือตามแบบแผนที่สังคมคุ้นเคย แต่ได้เชื่อมโยงประเด็นนี้เข้ากับชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และประสบการณ์ในโรงเรียน การต่อรองดังกล่าวยังสะท้อนผ่านการเลือกใช้สัญลักษณ์ การสร้างตัวละคร และการดำเนินเรื่องที่สะท้อนความเข้าใจและการตีความของพวกเขาเอง นอกจากนี้ การที่เด็กและเยาวชนสามารถผสมผสานวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันเข้ากับแนวคิดอื่นๆ เช่น หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเรื่องศีลธรรมและ

ความเป็นพลเมือง แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบสร้างความรู้ที่มีความหมายเฉพาะตัว การต่อรองนี้ไม่ได้เป็นการปฏิเสธอำนาจความรู้ที่มีอยู่โดยสิ้นเชิง แต่เป็นการสร้างพื้นที่ใหม่ที่พวกเขาสามารถแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และจุดยืนของตนเองได้ ที่สำคัญการต่อรองกับอำนาจผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นยังเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาความเป็นผู้กระทำการของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ ทำให้พวกเขาตระหนักว่าตนเองไม่ได้เป็นเพียงผู้รับผลกระทบจากปัญหาคอร์รัปชัน แต่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหาได้ (ผาสุก เจริญเกียรติ, 2555; Foucault, 1988, Foucault, 2018)

การสร้างตัวตนผู้รู้เท่าทันกับความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านปฏิบัติการวาทกรรม

การสร้างตัวตนผ่านปฏิบัติการวาทกรรมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็นปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive Practice) ที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่เรียนรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน แต่ยังกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างและผลิตซ้ำวาทกรรมนั้นๆ ผ่านคอนเฟสชั่น พวกเขาได้แสดงออกถึงการยอมรับและการปรับตัวเข้ากับอุดมการณ์ที่สังคมต้องการ ในขณะเดียวกันก็ได้สร้างตัวตนใหม่ที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม คอนเฟสชั่นในกระบวนการนี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เผยแพร่ความคิดเห็น ความรู้สึก และความตั้งใจในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเปิดเผย พวกเขาไม่เพียงแต่มีความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องมีกระบวนการตรวจสอบคุณค่าของตนเองและเปรียบเทียบกับค่านิยมที่สังคมคาดหวัง เมื่อการผลิตสื่อดำเนินไป เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้ทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ทั้งในแบบของข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การทำเช่นนี้ส่งผลให้พวกเขาเกิดการยอมรับและปรับตัวอย่างจริงจังต่อแนวคิดและวาทกรรมที่ก่อเกิดขึ้นจากการต่อต้านคอร์รัปชัน (Foucault, 1980; Hall, 1997)

กระบวนการนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของอำนาจสมัยใหม่ที่ไม่ต้องอาศัยการบังคับหรือการควบคุมโดยตรง แต่สามารถทำให้ปัจเจกบุคคลเลือกที่ปรับเปลี่ยนตนเองให้สัมพันธ์กับเป้าหมายของอำนาจนั้นๆ ด้วยความสมัครใจ เด็กและเยาวชนจึงกลายเป็นทั้งผลผลิตและเครื่องมือของอำนาจในการสร้างสังคมที่ต่อต้านคอร์รัปชัน การศึกษาครั้งนี้รับรองว่า การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ ไม่เพียงแต่ในแง่ของการถ่ายทอดความรู้ แต่ยังในแง่ของการหล่อหลอมจิตสำนึกและการสร้างตัวตนที่พึงประสงค์ (Kellner & Share, 2007; McGinn, 2005) การสร้างตัวตนผู้รู้เท่าทันด้านการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านปฏิบัติการวาทกรรมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น

ของเด็กและเยาวชน สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ซับซ้อนในการประกอบสร้างอัตลักษณ์และการปรับเปลี่ยนตัวตนผ่านการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ตามแนวคิดของ (Foucault, 1982) ที่มองว่าตัวตนถูกประกอบสร้างผ่านปฏิบัติการทางวาทกรรมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ปฏิบัติการวาทกรรมที่ปรากฏในกระบวนการนี้ประกอบด้วยวาทกรรมหลักสามประการ ได้แก่ วาทกรรมความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน และวาทกรรมการเสริมพลังเด็กและเยาวชน ดังที่ (ธีรยุทธ บุญมี, 2551) ได้อธิบายว่า วาทกรรมเหล่านี้ทำงานร่วมกันในการกำหนดกรอบความคิด ความเชื่อ และแนวทางปฏิบัติที่พึงประสงค์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในบริบทของการต่อต้านคอร์รัปชัน วาทกรรมความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ปรากฏผ่านการที่เด็กและเยาวชนถูกคาดหวังให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการตรวจสอบและต่อต้านการคอร์รัปชัน ดังที่ (สมบัติ จันทรวงศ์, 2560) ชี้ให้เห็นว่า การสร้างพลเมืองที่ตื่นรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ขณะที่วาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันทำงานผ่านการสร้างความเข้าใจว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไข ไม่ใช่เพียงหน้าที่ของหน่วยงานรัฐหรือองค์กรตรวจสอบเท่านั้น (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2564) ส่วนวาทกรรมการเสริมพลังเด็กและเยาวชนสะท้อนผ่านความเชื่อที่ว่าเด็กและเยาวชนมีศักยภาพในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2563)

การสร้างตัวตนผู้รู้คิดด้านการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านปฏิบัติการวาทกรรมในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชน สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ซับซ้อนในการประกอบสร้างอัตลักษณ์และการปรับเปลี่ยนตัวตนผ่านการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ตัวตนในที่นี้ไม่ได้ดำรงอยู่โดยธรรมชาติ หากถูกก่อรูปขึ้นภายใต้พลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจและวาทกรรมในสังคม (Foucault, 1982; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) กระบวนการสร้างตัวตนเริ่มต้นจากการที่เด็กและเยาวชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตภาพยนตร์สั้นซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นคอร์รัปชัน โดยพื้นที่การผลิตสื่อดังกล่าวเปิดโอกาสให้พวกเขาได้สำรวจและแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และจุดยืนของตนเองต่อปัญหาที่เคยถูกมองข้าม ตัวอย่างจากคำสัมภาษณ์ของเยาวชนผู้สร้างภาพยนตร์สั้นเรื่อง วงจร ระบุว่า *“การทำหนังทำให้เราได้ค้นพบตัวเองในฐานะคนที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชัน เราเริ่มเห็นว่าการนิ่งเฉยต่อความไม่ถูกต้องก็เท่ากับเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา”* ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านจากความเงียบงันไปสู่การมีเสียง ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ที่เปิดพื้นที่ให้ผู้ผลิตกลายเป็นผู้รู้ ผู้คิด และผู้ตั้งคำถาม ในกรณีของภาพยนตร์เรื่อง Guilt (ตราบาป) ผู้เขียนบทสะท้อนว่า การเขียนบททำให้เขาได้ทบทวนประสบการณ์ของตนเองที่เคยพบเห็นการคอร์รัปชันในโรงเรียน แม้ในช่วงเวลานั้นจะไม่กล้าเปิดเผยออกมา การผลิตภาพยนตร์กลายเป็นช่องทางใน

การคอนเฟสชั่น หรือการเปิดเผยตนเอง ซึ่งไม่เพียงแสดงออกถึงความรู้สึกและความทรงจำส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกที่ผลิตสร้างตัวตนในฐานะพลเมืองผู้รู้คิดที่มีจุดยืนต่อต้านการคอร์รัปชัน (Foucault, 2018; กาญจนา แก้วเทพ, 2563) นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ปรึกษาของโครงการยังตั้งข้อสังเกตว่า เด็ก ๆ ที่เข้าร่วมเริ่มรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง และเลือกที่จะลุกขึ้นมาพูดในสิ่งที่เชื่อว่าถูกต้อง ไม่ใช่เพราะถูกบังคับ แต่เป็นการเลือกโดยสมัครใจ ซึ่งสะท้อนการทำงานของอำนาจในสังคมสมัยใหม่ ที่มิได้ทำงานผ่านการบังคับโดยตรง หากแต่ผ่านการทำให้ปัจเจกภายในรู้สึกต้องกำกับดูแลตนเองด้วยความสมัครใจ (Foucault, 1988; ธงชัย วินิจกูล, 2562)

การผลิตสื่อยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจิตสำนึกในฐานะพลเมือง โดยเยาวชนบางคนสะท้อนว่า *"การทำหนังทำให้เราเข้าใจว่าการเป็นพลเมืองที่ดีไม่ใช่แค่การทำตามกฎ แต่ต้องกล้าที่จะพูดเมื่อเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง"* แสดงถึงความเป็นพลเมืองในมุมมองของเยาวชนมิได้หมายถึงการเชื่อฟังและทำตามกติกาเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการกล้าตั้งคำถามต่ออำนาจ และความไม่เป็นธรรมในสังคม (Buckingham, 2019; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2561) ในภาพรวมกระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นของเยาวชนจึงมิใช่เพียงกิจกรรมสร้างสรรค์ หากเป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ สะท้อน และประกอบสร้างตัวตนของตนเองในฐานะผู้รู้ ผู้คิด และผู้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมีจิตสำนึก (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2563; ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2564) การทำความเข้าใจกระบวนการนี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การทำงานร่วมกันของวาทกรรมทั้งสามนี้ก่อให้เกิดการสร้างตัวตนผู้รู้คิดที่มีลักษณะเฉพาะกล่าวคือ เป็นเยาวชนที่ไม่เพียงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน แต่ยังมีความมุ่งมั่นที่เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาผ่านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2563)

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจกระบวนการเหล่านี้ผ่านเลนส์ของการวิเคราะห์วาทกรรมยังช่วยให้เราเห็นถึงความซับซ้อนและข้อจำกัดของการใช้อำนาจในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่เด็กและเยาวชนกลายเป็นผู้ผลิตและผลิตซ้ำวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันนั้น แม้มีประโยชน์ในการสร้างสังคมที่โปร่งใส แต่ก็อาจนำไปสู่การจำกัดพื้นที่ในการคิดและแสดงออกในรูปแบบอื่นๆ ที่อาจไม่สัมพันธ์กับกรอบที่กำหนดไว้ ดังนั้น การส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวจึงควรคำนึงถึงการเปิดพื้นที่ให้เกิดการคิดอย่างอิสระและการแสดงออกที่หลากหลายด้วย การผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันโดยเด็กและเยาวชนไม่เพียงเป็นกิจกรรมเพื่อการสร้างสรรค์ แต่ยัง

เป็นปฏิบัติการวาทกรรมที่มีความหมายลึกซึ้งและซับซ้อน ซึ่งยึดโยงกับชุดความรู้ที่มีอำนาจในการกำหนดอุดมการณ์และอัตลักษณ์ในสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ (ธัญนพ เกสรสิทธิ, 2556)

กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้พวกเขาได้แสดงความคิดเห็นและได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นสังคมที่สำคัญ คอนเฟสชั่นในกระบวนการนี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เผยแพร่ความคิดเห็น ความรู้สึก และความตั้งใจในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเปิดเผย พวกเขาไม่เพียงแต่มีความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องมีกระบวนการตรวจสอบคุณค่าของตนเองและเปรียบเทียบกับค่านิยมที่สังคมคาดหวัง เมื่อการผลิตสื่อดำเนินไป เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้สำรวจเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ทั้งในแบบของข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การทำเช่นนี้ส่งผลให้พวกเขาเกิดการยอมรับและปรับตัวอย่างจริงจังต่อแนวคิดและวาทกรรมที่ก่อเกิดขึ้นจากการต่อต้านคอร์รัปชัน กระบวนการผลิตสื่อดังกล่าวยังทำให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจในแบบที่น้อยครั้งปรากฏเป็นการบังคับหรือการควบคุมตรง ด้วยความสมัครใจที่แสดงถึงการเลือกของปัจเจกบุคคล เด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่กลายเป็นผู้ผลิตของวาทกรรม แต่ยังกลายเป็นเครื่องมือของอำนาจที่มีเจตนาสร้างสังคมที่ต่อต้านคอร์รัปชันและมีความเป็นเอกภาพทางจริยธรรม แม้ว่าการเรียกร้องให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสื่อเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ แต่ก็ต้องมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อจำกัดที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการจำกัดพื้นที่ในการคิดและแสดงออกในรูปแบบที่อาจไม่สัมพันธ์กับกรอบที่ถูกกำหนดไว้ สิ่งนี้เรียกร้องให้มีการพิจารณาว่าวิธีการส่งเสริมกิจกรรมการผลิตสื่อนี้ต้องทำอย่างไรถึงสามารถเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในลักษณะที่หลากหลายและสัมพันธ์กับความเป็นจริงของพวกเขาได้ จากผลการศึกษาในบทที่ 4 พบว่าการที่เด็กและเยาวชนผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันนั้น พวกเขาได้สร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของตนเอง พวกเขาได้ใช้สื่อภาพยนตร์สั้นเป็นเครื่องมือในการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันที่ไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การรับข้อมูลจากภายนอก แต่เป็นการหล่อหลอมอัตลักษณ์และความเชื่อที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Foucault, 2018; Magavilla, 2012; Pranab, 1997; Stephenson, 2020)

การส่งเสริมการใช้สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนในทุกระดับอาจเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกำลังใจและการรับรู้ที่กว้างขวางเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน การทำให้เด็กและเยาวชนสามารถรับรู้และสื่อสารประสบการณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้

พวกเขามีความมั่นใจที่กล่าวถึงปัญหาที่ก่อให้เกิดการตั้งคำถามต่อค่านิยมในสังคมได้ ซึ่งการผลิตสื่อในลักษณะนี้อาจกลายเป็นพื้นที่ในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางสังคมและการเมืองให้กับเด็กและเยาวชนอย่างมีคุณภาพ โดยมีชุดความรู้นี้เป็นเบื้องหลังในการกำหนดทิศทางและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ต้องมีการรักษาความเชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์และการแสดงความคิดที่หลากหลายของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวจึงต้องได้รับการใส่ใจต่อกระบวนการเรียนรู้และการแสดงออกที่มีคุณค่าต่อสังคม ทั้งในแง่ของการสร้างพลเมืองที่มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการสร้างหลักฐานและฐานความรู้ที่แน่นอนไปสู่สังคมที่เป็นธรรมและเปิดกว้างยิ่งขึ้นในอนาคต (กาญจนา แก้วเทพ, 2563; Magavilla, 2012)

5.3 อัตวิพากษ์ต่อการสร้างความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้น

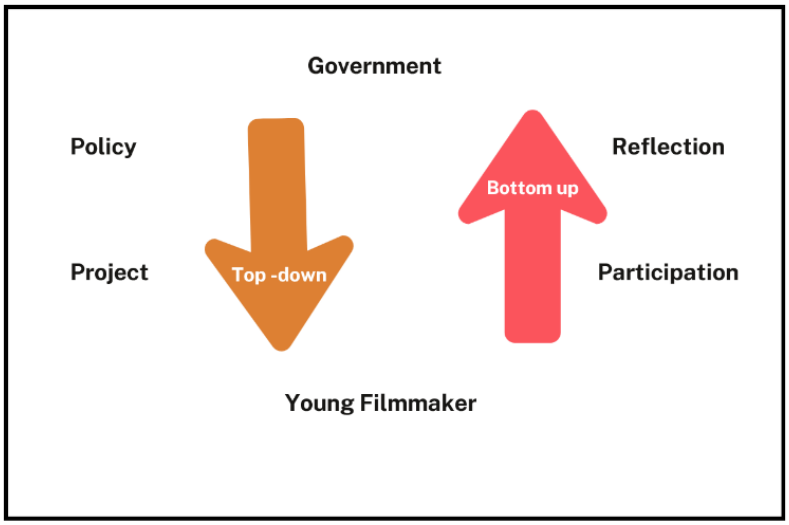

ภาพประกอบที่ 22 กระบวนการทำงานศึกษาสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน

ความรู้เรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้ถูก ถ่ายทอด จากบนลงล่าง (Top-Down) หรือจากผู้ใหญ่สู่เด็กแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นความรู้ที่ถูก สร้าง ขึ้นใหม่ ผ่านกระบวนการที่เด็กและเยาวชนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์อย่างกระตือรือร้นกับประเด็นดังกล่าว โดยมีสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นทั้งพื้นที่และเครื่องมือสำคัญในการ คอนเฟส หรือ คอนเฟสชั่น/การเปิดเผยตัวตน ของพวกเขา คอนเฟสชั่นในฐานะปฏิบัติการสร้างความรู้ เด็กและเยาวชนผู้ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันก็ได้เข้าสู่ ปฏิบัติคอนเฟสชั่น พวกเขาไม่ได้เพียงแต่รับเอาความหมายสำเร็จรูปของ การต่อต้านคอร์

รัปชัน ที่รัฐหรือสถาบันโรงเรียนมอบให้ แต่พวกเขาได้ ย่อย ตีความ และ ประกอบสร้าง ความหมายเหล่านั้นขึ้นใหม่ผ่านประสบการณ์ มุมมอง และภาษาของตนเอง การเขียนบท การแสดง การกำกับ และการตัดต่อภาพยนตร์สั้น กลายเป็นกระบวนการที่พวกเขาได้สำรวจความคิด ความรู้สึก และค่านิยมภายในเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และผลกระทบของคอร์รัปชัน ความรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นความรู้ที่มีชีวิตชีวา เป็น ความรู้จากภายใน (Insider Knowledge) ที่เกิดจากการใคร่ครวญและแสดงออกอย่างจริงใจ (Foucault, 1982; Taylor, 2009; Lemke, 2011; Foucault, 2018)

สื่อภาพยนตร์สั้นในฐานะพื้นที่คอนเฟสชั่น และผลผลิตของความรู้ใหม่ ภาพยนตร์สั้นที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้น จึงไม่ใช่เพียงสื่อรณรงค์ตามความหมายทั่วไป แต่เป็นหลักฐาน หรือร่องรอยของปฏิบัติการคอนเฟสชั่น และเป็นผลผลิตของความรู้ที่พวกเขาสร้างขึ้น เนื้อหาในภาพยนตร์สั้น เช่น การให้ความหมายการต่อต้านคอร์รัปชันใน 4 มิติ ได้แก่ การเป็นพลเมืองดี การเป็นคนดีต่อศีลธรรม การปฏิบัติตนเหมาะสม/พอเพียง และความไม่พอใจต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบ ล้วนสะท้อนถึงการทำงานของวาทกรรมที่พวกเขาได้เผชิญและต่อรอง จนกลั่นกรองออกมาเป็นความเข้าใจเฉพาะตน ความรู้นี้จึงมีความแตกต่างจาก ความรู้ทางการ ที่อาจถูกนำเสนอในตำราหรือคำสั่งสอนแบบดั้งเดิม เพราะมันถูกแต้มสีด้วยประสบการณ์ตรง อารมณ์ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการสร้างความรู้ใหม่ แม้ว่าการประกวดภาพยนตร์สั้นอาจเริ่มต้นจากกลไกของรัฐหรือองค์กรที่ต้องการส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการทำงานของ อำนาจ ในการกำหนดกรอบและวาระ แต่กระบวนการผลิตสื่อโดยเด็กและเยาวชนเองได้เปิดพื้นที่ให้เกิดการ ต่อรอง และ พลิกผัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้นได้ เด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นเพียง ผู้รับ อำนาจความรู้ แต่พวกเขากลายเป็น ผู้ผลิตความรู้ (Knowledge Producer) และ ผู้กระทำการทางวาทกรรม (Discursive Agent) เสียเอง ความรู้ใหม่ที่พวกเขาสร้างขึ้นผ่านคอนเฟสชั่นนี้ จึงมีศักยภาพในการท้าทาย ปรับเปลี่ยน หรือเสริมต่อวาทกรรมกระแสหลักเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันให้มีความหลากหลายและลุ่มลึกยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างตัวตนนักต่อต้านคอร์รัปชันรุ่นเยาว์ปฏิบัติการคอนเฟสชั่นผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นนี้ ยังเชื่อมโยงโดยตรงกับการ สร้างตัวตน (Self-Formation) ของเด็กและเยาวชนในฐานะผู้มีจิตสำนึกต่อต้านคอร์รัปชัน คล้ายกับการสร้างตัวตนคนเป็นพ่อแม่หรือความเป็นพลเมือง การที่พวกเขาได้แสดงออกถึงความเข้าใจและความมุ่งมั่นในการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านผลงานของตนเอง เป็นการตอกย้ำและเสริมสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ดังกล่าวให้เข้มแข็งขึ้น ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้เป็นเพียงความรู้เชิงประเด็น (Propositional Knowledge) แต่เป็น

ความรู้ที่ผูกพันกับตัวตน (Embodied Knowledge) และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายในของเด็กและเยาวชน (Foucault, 1982; Taylor, 2009; Bukovansky, 2006; Bereghazyova, 2017)

การสร้างความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน จึงให้ความสำคัญกับบทบาทเชิงรุกของเด็กและเยาวชนในฐานะผู้สร้างความรู้ผ่านปฏิบัติการคอนเฟสชั่น ความรู้ที่ได้จึงเป็นความรู้ที่สดใหม่ มีพลัง และสะท้อนโลกทัศน์ของคนรุ่นใหม่ ซึ่งแตกต่างจากการรับรู้แบบเดิมที่มองว่าเด็กและเยาวชนเป็นเพียงผู้รับการอบรมสั่งสอน การเข้าใจนำไปสู่การออกแบบนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นการสร้างพื้นที่และสนับสนุนกระบวนการให้เด็กและเยาวชนได้ คอนเฟสชั่น และ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของพวกเขาเองอย่างแท้จริง

5.4 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าประสงค์หลักคือการสร้างระบบนิเวศ หรือสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ และการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคมจากภายใน ข้อเสนอแนะเหล่านี้มิได้พิจารณาเด็กและเยาวชนเป็นเพียงผู้รับเอาความรู้ หรือผู้ถูกกระทำจากความรู้ของการต่อต้านคอร์รัปชัน หากแต่เป็นผู้มีศักยภาพในการเป็นผู้สร้างความรู้ และผู้แปรผันสังคมที่สำคัญ

1.1 การส่งเสริมการใช้สื่อสร้างสรรค์เพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน

การส่งเสริมการใช้สื่อสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อภาพยนตร์สั้น ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปลุกเร้าพลังเด็กและเยาวชนให้ตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน สื่อภาพยนตร์สั้นมิได้เป็นเพียงเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับคอร์รัปชัน หากแต่เป็นอาณาบริเวณที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้ามาสร้างความหมายใหม่ และต่อรองกับวาทกรรมเดิม ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว (Harrison, 2007; Klitgaard, 1998) หน่วยงานด้านการศึกษาและองค์กรที่ดำเนินงานด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้กระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นอย่างจริงจัง โดยอาจเริ่มต้นจากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้พื้นฐานในการผลิตสื่อให้กับเด็กและ

เยาวชน การอบรมเหล่านี้ควรครอบคลุมตั้งแต่การเขียนบท การถ่ายทำ การตัดต่อ ไปจนถึงการเผยแพร่ผลงาน

นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งกองทุน หรือแหล่งทุนที่สนับสนุนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่มีความคิดสร้างสรรค์และประสงค์จะสร้างผลงานสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างสะดวกและเป็นธรรม การสนับสนุนทางการเงินนี้มิควรจำกัดอยู่เพียงการให้ทุนในการผลิตเท่านั้น แต่ควรรวมถึงการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตสื่อ การให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และการสนับสนุนด้านการตลาดและการเผยแพร่ผลงาน ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ การเปิดอาณาบริเวณให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และมุมมองของตนเองอย่างอิสระ โดยปราศจากการแทรกแซงหรือชี้นำจากผู้ใหญ่ การเปิดอาณาบริเวณนี้อาจทำได้โดยการจัดเทศกาลภาพยนตร์สั้น การประกวดภาพยนตร์สั้น การจัดฉายภาพยนตร์สั้นในโรงภาพยนตร์หรือพื้นที่สาธารณะ และการเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ การเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกอย่างอิสระนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันที่สะท้อนมุมมองและประสบการณ์ของตนเองได้อย่างแท้จริง ความหมายใหม่เหล่านี้อาจแตกต่างจากความหมายที่ผู้ใหญ่หรือรัฐประสงค์จะสื่อสาร แต่ความแตกต่างนี้เองที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคม (Joseph, 2012; ธีรยุทธ บุญมี, 2551)

1.2 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่บูรณาการกระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเข้ากับการเรียนการสอน ถือเป็นอีกหนึ่งยุทธศาสตร์สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน หลักสูตรเหล่านี้มิควรจำกัดอยู่เพียงการสอนความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับคอร์รัปชัน หากแต่ควรเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์ ตั้งคำถาม และสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการคอนเฟสชั่นผ่านการผลิตสื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิพากษ์และการสร้างจิตสำนึกพลเมือง โดยออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชันกับชีวิตประจำวันและประสบการณ์ของผู้เรียน

กิจกรรมเหล่านี้อาจเริ่มต้นจากการให้เด็กและเยาวชนสำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชันในชุมชนหรือสังคมของตนเอง จากนั้นให้เด็กและเยาวชนระดมความคิดและสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้นในรูปแบบของภาพยนตร์สั้น กระบวนการผลิต

ภาพยนตร์สั้นนี้เองที่เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพราะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาทักษะและความสามารถที่หลากหลาย เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ไขปัญหานอกจากนี้ หลักสูตรการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ใคร่ครวญและวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและสังคมอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาคอร์รัปชัน และตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการแก้ไขปัญหา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้มิควรจำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน หากแต่ควรขยายไปสู่การเรียนรู้ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยการให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคอร์รัปชัน หรือผู้ที่ดำเนินงานด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน

1.3 การสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนต่อต้านคอร์รัปชัน

การสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่มีบทบาทในการผลิตสื่อและรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชัน ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เครือข่ายเหล่านี้เป็นอาณาบริเวณที่เด็กและเยาวชนสามารถมาพบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคม องค์กรภาครัฐและเอกชนควรให้การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง โดยอาจเริ่มต้นจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชนจากหลากหลายพื้นที่และหลากหลายสาขาอาชีพ กิจกรรมเหล่านี้อาจรวมถึงการจัดค่ายเด็กและเยาวชน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งแพลตฟอร์ม หรือช่องทางที่เด็กและเยาวชนสามารถใช้ในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคอร์รัปชัน แพลตฟอร์มนี้อาจเป็นเว็บไซต์ สื่อสังคม หรือแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา การมีส่วนร่วมนี้อาจทำได้โดยการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การแต่งตั้งเด็กและเยาวชนเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา หรือการให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการออกเสียงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้มั่นใจได้ว่านโยบายและมาตรการเหล่านั้นตอบสนองต่อความต้องการและสัมพันธ์กับความเป็นจริงของเด็กและเยาวชน

1.4 การพัฒนาแนวทางการประเมินผลเชิงคุณภาพ

การการประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญในการวัดผลกระทบของการดำเนินงานต่าง ๆ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในบริบทของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน การประเมินผลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวัดผลกระทบของการเรียนรู้และการสร้างสรรค์สื่อของเด็กและเยาวชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาแนวทางการประเมินผลเชิงคุณภาพ ที่มิได้เน้นเพียงการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคอร์รัปชัน หากแต่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ การต่อรองความหมาย และการแปรผันตนเองของผู้เรียนผ่านการผลิตสื่อ แนวทางการประเมินผลเชิงคุณภาพนี้อาจใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ และการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้น

การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มช่วยให้เข้าใจถึงความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน การสังเกตการณ์ช่วยให้เห็นถึงพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อที่เด็กและเยาวชนผลิตขึ้นช่วยให้เข้าใจถึงความหมายและมุมมองที่เด็กและเยาวชนประสงค์จะสื่อสาร ผลการประเมินเชิงคุณภาพนี้ช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของกระบวนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์สื่อของเด็กและเยาวชน และนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการเหล่านั้นให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.5 การส่งเสริมการใช้พื้นที่สื่อสาธารณะ

การเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายแต่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน การเผยแพร่ผลงานเหล่านี้ช่วยสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในวงกว้าง และให้การยอมรับและเห็นคุณค่าของมุมมองและเสียงของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์สั้นของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สื่อสาธารณะที่หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร เว็บไซต์ สื่อสังคม และป้ายโฆษณา

นอกจากนี้ ควรมีการจัดฉายภาพยนตร์สั้นในโรงภาพยนตร์ พื้นที่สาธารณะ และงานเทศกาลต่าง ๆ การเผยแพร่ผลงานเหล่านี้มิควรจำกัดอยู่เพียงในประเทศ หากแต่ควรขยายไปสู่ระดับนานาชาติ เพื่อให้เด็กและเยาวชนจากทั่วโลกได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชัน การเผยแพร่ผลงานในพื้นที่สื่อสาธารณะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เพราะช่วยให้ผลงานของเด็กและเยาวชนเข้าถึงผู้ชมในวงกว้าง และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน

2.ข้อเสนอแนะเพื่อทำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาพลวัตการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการของรัฐ

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการศึกษาผลกระทบในระยะยาวต่อทัศนคติ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนยังคงมีความจำเป็นการวิจัยนี้ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผสมผสานกัน (Mixed Methods Research) เช่น การศึกษาติดตามกลุ่มตัวอย่าร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถอธิบายพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรอบด้าน การทำความเข้าใจกลไกการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวนี้ช่วยในการออกแบบ intervention ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ศึกษาอิทธิพลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อปัญหาคอร์รัปชันในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างการศึกษา ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลายในการรับรู้และตอบสนองต่อปัญหาคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการประกอบสร้างความรู้และการต่อรองกับอำนาจในบริบทที่แตกต่างกันจึงมีความสำคัญ ตัวอย่างเช่น การเปรียบเทียบระหว่างเด็กและเยาวชนในเขตเมืองและเขตชนบท หรือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnography) ช่วยให้เข้าใจถึงสิ่งเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนได้อย่างลึกซึ้ง การวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้ควรพิจารณาถึงสิ่งทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อปัญหาคอร์รัปชันในแต่ละบริบท

2.3 วิเคราะห์พื้นที่การปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการเผยแพร่สื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าควรศึกษาบทบาทของสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่และสร้างการมีส่วนร่วมกับภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันของเด็กและ

เยาวชน รวมถึงวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์และการตอบสนองของผู้ชมในช่องทางต่างๆ การวิจัยนี้ช่วยให้เข้าใจว่าสื่อดิจิทัลมีศักยภาพในการขยายผลกระทบของสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันได้อย่างไร และเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อสื่อเหล่านี้อย่างไร การวิจัยนี้ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม และการสำรวจความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน

2.4 **ศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเสริมบทบาทของเด็กและเยาวชนในฐานะนักวิจัยร่วมเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน**

จากการดำเนินการรวบรวมข้อมูลการศึกษา ทำให้ผู้ศึกษาพบว่านี้ควรพัฒนาและต่อยอดการศึกษาโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม หรือ Participatory Action Research (PAR) ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเป็นนักวิจัยร่วม มีส่วนในการกำหนดประเด็นศึกษา เก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และนำเสนอผลการศึกษา การวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้ได้มุมมองและความเข้าใจที่ลึกซึ้งจากมุมมองของเด็กและเยาวชนเอง และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีบทบาทในการสร้างความรู้และการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การวิจัยนี้ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างนักวิจัยและเด็กและเยาวชน และใช้กระบวนการที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็กและเยาวชน

2.5 **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันกับวาทกรรมอื่น ๆ ในสังคม โดยวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของความหมายและการต่อรองทางอำนาจในบริบทสังคมไทย**

จากการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษา พบว่ามีการปะทะกันของวาทกรรมในชุดความรู้ต่างๆ จึงควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์และการปะทะสังสรรค์ระหว่างวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันกับวาทกรรมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น วาทกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตย การพัฒนา หรือเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเข้าใจการเชื่อมโยงและการต่อสู้ต่อรองความหมายในบริบทอื่นๆ ทางสังคมและการเมืองที่กว้างขึ้น การวิจัยนี้ช่วยให้เข้าใจว่าวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์กับวาทกรรมอื่นๆ อย่างไร และมีผลต่อการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนอย่างไร การวิจัยนี้ควรใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทำความเข้าใจความซับซ้อนและความหลากหลายของวาทกรรมในสังคมไทย

บรรณานุกรม

Andersson, S., & Heywood, P. M. (2009). The Politics of Perception: Use and Abuse of Transparency International's Approach to Measuring Corruption. *Political Studies,* 57(4), 746-767. doi:10.1111/j.1467-9248.2008.00758.x

Anukansai, K. (2003). Anti-Corruption and Transparency Radio Broadcasts.*Journal of Development Communication*, 14(2), 45-60.

Bardhan, P. (1997). Corruption and development: A Review of Issues. *Journal Of Economic Literature* , 35(3), 1320-1346

Bereghazyova, G. (2017). *Discourses of corruption in Slovakia : society, media and small and medium-sized enterprises.* School of Hospitality and Tourism Management,

Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. London: Routledge.

Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*. Cambridge: Harvard University Press.

Bowles, R. (1999). Corruption: A Behavioral Perspective. *Crime, Law and Social Change,* 31(2), 175-193.

Buckingham, D. (2003). *Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture*. Cambridge: Polity Press.

Bukovansky, M. (2006). The hollowness of anti-corruption discourse. *Review of International Political Economy*.

Bull, M. J., & Newell, J. L. (2003). *Corruption in Contemporary Politics*: Palgrave Macmillan.

Bunn, M. (2009). Corruption and nuclear proliferation. In *Corruption, global security and world order*. Baltimore: Brookings Institution Press.

Butler, J. (2007). Bodies and Power Revisited. In *Feminism and the Final Foucault*: University of Illinois Press.15-32

Camaj, L. (2013). The media's role in fighting corruption. *The International Journal of Press/Politics,* 18(1). 21-41

Carothers, T. (2022). *Taking Authoritarian Anti-Corruption Reform Seriously*. In J. Smith (Ed.), The future of anti-corruption. Oxford University Press; 123-145

Chene, M. (2019). The use of amnesties for corruption offences. Retrieved from https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/kproducts/Use-of-amnesties-for-corruption-offences_U4reviewed_PR.pdf

Couldry, N. (2010). *Why Voice Matters: Culture and Politics After Neoliberalism*. London: SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2020). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

Crime, & Misconduct, C. (2005). *Fraud and Corruption Control: guidelines for best practice*. Retrieved from Queensland, Australia:

Croteau, D., & Hoynes, W. (2000). *Media/Society: Industries, Images, and Audiences*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.

Dean, M. (2010). *Governmentality: Power and rule in modern society* (2nd ed.). SAGE Publications.

Di Puppo, L. (2010). Anti-corruption interventions in Georgia. *Global Crime,* 11(2), 145-162

Disch, A. (2009). *Anti-Corruption Approaches A Literature Review*: Norwegian agency for development cooperation (Norad).

Eco, U. (1976). *A Theory of Semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.

Elena, P. (2020). *Governmentality and Anti-corruption Education*. Singapore: Springer.

Erikson, E. H. (1993). *Childhood and Society*. New York: W. W. Norton & Company.

Everett, J. (2006). The global fight against corruption: A Foucaltian, virtues-ethics framing. *Journal of Business Ethics,* 65(1). 1-19

Fejes, A., & Nicoll, K. (2015). *Foucault and a Politics of Confession in Education*. NewYork,NY: Routledge.

Fejes, A., & Nicoll, K. (2015). Foucault and the Politics of Education. *Educational Philosophy and Theory,* 47(6), 563-577.

Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. New York,NY: Pantheon Books.

Foucault, M. (1982). The subject and power. Critical Inquiry, 8(4), 777-795.

Foucault, M. (1984). *The history of sexuality,* Vol. 1: The care of the self. New York,NY :Pantheon Books.

Foucault, M. (1988). *Technologies of the self. In Technologies of the self*: A seminar with Michel Foucault. Amherst: University of Massachusetts Press.

Foucault, M. (1988). *The history of sexuality*, Vol. 3: The care of the self. New York,NY Vintage.

Foucault, M. (1991). *Governmentality. In The Foucault Effect:* Studies in Governmentality. Chicago: University of Chicago Press.

Foucault, M. (2004). "*Society Must Be Defended": Lectures at the Collège de France,* 1975–1976. New York: Picador.

Foucault, M. (2015). *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York,NY: Vintage Books.

Foucault, M. (2018). *The history of sexuality, Vol.* 4: *Confessions of the flesh*. New York,NY Penguin Classics.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York,NY: Continuum.

Giddens, A. (1984). *The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration*. Berkeley: University of California Press.

Giroux, H. A. (1992). *Border Crossing: Cultural Workers and the Politics of Education*. New York,NY: Routledge.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. NewYork,NY: Anchor.

Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (2006). *The Sage Handbook of Interview Research: Context & Method*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Habermas, J. (1990). *Moral Consciousness and Communicative Action*. Cambridge: Polity Press.

Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage.

Harrison, E. (2007). *Corruption and Development: The Anti-Corruption Campaigns*: London: Routledge.

Hartsock, N. (1990). Foucault on Power: A Theory for Women? In *Feminism/Postmodernism*. London: Routledge.

Huntington, S. P. (1968). *Political Order in Changing Societies*. New Haven: Yale University Press.

Hotchkiss, J. L. (1998). The effects of corruption on economic development: A case study of the Philippines. Asian Economic Policy Review, 3(1), 1-20.

Ivanov, K. S. (2007). The limits of a global campaign against corruption. In *Corruption and development: the anti-corruption campaigns*. London: Palgrave Macmillan.

Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York,NY: New York University Press.

John, G. (1997). *Corruption, Capitalism and Democracy*: Routledge.

Johnston, M. (2005). *Syndromes of Corruption: Wealth, Power, and Democracy*: Cambridge University Press.

Joseph, J. (2012). Foucault and Reality. *Sage*.

Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2010). The worldwide governance indicators: A summary of methodology, data, and analytical issues. World Bank

Kellner, D., & Share, J. (2007). Critical Media Literacy, Democracy, and the Reconstruction of Education. *Journal of Adolescent & Adult Literacy,* 50(5), 436-447.

Klitgaard, R. (1998). *Controlling Corruption*. Berkeley: University of California Press.

Kohlberg, L. (1984). *The Psychology of Moral Development*. San Francisco: Harper & Row.

Kraidy, M. M. (2016). *The Naked Blogger of Cairo: Creative Insurgency in the Arab World*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Lemke, T. (2011). Foucault's Hypothesis on Modernity: The Biopolitics of the Present. *Theory, Culture & Society,* 28(1), 1-20.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). Naturalistic inquiry. Sage Publications.

Livingstone, S., & Sefton-Green, J. (2016). *The Class: Living and Learning in the Digital Age*. New York,NY: New York University Press.

Lundby, K. (2008). *Digital Storytelling, Mediatized Stories: Self-representations in New*

Media. New York, NY: Peter Lang.

Magavilla, S. (2012). Corruption in Behavioural Science Perspective. *Journal of Social Issues,* 20(4), 100-120.

Maxwell, J. A. (1996). *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

McGinn, M. (2005). Consciousness and Content. *Philosophy and Phenomenological Research,* 71(1), 1-26.

McGinn, N. (2005). *The Influence of Media on Education*. Paris: UNESCO.

Miller, P., & Rose, N. (2008). *Governing the Present: Administering Economic, Social and Personal Life*. Cambridge: Polity Press.

Nascimento, L. C. N., Souza, T. V. d., Oliveira, I. C. S., Moraes, J. R. M. M. d., Aguiar, R. C. A. P. d., & Silva, L. F. d. (2018). Theoretical saturation in qualitative research: an experience report in interview with schoolchildren. *Revista Brasileira de Enfermagem,* 71(1), 228-233. doi:10.1590/0034-7167-2016-0616

Nederveen Pieterse, J. (2000). *Globalization and Culture: Global Mélange*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Nicholls, C., Daniel, D., & Polajnar, J. (2006). Corruption: A Review of Definitions, Theories and Methods. *European Journal of Social Sciences,* 8(1), 68-83.

Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York,NY: PublicAffairs.

Perry, P. (1997). *Political Corruption and Political Geography*. Aldershot: Ashgate.

Patton, M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.). Sage Publications

Phongpaichit, P., & Piriyarangsan, S. (1999). *Corruption and Democracy in Thailand*: Silkworm Books.

Pranab, B. (1997). Corruption and Development: A Review of Issues. *Journal of Economic Literature,* 35(3), 1320-1346.

Prasad, D. (2019). Corruption and Human Rights. Retrieved from https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/Corruption_and_HR.pdf

Quin, R. (2014). *A Genealogy of Media Studies*: Edith Cowan University.

Rabinow, P. (1997). *Ethics : subjectivity and truth*. New York,NY: Michel Foucault.

Rest, J. R. (1986). *Moral Development: Advances in Research and Theory*. New York,NY: Praeger.

Rose, R., & Peiffer, C. (2019). *Bad Governance and Corruption*. London: Palgrave Macmillan.

Saussure, F. d. (1959). *Course in General Linguistics*: McGraw-Hill.

Shah, P., & Schacter, D. L. (2004). False recognition and the right frontal lobe: A case study. *Neuropsychologia,* 42(5), 624-634. doi:10.1016/j.neuropsychologia.2003.10.010

Stapenhurst, R. (2000). *The media's role in curbing corruption*. Retrieved from Washington D.C.

Stephenson, M. C. (2020). The impact of corruption on economic growth: A review of the literature. Journal of Economic Perspectives, 34(2), 123-14

Storey, J. (2018). *Cultural theory and popular culture: an introduction*. London: Routledge.

Summer, A., & Tribe, M. (2008). *International Development Studies: Theories and Methods in Research and Practice*. London: SAGE Publications.

Tanzi, V. (1998). Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope, and Cures. *IMF Staff Papers,* 45(4), 559-594. Retrieved from https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/wp9863.pdf

Taylor, C. (2009). *The Culture of Confession from Augustine to Foucault*. London: Routledge.

Tomaszewska, E., & Shah, S. (2000). A new approach to the improvement of membrane fouling resistance in the filtration of oil-in-water emulsions. *Journal of Membrane Science,* 180(1), 13-22. doi:10.1016/S0376-7388(00)00465-7

Transparency, International. (2020). Corruption Perceptions Index 2020. Retrieved from https://www.transparency.org/en/cpi/2020

United Nation Office on Drugs and Crime. (2009a). Corruption in the Global Context.

United Nation Office on Drugs and Crime. (2009b). *United Nations Convention against*

Corruption. New York,NY: United Nations.

van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Power*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Williams, R. (2000). *Explaining Corruption*: Edward Elgar Publishing.

World Bank. (2004). *World Development Report*. Washington, D.C.: World Bank.

World Bank. (2018). *Enhancing Government Effectiveness and Transparency: The Fight Against Corruption*. Retrieved from Washington, DC:

กฤษฎา เกิดดี. (2541). *ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์*. กรุงเทพ: ห้องภาพสุวรรณ.

กาญจนา แก้วเทพ. (2563). *สื่อสาร-สื่อสร้าง: วัฒนธรรมศึกษากับการสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2554). *การคอร์รัปชันคอร์รัปชันในภาครัฐและเอกช*น. Paper presented at the การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร.

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2558). วัฒนธรรมสุจริตกับการต่อต้านคอร์รัปชัน. *วารสารรัฐศาสตร์*, 28(2), 45-60.

ขวัญฤทัย ใจทัน. (2554). *การให้ความหมายและที่มาของความหมายการคอร์รัปชันของเด็กและเยาวชน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, (วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต)

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. (2556). *ปัญหาคอร์รัปชันกับการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. (2559). *แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: รัฐสภา.

เจริญ เจษฎาวัลย์. (2550). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพอดีจำกัด.

ชวนวล คณานุกูล. (2565). *อำนาจของสื่อภาพยนตร์สั้น*. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยวัฒน์ คุประตกุล. (2550). *สัญญะและสัญลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2563). *ประชาสังคมกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง: มุมมองเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาตรี บัวคลี่. (2556). *การออกแบบและพัฒนาฉลากสินค้าด้วยกระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน*. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2560a). *วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์*

และความเป็นอื่น. ใน. กรุงเทพมหานคร: วิภาษา.

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และ รจิตกนก จิตมั่นชัยธรรม. (2544). *การคอร์รัปชันในภาคธุรกิจกับบรรษัทภิบาลในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

ธัญนพ เกสรสิทธิ. (2556). *การพัฒนาภาพยนตร์สั้นบนช่องทางสื่อใหม่เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาครุศาสตรอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, (ครุศาสตอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต)

ธีรยุทธ บุญมี. (2551). *มิเชล ฟูโกต์* : *Michel Foucault*. กรุงเทพมหานคร: วิภาษา.

นภาภรณ์ หะวานนท์. (2543). *การวิเคราะห์วาทกรรม: แนวคิดและวิธีการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปิยกุล เลาวัณย์ศิริ. (2550). อิทธิพลของภาพยนตร์ต่อสังคมไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 15(1),12-25.

ผาสุก เจริญเกียรติ. (2555). กฎหมายป้องกันการคอร์รัปชันในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา. *วารสารกฎหมายเปรียบเทียบศาลยุติธรรม*, 4(1).21

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2564). *คอร์รัปชันในประเทศไทย: บทวิเคราะห์เชิงสถาบันและวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังศิต พิริยะรังสรรค์. (2537). *คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน พ.ศ. 2542. (1999). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 22ก

เมธี ครองแก้ว. (2558). นิติเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันการคอร์รัปชัน. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 8(1). 1-20

สถาบันพระปกเกล้า. (2558). *การปฏิรูปประเทศไทยด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน*.

สมบัติ จันทรวงศ์. (2560). *การพัฒนาพลเมือง: แนวทางและกลยุทธ์ในการสร้างสังคมที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สังศิต พิริยะรังสรรค์. (2558). *แนวคิดและทฤษฎีการลงโทษโดยสังคม*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

สามชาย *ศรีสันต์*. (2560). *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ. (2565). *การต่อต้านการคอร์รัปชันในประเทศไทย*: แนวทางและกลยุทธ์. สืบค้นจาก http://www.nacc.go.th

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564):* สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาวุฒิสภา. (2565). *รายงานการพัฒนาประเทศและการต่อต้านคอร์รัปชัน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาวุฒิสภา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อภิชาติ จองบุญวัฒนา. (2558). *คอร์รัปชัน: ปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุไรวรรณ รัตนพันธ์. (2552). *คิดอย่างฟูโกต์ คิดอย่างวิพากษ์ : จากวาทกรรมของอัตตบุคคลถึงจุดเปลี่ยนของอัตตา*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภูมิหลังแรงบันดาลใจ

ภูมิหลังแรงบันดาลใจ

จากประสบการณ์การทำงานจริงของผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานด้านการรณรงค์และส่งเสริมการต่อต้านการคอร์รัปชันมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่าหนึ่งทศวรรษ ตลอดเวลาที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ จัดกิจกรรม และทำงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในหลายระดับ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่รัฐให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเริ่มเกิดความสงสัยและตั้งคำถามกับกระบวนการทำงานของภาครัฐ ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการอยู่นั้นสามารถตอบโจทย์เป้าหมายของการปลูกฝังทัศนคติที่ยั่งยืนได้จริงหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องทำงานร่วมกับเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีแนวคิด ทัศนคติ และรูปแบบการรับรู้แตกต่างจากรุ่นก่อน ๆ อย่างมาก ซึ่งแม้กิจกรรมจำนวนมากจะถูกออกแบบอย่างมีวัตถุประสงค์ชัดเจน แต่การประเมินผลกลับยังคงจำกัดอยู่ในรูปแบบของเอกสารหลักฐานหรือผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ขณะที่ความรู้สึก หรือความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของเยาวชนกลับไม่ได้รับ การสำรวจหรือสะท้อนออกมาอย่างแท้จริง

ความรู้สึกนี้กลายเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยเริ่มกลับมาทบทวนกระบวนการทำงาน และมองหาแนวทางในการทำความเข้าใจผลกระทบของกิจกรรมต่อต้านการคอร์รัปชันในระดับที่ลึกลงไปมากกว่าการวัดผลภายนอก ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า เด็กและเยาวชนมีทัศนคติต่อการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างไร พวกเขาเข้าใจและรู้สึกต่อแนวคิดเหล่านี้ในมิติใด และโครงการหรือกิจกรรมแบบใดที่สามารถเชื่อมโยงกับความคิดและตัวตนของพวกเขาได้อย่างแท้จริง

เมื่ออยู่ในกระบวนการทบทวนโครงการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้พบว่าโครงการ “ประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน” เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถสร้างสรรค์ผลงานผ่านมุมมองและประสบการณ์ของตนเอง การใช้สื่อภาพยนตร์สั้นในการสื่อสารแนวคิดเรื่องคุณธรรมจึงนับเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่สะท้อนทั้งความเข้าใจ ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติของเยาวชนได้ในเวลาเดียวกัน จากที่กล่าวมาทำให้จุดประกายผู้วิจัยให้สนใจที่จะศึกษาว่า ภาพยนตร์ที่เยาวชนผลิตขึ้นนั้นสะท้อนมุมมอง ความเข้าใจ และความรู้สึกต่อ “การต่อต้านการคอร์รัปชัน” อย่างไร และกระบวนการผลิตงานเหล่านี้มีส่วนในการก่อรูปตัวตนหรือสร้างความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ คุณธรรม และหน้าที่พลเมืองอย่างไร

ความสงสัยนี้ของผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยมองหาแนวคิดเชิงวิพากษ์สังคมเพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์นี้ในอีกมุมมองหนึ่งของสังคม จึงได้มาพบกับแนวคิดจากงานของ Michel Foucault ซึ่งเสนอให้ตั้งคำถามถึงอำนาจที่แฝงอยู่เบื้องหลังความรู้ การควบคุม และการผลิตซ้ำของ “ความรู้/ความจริง”

แนวคิดนี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เบื้องหลังกิจกรรมที่มีเป้าหมายปลูกฝังความดีอาจมีความสัมพันธ์กับอำนาจบางประการซ้อนอยู่จนคนทั่วไปอาจละเลยไป

งานวิจัยนี้จึงไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อประเมินโครงการ แต่ต้องการเปิดมุมมองใหม่ในการทำความเข้าใจเยาวชน ผ่านสิ่งที่พวกเขาคิด แสดงออก และสื่อสารด้วยตัวเอง และหวังว่าจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความรู้สึกของพวกเขามากยิ่งขึ้น มิใช่เพียงการยัดเยียดความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันแบบที่รัฐอยากเห็นเท่านั้น

ภาคผนวก ข

ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชนสั้น

ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน

1. ภาพยนตร์เรื่อง เลือก (สุจริต)

<u>เรื่องย่อ</u> เรื่องราวของเด็กนักเรียนคนหนึ่งที่อยากลงสมัครเป็นประธานนักเรียน แต่เพื่อนสนิทของเขาซึ่งเป็นเด็กเรียนดีและเป็นที่รักของเพื่อนๆ ก็อยากลงสมัครเช่นกัน เรื่องเริ่มต้นขึ้นเมื่อเด็กผู้หญิงบอกแม่ว่าเขาอยากลงสมัครประธานนักเรียน แม่ของเขาจึงติดสินบนอาจารย์ พอถึงวันแข่งขันลงคะแนนการเลือกตั้งประธานนักเรียน เขาไม่ได้รับเลือกตั้ง จึงไปสอบถามครูว่าทำไมหนูไม่ได้เนื่องจากแม่ได้ให้เงินสินบนไปแล้ว ครูตักเตือนและสอนว่าการเป็นผู้นำที่ดีนั้น ไม่ได้มาจากการซื้อใจคนอื่นด้วยสิ่งของ แต่มาจากการทำความดีและความจริงใจ เด็กผู้หญิงรู้สึกผิดและเข้าใจในสิ่งที่ครูสอน ผู้ปกครองแสดงให้เห็นถึงความรักที่ผิดทางของแม่ที่ต้องการให้ลูกสมหวังจนเลือกใช้วิธีการที่ผิด ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ไม่ถูกต้องให้กับลูกโดยไม่รู้ตัว นับเป็นอุทาหรณ์สำหรับผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ครูคือตัวแทนของสถาบันการศึกษาที่เข้มแข็งและมีอุดมการณ์ เธอไม่ได้ทำหน้าที่แค่สอนหนังสือ แต่ยังทำหน้าที่เป็นผู้ชี้ทางและมอบบทเรียนชีวิตที่สำคัญที่สุดคือคุณธรรม ให้กับศิษย์

2. ภาพยนตร์เรื่อง Eraser

<u>เรื่องย่อ</u> นำเสนอเรื่องราวการคอร์รัปชันในการสอบ โดยนักเรียนใช้วิธีการต่างๆ เช่น การส่งสัญญาณ การแลกเปลี่ยนคำตอบ และการลักลอบนำอุปกรณ์เข้าห้องสอบ เพื่อให้ได้เปรียบในการสอบ ครูผู้คุมสอบไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และการคอร์รัปชันกลายเป็นเรื่องปกติในหมู่นักเรียน ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการควบคุมและบังคับใช้กฎระเบียบในสถานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันถูกละเลย และนักเรียนเลือกที่ฝ่าฝืนกฎเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่บิดเบือนระหว่างกฎระเบียบและผู้เรียน เมื่อการฝ่าฝืนกฎไม่ได้รับการลงโทษอย่างจริงจัง การคอร์รัปชันในห้องสอบจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ในสังคม นอกจากนี้ ภาพยนตร์ยังชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษาในการสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อตนเอง การแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎระเบียบ และการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้กับนักเรียน

3. ภาพยนตร์เรื่อง ขยะในใจ

<u>เรื่องย่อ</u> ภาพยนตร์เรื่องนี้อาจนำเสนอเรื่องราวของตัวละครที่เผชิญกับความขัดแย้งภายในใจ หรือ ขยะในใจ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกผิด ความละอาย ความโกรธ หรือความกลัว ตัวละครอาจพยายามที่จัดการกับขยะในใจเหล่านี้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเก็บกด การหลีกเลี่ยง หรือการแสดงออกอย่างรุนแรง ภาพยนตร์อาจสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมหลักของสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับความดี ความถูกต้อง และความเป็นพลเมืองที่ดี ตัวละครที่พยายามจัดการกับขยะในใจ ด้วยวิธีการที่สัมพันธ์กับวาทกรรมหลักของสังคม อาจได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ในขณะที่ตัวละครที่ใช้วิธีการที่ไม่สัมพันธ์กับวาทกรรมหลัก อาจถูกมองว่าเป็นคนที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง ภาพยนตร์อาจวิพากษ์วิจารณ์วาทกรรมหลักของสังคมและกลไกอำนาจที่เกี่ยวข้อง ตัวละครอาจตั้งคำถามต่อความหมายของความดี ความถูกต้อง และความเป็นพลเมืองที่ดี และอาจพยายามที่สร้างความหมายใหม่ๆ ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์และความต้องการของตนเอง

4. ภาพยนตร์เรื่อง Just Think

<u>เรื่องย่อ</u> เรื่องราวของตัวละครที่ต้องเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม โดยตัวละครนี้มีอำนาจในการจัดการเงินส่วนรวม แต่กลับนำเงินนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การกระทำดังกล่าวส่งผลให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ภาพยนตร์เรื่องนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการคอร์รัปชัน และกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะการวิเคราะห์ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นสำคัญหลายประการ เช่น การสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อสังคม เน้นย้ำว่าการขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นรากฐานของปัญหาการคอร์รัปชัน และการแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การที่ตัวละครนำอำนาจในการจัดการเงินส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน สะท้อนให้เห็นถึงการบิดเบือนความไว้วางใจที่ได้รับ และผลกระทบที่ตามมา นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินส่วนรวมกับผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

5. ภาพยนตร์เรื่อง นอมีนี Nominee

<u>เรื่องย่อ</u> กลุ่มนักเรียนที่ได้รับเงินปันผลจากสหกรณ์โรงเรียนน้อยกว่าที่คาดหวัง ความสงสัยนำไปสู่การค้นพบว่าเพื่อนร่วมห้องคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ซื้อของจากสหกรณ์ ได้ใช้บัตรของอาจารย์รูดซื้อสินค้าส่วนตัว ทำให้ตนเองได้รับเงินปันผลในส่วนของอาจารย์ไปด้วย เหตุการณ์นี้เป็นจุดเริ่มต้นที่เผยให้เห็นถึงความไม่โปร่งใสและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวที่แฝงตัวอยู่ภายใต้กิจกรรมที่ดูเหมือนสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ สิ่งที่น่าตกใจยิ่งกว่าคือการที่นักเรียนคนดังกล่าวถูกดึงเข้าไปพัวพันกับวงจรการคอร์รัปชันที่ใหญ่กว่าเดิม เมื่ออาจารย์ยื่นข้อเสนอให้เขาทำงานที่ไม่โปร่งใสในโรงเรียน แลกกับการได้รับส่วนแบ่งจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น การกระทำนี้ไม่เพียงแต่เป็นการใช้ประโยชน์จากความต้องการผลประโยชน์ส่วนตัวของนักเรียน แต่ยังเป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงการใช้อำนาจในทางที่ผิดของครู ซึ่งควรเป็นผู้ที่ปกป้องและส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียน แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง นักเรียนคนอื่นๆ ที่ได้รับเงินปันผลน้อยลงต้องเผชิญกับความไม่พอใจและความรู้สึกไม่เป็นธรรม พวกเขาอาจไม่รู้เรื่องราวทั้งหมด หรืออาจรู้แต่ไม่กล้าที่ออกมาต่อต้าน เนื่องจากเกรงกลัวอำนาจของครูและอิทธิพลของเพื่อนร่วมห้อง สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการกล้าที่ตั้งคำถามและต่อต้านการคอร์รัปชัน

6. ภาพยนตร์เรื่อง Paper

<u>เรื่องย่อ</u> นำเสนอเรื่องราวที่หมุนรอบตัวละครหลักที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ท้าทายศีลธรรม การเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับความถูกต้องและความดีงามของส่วนรวม ตัวละครนี้อาจเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือแม้แต่คนทำงานที่เพิ่งเริ่มต้นชีวิต แต่สิ่งที่พวกเขามีเหมือนกันคือการต้องตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ส่วนตัวขัดแย้งกับสิ่งที่ถูกต้อง ภาพยนตร์นำเสนอความขัดแย้งภายในใจของตัวละครอย่างชัดเจน พวกเขาอาจลังเล สงสัย หรือรู้สึกผิด แต่ในที่สุดก็ต้องตัดสินใจว่าเลือกเส้นทางใด เมื่อตัวละครตัดสินใจที่ทำความดี เลือกที่ซื่อสัตย์ และเลือกที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม พวกเขาอาจต้องเผชิญกับความยากลำบาก การถูกต่อต้าน หรือการสูญเสียผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ในขณะเดียวกัน พวกเขาก็ได้รับการยอมรับชื่นชม และยกย่องจากคนรอบข้าง ตัวละครที่เลือกผลประโยชน์ส่วนตน มักถูกนำเสนอในแง่ลบ พวกเขาอาจต้องเผชิญกับผลกรรมที่ตามมา หรือถูกสังคมประณาม ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่าการ

เสียสละและการทำความดีเป็นสิ่งที่สังคมให้คุณค่าและยกย่อง จึงกลายเป็นพลเมืองต้นแบบที่รัฐต้องการส่งเสริม พวกเขาเป็นตัวแทนของค่านิยมที่ถูกต้อง และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำตาม การที่ตัวละครเหล่านี้ได้รับการยอมรับและยกย่อง แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับคุณธรรมและความเสียสละ

7. ภาพยนตร์เรื่อง Copy

<u>เรื่องย่อ</u> แม่ลูกคู่หนึ่งพบแบงค์ร้อยตกอยู่ เมื่อไม่เห็นใคร แม่จึงเก็บมันไว้ ทั้งสองเดินต่อไปถึงร้านลูกชิ้นปิ้ง กลิ่นหอมยั่วยวนทำให้แม่ตัดสินใจหยิบลูกชิ้นใส่กระเป๋าให้ลูกสาวโดยไม่จ่ายเงิน ด้วยคิดว่าไม่มีใครเห็น เมื่อเดินออกมา แม่ก็รู้สึกผิดมหันต์ เธอตระหนักว่าได้สอนลูกสาวให้ขโมยโดยไม่รู้ตัว แม่หยุดเดิน มองลูกสาวด้วยความเสียใจ และบอกว่าสิ่งที่ทำนั้นคือการขโมย ลูกสาวมองแม่อย่างตกใจ จึงโยนทของที่ขโมยทิ้งไป แต่สายไปซะแล้วเพราะลูกประพฤติตามพฤติกรรมของแม่ เพราะเลียนแบบและมองเห็นสิ่งที่แม่ทำว่าใครทำก็ได้ สิ่งที่แม่ทำได้กลายเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้ลูกสาวไปแล้ว ลูกสาวได้เรียนรู้ว่าการขโมยเป็นสิ่งที่ทำได้ หากไม่มีใครเห็น และการกระทำของแม่ได้สร้างรอยด่างในจิตใจของลูกสาวไปแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก การกระทำของผู้เป็นพ่อแม่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้และพัฒนาของลูก หากพ่อแม่ประพฤติไม่ดี ลูกก็เลียนแบบและทำตามโดยไม่รู้ตัว และเมื่อรู้ตัวอีกที ทุกอย่างก็สายเกินไปเสียแล้ว

8. ภาพยนตร์เรื่อง รักพันธุ์

<u>เรื่องย่อ</u> เรื่องเกี่ยวกับข้าราชการทุ่มเทให้กับการศึกษาพืชสมุนไพร จนค้นพบพืชชนิดใหม่ที่มีสรรพคุณทางการแพทย์ล้ำค่า ข่าวการค้นพบนี้แพร่สะพัดไปถึงกลุ่มนายทุนที่ต้องการนำงานวิจัยไปใช้เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ พวกเขาเสนอเงินจำนวนมากเพื่อแลกกับการครอบครองงานวิจัยนี้แต่เพียงผู้เดียว หนักใจกับข้อเสนอที่ยากปฏิเสธ แต่เมื่อคิดถึงประโยชน์ที่ประเทศชาติและประชาชนได้รับจากงานวิจัยนี้ หากมีการเผยแพร่สู่สาธารณชน เขาจึงตัดสินใจปฏิเสธข้อเสนอของนายทุนอย่างเด็ดขาดในที่สุด งานวิจัยเกี่ยวกับพืชสมุนไพรก็ถูกเผยแพร่ นักวิจัยหนุ่มได้รับการยกย่องในฐานะผู้ที่ยึดมั่นในจริยธรรมและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เรื่องราวของเขาเป็นแรง

บันดาลใจให้แก่ข้าราชการและนักวิจัยรุ่นหลัง ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเพื่อประเทศชาติ

9. ภาพยนตร์เรื่อง กะปอมค้องใจ

<u>เรื่องย่อ</u> เรื่องราวเริ่มต้นจากความประมาทของเพื่อนคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลกะปอม แต่ด้วยความซุกซนของกะปอม ทำให้มันหลุดหนีไป สร้างความเสียใจและความรู้สึกผิดให้กับเพื่อนคนนั้น และนำไปสู่ความขัดแย้งภายในกลุ่มแม้เสียใจและโทษกันไปมา แต่ในที่สุดเพื่อนคนนึงยื่นเงินให้กับเพื่อนอีกคนที่จับกะปอม กล่าวคือคอร์รัปชัน แต่เพื่อนคนนั้นไม่รับเงินเขาตัดสินใจลุกขึ้นสู้และออกตามหากะปอมด้วยตัวเองใหม่ การตามหาไม่ใช่เรื่องง่าย พวกเขาต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการแกะรอย สำรวจพื้นที่ต่างๆ และเผชิญหน้ากับอุปสรรคมากมาย แต่ด้วยความมุ่งมั่นและความสามัคคี พวกเขาก็ไม่ย่อท้อ ในระหว่างการตามหา พวกเขาได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการพึ่งพาตนเอง การยอมรับความผิดพลาด การให้อภัย และการร่วมมือกัน เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของมิตรภาพ ความรับผิดชอบ การพึ่งพาตนเอง และการร่วมมือกัน เพื่อเอาชนะอุปสรรคและสร้างความสุขที่แท้จริง

10. ภาพยนตร์เรื่อง 2฿

<u>เรื่องย่อ</u> ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนคนหนึ่งตัดสินใจนำเงินจำนวนหนึ่งไปมอบให้กับอาจารย์ท่านหนึ่ง เพื่อหวังว่าลูกของตนได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษในการสอบครั้งนี้ การกระทำดังกล่าวเป็นการคอร์รัปชันที่ร้ายแรง และเป็นการทำลายความยุติธรรมในการสอบ เมื่อถึงวันสอบเด็กนักเรียนคนนั้นได้เตรียมตัวมาเป็นอย่างดี เขาได้จดโพยคำตอบใส่ไว้ในแมสก์ เพื่อหวังว่าสามารถใช้มันในการโกงข้อสอบได้ แต่หารู้ไม่ว่าอาจารย์คุมสอบได้จับตาดูเขาอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เด็กนักเรียนกำลังพยายามใช้โพยคำตอบที่เตรียมมา อาจารย์คุมสอบก็เข้ามาจับได้คาหนังคาเขา เด็กนักเรียนคนนั้นถูกนำตัวไปสอบสวน และถูกตั้งข้อหาคอร์รัปชันในการสอบในการสอบสวน เด็กนักเรียนคนนั้นไม่ได้ปฏิเสธข้อกล่าวหา แต่กลับให้การซัดทอดถึงอาจารย์ที่รับสินบนจากผู้ปกครองของตน เขารับรองว่าการที่เขาตัดสินใจโกงข้อสอบนั้น เป็นเพราะเขารู้ว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในการสอบครั้งนี้ เรื่องราวพลิกผันเมื่อเด็กนักเรียนคนนั้นได้นำหลักฐานที่แสดงให้เห็น

ว่าอาจารย์คนดังกล่าวได้รับสินบนจากผู้ปกครองของตนมาแสดงต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน หลักฐานดังกล่าวทำให้อาจารย์คนนั้นตกเป็นผู้ต้องสงสัย และถูกสอบสวนอย่างละเอียด

11. ภาพยนตร์เรื่อง Guilt ตราบาป

<u>เรื่องย่อ</u> อาจารย์ที่ปรึกษาได้มอบหมายเงินจำนวนหนึ่งให้กับกลุ่มนักเรียนแกนนำ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมกีฬาสีให้เป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มนักเรียนแกนนำต่างรู้สึกตื่นเต้นและดีใจที่ได้รับความไว้วางใจจากอาจารย์ พวกเขาตั้งใจว่าใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างสรรค์กีฬาสีที่ยิ่งใหญ่และน่าจดจำ แต่แล้ว ความคิดที่สวยงามก็เริ่มสั่นคลอน เมื่อนักเรียนบางคนในกลุ่มเริ่มมีพฤติกรรมที่น่าสงสัย พวกเขาเริ่มใช้จ่ายเงินอย่างไม่โปร่งใส และมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบิลค่าใช้จ่ายความผิดสังเกตเริ่มเกิดขึ้นเมื่อเพื่อนๆ ในกลุ่มสังเกตเห็นว่าราคาสินค้าและบริการที่ปรากฏในบิลนั้นสูงเกินจริง เมื่อเทียบกับคุณภาพของสินค้าที่ได้รับ พวกเขาเริ่มสงสัยว่าอาจมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นความสงสัยเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อเพื่อนๆ ได้ยินข่าวลือว่านักเรียนบางคนในกลุ่มได้แอบนำเงินส่วนกลางไปใช้จ่ายส่วนตัว พวกเขาเริ่มรู้สึกผิดหวังและเสียใจที่เพื่อนร่วมงานของตนกระทำการคอร์รัปชันเช่นนี้

12. ภาพยนตร์เรื่อง เสียงเล็กๆ

<u>เรื่องย่อ</u> เด็กนักเรียนสังเกตเห็นว่าอุปกรณ์กีฬาที่โรงเรียนจัดซื้อมาใหม่นั้นมีคุณภาพต่ำกว่าราคาที่ระบุไว้ในใบเสร็จ เขาเริ่มสงสัยว่าอาจมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้น การรับรู้ถึงการคอร์รัปชันจึงตัดสินใจรวบรวมข้อมูล ทั้งใบเสนอราคา สเปคสินค้า และสอบถามเพื่อนๆ ในชมรมกีฬา จนได้ข้อมูลที่น่าสงสัย เขาจึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสภานักเรียน แต่กลับได้รับการบอกปัดว่าอย่าไปยุ่งเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กนักเรียนคนนี้ไม่ยอมแพ้ เขานำเรื่องนี้ไปอภิปรายในสภานักเรียน แม้ถูกเพื่อนบางคนมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยและเสียเวลา แต่ด้วยความมุ่งมั่นและหลักฐานที่ชัดเจน ในที่สุดเสียงของอาร์มก็ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภานักเรียนส่วนใหญ่ พวกเขาลงมติให้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และพบว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องถูกลงโทษ และมีการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาใหม่ที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน

13. ภาพยนตร์เรื่อง ฮีโร่ชุดเขียว

<u>เรื่องย่อ</u> เด็กนักเรียนคนหนึ่งสังเกตเห็นว่าปัญหาการทิ้งขยะในที่สาธารณะมีมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะบริเวณริมคลองที่อยู่ใกล้บ้าน เขาเห็นว่าปัญหานี้ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม แต่ยังส่งผลต่อสุขภาพของคนในชุมชนด้วย ด้วยความมุ่งมั่นที่แก้ไขปัญหา เขาจึงตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง เขาเริ่มต้นด้วยการเก็บขยะบริเวณริมคลองของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทุกเช้าก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียน เขาใช้เวลาเก็บขยะที่ถูกทิ้งลงในคลอง ไม่ว่าเป็นถุงพลาสติก ขวดน้ำ หรือเศษอาหาร นอกจากการลงมือทำด้วยตัวเองแล้ว เขายังพยายามสร้างความตระหนักให้กับคนรอบข้าง โดยเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนนักเรียน ครูอาจารย์ และคนในชุมชน เพื่อชวนให้ช่วยกันรักษาความสะอาดและหยุดทิ้งขยะลงในคลอง เขาอธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและความสำคัญของการมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด อย่างไรก็ตาม การตอบสนองที่เขาได้รับกลับไม่เป็นไปตามที่หวัง หลายคนมองว่าเขาเป็นคนแปลก บางคนคิดว่าเขาสติไม่ดีที่ไปยุ่งกับเรื่องที่ไม่ใช่ธุระของตัวเอง ส่วนอีกหลายคนก็บอกปัดว่าการรักษาความสะอาดไม่ใช่หน้าที่ของพวกเขา และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลอยู่แล้ว แม้เผชิญกับการไม่เข้าใจและการต่อต้านจากคนรอบข้าง แต่เขาก็ไม่ท้อแท้ เขายังคงมุ่งมั่นทำความสะอาดริมคลองต่อไปอย่างไม่หยุดหย่อน ด้วยความเชื่อว่าการกระทำเล็กๆ ของเขาสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ในที่สุด ถึงแม้ต้องเดินทางคนเดียวในช่วงแรก

14. ภาพยนตร์เรื่อง หลักสูตร

<u>เรื่องย่อ</u> ณ โรงเรียนมัธยมชื่อดังแห่งหนึ่ง บรรยากาศเต็มไปด้วยความฝัน ความหวัง และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังมุ่งหน้าไปดูผลสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยที่บอร์ดประกาศ เมื่อถึงหน้าบอร์ดประกาศ เสียงโห่ร้องด้วยความดีใจและเสียงสะอื้นไห้ด้วยความผิดหวังดังก้องไปทั่วบริเวณ นักเรียนสองคนเริ่มกวาดสายตาหาชื่อของตัวเอง เด็กสาวคนหนึ่งถามเพื่อนด้วยความตื่นเต้นว่าติดคณะอะไร เพื่อนของเธอตอบด้วยน้ำเสียงเรียบๆ แต่แฝงความภาคภูมิใจว่าติดคณะแพทย์ เด็กสาวที่ติดคณะแพทย์ยิ้มมุมปากเล็กน้อย ก่อนโน้มตัวเข้าไปกระซิบเตือนเพื่อนว่าสมัยนี้เก่งอย่างเดียวไม่พอ และให้ดูนามสกุลของเธอ เด็กสาวคนแรกชะงักไปครู่หนึ่ง เมื่อสายตาเลื่อนไปมองนามสกุลของเพื่อนบนบอร์ดประกาศ ซึ่งเป็นนามสกุลเดียวกับอธิการบดีของมหาวิทยาลัยและผู้อำนวยการโรงพยาบาลชื่อดัง เธอพยักหน้าช้าๆ เป็นเชิงเข้าใจ

ความยินดีที่มีเมื่อครู่เจือจางลง กลายเป็นความเข้าใจในกลไกของโลกที่เธอคุ้นเคยดี ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาและการคัดเลือกที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีสิ่งอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางครอบครัวและอิทธิพลทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

15. ภาพยนตร์เรื่อง Majority rule เสียงข้างมาก

<u>เรื่องย่อ</u> เป็นเรื่องราวนำเสนอบทสนทนาของครูและลูกศิษย์“ทำไมมาคนเดียวค่ะ เพื่อนเค้าไปกันหมดแล้วไปเที่ยวกัน” บทสนนานี้เกิดหลังจากที่มีการคอร์รัปชันข้อสอบกันในห้อง กล่าวคือมีการขยำโพยคำตอบส่งต่อให้เพื่อนๆ จนอาจารย์จับได้และให้ไปสอบซ่อม ซึ่งกลุ่มเพื่อนโหวตว่าไปเที่ยวหรือไปสอบซ่อมกลายเป็นเพื่อนเลือกไปเที่ยวโดยมีเพื่อนคนนึงยัดเงินให้เพื่อนเลือกว่าไปเที่ยวเสียงข้างมากจึงเลือกไปเที่ยว เด็กหญิงจึงต้องไปสอบซ่อม อาจารย์จึงบอกว่าเสียงข้างมากไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องเสมอไป หากเสียงเหล่านั้นชักนำเราไปในทางที่ผิดนะคะ ทุกวันนี้ในสังคมมีทั้งคนดีและคนไม่ดี การทำให้สังคมปกติสุข คือการให้คนดีปกครองชาติและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ สร้างความวุ่นวายได้

16. ภาพยนตร์เรื่อง สินบน

<u>เรื่องย่อ</u> ณ ศาลเจ้าแห่งหนึ่งที่เต็มไปด้วยควันธูป แม่คนหนึ่งพาลูกชายวัยประถมมาขอพร เธออธิษฐานอย่างจริงจังและสัญญาว่าหากถูกหวยรางวัลใหญ่ นำของเซ่นไหว้ชุดใหญ่มาถวายแก้บน เด็กชายมองเหตุการณ์นี้ด้วยความสงสัย แต่ก็ค่อยๆ เรียนรู้บทเรียนแรกในชีวิตว่าการให้บางสิ่งบางอย่างคือหนทางสู่การได้มาซึ่งสิ่งที่ปรารถนา เธอถูกหวยแม้ไม่ใช่รางวัลที่หนึ่ง แต่ก็เป็นเงินก้อนที่ทำให้ชีวิตคล่องตัวขึ้น เธอจึงกลับไปที่ศาลเจ้าอีกครั้งพร้อมหัวหมูและพวงมาลัยเพื่อรักษาสัญญา ภาพความสำเร็จของแม่หลังจากการให้สินบนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ฝังรากลึกในจิตใจของลูกชาย ในทางตรงกันข้าม ชีวิตการเรียนของเด็กชายกลับมืดมน เขาเป็นเด็กที่เรียนรู้ช้า ตามเพื่อนไม่ทัน ผลการเรียนที่น่าผิดหวังทำให้แม่กังวลใจ ด้วยความร้อนใจ เธอจึงติดต่อน้องสาวของตนซึ่งเป็นคุณครูประจำชั้นของลูกชาย ขอให้ช่วยดูแลหลาน คุณครูผู้เป็นน้าตอบกลับอย่างง่ายๆ เพื่อตัดความรำคาญ โดยบอกว่าไม่ต้องคิดมาก แค่ให้เด็กมาโรงเรียนทุกวันก็พอ ส่วนเรื่องเกรดจัดการให้เอง คำพูดนั้นเป็นการหยิบยื่นทางลัด และเป็นการฉีดเชื้อแห่งความไม่ซื่อตรงเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างเงียบเชียบ ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงการถ่ายทอดค่านิยมที่ผิดจากรุ่นสู่รุ่น และการ

แพร่กระจายของระบบสินบนที่เริ่มจากความเชื่อทางศาสนาไปจนถึงระบบการศึกษา แสดงให้เห็นว่าเด็กๆ เรียนรู้และดูดซับพฤติกรรมเหล่านี้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว

17. ภาพยนตร์เรื่อง THE IMITATION (เลียนแบบ)

<u>เรื่องย่อ</u> เรื่องราวในโรงเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของเด็กๆ เรื่องเริ่มต้นจากกลุ่มเด็กที่วิ่งเล่นกันแล้วหลบเข้าไปในห้องประชุมของอาจารย์ พวกเขาเล่นสวมบทบาทเป็นคณะกรรมการ โดยมีการรายงานเรื่องการจ่ายเงินให้ประธานในอัตราต่างๆ ตั้งแต่ 5%, 8%, 15% ไปจนถึง 20% ขณะที่เด็กๆ กำลังเล่นอยู่นั้น อาจารย์เดินเข้ามาและตำหนิพวกเขาที่มาเล่นในห้องประชุม ในช่วงเวลาเดียวกัน เจ้าหน้าที่ธุรการเข้ามานำส่วนแบ่งค่าจัดจ้าง 20% มาให้อาจารย์ เมื่ออาจารย์เห็นว่าเด็กๆ กำลังมองอยู่ จึงปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่อง เจ้าหน้าที่ธุรการจึงเสนอเพิ่มเป็น 40% และกล่าวว่าทำธุรกิจกันมานาน เด็กๆ ที่เห็นเหตุการณ์นี้ก็เลียนแบบพูดตาม จนในที่สุดอาจารย์บอกว่าไม่ดีและควรเลิก หลังจากกลุ่มเด็กแรกออกจากห้องประชุม ก็มีเด็กกลุ่มใหม่เข้ามาเล่นสวมบทบาทเป็นรัฐมนตรีในห้องเดิม ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ของเด็กผ่านการสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าเด็กๆ ดูดซับและทำตามสิ่งที่พวกเขาเห็นจากโลกผู้ใหญ่ ไม่ว่าเป็นเรื่องดีหรือไม่ดี

18. ภาพยนตร์เรื่อง ใบเสร็จ

<u>เรื่องย่อ</u> เมื่อโรงเรียนประกาศโครงการให้นักเรียนซื้ออุปกรณ์การเรียนและชุดนักเรียนแล้วนำใบเสร็จมาเบิกเงินคืนได้ เด็กหญิงจากครอบครัวที่ขัดสน รู้สึกกดดันและน้อยใจที่ไม่สามารถหาเงินมาสำรองจ่ายได้เหมือนเพื่อนคนอื่นๆด้วยความสิ้นหวังและอับอาย เธอจึงตัดสินใจเดินทางลัดด้วยการไปขอซื้อ "ใบเสร็จปลอม" จากร้านค้า แต่ในขณะนั้นเอง แพร พี่สาวของเธอที่ทำงานหนักเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวก็มาเห็นเข้าพอดี ไม่ได้ดุด่าว่ากล่าว แต่กลับเต็มไปด้วยความผิดหวังและเสียใจแพรได้สอนบทเรียนที่ล้ำค่าแก่น้องสาวว่า ความจนมันน่าอาย แต่การโกงมันน่าละอายกว่า และความซื่อสัตย์คือสมบัติที่สำคัญที่สุด วันต่อมา แพรยอมสละรายได้ทั้งวันเพื่อพาพลอยไปซื้อของที่จำเป็นจริงๆ ด้วยเงินเท่าที่มี ทำให้เธอได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของความภาคภูมิใจที่แท้จริง เธอจึงนำ ใบเสร็จของจริงที่มียอดเงินไม่สูงนักไปส่งครูด้วยหัวใจที่เปี่ยมสุขและเข้าใจในบทเรียนที่มีค่ามากกว่าเงินทองที่ได้รับคืนมา

19. ภาพยนตร์เรื่อง ภาพพิมพ์ใจ

<u>เรื่องย่อ</u> การสอบในเทอมสุดท้ายของนักเรียนมัธยม อาจารย์ได้เห็นกระดาษโพยคำตอบหล่นจึงเก็บมาแล้วถามในห้องว่าใครทำ ถ้าไม่ยอมรับให้อาจารย์ประจำวิชาเช็คลายมือ จนสอบเสร็จไม่มีใครยอมรับ จนสอบเสร็จเด็กผู้หญิงคนนึงมาคอนเฟสชั่นว่านั่นลายมือหนูเองค่ะ อาจารย์ถามทำไมหนูถึงทำแบบนั้น นักเรียนตอบหนูไม่ได้อ่านหนังสือมาจริงๆค่ะครูหนูเลยทำแบบนั้นค่ะ พอย้อนกลับไปเด็กคนนี้เป็นเด็กฝากเข้าโดยการยัดเงินให้เพื่อเข้าศึกษาต่อ เด็กสาวจึงทำตามคุณพ่อโดยการยัดเงินให้อาจารย์ อาจารย์จึงไม่รับและสั่งสอนเด็กสาวคนนั้นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี และพูดให้ข้อคิดว่าพฤติกรรมที่เกิดเริ่มต้นที่ครอบครัว ต้องทำตัวให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่ลูก ให้โตไปไม่โกง

20. ภาพยนตร์เรื่อง OK จัดให้

<u>เรื่องย่อ</u> เด็กหนุ่มผู้ได้รับความไว้วางใจให้เป็นหัวหน้าห้อง เป็นที่รักและเป็นที่พึ่งของเพื่อนๆ เสมอมา แต่แล้วเขาก็ต้องตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากใจ เมื่อครูมอบหมายให้เขาทำหน้าที่ยึดของจากเพื่อนๆ ที่ทำผิดกฎระเบียบจุดเริ่มต้นของความผิดพลาดเกิดขึ้นเมื่อเขาแอบนำของไปคืนให้เด็กสาวที่ตนแอบชอบ และเมื่อเธอทุกข์ใจที่ไม่มีเงินจัดงานวันเกิด ด้วยความปรารถนาดีที่ผิดที่ผิดทาง เขาจึงตัดสินใจแอบนำเงินจาก กองทุนส่วนรวมของห้อง ไปให้เธอ ในที่สุด เมื่อความจริงถูกเปิดเผย ความไว้เนื้อเชื่อใจทั้งหมดที่เพื่อนเคยมีให้ก็พังทลายลงในพริบตา จากหัวหน้าห้องผู้เป็นที่รัก เขากลับกลายเป็นคนทรยศในสายตาของทุกคน บทเรียนครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจที่ผิดพลาดเพียงครั้งเดียว สามารถทำลายความเชื่อใจที่เคยสร้างมาทั้งหมดได้

ประวัติผู้เขียน